

GUST DE MONEDA VELLA

Novel·la

Teodoro Adrián Cardós

GUST DE MONEDA VELLA

GUST DE MONEDA VELLA

Novela

Teodoro Adrián Cardós

Índice

Pròleg · La sal	9
Part I · L'HERÈNCIA	12
Capítol 1 · La cua	13
Capítol 2 · El cotxe	18
Capítol 3 · Dels tretze als divuit	23
Capítol 4 · El locutori	27
Capítol 5 · L'eximent	31
Capítol 6 · El descampat	34
Capítol 7 · El cos	39
Capítol 8 · Laura	44
Part II · LA LLUÏSSOR	47
Capítol 9 · La primera lluiïssor	48
Capítol 10 · El sofà	52
Capítol 11 · Deixar i tornar	57
Capítol 12 · La casa de la Rocío	60
Capítol 13 · L'apartament	65
Capítol 14 · L'ofici de llegir	70

Capítol 15 · La dona gran	74
Capítol 16 · El patró	78
Part III · MARTA	83
Capítol 17 · Marta	84
Capítol 18 · L'escola d'art	89
Capítol 19 · La moto	93
Capítol 20 · Dues urgències	97
Capítol 21 · La trieja	101
Capítol 22 · El canal	106
Capítol 23 · El lloc del pare	110
Capítol 24 · La consulta	114
Capítol 25 · Un diumenge d'hivern	118
Capítol 26 · La nau	122
Part IV · EL NOM	127
Capítol 27 · La primera planta	128
Capítol 28 · El nom	132
Capítol 29 · L'herència	137
Capítol 30 · Bé i fort	141
Capítol 31 · Donar-li la volta a tot	146
Capítol 32 · La doctora	151
Capítol 33 · El Messies	156

Capítol 34 · La planta vint-i-sis	164
Capítol 35 · Els àudios	169
Capítol 36 · El perdó de la Lidia	175
Part V · LA CAIGUDA	179
Capítol 37 · La treva	180
Capítol 38 · La ratlla	185
Capítol 39 · El pòdcast	189
Capítol 40 · El dia que va començar	193
Capítol 41 · El pis	198
Capítol 42 · Set paraules	202
Capítol 43 · El menjador	207
Capítol 44 · Claudia	212
Capítol 45 · La càmera a les dues de la matinada	216
Capítol 46 · El biombo	221
Part VI · LA LÍNIA EQUIVOCADA	226
Capítol 47 · El metge que parlava	227
Capítol 48 · Cent cinquanta-cinc quilos	231
Capítol 49 · La gateta	235
Capítol 50 · Sense línia recta	239
Capítol 51 · La Lidia, un altre cop	243
Capítol 52 · La tercera cita	247

Capítol 53 · La carta	252
Capítol 54 · L'ingrés que vaig demanar jo	257
Capítol 55 · Els malsons	262
Capítol 56 · Els qui es van quedar	266
Capítol 57 · Per a la Claudia	270
Epíleg · La presa de la nit	274

Pròleg · La sal

Hi ha sabors que arriben abans que el prospecte. El del liti és metàl·lic, però no com una forquilla: és l'òxid d'una moneda que fa anys que dorm oblidada en un calaix i que a algú se li acut posar-te a sobre de la llengua. Quan em vaig ficar a la boca el primer comprimit (trenta-tres anys tot just fets, una planta tancada, una finestra que donava a un pati interior on no creixia absolutament res), no vaig descobrir aquell sabor. El vaig reconèixer. Venia de molt més enrere. Venia del pot taronja que es va passar tota la meva infància a la vora de la pica, a la cuina d'aquella casa, encaixat entre el fregall i la sal de cuinar.

El meu pare es va matar amb liti. Jo tenia vint anys.

Ho poso així, sense matalàs a sota, perquè qualsevol altra manera de dir-ho seria maquillatge. Al paper oficial en van dir autòlisi per liti. Dues paraules de diccionari mèdic per a una casa a la qual se li va enfonsar el terra; algú les va escriure, va tancar l'expedient i se'n va anar a dinar. La meva germana Sonia ho va guardar tot en una carpeta blava, aquell estiu sencer ficat allà dins, i aquella carpeta la vaig obrir una vegada. No l'he tornada a obrir. Ja sé com sona: covardia. No ho és, i no ho dic per quedar bé. És que no necessito cap paper que m'ho recordi. El porto posat. El meu pare tenia aquest cervell meu i aquesta malaltia meva des que va néixer, amb el seu nom tècnic i el seu diagnòstic damunt de la taula; el que no va tenir va ser ningú al costat que li sostingués el tractament, ni el cap, les temporades en què el cap se li n'anava pel seu compte a fer un tomb. I va acabar fent servir la pastilla que era allà per mantenir-lo viu en aquella altra cosa que la mateixa pastilla també sap fer quan el que la té a la mà està sol i trencat.

Tretze anys després d'aquell estiu, el que ocupava el llit era jo. Bata prestada, una polsera de plàstic al canell amb el meu nom imprès (que és la manera fina de dir-te que allà dins ets un embalum amb etiqueta), i al davant una psiquiatra petita, amb els cabells curts, explicant-me sense posar-se solemne que allò no era per uns mesos sinó per sempre. Li vaig explicar el del meu pare, que se n'havia anat amb una sobredosi d'això mateix. No la vaig sorprendre: ho tenia al

davant, escrit al meu historial. Me'l receptava igualment, perquè l'única alternativa possible era no receptar-me'l. I aquí es va acabar la conversa. Jo jugo a escacs des de petit i reconec de seguida aquelles posicions en què tant se val el que moguis. Vaig preguntar pel termini, més que res per preguntar alguna cosa. El termini era aquell: sempre. El tipus u no es treu. Es porta.

Me la vaig prendre aquella mateixa tarda. I amb la moneda vella desfent-se'm a la boca va venir en bloc tota la resta, com ve cada vegada i com vindrà mentre em quedi llengua: el meu pare, la pica, el pot taronja, aquella cuina, la carpeta blava que no obro.

D'allò ja fa més de set anys. Fes-ne el compte si vols: passen de dos mil set-cents dies, i no n'hi ha hagut ni un de sol en què no m'hagi empassat la sal dues vegades, en llevar-me i abans d'anar a dormir. Surten més de cinc mil vegades el meu pare a la boca. Però hi ha una part d'això que porto bastant pitjor que el sabor, i l'explico aquí perquè explica aquesta casa millor que qualsevol altra cosa que pugui explicar. Al matí em toca pastilla i mitja. Això vol dir que cada pocs dies he de partir un comprimit en dos. I no en sé, sol. Cada vegada que toca, truco a la meva mare perquè vingui i es quedi al meu costat, i ho fem tots dos drets a la cuina, gairebé sense parlar. Jo en dic el ritual. Perquè partir per la meitat la pastilla exacta amb què el meu pare es va treure del mig no és prendre's una medicació: és repetir amb les mans el gest que va fer ell. I aquell gest, sense ningú al davant, no em surt.

I aquella mateixa sal és, alhora, l'única cosa que em manté dret. Per això a qualsevol analítica meva hi ha una línia que diu liti en sang, u coma deu, i aquell número vol dir dues coses al mateix temps: que estic tractat, i quanta distància exacta hi ha entre el meu pare i jo.

Això no es cura. El liti no em treu la malaltia de sobre, la conté, que no és el mateix. És un dic. I darrere d'un dic l'aigua no desapareix: continua allà, pujant amb la mateixa paciència de sempre, esperant el dia que algú es despisti amb les comportes. Per això el que s'ha endut més gent per davant, entre els que estem en això, no és la malaltia de cara: és una idea raonable, assenyada, gairebé de sentit comú, que t'entra un matí bo, la de que això ja no fa falta. Un està bé, sí. I està bé exactament per això. El meu pare va obrir les comportes de cop: el mateix cervell que tinc jo, la mateixa capsula al mateix calaix, i una nit va decidir que fins aquí, i es va beure d'una tirada tots els glops que li quedaven per endavant.

I ara el d'avui, perquè s'entengui des d'aquesta primera pàgina què és el que s'està jugant a les que vénen. Avui és un dia bo. M'he pres la pastilla i mitja amb un cafè, dret a la finestra, mirant la muntanya que es veu des d'aquí, i a mig matí baixaré a fer-me un altre cafè amb la Laia, que és la dona amb qui fa un any que estic i que dorm en aquesta casa la meitat de les nits. Tinc una feina de la qual estic de baixa, la meva mare a deu minuts a peu, una germana que em posa dos gots d'aigua a taula quan hi vaig a dinar, i una gata. M'he tret de tot el que em treia, per aquest ordre i sense cap línia recta: primer els porros, després el tabac, després l'alcohol. Tinc quaranta-un anys i des dels trenta-tres tinc també el nom del que tinc. Això és l'inventari sencer. No és gran cosa, i és el màxim que he tingut mai.

Damunt de tot això hi ha penjada una cosa que no penso adornar: la petició d'un ingrés llarg, dels d'un any, signada per gent que fa dos va decidir que jo sóc una cosa diferent del que sóc. Si aquest ingrés arriba, em separa del cafè, de la finestra, de la Laia i de la gata. O sigui que això no ho escric per nostàlgia, que és el primer que es pensa i el més fals que es pot pensar. Del que surt en aquestes pàgines no enyoro res. Ho escric perquè és l'única manera que tinc d'explicar què em va passar, i perquè el d'avui és l'única cosa que no estic disposat a perdre.

El que ve després m'ha costat set anys de poder posar-ho per escrit. I no està tret de la memòria: està tret contra la memòria, amb l'arxiu obert al costat, perquè dels anys que sortiran aquí el meu cap guarda un desastre del qual no me'n refio. Comença bastant abans de la pastilla. Comença en una cua, a la porta d'una presó, amb la meva mare embarassada de la meva germana.

Part I • L'HERÈNCIA

Capítol 1 · La cua

La meva mare va fer dues vegades la mateixa cua, amb vint-i-cinc anys de diferència, i les dues vegades per veure el mateix home. Començo per la primera perquè és la que explica la segona, i perquè de les dues és l'única que no vaig veure: jo no havia nascut. El que en sé ho sé per la meva mare, que ho ha escrit a la seva manera i m'ho ha explicat a la seva, i les dues versions coincideixen en el que importa.

Era un camí de pols, sense asfaltar, el que anava del poble a la presó, i la meva mare el feia a peu un cop per setmana amb una bossa a cada mà (roba neta, menjar) i una panxa de cinc mesos que creixia i creixia. Un dia va caure i no es podia aixecar, i es va quedar allà, a terra, plorant de por que a la nena li hagués passat res, fins que un noi que passava amb bicicleta va baixar i la va ajudar. Després la cua a la porta, amb les altres. Al seu voltant no hi havia més que dones amb criatures penjades de la faldilla, i ella es preguntava què hi pintava, allà, en quin moment havia baixat tant, ella, que havia creuat un mar amb una carrera acabada. I en aquella cua, amb la nena a dins, es va fer un jurament: que la seva filla no trepitjaria mai una presó per veure el seu pare entre reixes. Després el locutori, el vidre brut, el telèfon, el turment de tenir el marit al davant i no poder-li ni fregar les mans. I la tornada plorant pel camí de pols. Cada setmana. Així li ho va jurar.

Per entendre com s'arriba a aquella cua cal fer marxa enrere, i el primer de tot és un taxi. La meva mare és italiana. Va néixer a Cagliari, una ciutat amb port, a Sardenya, i casa seva era siciliana d'origen: els seus pares havien sortit de Sicília espantats per la gana i pels deutes i havien desembarcat a l'illa amb una mà al davant i l'altra al darrere, a dormir en una habitació llogada dins del pis d'una altra família. Allà la van parir. I quan es van quedar sense pare, la meva àvia es va calçar les botes del seu marit i va ocupar el seu lloc al mercat a l'engròs: creuava la ciutat a peu a les tres de la matinada, sola, a les fosques, plogués o gelés, per arribar a temps a descarregar les caixes de fruita. Amb aquella dona al davant va créixer la meva mare, i amb aquella dona al davant va

fer el que no havia fet ningú de la seva sang: entrar en una universitat. I entrar-hi a la contra, barallant-se amb la seva pròpia mare, que sostenia que estudiar era llençar el temps quan una dona acabaria casada igualment. Es va llicenciar en Llengua i Literatura Espanyoles en els quatre anys de rigor i sense repetir ni un examen. Li quedava la tesi, i el tutor li va posar al davant un tema que a ella li va semblar un regal: Federico García Lorca dirigint La Barraca, el teatre ambulànt que es va enfil·lar en un camió per portar els clàssics pels pobles d'Espanya. A Itàlia d'allò no hi havia material. Els diaris que li feien falta, els d'abans de la guerra, eren aquí. Així que va creuar un mar darrere d'un poeta assassinat i d'unes hemeroteques, amb vint-i-tres anys i amb tot aprovat menys allò, i a això venia el dia que es va pujar en aquell taxi. El castellà se li havia ficat a la sang pel camí, i l'italià no se li n'ha anat mai: quaranta anys després encara arrossega l'accent, i quan s'enfada o quan resa li surt l'idioma de la seva mare, que és l'idioma en què jo vaig aprendre a comptar. Hi havia una filera de taxis a la sortida de la terminal i el que li tocava no era el del meu pare, que era al darrere: el del davant, per la raó que fos (ningú no ho ha sabut explicar mai), es va girar cap al cotxe de darrere i li va cedir el torn. Ella es va pujar en aquell. Així que jo vinc d'això, literalment: d'un taxista que decideix no agafar un viatge. Si aquell home no gira el cap, jo no sóc aquí.

Al volant hi havia un home morè, amb un nas gran i una cicatriu al costat d'un ull, ja passats els trenta, vestit de negre de dalt a baix igual que el cotxe. Anava d'enterraments, diu ella, i diu també que més clars no podien estar els senyals i que els hauria hagut de llegir. Però l'home va obrir la boca i ja no la va tancar fins a la pensió. Li va treure la maleta del maleter, la hi va pujar a l'habitació (una cosa que, segons li va reconèixer molt després, no havia fet per ningú a la vida) i de passada li va proposar sortir aquella mateixa tarda, a sopar i a fer una volta per la ciutat. Ella encara no sap explicar per què li va dir que sí a un desconegut onze anys més gran. Li va dir que sí. Al cap de dues hores el tenia al portal, amb vestit i corbata. L'única cita puntual de tota la vida que van passar junts. La va portar a sopar i a ballar i la va deixar a la pensió quan clarejava. I així quinze dies, fins a un petó en un mirador des d'on es veia la ciutat sencera amb els llums tremolant a sota. I d'aquí em ve a mi l'eina de la casa: la xerrameca. Al meu pare n'hi va haver prou de parlar. A mi, tota la vida, també.

Els senyals hi eren, i no en lletra petita. El que passa és que ella no sabia llegir aquell idioma, i avui se li posa la pell de gallina quan ho repassa. Aquell home gairebé no dormia i funcionava a una velocitat diferent de la de la resta

del món: una feina de dia, una altra de nit, la boca sense parar, el cap fent plans enormes que al cap de set dies ja eren uns altres, i una intensitat a sobre que marejava i que, ara que sap què era, també feia una mica de por. Des de Cagliari, la seva mare i la seva germana ho van ensumar sense poder-ho anomenar, i allò va posar més verí a un rebuig que ja venia posat de fàbrica: si al taxista se li acudia presentar-se per allà, el baixaven escales avall. Ella ho traduïa tot a l'inrevés. El símptoma li sonava a passió. Un cap accelerat li semblava un home amb ganes de viure. I va acabar fent el que fa una noia de vint-i-pocs enamorada fins al moll de l'os i amb la família en contra: es va treure el títol, va comprar bitllet d'anada, va deixar damunt de la taula una carta de comiat i va sortir de casa un matí que no hi havia ningú, amb la maleta que feia setmanes que esperava sota el llit. A Barcelona l'esperava el meu pare amb una orquídia a les mans.

I aquí ve l'escena que, per a mi, és la clau sencera d'aquesta història, encara que a ella llavors li semblés un tràmit. Pocs dies abans del casament, ell i la seva germana se la van endur a un despatx de psiquiatria sense donar-li gaires explicacions pel camí. Li ho volien dir abans del sí. El meu pare tenia depressions. Hi havia una medicació, i amb la medicació la seva vida era una vida corrent; l'embolic començava quan la deixava, i la deixava cada dos per tres, cosa que ella comprovaria en no res de temps. En va sortir agafada del seu braç i tranquil·la, segura que allò no podria amb tots dos, perquè tenia l'edat que tenia i s'empassava de dalt a baix això que l'amor ho arregla tot. Es van casar a les cinc de la tarda, com les curses de braus, i de viatge de noces ell li va encastar el lateral del cotxe prestat contra un camió en un semàfor, a la sortida de la ciutat. El primer de moltíssims.

Li havien dit la meitat. I no era mentida, eh: era la meitat de baix. Depressions era el nom que es donava llavors a la part d'aquesta malaltia que fa mal al que la té, la que es veu, la que porta un home a la consulta. L'altra meitat, la de dalt, ningú no la hi va anomenar en aquell despatx, perquè la meitat de dalt no semblava una malaltia: semblava ell. Un home que no dorm, que parla sense parar, que fa plans, que treballa dues jornades, que enamora una italiana en un trajecte de taxi, això, vist des de fora, no és un símptoma. És un caràcter, i a sobre un caràcter estupend. Aquesta és la trampa de la malaltia que tenia el meu pare i que tinc jo: són dos pols, i dels dos només un li fa mal al malalt. L'altre els fa mal als altres, i més tard, quan ja han passat la factura les nits sense dormir, els plans, els diners, els accidents, les desaparicions. Un metge posa nom al

que veu a la consulta, i a la consulta el meu pare estava a baix. El de dalt ho veia la meva mare, sola, a casa, sense metge i sense paraula.

I el que fa una família amb una malaltia que no té nom és posar-n'hi un de moral. Mentider. Egoista. Irresponsable. Boig, en el pitjor dels casos, i boig no explica res: és la manera que té el llenguatge de rendir-se. La meva mare es va passar trenta anys intentant separar l'home del que l'home tenia, i ho va intentar amb les mans buides, perquè l'única eina que serveix per a això és la paraula exacta, i aquella no la hi va donar ningú. A mi me la van donar als trenta-tres, en una planta tancada, i tampoc no va ser cap regal. Però almenys me la van donar sencera.

Fins que una nit no va tornar a casa. Ella la va passar sencera a la finestra, buscant-li el motor a cada cotxe que pujava pel carrer i amb la por agafada a la gola que li hagués passat qualsevol cosa. Així que va clarejar va trucar a la seva cunyada a demanar-li consell, i el que va sentir a l'altre costat va ser una veu tranquil·líssima dient-li que no es posés així, que desaparèixer ja ho havia fet altres vegades, que era la malaltia. Al segon dia es va presentar el meu pare a casa amb una bretxa al front i un accident a la boca, i que per això no havia pogut avisar. Ella s'ho va empassar. Li va costar anys assabentar-se del que havia passat de debò, perquè l'hi va explicar ell: no havia tingut pebrots de tornar i posar-se davant d'ella, i la bretxa se l'havia feta ell mateix. Allò no era una escena muntada. Era un cap malalt que, quan la crisi estrenyia, s'estimava més fer-se mal que asseure's a mirar de cara la vida que tenia. I allò es va repetir moltes vegades, amb excuses de tota mena: la tarda que va deixar la seva mare i la meva en una terrassa amb un «ara torno» i van haver de tornar en taxi, o el dia que a l'escola on ella feia classes van donar un avís de bomba, van desallotjar l'edifici, i la meva mare se'l va trobar al carrer, esperant-la. Se la va endur a esmorzar i li va deixar anar, amb tot l'orgull del món, que la trucada l'havia feta ell: per ella, per robar-li una estona d'aquell matí.

—Estàs boig —li va dir.

A ell li va fer gràcia i ho va deixar passar, com si allò no tingués la més mínima importància. I aquí hi ha la història sencera: ella deixant anar la paraula sense adonar-se que la deia de debò, i ell rient perquè tampoc no se n'adonava.

Va penjar el taxi i va muntar un taller de joieria, que era a què s'havia dedicat abans, i li va dir a la meva mare que un amic li deixaria l'or per arrencar. Taller de dia, volant de nit. Fins que una nit, amb tots dos ja ficats al llit i la meva mare de cinc mesos de la meva germana Sonia, algú es va posar a picar la porta

a cops. Obrin, policia. El meu pare es va aixecar, va obrir i se'l van endur d'allà sense donar explicacions a ningú. Al cap d'unes hores van tornar amb ell, van anar de dret al dormitori, van obrir l'armari i en van treure una bossa carregada de joies. Mai no hi va haver cap amic amb or: el meu pare li comprava el material a qui el robava, el fonia i amb allò feia els encàrrecs, i els lladres l'havien cantat a la primera. Receptació, i no d'un sol lloc. La meva mare va trobar un advocat honorat i barat, que va demanar la llibertat sota fiança i la hi van deneegar, i que va aconseguir després que el jutge la rebés a ella, per si el podia ablanir. No el van commoure ni les llàgrimes ni la panxa.

—Senyora, oblidi's del seu marit, perquè el condemnaran a més de deu anys de presó.

D'aquell despatx en va sortir amb l'ànima arrossegant, i darrere va venir el camí de pols, una bossa a cada mà i la cua amb les altres dones. Mesos així. Per reunir la fiança va vendre el cotxe amb la llicència de taxi a sobre, i la van trucar amb la resposta bona una setmana abans de sortir de comptes. Es va plantar a la porta a esperar-lo i va veure sortir el meu pare enmig d'un grup de presos que aquells dies estaven deixant anar per un altre assumpte, per coses de política. Van aparcar el malson, i va néixer la meva germana. Després vindrien més desaparicions, més excuses, una altra presó i una condemna en rebel·lia que el va tenir anys entrant i sortint del país amb papers falsos, i de tot això en parlo quan toqui. El que importa aquí és el jurament. Vint-i-cinc anys després, a la porta d'una altra presó, per veure el mateix home, la meva mare va tornar a fer aquella cua. Amb la seva filla al costat. I amb un fill de setze anys al darrere, que era jo.

Capítol 2 · El cotxe

El visor nocturn me'l va posar el meu pare a les mans en una platja, de nit, amb el gest amb què un altre pare li passa al seu fill els prismàtics per mirar avions un diumenge. Jo devia tenir onze anys, dotze com a molt. Vaig mirar. Dins del visor tot era verd i granulat, i en aquell verd hi havia una llanxa, i homes ficats a l'aigua fins al genoll, i embalums que anaven passant d'unes mans a unes altres fins a arribar a la sorra. Ni una paraula d'explicació. Tampoc no en feia cap falta. Aquella nit se li va caure la careta del tot, i jo vaig acabar de lligar el que ja feia temps que duia mig lligat.

Perquè en aquell cotxe jo m'hi vaig pujar amb vuit anys. Al principi hi anàvem tota la família, i per a qualsevol veí que ens veiés sortir amb el maleter tancat allò eren vacances i punt: la costa, les illes, mitja Europa, una criatura al darrere amb un tebeo i un pare al volant que conduïa com els àngels. El que viatjava sota la criatura no ho sabia ningú d'aquell cotxe, i la meva mare menys que ningú. Després els meus pares es van separar i els viatges van continuar, però ja sols ell i jo, i de vacances no en tenien res. La tapadora oficial era que representava una joieria. A mi, que llegia molt, que empassava televisió a tota hora i que era bastant més espavilat del que li convenia a ningú, els comptes no em sortien: nits senceres dormint a casa de gent que no coneixíem, famílies marroquines, tipus raríssims, llocs on no se li ha perdut res a cap representant de joieria del món. Em deixava hores dins del cotxe sense dir-me per què ni fins quan, exactament igual que havia deixat la meva mare plantada en aquella terrassa. I jo esperava. Un nen no sap que casa seva és una casa rara mentre no en trepitja una altra, i jo no en tenia cap altra de trepitjar.

Amb dotze o tretze anys ja sabia perfectament en què estàvem ficats. Ho dic sense acollir-me a la coartada del nen que no s'assabenta: me n'assabentava. No m'ho va explicar ningú, no hi va haver cap xerrada de pare a fill, ningú no es va asseure amb mi a explicar-m'ho. Ho vaig treure jo, ajuntant peces. Les cares que apareixien, els pobles, les hores intempestives, uns diners que es materialitzaven i s'esfumaven com en un truc de màgia fet per un mal mag. I llavors vaig fer

el que fa una criatura espavilada que està sola: mirar molt, no preguntar res i treure conclusions. D'aquí va sortir la meva primera idea del que era l'autoritat, i me la va donar ell sense proposar-s'ho: que a casa teva poden venir a buscar-te d'uniforme, que tenir por a la policia no era una paranoia meva sinó una por amb base, i que les persones que hi són per protegir-te poden ficar-te de còmpli-ce en coses de les quals un nen ni tan sols hauria de tenir notícia.

I fins i tot amb tot això, i ho escric perquè és la veritat i perquè si m'ho callo sembla que vaig sortir d'una claveguera, la meva infància va ser feliç. Feliç i bastant corrent. Una casa amb horaris, amb els seus viatges de família, i una mare que em va cuidar, i que va fer durant anys de mur de contenció: si jo vaig trigar tant a assabentar-me de l'ofici real del meu pare va ser perquè ella s'hi va dedicar en cos i ànima, que no me n'assabentés. Hi va haver bronques, de les que se senten senceres des de l'habitació amb la porta tancada, i jo no entenia què estava passant per un motiu que avui se'm fa evident: em faltava el terme de comparació. Fins als deu anys vaig ser un nen normal i estimat. D'una casa vaig sortir. El que va venir després li va passar a algú que venia d'algun lloc.

De tot aquell disbarat, el millor van ser les cases. Aquelles famílies marroquines, en barris de fora de ciutats el nom de les quals jo ni sabia pronunciar, ens van ficar a la seva taula com si portéssim el cognom, totes les vegades, sense ni una sola excepció que se m'hagi quedat clavada. Ens donaven menjar, treien el te, feien lloc per a dos espanyols presentats de nit i per un assumpte que de presentable en tenia poc. Jo era una criatura, però em donava perfecte compte del que tenia al davant: gent que no ens devia absolutament res repartint el poc que tenia. I allò em va vacunar, i faig servir la paraula a posta. Quan has sopat a la cuina d'una família de les que als informatius surten sempre a l'apartat dels problemes, el titular ja no t'entra per enlloc.

Al meu pare, amb tot allò a sobre, jo no el veia malalt. Tampoc no el veia com un home que es saltava una norma darrere de l'altra, ni com el que portava el maleter carregat de droga i el seu fill al seient del costat. Jo veia un heroi. El que venia a treure'm de l'institut on em feien la vida impossible, el que aguanta-va una nit sencera al volant, el que trucava a portes que se li obrien a cases de desconeguts. Tenia la malaltia que a mi em destrossaria la vida anys més tard, amb diagnòstic i tot, i es prenia la medicació al seu aire, que és una manera elegant de dir a temporades: la deixava, tornava, la tornava a deixar, com qui rega una planta el dia que se'n recorda. I amb l'haixix s'havia muntat el seu propi sistema per costejar el que gastaven les fases de dalt i per suportar el plom de les

de baix. Al volant era un fenomen i per la carretera anava fatal, les dues coses alhora i sense que a ell li semblés contradictori: es passava pel folre els senyals de trànsit igual que les normes de convivència i el codi penal sencer, i se les passava justament pel que tenia. Per això, els anys que va estar fora, aquell paper de conductor d'una banda que assaltava bancs, el que espera amb el motor en marxa mentre a dins passa el que passa, li va encaixar com un guant cosit a la seva mida. Tot el que va fer en aquesta vida ho va fer amb un cotxe a sota.

I d'on li venia, ja posats, perquè malaltia mental a la meua família n'hi va haver sempre. Papers que ho provin, cap. Perquè una cosa quedi escrita primer cal tenir les paraules, i els Herrera, pel que fa a paraules per al que de debò importa, hem anat tota la vida en descobert. El meu avi per part de pare va néixer en un d'aquells pobles del sud on l'única cosa que hi ha és el poble, i allà d'ell es deia que era un home de contrastos, que era la manera educada i de camp de dir el que jo avui despatxo amb dues sigles i un manual sota el braç. Temporades d'una energia i un bon humor que s'enduïen per davant la família sencera; i després, sense avís previ i sense que hagués passat res, setmanes tancat a l'habitació sense sortir, sense parlar i sense voler veure ningú. Als pobles d'aleshores allò no era un diagnòstic. Era un caràcter. És que ell és així, deien. I au, que s'ha de segar.

Per damunt d'aquell home hi va passar la història dues vegades, i encara ningú no havia pensat a preguntar-li a ell com portava el seu. De jove se'l van endur a una guerra de l'Àfrica, a la reraguarda, a carregar caixes i a portar el compte del que altres gastaven a matar-se, i d'allò no en va deixar anar ni una paraula a la vida. Després va arribar la d'aquí. Tenia un germà d'esquerres, i l'estiu que es va embolicar tot se'l van endur del poble i no va tornar. Aquell germà va existir, era sang meua, i el seu nom me'l sé. Al meu avi el senyalaven pel mateix, o sigui que va creuar les muntanyes a peu fins a l'altra zona, i la meua àvia es va quedar en aquesta amb les mans ficades tres anys a les ferides dels nois que baixaven del front, i al bàndol que va acabar guanyant. I va ser precisament això el que li va salvar la pell a ell quan va arribar l'hora de passar comptes: la decència de la meua àvia li va fer de salconduit. Altres famílies tenen al darrere una escriptura de propietat i unes terres. La meua té això. Després li van tornar el seu lloc, va acabar treballant als trens, va anar mudant els seus d'un poble a un altre fins a plantar-se a Barcelona, i de gran era un avi entranyable que es posava al foc a fer-los el sopar als néts. I era també, segons el dia, un home d'arestes, d'aquells als quals a casa els endevinàvem l'humor pel soroll

que feien les claus en entrar al pany. Les dues coses van ser veritat i cap de les dues era mala fe: eren els contrastos de tota la vida, sumats a dues guerres i a un germà que no va tornar i que ningú no el va ajudar a carregar. Amb semblant motxilla, que vingui algú a dir-me qui en surt indemne.

El meu pare va néixer quan ja havien callat les armes, fill literal de la pau, i es va endur posats els contrastos de l'avi amb el volum apujat. I jo em vaig endur els del meu pare amb el volum apujat una altra vegada. Un eco que, en lloc d'anar-se apagant, sona més fort a cada rebot.

Aquí he de tirar del fre de mà, perquè jo he explicat això durant anys recolzat en una paraula, epigenètica, i em quedava molt bé: el trauma de l'avi havia tocat els gens que li va entregar al meu pare, i el trauma del meu pare, els que em va entregar a mi. Ho he anat a comprovar abans de deixar-ho per escrit i resulta que així no s'aguanta. M'estimo més quedar-me sense una metàfora preciosa que ficar-hi una dada falsa, encara que la metàfora fos preciosa. El que sí que està més que assentat és que aquesta malaltia és de les més hereditàries de tota la psiquiatria: els estudis amb bessons, que són la manera neta de separar el que ve a la sang del que ve de casa, li carreguen als gens la major part del risc, i això és genètica de la clàssica, de la de sempre. El fill d'un pare amb això té bastants més paperetes que el veí del davant, i tot i així el més probable continua sent que no li toqui, perquè no hi ha un gen, n'hi ha centenars, cadascun aportant el seu gra de sorra, i se n'han d'ajuntar molts. A mi se me'n van ajuntar. L'altra cosa que està assentada és que el trauma sí que viatja d'una generació a la següent, que d'això va aquest capítol sencer, però pels camins que es poden ensenyar: com és l'ambient d'una casa, com et crien, el que aprens de mirar, l'estrès d'una mare embarassada i, per damunt de tot, el relat, el que una família explica en veu alta i el que decideix no explicar.

El que no està demostrat en persones és l'altra part: que una experiència deixi una marca química a les cèl·lules amb què es fabriquen els fills i que aquella marca arribi surant fins als néts com un missatge dins d'una ampolla. La idea hi és, s'investiga, en una entrevista queda de meravella, però en humans l'evidència és fluixa i discutidíssima, i a més hi ha un problema biològic de fons: aquelles marques s'esborren gairebé senceres en dos escombrats, un quan es formen aquelles cèl·lules i un altre just després de la fecundació. Així que ho diré com es pot dir sense mentir: del meu pare vaig heretar uns gens que ja venien amb la càrrega posada de fàbrica, i vaig heretar a més casa seva, la seva por, la seva manera de plantar-se al món i una història familiar que no es va ex-

plicar mai en veu alta. Amb això n'hi ha de sobres per explicar la cadena. No necessito cap molècula.

I si la cadena sona més fort a cada salt és per una cosa molt concreta: el meu avi no va arribar a tenir mai un nom per al seu, i el meu pare sí que en va tenir un, però li va faltar el que de debò fa la feina, que és la xarxa. Constància, revisions, gent al voltant que sàpiga què passa quan un deixa el liti, perquè el liti pel seu compte no sosté ningú. Això és el que no hi va haver en aquesta família, i a mi m'ha costat quaranta anys i cinc ingressos aprendre-ho. La meva germana Sonia va escriure no fa gaire, mentre buscava una foto seva per recordar-se'n, que va ser un home que es deia boig a si mateix i que lluitava contra aquella bogeria sense saber que probablement era el que més encant li donava; que no tot va ser bonic, que hi va haver dolor i molta por, però que el carisma i la tendresa acabaven inclinant la balança de l'altre costat. D'aquell home vinc jo. I d'una família que fa vint anys que se'n recorda sense haver escrit ni una sola vegada la paraula monstre.

Capítol 3 · Dels tretze als divuit

Els meus pares es van separar l'any que jo vaig fer els tretze, o el d'abans per uns mesos, i aquell curs va caure tot alhora, com si algú hagués estirat les estovalles. La casa estava hipotecada i es va haver de deixar anar pel que en donessin; la meua mare ens va endur a un pis d'un altre poble; vaig deixar l'escola privada i vaig aterrar a l'institut. Un sol any per a les tres coses. Ella s'havia separat perquè li va veure el folre a l'assumpte: va trobar l'haixix i va entendre a què es dedicava el meu pare en realitat. I aquí hi ha el que a mi, després de donar-hi mil voltes, se'm continua resistint: sabent-ho, em va deixar continuar pujant en aquell cotxe. El que passava dins d'aquells viatges no ho va saber mai, això ho poso per escrit i ho signo on faci falta, però el negoci el tenia clar. I em va deixar anar. I jo hi anava feliç, que és la meitat de la veritat que menys em ve de gust explicar. Aquells viatges eren la sortida de l'institut, que jo odiava i on em feien bullying, i la sortida també de la vida de merda que portava. Entre l'haixix al maleter i la classe de les vuit, jo triava el maleter sense pensar-m'ho.

La resta de les hores les passava a la meua habitació, davant d'un ordinador. L'internet d'aleshores no tenia cap llei, i el que el va trepitjar sap que no exagero: canals de text, fòrums, cables que unien habitacions llunyaníssimes sense que ningú sabés qui hi havia a l'altre extrem, i sense que a ningú li interessés esbrinar-ho. L'ordinador era a la meua habitació. Control parental, cap. I a sobre la solitud aquella tan concreta del nen gras que té un pare ficat en els seus propis assumptes i una mare deixant-se la pell a la feina.

Allò no va caure de cop. Al principi era xerrada: algú preguntant, algú amb temps, la novetat que hi hagués adults escoltant-te com no t'escoltava ningú dels que tenies a prop. Després venia la confiança, que s'aixeca a poc a poc i amb regals. Després les peticions, dites com si fossin la cosa més normal del món. I després ja la resta.

No en va ser un de sol. En van ser moltíssims, dels tretze fins als divuit. Homes fets i drets que es van trobar un nen gras i sense ningú a les cantonades dolentes de la xarxa i van fer amb ell exactament el que fan aquells homes. Em pe-

gaven. M'humiliaven. Em lligaven. M'orinaven a sobre i a la boca. Em van vèxer de totes les maneres en què es vexa un nen que no està en condicions de dir que no, i em van ficar en pornografia infantil que porto gravada a foc i de per vida. Ho escric així una vegada i no ho repeteixo, perquè l'inventari complet no li serveix a ningú tret de a mi. I no es va acabar pel seu compte: va continuar fins als divuit i se'm va quedar a dins convertit en costum, el cruising, les trobades amb tipus fastigosos i fantasies repugnants; als divuit vaig començar a entrar en saunes, i anys més tard arribaria el sexe amb drogues. Dues dècades després, amb una psiquiatra al davant, encara no era capaç de posar-li a tot allò el seu nom.

Vaig a treure'n un del munt, perquè la seva marca té un capítol per a ella sola més endavant i m'estimo més deixar-la posada aquí, igual que es deixa preparada una corda abans d'estirar-la. Aquell home em lligava al llit. Em deixava immòbil, em violava així, sense que jo pogués moure un braç, i feia fotos. Tretze anys tenia. El pànic de no poder moure't és un trauma amb entitat pròpia, i arribava abans que qualsevol pensament: l'animal de dins donant l'ordre de sortir corrents i el cos, que no obeeix. Amb això sol ja n'hi ha de sobres. Però les fotos hi posaven l'altra meitat del dany a sobre, perquè volien dir que allò no s'acabava quan s'acabava: en algun disc dur d'algun lloc del món hi ha un nen lligat que continua estant disponible per a qui pagui. Guarda't aquest paràgraf. Més endavant, en aquestes mateixes pàgines, hi ha un altre llit i hi ha una altra vegada un nen lligat.

Aquesta vegada amb papers.

I per si faltava alguna cosa, en aquells mateixos anys va ser el meu pare qui em va ficar en la prostitució. La primera vegada que vaig tenir sexe va ser amb una prostituta i la idea va ser seva. Vaig continuar consumint prostitució fins als vint, i no perquè l'hagués triada d'una llista d'opcions: és que no coneixia cap altra sexualitat. Una cosa transaccional, desconnectada, el cos funcionant com un servei que es contracta, amb la seva tarifa, la seva durada i la seva hora d'acabar. De manera que, amb els homes de l'ordinador estirant d'un costat i el meu pare de l'altre, el que jo havia après del sexe a aquella edat eren dues coses, i cap de les dues era el sexe: que el meu cos era de qui tingués força per agafar-lo, i que el dels altres es llogava per hores.

El que sí que sabia dir era el resultat: un despertar sexual primerenc i trencat, i una hipersexualitat a la qual la psiquiatria li posaria després el cognom de reactiva (o sigui, la manotada desesperada de qui intenta recuperar un cos que li

van profanar) i que jo vaig estar vint anys prenent per la meva manera de ser, sense caure que era el plànol exacte del que m'havien fet als tretze.

Aquí és on l'assumpte es creua amb la malaltia, i convé frenar, perquè aquell encreuament és la tesi sencera d'aquest llibre. Començo pel que està ben mesurat: dins de la gent que acaba desenvolupant això, els que de petits van patir maltractaments o abusos debuten més joves, acumulen més episodis, més intents de treure's del mig, més tòxics i un curs pitjor que els que no hi van passar. Que ningú no ho llegeixi a l'inrevés: el trauma no fabrica el trastorn, el trastorn venia escrit als gens i això ja ho he explicat. El que fa el trauma primerenc, sobre un cervell que ja carrega amb la predisposició, és avançar el rellotge i apujar-li el volum a tota la resta. Amb el meu cognom i amb el meu avi, un nen ja tenia paperetes. Amb el meu cognom, el meu avi i cinc anys d'allò, les paperetes eren moltes més, i a més perquè el premi caigués aviat i caigués malament.

I hi ha una segona cosa, més subtil, que al meu voltant no va saber llegir ningú. La hipersexualitat no és un pecat al qual li hagin posat un nom modern: en aquesta malaltia està catalogada com a símptoma, i figura entre els criteris que els manuals exigeixen per a la mania i la hipomania, al costat de l'insomni i de la grandiositat. Li arrenquen tres motors alhora. Puja el desig, perquè el sistema de recompensa va a un règim de revolucions que no és el seu i de sobte tot lluu. Cau la inhibició, i el prohibit deixa de fer por i comença a cridar. I s'adorm el càlcul del risc, amb la qual cosa les conseqüències senzillament no entren al compte. Té a més una firma que la delata, i és que segueix l'ànim com l'ombra el cos: es dispara a dalt i a la depressió s'apaga fins a la indiferència més absoluta. Mentre dura l'episodi no hi ha cap vergonya, hi ha eufòria; la vergonya es presenta després, quan torna el cap clar i a un li toca reconèixer com a propis uns actes que no reconeix. La mania no et descobreix desitjos amagats: te'ls fabrica i te'ls deforma, igual que fabrica compres impossibles i plans de salvador del món que a ningú no se li acut prendre per la veritat profunda de ningú.

Doncs això, i ara ajunta-ho: quan la mania m'arrencava aquell motor, el motor feia des dels tretze anys que circulava per un carril fet a mida. Aquí hi ha la barreja, i aquí hi ha el motiu que no la veiés ningú. Si per a tota la gent del voltant el que un home fa al llit surt de com és aquell home, llavors, el dia que aquell home es trenca, el que s'ha trencat no sembla una malaltia. Sembla el seu caràcter. Jo feia quinze anys que tapava amb el cos el dels tretze i el del meu pare, i a allò van acabar dient-li la meva manera de ser. Un símptoma no és una identitat. La persona que fora de l'episodi tria, cuida i es reconeix a si mateixa

en el que fa no queda desmentida pel que la mania hagi fet amb el seu cos: respon del que és seu, però no es defineix per allò. He trigat vint anys a poder escriure aquella frase sense que se'm quedi travessada.

I em va quedar una altra cosa de tot allò, i no és cap ximpleria. Jo em mossego la galta per dins. Sempre del mateix costat, sempre al mateix punt, fins a deixar-la en carn viva. Ho faig des dels tretze anys. Des d'allò. I no se m'ha tret mai. Les dones amb qui he viscut m'ho deuen haver enxampat mil vegades i no li van donar importància, entre altres coses perquè jo tampoc no l'hi donava: una raresa més de les meves. Avui ja sé quan es presenta. Es presenta amb els pensaments intrusius. I es presenta també en calma, al sofà, mirant una sèrie amb la Laia, sense venir a tomb i sense que jo decideixi res. Me n'assabento quan ja fa una estona que ho faig. Què és exactament, encara no ho sé. Ho porto apuntat per preguntar-l'hi a la meva psiquiatra: si és un tic, si és una manera d'absentar-me d'on sóc, o si és una altra cosa diferent. L'única cosa que tinc clara és que un nen de tretze anys va començar a fer-ho per algun motiu, i que aquell nen fa vint-i-vuit anys que ho fa dins d'un home de quaranta-un que ja no recorda quin era.

Capítol 4 · El locutori

La primera vegada que vaig veure en directe un horror d'aquells que aturen el món sencer, jo era en un ferri, amb el meu pare, amb el meu germà Gabriel i amb la bodega guardant-nos el cotxe carregat d'haixix. En Gabriel venia a aquells viatges igual que jo, però ell no sabia res de res: em porta gairebé quatre anys, i allò per a ell eren unes vacances, i sort que ho van ser. A la tele del vaixell, que anava per antena i es veia fatal, tot neu i talls perquè érem al mig del Mediterrani, es veia cremar allò i es veia repetir-se una vegada i una altra. I jo vaig entendre què volia dir. No sé d'on em va sortir, però ho vaig entendre, amb aquella sensibilitat rara que he tingut sempre per a les desgràcies col·lectives i que m'ha acompanyat després en totes les que han vingut darrere, una per una, sense saltar-me'n cap: totes m'han entrat fins al fons.

I el que jo vaig fer aquell dia, mentre allò passava, va ser ficar-me al lavabo del vaixell, agafar l'escombreta del vàter i xuclar-me-la mentre em masturbava.

Això era el que aquells homes m'havien deixat a dins. Aquell era el meu estat sent una criatura, en un vaixell, amb el meu pare i el meu germà a l'altre costat de la porta, a deu metres i amb el món cremant en una pantalla. Ho explico perquè cal explicar-ho, i perquè avui tinc el nom del que era i llavors no el tenia: és una seqüela documentada de l'abús sexual a la infància. A un nen a qui li fiquen a dins la sexualitat abans d'hora i a la força se li queda aquella sexualitat soldada a la degradació, i a l'adolescència l'assumpte torna en forma de conductes compulsives, autodegradants, sense cap relació amb el desig, que es disparen quan hi ha estrès i que el noi no entén ni mentre les està fent. Una amenaça a escala de tot el món, vista en directe, li encén al cos el sistema d'alarma; i en algú amb aquella història al darrere, l'alarma surt per l'únic conducte que li van obrir a la força als tretze anys. No hi ha perversió i no hi ha elecció. Hi ha un símptoma fent l'única cosa que li van ensenyar a fer. I si he decidit explicar això, és perquè hi ha coses pitjors que he decidit no explicar. El que ho ha de saber ja ho sap.

Uns mesos més tard van venir a buscar el meu pare. Feia temps que anaven darrere del rastre dels diners i dels telèfons, i al final li va caure a sobre el pes sencer de l'haixix. Narcotràfic. Presó preventiva. Jo feia des dels vuit anys que creuava fronteres ficat en aquell cotxe, i de cop, en un dia, van desaparèixer de casa el cotxe, els viatges i l'home.

I llavors van començar les visites, que és la part que no explica mai ningú. Esperar fora, la cua, el control, i ja a dins un locutori, un vidre brut i un telèfon. El meu pare a un pam i sense poder-lo tocar. I allò no és una tarda dolenta: allò són mesos, i es repeteix a la mateixa hora, amb la mateixa cua i amb la mateixa bossa. Hi anàvem la meva mare, la Sonia i jo. Per aquell temps jo no sabia res del jurament que la meva mare s'havia fet vint-i-cinc anys abans en una cua idèntica, amb la Sonia dins de la panxa; això ho vaig saber molt després, llegint-la a ella. I el meu pare l'havien ficat al mòdul on tenien els que estaven com ell, medicat a la força, amb aquella mirada del que ja no distingeix bé de quin costat del real està, i cada setmana una mica més lluny de si mateix. Veure el teu pare en una gàbia oficial, convertit en un expedient amb número, drogat perquè ho ha decidit un altre, em va deixar posat un terror dels que no es raonen a la psiquiatria i a les institucions, i vaig trigar vint anys a poder-lo mirar de cara.

D'aquells homes del capítol anterior n'hi ha un a qui he de dedicar lloc a part, perquè no entra al motlle dels altres i perquè, justament per no entrar-hi, va fer un dany diferent, més subtil i molt més durador. El diré Sergio. Un home que em doblava l'edat i que treballava en una oficina. Jo en tenia quinze. Em venia a buscar a casa amb el seu cotxe, ens n'anàvem als descampats de fora i allà se'ns n'anaven les hores. I aquí hi ha el que el diferencia dels altres: no era només sexe el que hi havia en aquelles hores. Hi havia conversa. Em preguntava per la meva vida, m'escoltava, feia la impressió que li importava el que em pogués estar passant. Ens fèiem petons llargs (i mira que a mi besar un home no m'ha agradat mai, però allò jo ho apartava a un costat perquè a ell li agradava i perquè, per primera vegada, tenia la sensació que algú hi era). Va ser el més semblant que vaig tenir a una parella en tota l'adolescència, i aquí hi ha l'acudit negre de tot això. Ho deixo escrit tal com ho vaig viure llavors, encara que avui ho sàpiga llegir amb el manual al costat: allò que jo sentia com a afecte, i que era el més a prop de l'amor que un noi sol es podia imaginar, era el mecanisme de l'abús funcionant amb precisió de rellotge. Un home adult no es posa tendre amb un nen de quinze per amor. Es posa tendre perquè el nen no se'n vagi. I

aquella homosexualitat meva d'aleshores, que tants anys em va tenir fet un embolic, no era una orientació: era un adolescent trencat i sol, violat per homes grans, que s'agafava a l'únic afecte que tenia a l'abast de la mà, encara que arribés enverinat.

I un dia es va esfumar. D'avui per demà, sense una paraula ni un avís. Va deixar de contestar el telèfon, em va bloquejar i em va treure del mig igual que s'esborra un arxiu que fa nosa. Bastants anys després vaig lligar caps, que és l'única cosa que sé fer: tenia parella mentre estava amb mi, i el més probable és que ella o ell veiés un missatge i que tallés d'arrel per salvar la seva vida ordenada d'adult amb secret. Però jo, als quinze, no arribava ni de bon tros a aquella anàlisi. Jo tenia el forat i res més. Va ser un dels meus primers abandonaments, i d'ell van sortir tots els que van venir darrere.

Així que aquell any se li va tirar tot a sobre a la mateixa persona, i per aquest ordre. L'home va desaparèixer de cop. El meu pare va entrar a la presó. I jo vaig deixar de trepitjar l'institut i em vaig quedar tancat a casa, amb una mare aixafada pel del seu marit que no tenia forces per treure'm a rastres del llit cada matí. D'aquí va sortir la meva primera depressió, la que em van tractar amb sèrums i que a la història clínica apareix gairebé com una anotació d'administració, amb la seva data al costat. La causa no apareix en cap informe.

Em van portar a un psicòleg. El mateix, per cert, que m'havia vist amb vuit o nou anys i que m'havia passat un test d'intel·ligència en què vaig treure un coeficient de cent quaranta, que aquí queda per a l'expedient, no fos cas que després es digués una altra cosa. Ara en tenia setze i estava enfonsat, i em va atendre amb la meva mare asseguda al costat, a la mateixa consulta, amb la qual cosa obrir-me era impossible. Dels abusos no en vaig deixar anar ni mitja paraula, i no va ser per falta d'oportunitat: és que per a mi allò no eren abusos. Jo ho tenia guardat al cap com una iniciació sexual, tancada, lacrada i amb segell, i em feia una vergonya que em moria de parlar-ho amb ningú. I hi ha aquí un verí del qual no parla ni Déu i que he de dir amb totes les lletres, perquè si no, res d'això s'entén: el verí és haver gaudit d'una cosa que un avui repudia. Perquè hi va haver atenció. Hi va haver regals. Hi va haver, per primera vegada a la meva vida, adults que m'escoltaven. I el cos d'una criatura respon al que respon el cos d'una criatura, i després aquella criatura es passa mitja vida convençuda que ell va fer alguna cosa, o que hi va participar, o que li va agradar. Doncs no. Jo tenia tretze anys i no tenia ni capacitat legal ni maduresa per consentir res d'allò. Punt. Ells eren homes adults i sabien perfectament què es duïen entre mans.

El que sí que li vaig explicar al psicòleg va ser que estava malament perquè no tenia xicota. Que jo el que volia era una xicota, com qualsevol. I el psicòleg em va deixar anar una frase que vaig trigar mitja vida a desxifrar: que no era per estar gras. Que el que buscaven les noies de la meua edat era un noi que hi fos per a elles, que els fes cas, que les estimés. Que el que volien era que les estimessin. En aquell moment no ho vaig pillar, és clar, tenia setze anys i el cap en qualsevol altre lloc. Ho vaig pillar bastants anys i bastantes factures més tard. Bon consell, el de l'home. El dolent és que van ser dues sessions i s'ha acabat. Perquè el que es va concloure allà va ser que la depressió era lògica: amb el pare a la presó i el noi fora de l'institut, què esperaven. I fins aquí va arribar l'anàlisi. Dues sessions i al carrer.

En aquell despatx hi va haver dues coses que no va veure ningú, i totes dues eren damunt de la taula. Una: a la cadira hi havia un noi de setze anys, deprimat, el pare del qual estava diagnosticat d'aquesta malaltia i medicat a la força al mòdul d'una presó. I una depressió en el fill adolescent d'un home amb això és, ni més ni menys, la manera més clàssica que té aquesta malaltia de presentar-se. En més de la meitat dels casos el primer episodi no és una mania: és una depressió, a l'adolescència o poc després, idèntica a qualsevol altra depressió, fins que anys més tard apareix la primera pujada i toca rellegir-ho tot cap enrere. El pare pres sí que va entrar a l'anàlisi; el que el pare tenia, no. Amb aquella sola pregunta, el nom del meu hauria estat damunt d'aquella taula disset anys abans que me'l donessin. I dos: tenir un pare a la presó és una de les deu experiències adverses de la infància que avui es mesuren a mig món, des d'un estudi de fa gairebé trenta anys fet amb milers de persones. És la menys freqüent de les deu, i per això és també per la que menys es pregunta. Els fills dels presos tenen gairebé el doble de problemes de salut mental que la resta dels nens, i al voltant d'un de cada set compleix criteris d'estrès posttraumàtic. Un de cada set. Jo això no ho sabia. I ningú no va preguntar què hi pintava un noi de setze anys a la cua d'un locutori, ni què se li queda a dins quan veu el seu pare atordit a l'altre costat del vidre. A un noi a qui li diuen que la seva depressió és lògica no se li tracta la causa: se li certifica l'estat d'ànim.

Aquell va ser el primer professional que em va tenir al davant i no ho va veure. No va ser l'últim.

Capítol 5 · L'eximent

Al meu pare el van deixar anar per una eximent. Ho dic amb la paraula dels advocats perquè és la que se'm va quedar enganxada als setze anys i la que he hagut de tornar a sentir, amb una altra cara al davant, vint anys després. Una eximent és això: un tribunal accepta que l'home que té al davant va fer el que va fer amb una malaltia a dins, que la malaltia decidia per ell, i que per tant no se'l pot castigar com es castiga un home sencer. L'hi van explicar. Ho van acceptar. Li van obrir la porta. I aquí es va acabar tot.

Jo tenia setze anys quan el vaig veure entrar i quan el vaig veure sortir, i en tots dos viatges anava dins del cotxe. Del primer ja he explicat el que hi ha. Del segon me'n recordo menys del que hauria, i tinc una explicació que avui em serveix i llavors no: el que va tornar a casa aquell dia no era l'home que se n'havia anat. Era l'ombra. La mateixa roba, la mateixa manera d'asseure's al cotxe com si el seient fos seu, i per dins res. La presó el va acabar de partir. I el que se li va donar en sortir va ser exactament el que tenia en entrar: res a la mà. Ni un tractament que aguantés, ni un psiquiatre que el seguís, ni ningú que s'assegués amb ell, o amb nosaltres, a explicar-li què tenia. Li van reconèixer la malaltia per deixar-lo sortir i el van tornar al carrer amb ella a dins.

I aquí hi ha la costura de què està fet aquest llibre. La llei té previst què es fa amb una persona a qui se li reconeix que no era amo dels seus actes per una malaltia: en comptes de la pena, tractament, seguiment, a vegades un internament; alguna cosa que sostingui la raó per la qual se li ha perdonat la pena. Al meu pare no li van posar ni l'una cosa ni l'altra. El sistema li va mirar la malaltia amb lupa el temps just per decidir què fer amb l'expedient, i així que l'expedient va estar tancat la malaltia va deixar d'interessar-li a ningú. Això és el que vull que s'entengui, perquè tornarà: que les institucions reconeixen que algú està malalt quan els serveix per deixar-lo anar, per arxivar, per treure-se'l de sobre, i són perfectament incapaces de reconèixer-ho quan fer-ho les obligaria a alguna cosa. La malaltia, per a elles, és un tràmit. El meu pare en va sortir amb una exi-

ment i amb un trastorn bipolar sense tractar, i de les dues coses només una continuaria funcionant, i no va ser la que duia el segell del jutjat.

I hi ha una simetria que em costa escriure. A ell li van reconèixer la malaltia per deixar-lo anar i després el van deixar sol amb ella. A mi, gairebé vint anys més tard, em van posar aquella mateixa malaltia en un paper amb capçalera, i tot i així es va haver de barallar instància per instància perquè algú s'assegués a llegir aquell paper. Tots dos amb el mateix a dins i amb el mateix cognom. I dels dos, el que va acabar pitjor va ser el que se'n va anar lluny de casa a morir-se al camp.

I allò em va deixar posada per sempre la por a les institucions. No una idea que un tingui ni una opinió que es pugui discutir en un sopar: una resposta que deixa anar el cos i que no espera que un pensi. Quan als trenta-tres anys em van ficar en una planta tancada, el meu cap no era en aquella planta: era davant d'aquell vidre. No calia ser Freud per saber d'on sortia el pànic. Calia, únicament, haver llegit el meu historial, que era damunt de la taula.

I hi ha els sobres, els timbres i els uniformes. Un sobre a la bústia amb una finestreta i una capçalera. Un timbre que sona a una hora en què no espero ningú. Un uniforme a la vorera del davant, que no ve a buscar-me a mi ni a ningú, que és allà dret mirant el mòbil. Qualsevol d'aquelles tres coses em para el cos un segon, em puja el pols i em posa a la boca de l'estómac un noi de setze anys fent cua amb una bossa. Un segon després ja sé que el sobre és del banc i que l'uniforme espera un company. Però aquell segon no el controlo jo. El controla una altra part del cervell que va aprendre molt aviat una cosa molt senzilla: que l'autoritat podia venir a buscar-te, i que quan venia, s'enduia algú.

I amb aquella por a sota vaig fer, uns anys més tard, una cosa que avui em fa riure i llavors em va semblar una sortida: em vaig posar a opositar a policia, amb la dona amb qui estava aleshores, la Patricia, fent-me costat. Ho vaig deixar de seguida, així que vaig caure que, amb el que jo arrossego a sobre amb l'autoritat, amb aquella roba posada no seria feliç a la vida, i que hi havia una comèdia negra bastant fina en la idea de vestir-me amb l'uniforme que em feia pànic perquè deixés de fer-me'n. Per entendre d'on venia aquella por encara em faltaven quinze anys i uns quants ingressos.

I em va deixar, en la direcció contrària al que qualsevol pensaria d'un noi que ha crescut assegut damunt de l'haixix, un terror a la llei que m'ha fet el ciutadà més complidor que conec, dels de pagar fins a l'última taxa. El meu pare es va passar la vida a l'altre costat d'aquella ratlla, primer de conductor de la banda i

després a l'haixix. A mi em va criar el saber què costa allò, i el cos en va aixecar acta sense consultar-me. Un parell de vegades m'han vingut amb la proposta de traficar, de guanyar diners fàcils dels de debò, i les dues vegades vaig contestar que no a l'acte, per aquell motiu exacte i per cap altre.

I la cosa no es queda al paperam. L'aliè no l'he tocat mai. Ni una sola vegada. En una botiga de records sóc incapaç de fotre'm a la butxaca un imant de neve-
ra, aquell furt de no res que ha fet mig món alguna vegada i que ningú no recorda l'endemà. A mi em pot. I ho dic amb l'autoritat del que ha passat per la mania, per la hipomania, per anar col·locat i per tenir el judici reduït a runa, que és la situació en què un fa literalment el que li dóna la gana: ni així. En aquest llibre hi sortirà tot el que vaig fer estant malalt, i el d'agafar el que no és meu no hi surt, perquè no va passar. D'aquí que m'escogui tant com va acabar girant això: em vaig passar la vida sencera fugint de l'ombra del meu pare a força de ser el més legal de la cua, i el que em va acabar asseient en un jutjat no va ser la cobdícia, ni va ser la mala fe. Va ser la salut.

Capítol 6 · El descampat

Tenia vint anys quan el meu pare es va morir.

Feia mesos que no es prenia el liti. I compte, que no el llençava: l'anava guardant. Això és el que cal entendre d'aquell estiu, i a mi em va costar anys ser capaç de mirar-ho de cara. Un home amb el diagnòstic posat, a qui ningú no havia seguit des que va sortir, va deixar la pastilla que el sostenia i la va anar apartant, presa a presa, en algun racó de la casa, fins que va reunir la quantitat que buscava. Després va desaparèixer. I l'última nit, abans d'anar-se'n, em va posar una mà damunt de l'espatlla i em va deixar anar una frase que llavors em va sonar a una altra de les seves rareses i que avui lleigeixo pel que era:

—Cuida la teva germana.

Van trigar gairebé dos mesos a trobar-lo. Jo vaig passar aquell estiu com es passa un estiu als vint anys amb un pare desaparegut que ja s'havia desaparegut altres vegades: esperant i no esperant alhora. Vivia en un pis compartit del poble on m'havia mudat per tenir més a prop la Marta, una noia de la meva colla que d'aquí a uns anys es menjarà mitja novel·la, i la nit que va sonar el telèfon de la meva mare jo m'estava vestint per sortir de festa amb els del pis per la zona de sortir. L'havien trobat lluny de casa, en un descampat de la muntanya, darrere d'unes roques. Vaig penjar, em vaig pujar al meu cotxe macarra i vaig marxar d'allà cremant rodes, amb gairebé un paquet de tabac fos en un trajecte de tres quarts d'hora que vaig fer en menys de trenta minuts. Havia d'arribar fins a la meva mare i fins al meu germà Gabriel, i la carretera se'm feia llarguíssima.

Al dipòsit, la forense va ser clara amb mi, i encara avui l'hi agraeixo.

—No hi entri. Amb la cartera n'hi ha prou.

La cartera venia amarada d'un greix que a aquelles altures ja no era greix, i a dins hi havia el document d'identitat, i amb allò es resolia la identificació. Em va dir que ella no volia (ella, com si allò fos cosa seva, i en certa manera ho va ser) que jo em quedés amb aquella imatge del meu pare. Li vaig fer cas. I li vaig fer cas perquè tenia claríssim què hi havia a l'altre costat de la porta: amb vint anys jo ja havia vist, en aquelles pàgines de gore que circulaven aleshores i que

penjaven sense tallar res del que les televisions no ensenyaven, cadàvers en descomposició fotografiats a l'escena, i sabia en quin estat estaria el meu pare després de dos mesos al sol amb una precisió que cap noi de vint anys no hauria de tenir. Estava sec com la moixama. Aquella paraula fa vint anys que intento treure-me-la de sobre, i l'escric aquí per veure si se'n va. Un cos a la intempèrie, en un estiu sec i amb el sol caient a plom, travessa unes fases que la medicina forense té descrites i que un estudi de fa dècades va mesurar sobre centenars de casos: primer s'infla, després es descompon, se'l van menjant els insectes i al final, si l'aire és sec i el sol pica, el que queda es momifica i la pell es queda adobada damunt de l'os. Vuit setmanes va estar el meu pare. Quan la identificació es fa amb un carnet en comptes d'amb una cara, és perquè ja no queda cap cara per reconèixer. En algun moment que no aconsegueixo situar, la meva germana em va ensenyar aquella cartera; el que sí que se'm va quedar va ser el que vaig notar en veure-la. No hi vaig entrar. De totes les decisions d'aquell mes és una de les poquíssimes que després he agraït, perquè gràcies a allò no el recordo així.

En aquesta família els enterraments vénen amb policia inclosa. Al meu pare el van detenir el dia que vam enterrar la meva àvia, que era la seva mare, perquè saben de sobres que un fill a això no hi falta i s'aprofiten del dolor per calçar els que van fugits. Hi havia agents de paisà barrejats entre la gent, i se'l van endur emmanillat davant de tothom. Abans el van deixar abraçar la meva mare per acomiadar-se, i ell va fer servir l'abraçada per colar-li a la butxaca de l'abric la seva documentació falsa, que era justament el que no li podien trobar. Jo era molt petit i d'allò no me'n recordo. Ho sé perquè ho explica ella, que es va quedar allà amb aquells papers premuts a la butxaca, cremant-li a la mà, mentre s'enduïen el seu marit. A l'enterrament del meu pare, en canvi, ja no va venir ningú a buscar-lo. Hi vam ser nosaltres i ningú més.

Va ser devastador per a tothom menys per a mi, i això s'ha d'explicar. La Sonia li havia escrit un text. Només ella és capaç d'escriure una cosa així, hiperemotiva i exacta al mateix temps, perquè la meva germana té una sensibilitat i un cap que no abunden. El que passa és que llegir-lo no podia. El vaig llegir jo, revestit d'una solemnitat falsa que em va aguantar gairebé fins al final; a les últimes línies em va faltar no res per trencar-me. No em vaig trencar. Vaig aguantar la cara sencera. Amb vint anys allò semblava fortalesa, i més tard vaig comprendre que era una altra cosa diferent, i que aquella altra cosa s'acaba pagant a terminis i amb interessos.

D'aquell dia em queden una porta i uns braços. La Marta no va aparèixer. Ens havíem conegut al grup de joves d'una església, on també hi estava ficat el meu germà, i qui ens va presentar va ser la Vanessa, que per aquell temps era la meva xicota. Érem tots de la mateixa colla i aquella tarda van venir tots, fins i tot el germà de la Marta amb la seva xicota. Ella no. I el motiu l'havíem fabricat tots dos entre tots dos: el nostre va arrencar deixant jo la Vanessa per ella, i després, ja estant amb ella, la Vanessa em va venir a buscar i em vaig ficar al llit amb la Vanessa. La Marta se'n va assabentar pel grup i em va deixar, o sigui que plantar-se en aquell funeral, amb la Vanessa allà al davant i tota l'església mirant, era senzillament impossible. No l'hi he retret mai, ni en aquell moment ni més tard: les banyes les vaig posar jo i les circumstàncies les havíem posades tots dos. Ho deixo escrit perquè un noi vigilant la porta d'un tanatori per veure si entra algú és una imatge que fa vint anys que no puc deixar anar, i perquè aquella porta es va quedar sense obrir moltes més vegades. I en aquell mateix tanatori hi havia la Vanessa, l'única parella meva que va arribar a conèixer el meu pare viu. Em va abraçar i es va quedar amb mi la tarda sencera. No ho escric per posar-li nota a ningú. Ho escric perquè d'aquell dia em vaig endur això: una porta que vaig mirar de dalt a baix i uns braços que sí que hi eren.

No vaig demanar la baixa per defunció, podent demanar-la. L'endemà tornava a ser a l'oficina treballant, com si el del cos sec i el del text llegit en veu alta li hagués passat a algú d'una pel·lícula que vaig veure una vegada. El que feia era sortir de nit, comprar una ampolla a qualsevol lloc que tingués la persiana apujada i quedar-me hores caminant o assegut en un banc, bevent el just perquè els pensaments es posessin tous sense arribar a marxar del tot. Aquella va ser la primera vegada que vaig fer servir l'alcohol per manejar una cosa que no sabia manejar de cap altra manera. L'alcoholisme de debò arribaria anys més tard i té els seus propis capítols; però va ser en aquells bancs on vaig descobrir per a què servia: per embolicar amb cotó una cosa que, tocada a pèl, no es podia tocar.

I no vaig preguntar res. Aquesta és la part que encara em costa. No vaig preguntar des de quan havia deixat les pastilles, ni on les tenia amagades, ni si algú se'n va adonar, ni per què se'n va anar tan lluny, ni què va fer les seves últimes hores. Ni a la meva mare, ni a la meva germana, ni a ningú. Un noi de vint anys que se sabia de memòria el procés sencer de descomposició d'un cos i que no va ser capaç de formular ni una sola pregunta sobre la descomposició d'un home. Aquelles preguntes me les faig ara, amb les respostes ja escrites al meu història, i me les contesto jo sol.

Perquè toca anomenar el més dur de tota aquesta història, i aquí no hi cap ni mitja broma: el trastorn bipolar mata. I no ho dic com a figura. Té una de les taxes de suïcidi més altes de tota la psiquiatria, molt per damunt de la de la gent que no el té, i no ho poso per fer por a ningú sinó perquè s'entengui d'una vegada que el tractament no és un caprici ni una etiqueta de moda. La idea d'acabar no apareix com una conclusió raonada d'algú que ha pesat la seva vida en una balança i ha decidit que no compensa. Apareix com un símptoma. El pol de baix d'aquesta malaltia no t'entristeix: t'enganya. Et fica al cap, amb el to de qui està dient una veritat matemàtica, que res d'això no té arranjament, que no hi ha porta de sortida, que els teus anirien millor sense tu a sobre. I ho fa amb el mateix mecanisme amb què la mania et convenç que ets un déu: intervenint justament l'òrgan amb què es decideix si una vida val la pena. El meu pare no es va rendir per flux ni per egoïsta. Se li va apagar el judici al pitjor minut possible, estant sol i sense ningú a prop. Aquella veu, quan arriba (i arriba), s'apaga de dues maneres i prou, i totes dues s'han de tenir col·locades abans, com es col·loca un extintor a la paret: saber que és la malaltia la que està parlant i que menteix, i no quedar-se a soles amb ella, explicar-l'hi a algú, que és exactament el que la veu no vol que facis i exactament el que cal fer. I hi ha una altra cosa que aleshores no sabia ningú, i jo menys que ningú: perdre un pare per suïcidi no és un dol com els altres. La gent no sap què dir-te, així que no diu res, i en aquell buit els fills puntuen més alt en vergonya i en culpa i tenen, i està mesurat, més risc d'acabar ingressats i de repetir el gest. En aquell grup hi vaig entrar jo amb vint anys, amb la seva malaltia als gens i sense tenir ni idea de res.

I qui llegeixi tot això sense haver-lo conegut es quedarà amb la pitjor meitat d'un home que va ser moltíssim més. El meu pare va ser un pare carinyosíssim. Ens va estimar amb una intensitat que avui comprenc millor que aleshores: es desvivía, ens donava de tot fins a passar-se de rosca, i aquella manera seva de donar tenia al darrere un motiu que fa pena així que s'entén, i és que ens estava donant el que a ell li va faltar en una postguerra en què no hi havia res. D'aquí li sortia també l'altra cosa, la d'acumular, perquè va acabar guardant-ho tot, i això avui figura als manuals amb el seu nom i llavors era simplement que el teu pare no llença res. I ara la conclusió de fons, que m'ha costat quaranta anys de poder dir en veu alta: el seu va ser pitjor que el meu. Això no ha anat pujant d'una generació a la següent com explica la falla de les herències maleïdes, que queda preciosa i és mentida. Ha anat baixant. El meu quadre és menys profund que el

seu, i a més jo tinc el que ell no va arribar a tenir mai: el nom, l'explicació i gent al voltant que sap què passa quan algú deixa el liti.

Ell tenia aquest cervell i aquesta mateixa caps de pastilles, i un dia va decidir que fins aquí. Jo m'empasso la sal dues vegades al dia, i cada vegada que s'ha de partir truco a la meva mare. Aquesta és tota la distància que hi ha entre morir-se en un camp als seixanta-sis i estar escrivint això. No hi ha tercer acte.

Capítol 7 • El cos

Fins als dotze o tretze anys vaig estudiar en una escola privada de les cares, que el meu pare pagava amb diners de la droga, i amb aquell detall s'explica mig país. Allà m'havien posat de malnom l'enciclopèdia ambulant, per la quantitat de llibres que m'empassava, i era un nen obès, i allò pesava, mai més ben dit, encara que pesava bastant menys que fer riure tota la classe. Tenia amics. M'estimaven. Després van arribar la separació, la mudança i el salt a un institut públic, i aquell canvi es nota al primer pati del primer dia. L'erudició que a l'escola s'admirava, a l'institut es va llegir com a xuleria; el sobrepès, que allà es tolerava, aquí es va convertir en la broma de cada matí; i l'enciclopèdia va passar a ser el sobrat aquell a qui calia abaixar els fums, amb el seu buit als patis i uns malnoms que encara avui m'estimo més no posar per escrit.

I en aquelles va aparèixer ella. Era de les que als catorze anys ja es prenién alguna cosa seriosament: s'aixecava a entrenar quan els altres encara dormíem, amb la disciplina del que sap que en allò no es pot improvisar. El seu nom no el recordo, i no és cap elegància de narrador: la memòria s'ha quedat amb la ferida i ha esborrat la firma. Va ser l'única persona de l'institut sencer que s'asseia al meu costat, que em parlava als patis, que em defensava. I, com passa amb qualsevol afecte que arriba mentre un s'està ofegant, me'n vaig enamorar amb la fixació total de l'adolescent a qui no vol ningú i a qui de sobte algú sí que vol. A casa seva el seu pare no la tractava bé, i en un d'aquells passejos en què dos adolescents arreglen el món abans de berenar em va explicar el seu pla somiat: fotre el camp a casa d'una tieta, a una província lluny. Lluny del pare i lluny de tot. I el pla el vam acabar armant entre tots dos.

Un matí qualsevol vam fer veure que anàvem a classe, vam agafar un autobús urbà fins a l'estació, vam treure dos bitllets per a la província de la tieta i ens vam asseure junts. Jo li portava un regal: un penjoll que havia triat d'entre els de la meua germana, que és el tipus de gest romàntic i una mica delictiu que un només comet amb catorze anys. Quan l'autobús va deixar enrere la ciutat, vaig notar per primera vegada en molt de temps una cosa que s'assemblava a la

llibertat. El que jo no sabia era que ella ho havia explicat a uns quants de classe; no per trair-me, suposo, sinó per aquella necessitat adolescent que algú sàpiga que està a punt de fer una cosa gran. Els de classe ho van dir als professors quan van passar llista, els professors van trucar a les cases i la cadena de comandament va funcionar amb una precisió admirable, l'única precisió admirable de tota la meva escolarització. El seu pare, el pare de qui ella s'estava escapant, va agafar el cotxe, va atrapar l'autobús a la carretera i li va fer senyals al conductor. L'autobús es va tirar al voral. L'home hi va pujar, ens va fer baixar a tots dos sense pegar ni un crit i ens va ficar al seu cotxe. Cinc o sis hores de tornada. Jo al darrere, callat, amb la cara enganxada a la finestreta sense veure res; ella al davant, contestant per monosíl·labs; i ell conduint sense posar ni una vegada l'ull al retrovisor, com si al seient de darrere no hi viatgés ningú. Aquella indiferència va humiliar més que qualsevol crit. Em va deixar al portal de casa meva i no em va dir res. Ella tampoc no es va acomiadar. I ja no em va tornar a dirigir la paraula a la vida: ni un hola pel passadís, ni una mirada, ni una explicació. Va ser el primer bloqueig que em van fer, vint anys abans que aquella paraula volgués dir el que vol dir avui.

El que es va trencar en aquell seient del darrere no es va arreglar a base de càstigs. Vaig començar a saltar-me classes, matins sencers estirat en parcs i en biblioteques de barris que no eren el meu, i quan el meu pare va entrar a la presó vaig deixar d'anar-hi directament i em vaig tancar a casa amb els ordinadors. En aquella habitació va ser on vaig arribar al pitjor número de la meva vida en una bàscula.

D'aquí va sortir, passant per un quiròfan, el cos del qual toca parlar ara. Sent adolescent em van operar per aprimar-me (va ser una decisió de la meva mare que jo vaig signar amb els ulls tancats, perquè qualsevol cosa que em tragués de la reclusió em semblava bé), i en menys d'un any vaig perdre més de la meitat del que pesava. I aquí va el detall que no apareix mai en cap abans i després: quan es perd allò a aquella velocitat, la pell no torna al seu lloc. Es queda penjant. I allò es treu en un quiròfan. En diuen cirurgia estètica i el nom enganya, perquè és cirurgia major: anestèsia general, drenatges penjant del cos durant setmanes i un dolor que no et deixa ni incorporar-te sol. Van ser diverses operacions, i amb divuit anys. Encara vaig ple de cicatrius que em van posar abans de tenir edat per votar.

Aquell cos nou necessitava on deixar anar l'energia que de sobte li sobrava. Vaig trobar el gimnàs de ferro. Després l'aixecament. Després l'halterofília. Un

currículum de gimnàs impecable, i el que hi havia a sota: vigorèxia, la mateixa compulsió que m'havia ordenat l'adolescència, ara dedicada a fabricar múscul, un intent més d'escriure damunt d'un cos que altres havien agafat sense demanar permís. Pel camí em vaig treure l'ESO en un centre d'adults, vaig entrar de becari en una empresa d'informàtica, em van fer indefinit i, amb els primers sous de debò, em vaig comprar el cotxe que feia mitja vida que somiava, un cotxe macarra que, sumat a aquell cos, em va obrir un altre món: de cop era algú a qui les dones miraven i a qui els homes respectaven. Mitja vida esperant aquella pel·lícula i me la van posar sencera de la tirada.

I ara el que de debò importa d'aquells anys, que és el que m'hauria agradat que m'expliqués algú aleshores. En tot aquell tram, amb la Patricia (la relació estable dels meus vint, una dona del meu poble amb qui vaig portar una vida ordenada de les de debò), jo no prenia absolutament res. Ni medicació, ni diagnòstic, ni tractament. La malaltia ja la duia a dins, els abusos ja havien passat, el meu pare ja estava enterrat, totes les fitxes del risc estaven col·locades sobre el tauler. I tot i així vaig estar anys estable. I fidel, a sobre, que a la meua biografia és una dada clínica abans que una virtut. Per què? Perquè sense tenir-ne ni idea estava fent justament el que avui es recepta: el ritme. Llevar-me sempre a la mateixa hora, entrenar cada dia, menjar el que ha de menjar un cos que entrena, dormir (que el cos rebentat a peses dorm), una feina amb horari i una dona esperant-me a casa. Hi ha una teràpia sencera construïda damunt d'això, i un estudi de fa vint anys va mesurar que als pacients a qui se'ls ordenaven els ritmes socials, o sigui el son, els àpats, l'exercici i l'hora de veure gent, les fases els trigaven molt més a tornar. Jo d'allò no n'havia llegit ni una línia. Jo entrenava, i prou, i l'esport em subjectava el cap amb la mateixa eficàcia amb què avui me'l subjecta la sal, i amb millor gust. La primera vegada que vaig trencar l'hàbit de l'esport es va trencar tota la resta darrere, però això té el seu propi capítol. Amb els seus matisos, que no vull vendre cap paradís: bevia els caps de setmana com beu mig país, i una nit de nevada, al poble, algú em va tirar a la copa alguna cosa que ni sé què era, vaig caure a plom enmig d'una discoteca i em vaig passar tres dies entre la UCI i medicina interna de l'hospital del nord, que va ser la meua primera visita al lloc que anys més tard em cridaria pel meu nom de pila. Allò no ho vaig buscar jo. Els anys del cos van ser els anys nets.

I enmig d'aquells anys, tres després del descampat, va reaparèixer la Britney. La Britney és l'anterior a tot: el meu primer amor, als tretze, abans dels homes d'internet. No vam arribar a fer-nos petons mai; ens vam donar la mà i ja està, i

amb allò n'hi havia prou i de sobres. Ens vam perdre la pista, cadascú va caure pel seu costat a mans d'adults que no ens haurien hagut de tocar mai, i als vint-i-tres me la vaig creuar una nit de festa amb el meu germà, acabat de tornar jo d'unes vacances que m'havien deixat bastant desregulat. Ens vam reconèixer en un segon. Vam acabar a casa seva, i allò van ser un parell de setmanes escasses i dues o tres trobades com a molt. Per dins va ser enorme, perquè el que estava passant era el dels tretze anys passant una altra vegada. Sexe no n'hi va haver. Hi va haver reconeixement. I una nit em va dir que tenia diagnòstic de trastorn bipolar.

I d'aquí surt la ironia que em menjaré la resta de la meua vida i que no me la treu ni el liti: la vaig deixar per això. Amb el meu pare tres anys mort del mateix. Sense diagnòstic propi encara. Amb la Patricia d'excusa oficial, molt còmoda i molt presentable de cara a la galeria. El motiu de fons, que només em vaig atrevir a admetre anys més tard, era que no em veia capaç d'apencar amb una persona amb trastorn bipolar. Li vaig aplicar a ella, en el seu pitjor moment, exactament l'estigma que jo aniria a suplicar-li a la gent que no m'apliquessin a mi així que em va tocar.

Hi va haver una tercera vegada, i última, bastants anys després, amb una mania a sobre de les grosses, i em vaig comportar de manera erràtica i destructiva: aquella vegada sí que hi va haver sexe, va resultar molt menys memorable del que jo duia projectant des de petit, i la decadència d'allò la vaig posar jo sencer. I llavors va arribar la dada que encara no sé per on agafar: a la Britney li havien canviat l'etiqueta per una altra de més amable, d'aquelles que no figuren en cap manual i que es poden dir en un sopar sense que ningú miri de reüll cap als ganivets. No tinc una opinió tancada al respecte: hi ha qui celebra haver-se tret de sobre una paraula que pesa, i hi ha qui anys després torna a la consulta pública amb un quadre pitjor del que tenia. El que sí que sé és per què una paraula t'enfonsa i l'altra t'adorna, si totes dues descriuen una persona semblant. Allò es diu estigma, i no és cap ocurrència de sociòlegs: pesa en quilos i es nota així que l'aixeques. El nostre es va acabar per una cançó que havia compost jo en mania i que no havia d'haver penjat enlloc. Ella la va escoltar, m'ho va dir a la cara i em va avisar que allò era perillós tal com estava jo. Vaig contestar fatal, li vaig dir que es fiqués en els seus assumptes, i va tallar. No la vaig tornar a buscar. Però el primer amor dels tretze anys aquell me'l quedo jo.

D'aquell noi a qui un cotxe i un cos nou l'havien fet creure's invencible no en quedava, pocs anys més tard, més que un paio de vint-i-tants amb quatre feines

perquè a casa no se n'anés el vaixell a pic. El cotxe el vaig vendre així que vaig ensumar la crisi. El cos em va durar més temps.

Capítol 8 · Laura

Aquell primer estiu a Barcelona, amb la Laura, va ser la més fàcil de totes les versions que jo hauria pogut ser. Era guapa d'una manera tranquil·la, de les que no aturen un carrer però et fan girar tres passes després, i per dins encara millor: lleial, culta, amb el cap al seu lloc, amb conversa per a tota una nit, d'esquerrres de les de debò. Tenia una intel·ligència pràctica que feia de contrapès exacte a la meua: mentre jo anava pensant possibilitats, connexions i tres projectes alhora, ella anava pensant conseqüències, terminis i detalls concrets. La seva carrera ja estava feta (es va graduar estant amb mi, al poc de començar el nostre, i ho vam celebrar junts); el que anava a primer d'Història, amb vint-i-cinc anys, era jo. Ens en vam anar a viure junts. I va funcionar, un parell d'anys, sense trampa ni cartró.

D'ella em queda sobretot una imatge, i la deixo aquí perquè val per totes les altres: jo arribava a casa i ella m'estava esperant a la finestra, llegint. Sense el mòbil a la mà, sense vigilar el carrer amb ansietat, sense una pregunta preparada. Llegint. Vaig trigar anys a entendre què em donava aquella finestra i per què me'n donava tant. La Laura tenia vida pròpia, plans propis i cap propi, i no em necessitava a mi per saber qui era. Era predictable en el millor sentit de la paraula, un sentit que als vint-i-cinc anys un no sap valorar i que als quaranta-un em sembla l'elogi més gran que se li pot fer a una persona. I no era només ella: jo em passava dies sencers a casa de la seva mare i de la seva germana, menjant i dormint allà, ficat en una família que em va fer lloc sense demanar-me res a canvi.

I en aquella casa la Laura va fer amb mi una feina que no li havia encarregat ningú i que avui li agraeixo més que cap altra cosa. Jo vaig aparèixer amb una pose posada, i l'anomeno sense maquillar: l'alfa, el follador, el que anava pujadíssim, amb el cos nou estrenat i el cotxe macarra acabat de vendre i tota aquella testosterona buscant on ficar-se. No ho explico amb nostàlgia, ho explico amb vergonya. I convé filar prim, perquè ja sé qui llegirà aquest paràgraf amb lupa: el perfil en allò social no l'he donat mai, ni pel que penso ni pel tracte que

els he donat a les dones de la meva vida. Masclades sí que en vaig fer, unes quantes, de les que surten del cos abans que un arribi a pensar-les. Un dia ens vam creuar pel carrer amb un ex seu que l'assetjava i l'atabalava molt, i jo m'hi vaig plantar al davant amb els punys tancats, aguantant-li la mirada, amb aquella cara del que està a una paraula de partir-te la boca. No va passar res. Però aquell no era jo: era l'alcohol del cap de setmana, i era a sobre la masclada de manual, la del que protegeix la dona convertint-se ell en el perill. A la Laura, que era justament el contrari d'aquella mena de noi, allò no li feia cap gràcia, i m'ho va dir totes i cadascuna de les vegades que em va sortir el rampell, sense crits i sense sermons, amb una paciència que avui em continua semblant un miracle de la pedagogia. En dos anys em va treure la pose de sobre. I compte, que jo en la paraula deconstrucció no hi crec, o almenys no com s'explica: ningú no es treu el que porta de casa, perquè el que porta continua allà a baix, al soterrani, arrelant. El que es fa és anar posant capes a sobre, capes que acaben pesant més que les de sota i manant elles. La primera d'aquelles capes, la que va decidir totes les altres, me la va posar ella.

Perquè la Laura és feminista de les de debò. De carrer i de manifestació, de les que hi són el dia assenyalat i els altres tres-cents seixanta-quatre. I aquí hi ha la diferència que a mi m'impressiona: a una manifestació multitudinària, quan la convoquen, hi va qualsevol. Estar plantada on cal estar, en les coses que no surten enlloc ni li donen cap like a ningú, allò ja és un altre assumpte. Allò és feina de fons, de formiga. I ha donat anys de la seva vida a causes que no li han tornat res a canvi. Jo mai no m'he volgut ficar en això, i durant la major part de la meva vida adulta ni tan sols hi creia. Però tinc clar que la Laura és de les persones que canvien el món de debò, que són sempre les que continuen allà quan ja han marxat les càmeres.

I aquella dona la vaig deixar dues vegades. Les dues amb la malaltia posada, i les dues vegades ella va continuar sent exactament la mateixa persona. La primera va ser l'hivern que vaig deixar de dormir i de parlar quiet, el de la primera mania, que té capítol propi; la segona, la primavera següent, per la Rocío. Com va passar i qui va decidir què va al seu lloc.

La vaig tornar a veure un estiu, un any més tard, ja amb el seu xicot nou, poc abans que es casessin i se n'anessin de viatge de noces a París. I va ser llavors quan m'ho va dir, perquè la Laura és de les que saben perdonar. Sense rancor, sense passar-me factura, amb aquella manera seva de dir les coses com qui t'avisa que portes la cremallera abaixada.

—Quan estàs bé ets la millor persona del món. Però no sempre estàs bé.

No ho vaig entendre. Ho vaig escoltar com s'escolta el retret afectuós d'una ex, mig floreta i mig rebut, i vaig continuar amb la meva vida, que per aquell temps anava a tota velocitat en la direcció equivocada. Ho vaig entendre un lustre més tard, assegut en una planta de psiquiatria amb el diagnòstic acabat de posar damunt de la taula. La Laura tenia raó. I la seva raó era el diagnòstic que encara no m'havia fet ningú: li faltava la capçalera i li faltava el segell, però el text estava complet. Ella el va tenir quatre anys i mig abans que cap psiquiatre.

I això s'ha d'explicar, perquè és de les coses d'aquesta malaltia que pitjor s'entenen i que més gent salvarien si s'entenguessin. Al primer que diagnostica un trastorn bipolar gairebé mai no li han donat cap títol de medicina. És l'entorn. És la dona que t'espera a la finestra i que veu, un dia rere l'altre, que l'home que puja per les escales no és el mateix que les pujava fa tres setmanes: que ara dorm quatre hores i ve eufòric, que parla més ràpid, que té tres projectes oberts i una idea genial cada nit, i que d'aquí a dos mesos no es podrà aixecar del sofà. Un psiquiatre et veu vint minuts cada tres mesos, i en aquells vint minuts tu et presentes tal com estàs aquell dia. Ella, en canvi, veu la corba completa. Veu els pics i veu les valls, i veu sobretot que hi ha pics i valls, que és justament el que no pot veure el que és a dins. Perquè aquesta és l'altra meitat del mecanisme, i té nom, anosognòsia, i té el seu capítol més endavant: el malalt és l'últim a assabentar-se'n, perquè l'òrgan amb què se n'hauria d'adonar és precisament l'òrgan que falla. Des de dins mai no és la malaltia. Per això l'únic que la pot veure és qui està al costat, i per això el que diu qui està al costat, quan ho diu amb la calma amb què m'ho va dir la Laura, no és una opinió: és una dada clínica, la primera que existeix i a vegades l'única que hi ha durant anys. El que passa és que a llegir-la no li ensenyen a ningú. Ni al que la diu, que no sap que està descrivint un trastorn i es pensa que està descrivint un caràcter; ni al que l'escolta, que sent un retret i es posa a defensar-se. La psicoeducació, quan arriba per fi, hauria de ser per a tots dos. A mi em va arribar als trenta-tres. A la Laura no li va arribar mai, i va encertar igual.

Avui quedem una vegada l'any. Ella amb la seva vida muntada i jo amb la meva. Ens asseiem, parlem, i cap dels dos no treu el tema de la finestra. Tampoc no cal: el que ella va veure des d'allà ho porto jo ara escrit en un paper amb segell, i a la psiquiatria li va costar cinc anys, dues urgències i un ingrés arribar a la mateixa frase que la Laura em va dir gratis, abans d'anar-se'n a París.

Part II • LA LLUÏSSOR

Capítol 9 · La primera llüissor

Tenia catorze anys. Va ser una d'aquelles setmanes de principis de primavera, de les primeres en què ja surts de l'institut sense cordar-te l'abric, i de sobte el món venia amb una altra textura. No ho sé explicar millor, i fa vint-i-set anys que ho intento. Les idees se'm presentaven sense que jo les cridés, enganxades les unes a les altres, estirant cadascuna de la següent com els mocadors que li surten a un mag de la màniga. Amb quatre hores de son em llevava com si hagués dormit deu. Parlar se'm donava amb una soltesa que la setmana anterior no tenia per enlloc, i les noies de classe, que fins llavors em miraven igual que es mira una cadira, van començar a mirar-me. Allò va ser el que més em va despitatar, perquè jo no havia canviat de cara, ni de roba, ni de res que es pogués assenyalar amb el dit. El que havia canviat era la velocitat. I resulta que la velocitat es nota des de fora.

Set dies va durar. Al vuitè el món va recuperar el seu to habitual, sense avisar de res i sense tornar-me els diners: el mateix institut, el mateix pupitre, la mateixa criatura i el llum apagat. Ningú no m'havia avisat que allò s'hagués d'acabar, entre altres coses perquè ningú no m'havia dit que allò fos res. I aquell contrast, la llum a tot drap i darrere el gris de sempre, inaugurava una sèrie que trigaria dinou anys a rebre un nom. Dono la xifra exacta perquè la tinc feta: catorze quan va començar la cosa, trenta-tres quan algú la va posar per escrit.

No ho va veure ningú. I no va ser perquè faltessin ulls: és que en aquella casa i en aquell institut no hi havia cap paraula amb què mirar-ho. La meva mare va veure un adolescent amb molta energia que al cap de pocs dies anava apagat una altra vegada, que és, si t'hi fixes bé, la definició exacta d'un adolescent. El meu pare anava prou ocupat amb les seves pròpies tempestes i amb el seu pot taronja al costat de la pica com per detectar les del seu fill, i aquesta és de les coses d'aquesta història que pitjor em senten quan les penso fins al final: l'únic home de la casa que sabia de primera mà què era allò, perquè ho duia a dins i amb diagnòstic a sobre, era també el que menys podia mirar. I els professors van veure un alumne irregular. Irregular: aquella era la paraula, ni una més ni

una menys, i me la van col·locar tantes vegades que vaig acabar creient-me que era un tret meu, com el color dels ulls. Brillant a les bones, absent a les dolentes. El que no va dir ningú, perquè ningú no tenia el vocabulari per dir-ho, és que el brillant i l'absent eren la mateixa criatura en dos punts diferents d'un mateix cicle. Que aquella irregularitat tenia nom. I que aquell nom tenia tractament.

Posem-l'hi ara, amb vint-i-set anys de retard, perquè qui estigui llegint el necessitarà en tots els capítols que vénen darrere i perquè a l'institut no me'l va donar ningú. Aquella setmana va ser una hipomania. La hipomania és el mateix quadre que la mania amb el volum més baix, i comparteixen la llista completa de símptomes: ànim pels núvols o irritable, energia de sobres, dormir menys i no trobar-ho a faltar, parlar sense parar, les idees escapant-se l'una darrere de l'altra, distreure's amb el primer que passi, arrencar deu coses alhora amb deu objectius diferents i ficar-se en assumptes que poden acabar costant un dineral. La diferència és en tres coses, tres i cap més. Que dura menys: amb quatre dies ja val, en comptes d'una setmana. Que no destrossa la vida d'un de manera visible. I que no hi ha psicosi ni hospital pel mig. El criteri és tan estricte que funciona a l'inrevés: així que apareix qualsevol d'aquelles tres coses, ja no parlem d'hipomania, parlem de mania. Mateixa malaltia, mateixa fase, i l'única cosa que les separa és quant trenquen. Que com a criteri de classificació és lletgís-sim, la veritat, però és el que hi ha.

I d'aquí surt la definició del que jo tinc, i convé deixar-la posada com més aviat millor. Per diagnosticar un trastorn bipolar de tipus u n'hi ha prou amb un episodi maníac en tota una vida. Un de sol. La resta del temps, que és pràcticament tot el temps, la malaltia no està en mania: va per la hipomania, per la depressió, pels estats mixtos o per la calma, i va rotant. Jo he tingut quatre o cinc manies de les grosses en vint anys, de les que acaben en ingrés. I he tingut hipomania gairebé tots els altres anys, sense tractar, des d'aquella setmana de primavera. Des dels catorze.

I ara el que converteix la hipomania en el símptoma més traïdor del catàleg, el que a ningú no li ve de gust que li tractin, i ho diré amb una honestetat que gairebé cap llibre sobre això no es permet, perquè en veu alta queda incomodíssim: la hipomania se sent bé. No és l'eufemisme del que li busca la part bona a una desgràcia, ni la banalització aquella que no hi ha mal que per bé no vingui. És un fet: en aquella fase el cervell fabrica dopamina en quantitats que produeixen una experiència sincerament plaent. Allò s'assembla a la salut. S'assembla a

més que a la salut. Un té la sensació d'haver-se convertit per fi en la millor versió de si mateix, aquella que se suposa que un duu a dins esperant el seu torn. Dorms poc i no ho notes, les idees s'enganxen soles, estàs graciós, estàs encantador, produeixes com mai, et surt una seguretat que la resta de l'any no la tens ni pagant-la. Treballes el doble, lligues, escrius, comences projectes. I ningú del voltant no hi veu cap malaltia: veuen algú en ratxa. Ningú no ha trucat a una ambulància perquè el seu amic estigués encantador. A un home en hipomania no el tracta ningú: el conviden. I a sobre paga ell.

És l'únic símptoma psiquiàtric que l'entorn premia. Atura't a pensar-ho: la tristesa fa por, l'insomni preocupa, la ràbia espanta. La hipomania, en canvi, omple la taula de gent. Ets el que vols tenir a l'habitació, el que fa que els altres se sentin vistos, el que converteix un sopar qualsevol en una nit que es recorda. Aquell he estat jo moltes vegades, i li agradava a tothom, començant per mi. Per això és una trampa que es munta ella sola: cap malalt no vol que li treguin el que viu com la millor cosa que li ha passat a la vida, i cap amic no li suggereix al que està esplèndid que es passi pel psiquiatre. Total, que no consulta ningú. Un consulta quan s'enfonsa, si és que consulta, i per llavors la part de dalt ja ha marxat i el metge es troba només el pou. Així és com es triga dinou anys a posar un diagnòstic que estava escrit a la cara d'una criatura de catorze. I aquella trianga és el cost que no suma ningú quan es parla de salut mental: el més car de tots, i a sobre ajornat.

I per això la hipomania és la fase amb què es comencen les relacions. Les meves van arrencar totes amb aquell vestit posat, sense ni una sola excepció: el generós, el que ho organitzava tot, el que donava conversa fins a les quatre de la matinada, el que s'apuntava al que fos i es ficava a tot arreu. I la depressió i els estats mixtos són les fases amb què es perden. Molts anys després, quan jo començava a baixar d'un estiu molt alt, una dona que apareix més endavant en aquest llibre em va escriure mig en broma: ha tornat el senyor raciocini, ets un rotllo a vegades, m'agrades més quan estàs una mica hippy. Una mica hippy. L'hippy era el símptoma. Allò que a ella li agradava, el de les idees, l'energia, la conversa fins a les tantes i el pujar a qualsevol pla, era la malaltia en la seva versió simpàtica, i el que ella trobava a faltar era exactament el que m'estava traient la medicació. No la culpo de res. Li agradava el mateix que m'agradava a mi.

L'embolic és que la hipomania no és cap altiplà on un es pugui instal·lar a viure tan tranquil. És una costa. I la costa, si no la frena ningú, continua pujant

fins a un punt en què ja no queda cap encant: la mania completa, la psicosi, la destrossa. El que et regala a dalt te'l cobra a baix, amb interessos i sense opció a negociar, perquè després de cada pujada arriba sempre el gris, i com més amunt has pujat, més negre ve el gris. Als catorze la costa era curta i el gris era el d'un adolescent apagat damunt del pupitre; els adults ho van arxivar com a coses de l'edat i van continuar amb els seus assumptes. I jo vaig estar dinou anys pagant aquella moneda sense assabentar-me ni tan sols que estava pagant res.

El dia que em van donar per fi el nom, en una planta de psiquiatria i amb l'alta ja en marxa, alguna cosa dins del cap va reconèixer que m'acabaven d'entregar la peça que em faltava des de sempre. I una peça de la vora, a més, d'aquelles sense les quals no hi ha manera de muntar res. I la primera cosa que hi va encaixar, abans que cap altra de les que surten en aquest llibre, va ser aquella setmana de llum engegadora dels catorze anys que tothom havia despatxat com a coses de l'edat.

I aquí va el que vull que s'endugui el que estigui llegint això amb un diagnòstic acabat de posar i amb por al cos: el més dur de tota la meua recuperació no va ser empassar-me la pastilla amb el seu gust de moneda vella. Va ser aprendre a renunciar a aquella versió meua que tant m'agradava. Va ser acceptar que la criatura d'aquella primavera, amb les noies de classe mirant-lo per primera vegada, no era la millor versió de ningú. Que aquell que jo enyorava no era jo en el meu millor moment. Era l'incendi començant.

Capítol 10 • El sofà

Va començar en una aplicació de les que hi havia aleshores. Era l'hivern dels meus vint-i-sis anys, amb el cervell posat a dos-cents i la hipersexualitat empenyent cap a tots els costats alhora, igual que una mànega que es deslliga i es posa a fuetejar sola. Un perfil amb una cara que es quedava i un somriure dels que donen a entendre que allà dins se sap alguna cosa que els altres no sabem. I un missatge enviat a les dues de la matinada, perquè un cervell en aquell estat ha de descarregar l'energia en algun lloc o peta, i a les dues de la matinada l'única cosa que queda oberta és el mòbil.

Vam quedar al parc del davant de casa seva. Ella vivia a la vorera del davant i m'hi havia citat per seguretat, per poder tornar a creuar si l'assumpte sortia de-sastrós. Al banc li faltava un cargol en un tauló, i m'hi vaig fixar perquè feia una bona estona que m'esforçava a no pensar què li diria, i aquell tauló ballant-me sota la cuixa era l'única cosa sòlida que tenia a prop. La Nuria es va presentar set minuts tard (o sigui, el que es triga a baixar i creuar un carrer, que ja em diràs on és el mèrit) i es va asseure amb la tranquil·litat de qui al seu cap ja hi era abans d'arribar-hi amb el cos. Portava una caçadora de cuir gastadíssima, d'aquelles que han aguantat més temporades de les que aparenten, i un llibre a la mà que en tota la tarda no va obrir. El llibre com a atrezzo, que és un clàssic i no ho dic amb mala idea: jo he fet exactament el mateix amb una guitarra.

—I tu a què et dediques?

Li vaig deixar anar el de la carrera: que m'havia ficat a Història als vint-i-cinc i que era a primer. Allò li va semblar fascinant. Jo vaig somriure. Ella va somriure. I el tauló del banc va continuar solt.

Era uns anys més gran que jo. Vivia en un pis compartit que li sortia barat, i en aquell pis hi vivia també un amic seu, que era el que sostenia la casa i el que pagava les despeses. Un home d'una bondat de les que un no es creu fins que les veu funcionant de prop. I explico com era allò per dins perquè ho vaig veure des de dins: la Nuria s'enduia païos a casa i s'hi ficava al llit a l'habitació del costat de la seva, amb ell dormint paret amb paret. I entre aquells païos hi era

jo. Jo vaig ser l'especial, això m'ho va dir ella, i em sembla que era veritat. Però no vaig ser l'únic, i això ho vaig saber des de la primera setmana. Aquell home l'estimava i va continuar allà, i explicar per què va continuar allà no em correspon a mi.

La primera tarda es va estirar fins a les tres de la matinada. Enamorat no n'estava. Estava en hipomania, que és un estat que fabrica certes absolutes sobre coses que no ho són tant: certes sobre les persones, sobre la intensitat del que passa, sobre el significat d'una tarda que s'allarga fins a les tres. A mi em va semblar extraordinària perquè en aquell estat ho és tot, fins i tot un caixer automàtic. Per a la Nuria va ser una altra cosa diferent, i el que poso aquí és el que ella em va explicar, aleshores i més tard, no el que jo pugui deduir: que aquella nit es va sentir desitjada com no s'havia sentit mai, i que allò, venint d'anys de complexos amb el seu propi cos, li va importar moltíssim. Es va quedar enganxada allà. I jo tenia vint-i-sis anys i portava a sobre la versió suau de la malaltia, la que no trenca res, la que no ingressa ningú, la que des de fora es veu com un paio encantador amb molta energia. Amb allò em vaig presentar al seu banc. Vaig creuar el carrer darrere d'ella i vaig pujar a un pis que feia olor d'encens i de gats, i el que vaig pensar va ser: això és extraordinari. I ho era. També era l'arrencada d'una cosa que no acabaria bé.

L'endemà al matí volia que em quedés. Jo tenia classe. Abans que s'acabés aquella setmana m'havia trucat quatre vegades. Abans que s'acabés el mes havíem quedat tres vegades més i m'havia convidat al seu aniversari, i no només a mi: també al meu germà i a un amic. Mentrestant, a casa, jo li explicava a la Laura que havia fet una amiga nova. I la Laura no tenia ni un pèl de tonta. El que passa és que la hipomania li dóna al que la porta una convicció en parlar que fa difícilíssim no creure'l.

Al seu sofà s'hi fumava. Jo vaig començar a fumar allà, a casa seva, perquè era el que es feia en aquella casa i em va semblar la cosa més normal del món. I per entendre el que va passar en aquell sofà cal saber d'on venia jo, perquè si no, el primer porro sembla una anècdota de saló i no ho va ser. Aquella tardor, la primera de la carrera, m'havia apuntat al primer gimnàs d'entrenament dur que van obrir a prop de la facultat i entrenava cada dia; era un esportista de competició, amb el cos fet a diari, sense greix per comptar i sense tolerància a res: no fumava, bevia com a molt algun cap de setmana i el cànnabis no se m'havia passat pel cap mai. Allò era la meva àncora i funcionava. I vaig parar a l'aturada dels exàmens d'hivern, per centrar-me i descansar una mica, i justa-

ment en aquella aturada va ser quan vaig conèixer la Nuria. Pren coincidència. Sense que jo ho sabés ni ho sabés ningú, l'esport era l'única cosa que m'estava subjectant el cap: la hipomania la portava posada des de feia anys, però l'entrenament la mantenia a ratlla, i jo ni tan sols sabia que hi hagués res per mantenir a ratlla. Per aquell forat hi van entrar els porros.

I això no hi havia manera que ho sabéssim cap dels dos, ni en aquell saló ni en cap: a un cervell com el meu el THC no el col·loca. El dispara. I un cos com el que jo tenia aleshores, que vist des de fora sembla una garantia, resulta ser justament el contrari. El THC és entre les substàncies més liposolubles que existeixen: no es queda circulant a la sang, se'n va als teixits, i amb l'ús continuat acaba emmagatzemat al greix, que en el fumador habitual funciona com a dipòsit i el va deixant anar al llarg de setmanes. Un cos sense a penes greix no té on guardar-lo: la dosi sencera se'n va als teixits que reben més sang, i el que en rep més és el cervell. I un cervell que no ha vist THC a la vida contesta amb tots els receptors posats. En els que fumen a diari, el cervell es defensa retirant al voltant d'una cinquena part dels seus receptors cannabinoides (està mesurat amb tomografies, i se sap també que un mes sense fumar els torna al seu lloc), i per això a ells el mateix porro els fa menys; al que comença, en canvi, li dispara de cop la dopamina i el glutamat de l'estriat, que és exactament el circuit que s'encén en una mania. Amb l'alcohol la cosa va a l'inrevés, dit sigui de passada, perquè es reparteix per l'aigua del cos i el múscul és gairebé tres quarts parts aigua: l'esportista que jo era s'emborratxava menys amb la mateixa copa que l'home en què em vaig convertir més tard. L'alcohol va venir a fer el seu dany després, sobre un cos ja destrossat. El que va entrar aquell hivern a cos net va ser el cànnabis.

O sigui que el compte surt a l'inrevés del que sembla. Cada porro d'aquell sofà aterrava en un cervell net, sense cap fre adaptatiu, sense un gram de greix que l'amortís, i aterrava sencer. Aquells porros van agafar la hipomania amb què jo havia arribat al seu banc i la van convertir en una mania. De les que sí que trenquen. No dormia, no parava quiet, era a tot arreu i amb tothom, i allò em va durar la primera meitat de l'any. Era jo amb la malaltia a tope, i a tope per culpa del que fumàvem a casa seva. La Nuria es devia creure que aquell tipus desfermat, sociable, incansable i hipersexual era jo en estat pur, i no l'hi retrec gens ni mica: m'ho creia jo també, i el que era a dins era jo. Ella es va enamorar d'un símptoma. I d'aquell any en queda un detall que no és dels grans i que precisament per això retrata millor que els grans: aquelles manies les va tenir al da-

vant i va saber perfectament què estava veient, tant que va arribar a parlar amb la meua família perquè estava preocupada. I fins aquí va arribar. Ni una trucada més, ni un intent de fer res amb el que estava veient, ni una sola vegada en dotze anys en què s'assegués amb mi a explicar-me el que veia. Va veure la malaltia abans que ningú i no en va fer res. El que sí que en va fer onze anys més tard ho explico al seu lloc.

Amb els porros es va acabar l'esport, evidentment, perquè el que fuma no té ganes d'entrenar. I perdut aquell hàbit, no el vaig tornar a recuperar mai. Ni amb la següent, ni amb la de després, ni amb ningú. Aquell va ser el preu que no vaig veure venir. I darrere dels porros va tornar l'alcohol, que fins llavors el portava en suspens, espaiat i posat en cintura per l'entrenament: així que vaig deixar d'entrenar es va ensorrar el fre i la beguda va recuperar el seu lloc, justament l'any que se'm va encendre la mania. Un pla perfecte, si el que un busca és acabar com vaig acabar jo.

I d'aquell any en queda a més una discussió que ens retrata a tots. A principis de l'estiu vam deixar de parlar-nos una temporada per un motiu la mar de ridícul, que és com solen ser els motius de debò: un conegut seu em va ficar en una feina horrible, movent un fil. Allò era un lloc espantós, amb uns caps que tractaven fatal la plantilla, a base d'insults i de males maneres. I me'n vaig anar d'allà muntant un pollastre considerable, que era la manera que jo tenia aleshores, amb la mania posada, de sortir d'un lloc així. El conegut va quedar fatal davant de la seva gent i es va enfadar moltíssim, amb tota la raó del món, la Nuria i jo vam discutir per això i es va fer el silenci.

I ara la part que impedeix que tot això sigui una factura contra ella, i s'ha de llegir amb la mateixa cura que el de dalt. La Nuria no sabia res d'això. Jo tampoc. En aquella casa ningú no sabia que a sota de tot hi havia un trastorn bipolar de tipus u, i quedaven set anys perquè algú li posés nom. Ella va oferir el que s'ofereix en qualsevol saló als trenta-i-tants, i jo ho vaig agafar. Amb la meua mà. No la faig responsable d'allò ni l'hi estic cobrant. I tot i així hi ha una cosa que he trigat catorze anys a poder pensar fins al final, i que tanca el cercle justament per on es va obrir: jo no hauria hagut de conèixer mai la Nuria. És aritmètica pura. Quan li vaig escriure a les dues de la matinada estava en hipomania; sense aquella hipomania no li hauria escrit, ni hauria anat al seu banc, ni hauria fumat al seu sofà, ni hauria deixat l'esport, i el més probable és que la cadena que va acabar on va acabar ni tan sols hagués començat. Sense el meu trastorn, la Nuria no existeix a la meua vida. Va ser un error estadístic de la meua malal-

tia: la persona amb qui es va creuar un cervell desregulat en el pitjor moment possible. Sa, jo no hauria passat d'aquella primera tarda al banc. Ella no va ser la causa. No l'hi poso.

Capítol 11 · Deixar i tornar

Vaig deixar la Laura després de dos anys amb ella. Ja he explicat qui era la Laura i la família sencera que m'havia fet un lloc. Cap home en el seu sa judici no deixa una dona així.

Jo la vaig deixar. I la vaig deixar per anar-me'n al sofà d'una altra, a fumar i a passar-me les nits sense dormir al seu llit. I a partir d'aquí, el descontrol: vaig tornar al cruising (justament en començar amb la Nuria, que el detall té la seva miga i no penso amagar-lo), quedava també amb homes per internet, i em vaig embolicar amb més d'una dotzena de noies d'aquelles aplicacions. Convé explicar com era la cosa, perquè si no sona a una altra pel·lícula. Gairebé tot eren trobades d'una tarda: es queda, es folla i no es torna a veure. Elles buscaven el mateix que jo. I a mi em sortia fàcil, perquè estava molt fort, anava estupend d'aspecte i en aquell estat la iniciativa em sobrava. Dues o tres van ser una altra cosa: històries més llargues, amb la seva caducitat marcada des del primer dia i coneguda per tots dos, que es van gaudir mentre van durar i no es van complicar mai. I n'hi va haver una que vaig plantejar des del minut u perquè durés, i és l'única que ha durat: la Mireia, de la facultat. Va començar quan jo encara estava amb la Laura, una mica abans que el de la Nuria (ho apunto sense maquillar, que per això escric això), i avui continua sent amiga meva de les de debò. La Mireia va estar ficada enmig de tot allò, em va veure per dins durant aquells mesos i pot certificar com era el Marcos d'aleshores. I d'aquí en surt una cosa que canvia per complet com s'ha de llegir el que ve darrere: jo, quan vaig començar a veure'm amb la Nuria, no estava inaugurant cap relació d'anys. Estava fent exactament el mateix que feia amb les altres. Allò s'hauria pogut quedar al mateix lloc on es van quedar totes les altres.

A l'estiu va baixar la marea. I així que va baixar, vaig tornar amb la Laura. Ens en vam anar a viure junts a un poble de l'àrea metropolitana, enganxats a la seva família, i em vaig contenir (i em vaig contenir, entre altres coses, perquè se'm va acabar la mania, que la voluntat tota sola no obra aquells miracles; qui sostingui el contrari és que no n'ha tingut cap a sobre). Amb la Mireia vaig dei-

xar de ficar-me al llit, i vam continuar sent amics. I aquell any hi va haver un trio, que ho explico perquè va passar i perquè en aquest llibre no s'amaga res.

Aquell estiu vaig fer de socorrista a la piscina d'una urbanització propera, i vaig viure allà al costat. I no va ser una feina d'estiu del munt: eren moltíssimes hores al dia, i la major part se me n'anaven amb la gent del lloc, els veïns, amb qui vaig arribar a fer-me tan amic que acabava dinant a casa seva, i sobretot amb les criatures, a diverses de les quals els vaig ensenyar a jugar a escacs. La Laura em venia a veure. Va conèixer els nens, va ser a la gimcana que els vaig muntar perquè la tarda del tancament fos una festa i es va menjar amb nosaltres les pizzes que vam demanar al final. Després hi va haver festa i es va beure. Treballant no vaig beure mai, això ho tinc claríssim i no ho he fet en tota la meua vida; el que sí que feia era demanar-me al descans del dinar una cervesa, o dues, i així el dia es feia més suportable. Com que l'esport ja no m'ordenava res, m'ordenava amb allò. I a la tarda, una altra. No cada dia, però molts. Davant de la Laura i sense amagar-me de res, perquè a ningú no li crida l'atenció que un es prengui una cervesa en sortir de treballar, i ella no tenia cap motiu per sospitar. I aquí hi ha el problema de l'alcohol en aquest país: no sona cap alarma fins que ja no hi ha res a fer, perquè l'alarma ve desconnectada de sèrie i a sobre la paguem entre tots.

I així vaig anar baixant la costa, amb alguna festa a casa de les que ja no es recorden senceres. En una d'elles em vaig pixar a la paret, borratxo perdut i a casa meua, perquè no vaig ser capaç de trobar el lavabo. Ho escric perquè és veritat i perquè és lleig, i perquè marca el punt exacte a partir del qual, perduda ja l'àncora de l'esport, valia qualsevol cosa. I quan va començar el curs següent sense que jo m'incorporés a res, ni a una feina ni a un entrenament, tirant del que quedava d'una liquidació vella i del que havia estalviat a la piscina, em vaig posar a beure a diari mentre la meua xicota estava treballant. I a fumar, a la finestra o baixant al carrer, perquè ella no aguantava el tabac dins de casa; se'n va assabentar, és clar, perquè tonta no n'era, i ens va costar un parell de discussions serioses. Per al final d'aquell any ja bevia de debò, moltes vegades sol i d'esquena a la Laura. I aquella caldera encesa estava únicament a l'espera d'una espurna.

Perquè sense el que diré ara, aquest capítol es llegeix com la història d'un paio que no sabia què volia, i no va d'això. O no va només d'això. El de deixar la Laura no ho va fer un home triant; ho va fer una mania, que ni compara ni calcula, que va darrere de la intensitat i de la novetat i que es fabrica motius per

moure's on no n'hi ha. El nou encén la dopamina d'una manera que l'estabilitat no pot igualar, i no la iguala perquè ni tan sols juga en aquella lliga: un cervell en fase alta no calcula costos, calcula intensitats, i una dona que t'espera llegint a la finestra no puntua en aquella escala per molt bona que sigui. A això jo en dic una decisió d'episodi, i convé aprendre a reconèixer-les, perquè en aquest llibre en sortiran unes quantes: decisions que semblen preses per una persona i que en realitat les ha preses una fase. Es distingeixen per un detall senzillíssim, i és que aquella persona no les hauria preses ni abans ni després. El dany és meu, i a la Laura l'hi he anat pagant com he sabut. El que no puc dir és que la decisió fos meva, perquè no la va prendre ningú: la va prendre una fase, i així que la fase va marxar, la decisió va marxar darrere.

I el de tornar tampoc no ho vaig decidir jo del tot, encara que m'encantaria poder-ho signar. Hi ha una cosa que porto posada de fàbrica i que vaig trigar anys a saber que tenia nom: l'ansietat de separació de l'adult. No és cap manera de parlar: és un diagnòstic amb nom propi, i a les sèries de pacients amb trastorn bipolar surt amb una freqüència bestial, al voltant de quatre de cada deu segons els estudis que s'hi han posat a mesurar-la. La meva té data d'arrencada: els vint anys i la manera com se'n va anar el meu pare. Un sistema d'aferrament que no admet la separació i que, quan algú a qui estimo se'n va o el perdo, no es posa trist: es posa a buscar (i això té la seva explicació, que la dono on toca, a la nit del gos). Tornar és el que faig jo. Ho vaig deixar escrit fa temps i ho mantinc paraula per paraula: viure sol ho odio, ho detesto amb tota l'ànima, i sostenir-me jo sol no en sabia. De manera que la mania em va treure de casa de la Laura per dalt i l'aferrament m'hi va tornar per baix, i en cap dels dos trajectes no anava jo del tot al volant. Cosa que no treu que tornar fos el millor que vaig fer en tot aquell any. I les dues vegades, ja ho he dit, ella va continuar sent la mateixa persona. Això també és una dada clínica, encara que la dada sigui seva i no meva.

Aquella segona convivència va durar onze mesos, al poble, amb la seva família a la cantonada i una cervesa a cada àpat. La Laura es volia casar, tenir fills, muntar una vida, i feia anys que la volia muntar amb mi. Jo bevia sol mentre ella treballava i li donava voltes a res. Des d'allà fins a la Rocío el camí era curtíssim.

Capítol 12 · La casa de la Rocío

A la Rocío la vaig trobar buscant intercanvi de parelles per la part tenebrosa d'internet, una nit d'aquell hivern en què jo bevia sol mentre la Laura treballava. Convèncer la Laura no em va costar gran cosa (sortir de la rutina sempre és un caramel que es té a mà) i els vam rebre a casa, a ella i al seu xicot. Vam follar tots, qui més i qui menys. Si ens atenem a l'acta oficial, la vetllada va sortir malament: l'endemà van arribar els retrets, que si te la follaves sense mirar-me a mi, que si això no es repeteix. Però hi havia una acta secreta amb una línia que no vaig llegir en veu alta, i la línia deia que aquella noia m'havia agradat. El cos també, per a què mentir. Sobretot l'actitud: la d'algú que té claríssim el que és, es fica al fang fins al coll i no perd ni un segon pensant en el que dirà ningú.

Al cap de pocs dies es va posar ella a escriure'm. Que havia deixat el xicot, que li era igual venir sola, que per a què m'havia de menjar jo el cap amb això de tenir parella si total allò seria una estona agradable i punt. Era molt jove, de bona família, i anava tot el dia amb animals. Tenia una tossuderia serena per a la qual encara no han inventat antídote, una veu greu que li desentonava amb aquella cara de nena i uns ulls que anaven llegint el món a una velocitat en què em vaig reconèixer immediatament: a les coses feia molt abans que jo arribés que els buscava la vora. Jo, mentrestant: vint-i-set anys, sense un duro, els exàmens acabats de vomitar, i una parella esperant-me a casa. I enganyar una dona que jo havia estimat em remenava l'estómac de debò, amb un tremolor incòmode i molest. Tampoc no em va frenar. Apunteu totes dues coses, i apunteu la diferència d'edat.

Un mes més tard vam quedar tots dos sols, i vam quedar a casa meva, la que era de la Laura i meva, amb la Laura al seu torn de feina. Va ser una infidelitat per partida doble, perquè la Rocío continuava amb el seu xicot, i tots dos vam creuar aquella porta sabent què fèiem.

—Posa't de genolls —li vaig dir, sense haver-ho pensat.

I ho va fer amb una calma que em va desmuntar. No com qui obeeix. Com qui reconeix alguna cosa. En el seu dia vaig escriure que no sabia d'on m'havia

sortit aquella ordre. Sí que ho sabia. Ho he sabut sempre i m'ha costat anys posar-ho per escrit. Sortia de dos llocs, i tots dos me'ls van col·locar a sobre quan era una criatura. Un: aquells homes, els dels tretze anys, que van ser els que em van agenollar a mi, els que em van fer sotmetre'm i els que em van posar al davant un material que cap nen no hauria de veure mai. I dos: una pantalla que uns anys després va venir a explicar-me que allò no havia estat cap dany, que era un gènere amb el seu nom posat, la seva estètica pròpia i el seu públic fidel. Jo no vaig arribar al món amb ganes d'humiliar ningú. Les meves primeres relacions amb dones van ser d'allò més corrent, vainilla fins a dir prou. L'altra cosa es va instal·lar després, i no em va obligar ningú, que és pitjor i és més exacte: em van ensenyar què desitjar, i a força de repetir-ho es va convertir en la meua manera d'excitar-me. Així que, quan li vaig dir a la Rocío que s'agenollés, jo estava repetint el que m'havien fet a mi i, al mateix temps, intentant recuperar el comandament d'un cos que altres havien agafat sense demanar permís. Les dues coses alhora. I allò no ho sabia ni ella ni ho sabia jo. Ho explico perquè explicar no és excusar, i perquè damunt d'aquella relació s'hi va construir més tard un relat de maldat, i a la maldat només s'hi arriba quan falta la resta de la informació.

Li vaig buscar un altre nom, un que fos només nostre, i l'hi vaig posar: Fiera. Submisa ho portava posat fins i tot als porus; el que li havia faltat sempre era un amo que ho fos de debò. I ara la confessió: jo no ho era. Em vaig proposar fingir-ho amb totes les meves ganes, i va arribar un punt del camí en què la disfressa se'm va agafar a la pell. Però aquell personatge no sortia de la dinàmica. Fora del rol, que era on passàvem gairebé totes les hores, érem dues persones qualssevol: sèries, cuina, apunts, música clàssica, una nit al ballet. I sí: hi va haver aigua beguda en un plat posat a terra, hi va haver assots dels forts, i ella estava disponible per a mi a qualsevol hora. El que passa és que aquell mateix amo s'asseia a raspallar-li els cabells cada nit i a llegir-li un llibre fins que s'adormia. Aquell amo era jo. El tracte estava tancat des del primer dia: ella complia amb tot el que acordàvem i jo no li passava per damunt ni d'un sol límit. La paraula de seguretat la va triar ella, i en tot el temps que vam durar junts no va arribar a dir-la mai; per què no la va dir, això ho haurà d'explicar ella si algun dia vol. I em va ensenyar a muntar. A partir d'aleshores anàvem cada setmana a muntar a cavall, ella com qui ho fa des de petita i jo sense acabar-m'ho de creure. Amb ella vaig fer de tot, i de tot el que vam fer el més bonic va ser allò, molt per damunt de qualsevol sessió.

Al final d'aquell hivern vaig deixar anar la veritat a casa: li vaig dir a la Laura que no havia deixat de veure la Rocío i que allò se m'estava convertint en enamorament. Pel mig hi va haver una setmana sencera a la festa major del poble de la Mireia, on vaig beure com un cosac i la hipomania que ja portava posada va fer el salt a mania, i va ser estant en aquell estat quan vaig prendre la decisió. I la Laura va reaccionar com reacciona qualsevol a qui se li està cremant la casa: agafant el que tingui més a prop per veure si salva alguna cosa. Se li va acudir, a la desesperada, integrar-la. Que la Rocío passés a ser la submissa de tots dos. Així que una tarda la Rocío es va asseure al nostre saló i va ser la Laura la que l'hi va proposar a la cara. La Rocío va contestar que no. Que ella no seria la joguina d'una parella i que era allà per mi. Es va tancar una estona al lavabo, va sortir, va travessar la casa i es va llançar escales i carrer avall. Darrere vaig sortir jo corrents. Aquí és on vaig triar: no en cap despatx, ni en cap conversa assenyada entre adults, sinó a la correguda per una vorera darrere d'una nena, i amb la dona amb qui feia anys que estava plantada sola enmig d'aquell saló. No sé quants dies van passar entre aquella escena i el dia que la Laura va fer les maletes. Sé que les va fer i sé que va fer bé. El que jo estava fent no hi ha qui ho aguantí. La Laura volia una vida. I jo anava en una altra realitat: jo el que volia era estar assotant una nena en una masmorra.

I el nostre no es va quedar tancat entre les quatre parets d'una habitació. Ella em va ficar a la seva família amb una naturalitat que no m'esperava: gairebé any i mig compartint sostre amb ella, amb la seva mare i amb la seva germana. No de visita: vivint-hi. I la seva mare tenia claríssim quina mena de relació era aquella i no va jutjar absolutament res; em feia seure a taula amb un plat al davant i em tractava com un de la casa. I d'aquella casa hi ha una escena que s'ha d'explicar tal com va passar. El pare de la Rocío es va trobar les seves xarxes obertes en un ordinador i es va posar a llegir les nostres converses, que d'innocents no en tenien res. No va entendre absolutament res, i no l'hi retrec gens ni mica. Es va presentar a buscar-me fora de si. I llavors la Rocío es va posar al mig. Se li va plantar al davant, al seu pare, i em va defensar amb una ferocitat que jo no li havia vist mai: que la decisió era seva, que allò era justament el que ella volia, que estava enamorada i que ell allà no hi pintava res. I la seva mare, que era al davant escoltant-ho tot, em va defensar igual. Ell es va calmar i se'n va anar. Vam anar a un parc i allà ella va estar plorant una bona estona, feta pols. Però no es va retractar ni d'una sola paraula.

Als quatre mesos va arribar el collar. Li'l vaig fer fer a mida: una corretja de cuir amb una xapa penjant i, a la xapa, el nom que només fèiem servir nosaltres dos. El portava cada dia i a tots els llocs, i si algú li preguntava què era allò contestava amb cara de no haver trencat mai cap plat que l'hi havia regalat el seu xicot. Em va sorprendre la solemnitat amb què el va rebre: allà no hi havia excitació del prohibit per enlloc, hi havia la serietat de qui està signant un compromís. Va dir que sí, i va dir que ho diria una única vegada, perquè seria un sí per sempre. El ritual el vaig escriure jo, i el que vaig deixar dit aleshores ho signo avui amb les mateixes paraules: va ser més emotiu que moltes cerimònies de matrimoni. L'última cosa que vaig escriure d'aquella època acabava dient que sí, que l'estimava, mira tu per on, i que ja veuríem quant aguantava allò.

I ara el que era tot allò en realitat, dit amb el nom que li correspon. Aquella relació no va ser una elecció: va ser un símptoma amb dues cames. El que és la hipersexualitat en aquesta malaltia ja ho he explicat al seu lloc, amb els seus tres motors; el que va aquí és el que aquells motors van fer amb una escena concreta. Quan el sistema de recompensa va revolucionat, el desig no només puja: s'eixampla. De sobte entren al radar cossos, edats i situacions que fora de l'episodi no hi haurien entrat mai, i no és que a un li hagi canviat la identitat: és que la mania t'abaixa tots els llindars de cop i li apuja el volum a qualsevol cosa que sigui nova. I no estem parlant de l'anomenada addicció al sexe, que existeix amb independència de l'ànim: en aquesta malaltia l'assumpte és episòdic, es dispara a la fase alta, s'apaga fins a la indiferència absoluta a la depressió i remet quan l'ànim s'estabilitza. En el meu cas, a més, venia amb una carretera ja asfaltada des dels tretze anys. Jo no vaig triar una nena i no vaig triar aquell món: els va triar una malaltia sense diagnosticar que ningú no sabia llegir, i la prova és en el que va passar quan per fi me la van anomenar i me la van tractar, perquè des de llavors no he tornat a ser infidel a cap parella. Ni una sola vegada. En aquest llibre, els trams estables coincideixen exactament amb els trams en què vaig ser fidel, i això no s'ha d'apuntar a cap mèrit del caràcter: és el mapa de la malaltia calcat damunt de la meva biografia. Del dany en responc jo. Del símptoma, no.

Hi ha una pregunta que ningú no formula en veu alta i que es queda igualment surant a l'aire quan un explica això que acabo d'explicar, amb els tretze anys a un costat i una noia acabada de sortir de l'adolescència a l'altre. La contesto jo, i amb totes les lletres: no. Mai. Ni un impuls, ni una pulsio, ni una sola vegada en quaranta anys. Ni amb les criatures d'aquella piscina ni amb cap altre

nen, i tant és l'estat: ni en mania, ni enmig d'un episodi, ni en el pitjor moment en què m'hagi vist mai. Allò que em van fer a mi aprofitant-se que un noi es fia, jo no l'hi he fet a ningú.

Com va acabar allò, i el que jo portava a la sang quan va acabar, té el seu propi capítol. Aquí va l'altra cosa, la que aleshores no teníem i vam tenir després. Cinc anys més tard la Rocío em va buscar, i no per reprendre res, sinó per veure algú a qui havia estimat. Tenia un fill d'any i mig d'una parella amb qui havia acabat malament. Va entrar per la porta i vaig notar de seguida que hi havia alguna cosa diferent en ella: ser mare li havia deixat a sobre una gravetat que abans no tenia. Aquell hivern, una tarda, vam fer l'amor amb tendresa i amb delicadesa, i amb el seu plaer per davant del meu; va ser l'única vegada en tot l'any, perquè ni ella ni jo anàvem buscant allò. I no s'assemblava a res del que havíem tingut abans: allà no quedava ni una resta d'aquella arquitectura, ni un rol, res.

I hi ha una altra escena, a casa seva, una tarda de visita, tots dos asseguts parlant. La criatura va reclamar el seu, ella el va agafar en braços i es va posar a donar-li el pit allà mateix, amb aquella naturalitat de mare que no pensa tallar una conversa per semblant ximpleria. Jo me la vaig quedar mirant i vaig sentir una cosa que en aquell moment no vaig saber anomenar i que avui en dic tendresa. Em va dir que em notava diferent: que l'home que tenia assegut al davant ja no era aquell amo, que la intimitat jo l'entenia d'una altra manera i que havia après sobre la cura coses que anys enrere no en tenia ni idea. Em va dir, amb aquella expressió exacta, que em veia feminista i modern. Jo li vaig dir que el seu cos era preciós. L'hi vaig dir perquè era veritat i perquè m'ensumava que feia temps que no l'hi sentia a ningú. I va plorar una mica. No de dolor, em va semblar a mi. D'alleujament.

I el que jo era és en aquell any i mig de casa seva: en l'amo que li raspallava els cabells i li llegia llibres, en els cavalls, en el plat que em posava la seva mare. Allò també es va mostrar, i durant moltíssim més temps que l'altra cosa.

Capítol 13 · L'apartament

Aquella primavera em vaig posar a drogar-me de debò, i ho dic així, sense el diminutiu que es posa un per dormir tranquil a les nits. Arrossegava assignatures de sobres (els mesos anteriors m'havia distret massa amb la Rocío, i als vint-i-vuit anys, amb una nena dormint al teu llit, les assignatures no competeixen) i vaig treure el curs pels pèls a base de mefedrona, dies sencers estudiant sense dormir, hiperfuncional i encantadíssim d'haver-me conegut, que és justament l'estat en què un bipolar signa els seus pitjors currículums. Aquella mateixa primavera havia viatjat a Bulgària per conèixer per fi la meva filla, la Claudia, que encara trigarà a ficar-se en aquesta història però s'hi fica; i aquell viatge, que hauria hagut de ser la cosa més bonica que m'havia passat en anys, el que va fer va ser desaparar-me. Vaig tornar amb el cervell posat a dos-cents, i a la tornada van entrar a casa el GHB i la mefedrona, primer d'esquena a la Rocío i després davant d'ella. Una vegada, aquella primavera, vam tenir sexe amb drogues tots dos. I en aquelles setmanes li vaig demanar coses que se sortien de mare. Res a què ella digués que no (la paraula de seguretat no la va fer servir mai, això ja ho he explicat, i no es va negar mai a res, per complaure'm), però jo sé que van estar malament, i ja ho sabia aleshores, amb aquella part de mi que continuava mirant l'escena des d'un racó. Així vam arribar tots dos a aquell cap de setmana en una altra ciutat.

Haviem anat a un apartament, un parell de dies, nosaltres sols. Vaig prendre massa GHB. El que va venir després el conservo a trossos, com una pel·lícula mal muntada: l'apartament, una agressivitat que em va pujar de cop i sense avisar, jo exigint-li que consumís amb mi, una mà meva al seu coll (una mà, o això em sembla recordar, que d'allò no ho recordo bé) i després el terra. I vull ser exacte amb el que tinc i amb el que no tinc, perquè en aquest capítol és l'única cosa que puc oferir. No dispo de cap escena neta. Del que va passar dins d'aquell apartament abans de caure a terra em queden flaixos i res més. Sé que em vaig posar agressiu. Sé que li exigia que consumís amb mi. I sé, perquè ho he mirat des de tots els angles possibles durant dotze anys, que no vaig arribar a

pegar-li. La resta, què li vaig dir amb exactitud, què vaig fer amb les mans, quant de temps va durar allò, no ho tinc, i m'estimo més dir que no ho tinc abans que omplir el forat amb la versió que millor em vagi, que és el que fa tothom amb els forats i el que en aquest llibre està prohibit.

Vaig perdre el coneixement. Ni coma ni hospital: el GHB, quan no porta alcohol al darrere, tomba, però tomba una estona i ja està. La Rocío, morta de por i sense saber a qui acudir, va trucar a una amiga comuna, i l'amiga li va dir que avisés els metges, que era justament el que tocava fer. Els metges van venir, em van despertar, em van examinar, van veure que estava bé i que no calia portar-me enlloc, i se'n van anar.

I hi ha un detall d'aquella nit que he trigat anys a atrevir-me a mirar: ella no es va enfadar. Por crec que sí que en va tenir, i aquella por també me l'apunto jo. Però en tornar a casa seva va actuar amb total normalitat, com si allò no hagués estat per tant. Tots dos veníem d'una dinàmica on la violència estava pactada i normalitzada entre nosaltres, amb les seves regles i amb les seves marques llúides amb orgull, i per això el d'aquella nit no es va viure en el seu moment com el violent que va ser. Allò no ho fa menys greu. Ho fa més difícil de veure, que és pitjor, perquè el que no es veu tampoc no s'atura.

I després va venir el meu, que és la part que em retrata. Em vaig posar fet una fúria. Amb ella. Per haver trucat. Vaig cancel·lar el cap de setmana, ens en vam tornar a Barcelona amb cotxe i em vaig passar el trajecte sencer enfurrunyat i d'un rotllo insuportable, i castigant-la amb el silenci per haver fet l'única cosa assenyada que es podia fer aquella nit. Avui sé d'on sortia tot allò, i saber-ho no ho esborra: era irritabilitat en estat pur, de la que ve darrere de l'episodi, barrejada amb el pànic que jo tenia des dels temps del locutori a qualsevol que portés un uniforme, anys abans que ningú m'ingressés enlloc. Havien entrat uns metges a buscar-me en una habitació, i una part antiquíssima del meu cap va llegir en allò el que havia après als setze: que quan apareix algú d'uniforme és perquè s'enduran algú. I aquella por se'm va convertir en agressivitat cap a fora, que és el que sol fer la por quan no troba la manera de dir-se. I hi ha una cosa pitjor que el silenci del cotxe: la cura de després em tocava fer-la a mi, i no la vaig fer. Ni una abraçada, ni una paraula, ni un gràcies per trucar. La Rocío es va menjar tot allò sola, i no m'ho va retreure mai. Ni aleshores ni més tard. I de l'amiga que va despenjar el telèfon s'ha de dir exactament el mateix i amb la mateixa claredat: va fer tot el que va poder per ajudar-me, aquella nit i les següents. Una nena desesperada li va demanar ajuda de matinada, ella va respon-

dre, i va respondre bé. No li vaig donar les gràcies. A sobre em vaig enfadar amb ella també.

Sense el nom del que va passar en aquell apartament, tot això es llegeix com la història d'un paio que es va passar amb la droga i es va posar violent, que és la meitat de la veritat i precisament la meitat que no explica res. El GHB té un problema molt concret per a un cervell com el meu: no és una droga recreativa, és querosè tirat damunt del foc. És un depressor i no un estimulants, per molt que la primera hora enganyi: treballa sobre el mateix sistema de frens del cervell que l'alcohol, i té una corba de dosi tan estreta que entre l'eufòria i el terra hi pot haver un mil·lilitre. Amb poc, desinhibició i ganes de tot; amb una mica més, el cervell s'apaga igual que s'apaga una casa quan salta el diferencial; i barrejat amb alcohol, al darrere se'n pot anar la respiració, i d'això n'hi ha morts a qui ningú no ha anomenat suïcides. El meu va ser el terme mitjà: dosi suficient per apagar-me una estona i insuficient per matar-me, amb la malaltia a sota empenyent cap amunt. I abans d'apagar, a la pujada, el GHB li fa a un cervell bipolar el mateix que m'havia fet el cànnabis al sofà de la Nuria: li anul·la per complet el control dels impulsos. Actues abans que al cap li doni temps d'intervenir, el sistema límbic en brut i sense escorça prefrontal que el subjecti. Un cotxe sense frens amb el motor acabat de posar a punt.

I el que va sortir per l'altre costat portava una altra firma, i aquella firma també té nom. La mania de les pel·lícules és l'eufòrica: el paio que riu, que convida tothom, que compra el que no necessita. Però existeix una mania que no riu, i als manuals figura com a episodi mixt, o mania amb característiques mixtes: l'energia i l'acceleració del pol alt amb l'humor del pol baix, irritabilitat en lloc d'alegria, agitació en lloc d'il·lusió, un cos a dos-cents per hora conduït per un cap que ho odia tot. De tots els estats d'aquesta malaltia és el més perillós, i no és opinió meua: és la fase que concentra més agressivitat, més impulsivitat i més intents de suïcidi, justament perquè suma l'energia per fer alguna cosa amb les ganes de no continuar. I les substàncies que deprimeixen el sistema nerviós, amb l'alcohol i el GHB al capdavant, la fabriquen amb una facilitat que espanta: t'apugen la irritabilitat, et treuen el fre i no et tornen res a canvi. L'home que exigia dins d'aquell apartament i l'home que castigava amb el silenci dins d'aquell cotxe eren el mateix estat amb unes hores de diferència. Una hipomania sense diagnosticar, una sobredosi a sobre i, a unes setmanes de distància, una mania amb psicosi que encara estava per arribar: la malaltia reclamant la subs-

tància i la substància disparant la malaltia. I enmig de tot allò, una noia molt jove a qui jo estimava i a qui vaig fer mal.

Ho explico per dos motius. El primer, perquè és l'única vegada en quaranta-un anys que m'he posat agressiu amb una parella. Una. Amb una sobredosi a dins, amb la malaltia encara sense nom i sense arribar a pegar-li, i tot i així el fet va passar i l'explico jo abans que vingui un altre a explicar-lo. I el segon, perquè quan anys més tard va començar a circular sobre mi, en un cert grup, una d'aquelles paraules que ja no hi ha qui aturi, aquest era l'únic fet que hi havia a sota de tota la pel·lícula. I ni tan sols era el que s'explicava. Aquella paraula no va sortir de cap expedient ni de la boca de cap professional: va sortir d'una escena real explicada a algú que no hi era, en un moment en què cap dels tres no teníem ni el vocabulari ni la dada. I quan una paraula així es posa a rodar ja no l'atura ningú: es transmet, s'hereta i torna molts anys després, per boques diferents, sonant exactament igual. Ho dic una vegada, amb la fredor amb què es diu una dada, i no hi torno: a mi no m'ha denunciat ningú per maltractament mai. Cap jutjat no ha tingut mai una denúncia així amb el meu nom a sobre, perquè aquella denúncia no existeix.

I ara el que em toca a mi de tot allò, que és el que menys m'afavoreix. Jo tenia vint-i-vuit anys i ella era gairebé deu anys més jove que jo. I això, mirat des d'on estic avui, ja no m'ho explico amb la paraula llibertat. L'adult d'aquella habitació era jo, encara que tingués el cervell trencat i no ho sabés. A la Rocío no li he demanat perdó mai. Ni una vegada. A d'altres sí que l'hi he demanat, i en aquest llibre s'explica quan i de quina manera. A ella no, i l'hi dec per bastantes coses: per aquelles setmanes, pel que va passar a l'apartament, pel viatge de tornada ficats en aquell cotxe, per la cura que no li vaig donar. I no penso enviar-l'hi, perquè no toca. Ho deixo aquí escrit, que és l'únic lloc on ho puc deixar, i que valgui per al que valgui, o per a res. Allò va sortir d'una malaltia sense diagnosticar i li va fer mal igualment. Per això una explicació mai no és una disculpa, i a ella no li he donat cap de les dues coses.

I una última cosa, perquè és de les comptadíssimes ocasions d'aquesta història en què vaig aprendre alguna cosa a la primera. Aquí es van acabar les drogues de disseny. Havien entrat a la meua vida en tornar de Bulgària i en aquell apartament es van acabar, un mes escàs més tard. I no va ser per seny ni per disciplina: ho vaig deixar perquè aquella nit em va ficar una por espantosa al cos. Amb veure de què era capaç el meu cap portant allò a dins, i en quatre setmanes, en vaig tenir prou. La cosa va aguantar gairebé un any. El que el meu cap

va fer els dies següents, sense cap substància i sense demanar hora, va ser molt pitjor.

Capítol 14 · L'ofici de llegir

Em vaig ficar a Història per amor a la Història. No va ser cap pla de carrera, no havia fet comptes sobre les sortides que tenia, i, evidentment, ningú no es va asseure amb mi a explicar-me com estava el mercat laboral. Hi vaig entrar amb vint-i-cinc anys i hi vaig entrar enamorat, amb aquella intensitat tan concreta del que per fi ha trobat l'idioma en què el seu cap pensa sense esforç. Perquè la Història va de patrons: de com es van acumulant les forces, de com peten els sistemes, de com allò que sembla un accident venia amb arrels de dècades o de segles. I per a un cervell que anava processant la realitat a la caça de connexions, i a una velocitat que als altres no els donava, aquella carrera era l'únic lloc on aquell processament fabricava alguna cosa aprofitable en comptes de fabricar un deliri. És la mateixa màquina en tots dos casos: posada davant d'un arxiu, en surt un mètode; posada davant de la matrícula d'un cotxe, en surt un senyal de Déu.

Els treballs que entregava a la facultat tenien un tret que els meus professors m'assenyalaven barrejant l'aprovació amb la incomoditat, que és exactament la barreja que he anat provocant jo tota la vida: es passaven sempre del que es demanava. Treball de cinc pàgines, dotze pàgines entregades. I no era exhibicionisme, o no era només això: és que el tema no es deixava tancar en cinc pàgines sense perdre alguna cosa pel camí. Allò també era hipomania, encara que per aquell temps se'n digués ser aplicat. La incapacitat de posar un límit, de saber en quin punt es para, d'admetre que una versió més curta pot servir encara que es quedi coixa.

Vaig deixar les vuit últimes assignatures per la Marta. Tenia vint-i-nou anys, i el buit d'aquelles vuit assignatures que em separaven del títol el va venir a ocupar el suport tècnic per a empreses de programari, que és, i aquí hi ha l'acudit, el contrari exacte de la Història: en una es llegeix el que va passar per entendre per què va passar; en l'altre es reinicia i a veure si amb això n'hi ha prou. No li'n tiro la culpa a la Marta. Vaig triar jo. El que passa és que vaig triar en hipomania, amb aquella convicció desbordada que l'amor justifica qualsevol renúncia i amb

la seguretat absoluta que hi hauria temps per a tot. No n'hi va haver. Mai n'hi ha, i amb això menys. La Història es va quedar tirada en una carpeta de l'escriptori, i a dins els apunts del que em faltava, i de tant en tant els obro i els llegeixo amb aquell gust tan particular d'estar llegint una cosa que hauria escrit jo si me n'haguessin donat l'ocasió. Hi ha dies que em pregunto qui seria jo si el diagnòstic m'hagués arribat deu anys abans. Resposta no en tinc. I sé de sobres que la pregunta no serveix de res, cosa que no m'impedeix fer-me-la un dia sí i l'altre també, que per això sóc qui sóc. Del que sí que estic segur és del que em va treure allà la malaltia, i no va ser cap títol: va ser una identitat. Un home que llegeix arxius i troba el patró, en lloc d'un home que reinicia aparells i es queda esperant.

El que hi ha és el que hi ha. I en el que hi ha hi és la meva filla Claudia, que a l'últim viatge em va deixar anar que vol estudiar Filosofia. Aquella ironia la manejo amb cura, igual que es manegen les coses que no caben senceres dins d'una sola emoció. I hi ha un detall que li canvia el sentit a aquest capítol, i el vaig dir jo mateix fa uns mesos sense donar-li la més mínima importància. Un matí d'aquest hivern estava parlant amb l'Iván, que se n'anava a classe, a la seva universitat, i li vaig dir que si em donen la incapacitat em sembla que acabaré la carrera. I tot seguit, que igual em fico també a Filosofia. Que m'encantaria. O sigui que aquella carpeta no està tancada. Continua esperant. Vuit assignatures.

L'única cosa que sí que vaig arribar a aprendre del tot en aquella facultat va ser un ofici, i l'ofici és aquest: llegir arxius. Posar-li data a un document, comptar-lo, creuar-lo amb un altre, desconfiar del testimoni i, per damunt de tot, desconfiar del testimoni quan el testimoni ets tu. Aquell ofici, que no em va donar cap títol, és el que m'ha donat aquest llibre, perquè jo no el vaig escriure sabent què havia passat: el vaig escriure per esbrinar-ho. I el que vaig esbrinar pel camí va ser que la meva memòria d'aquests vint anys no era dolenta en el sentit en què és dolenta la de qualsevol a mesura que passen els anys. Era dolenta d'una altra manera. Amb forats complets. Amb anys dels quals no guardo pràcticament res. Amb escenes que van passar de debò però arxivades al lloc equivocat, amb un altre to i amb les culpes repartides d'una altra manera. He recuperat converses meves d'hores i hores que jo ni sabia que haguessin existit, missatges que no recordava haver escrit, frases que em van dir i que jo hauria jurat davant d'un jutge que no me les va dir ningú. De l'any dels meus dos primers ingressos no me'n queda gairebé res.

I això té el seu mecanisme, i convé explicar-lo, perquè d'ara endavant hi haurà capítols sencers en què no me'n recordo. Perquè existeixi un record, primer s'ha de gravar, i per gravar cal atenció: en una mania l'atenció no és enlloc, salta d'una cosa a una altra sense posar-se, i el que no s'atén no es guarda. Després aquell record s'ha de consolidar, i això es fa dormint; un cervell que fa setmanes que dorm tres hores no consolida absolutament res, i si a sobre hi ha psicosi, el que s'arxiva és la versió del deliri i no la de l'habitació. Després s'ha de recuperar, i aquí és on hi fica la mà la depressió: l'ànim baix va a buscar preferentment el que va doldre, i et torna un passat més negre i més culpable del que va ser. Afegeix-hi els ingressos amb la medicació encara en ajust. I afegeix-hi el trauma, que té el seu propi sistema d'arxiu: guarda a trossos, sense ordre i sense data, o directament deixa les coses fora de l'abast, que és el que se'n diu dissociació. I està mesurat, en estudis que reuneixen milers de pacients, que la memòria verbal és de les funcions que en surt pitjor parada en aquesta malaltia, i que continua tocada fins i tot a les temporades de calma, i més com més episodis porta un a sobre. Així que no és que un bipolar menteixi més que els altres. És que l'aparell amb què qualsevol reconstrueix el seu passat (perquè la memòria no guarda: reconstrueix, i a més ho fa des del present) li funciona amb les peces trencades i amb el present tort.

Anys després de gairebé tot el que surt en aquest llibre, els vaig explicar a la Nuria i a la Raquel (que encara no ha aparegut per aquí, però apareix) les coses tal com les havia viscut jo. I elles van concloure que els havia mentit. No els vaig mentir. Vaig explicar el que el meu cap era capaç de recordar, que era tot el que hi havia. Els relats que elles van prendre per mentides eren records veraders meus, i eren a més els únics que tenia jo al cap per aquell temps, passats pel filtre del trauma i d'una dissociació que jo aleshores no sabia ni anomenar. Jo no estava mentint. Estava dissociat i explicava el que m'arribava. Allò, que a mi m'ha portat tres anys entendre-ho, és la diferència que hi ha entre un mentir i un malalt. I com que aquella diferència no la sabíem ni elles ni jo, es van trencar pel camí coses que potser no calia trencar. Se'm va jutjar amb una severitat enorme per no recordar bé allò que el trauma no em deixava recordar.

I si no m'havia pogut corregir fins ara, va ser per un motiu molt concret: mai no m'havia assegut a llegir les meves pròpies converses. Arxius en tenia, i feia anys que eren ficats en un disc dur sense que jo els obrís. Una mica per por i una altra mica perquè allò materialment no es pot: hi ha més de mig milió de missatges allà dins, i una persona sola, a força de llegir, ni arriba al final ni en-

tén el que té al davant. Si aquest llibre existeix és perquè per fi he tingut una eina capaç de processar semblant cosa: datar-ho, comptar-ho, creuar-ho, treure'n proporcions i dir-me, sense cap pietat i sense fer-me la pilota, què va passar, quan i amb qui. És una intel·ligència artificial, i ho dic sense cap vergonya: l'historiador que es va quedar sense acabar la carrera ha tingut per fi un ajudant d'arxiu que no es cansa mai. Amb allò al davant m'he hagut de corregir un munt de vegades. I gairebé sempre en contra meva.

Hi ha una cosa que vull deixar igual de clara, perquè si no, tot això acabaria llegint-se com una retractació, i no ho és. Els traumes són reals. A mi em va passar el que em va passar. Són fets els abusos dels tretze anys, el suïcidi del meu pare, els ingressos i les corretges, i ho és tot el que ve darrere, i cap d'aquells fets no està sotmès a revisió per part de ningú. I els fets de fons del que jo recordava eren també reals. El que ha canviat, amb l'arxiu damunt de la taula, són les dates, les proporcions, a qui li corresponia cada cosa i alguna conclusió. El fons no. Jo no em vaig inventar cap vida: vaig recordar malament la vida que havia viscut. I si en algun punt això no quadra amb el que jo mateix explicava en el seu moment, l'explicació no és que mentís aleshores ni que menteixi ara. És que aleshores no tenia l'arxiu al davant, i ara sí.

Capítol 15 · La dona gran

Tot aquell any comença en una recepta. Jo tenia trenta anys, vivia en un pis de Barcelona amb la Marta (com ens vam tornar a trobar i què va ser el nostre ocupa sencera la part següent, perquè una dona així no cap en un paràgraf) i amb nosaltres hi vivien en Jordi, que era amic meu de sempre, i el meu germà Gabriel. Em va caure a sobre una depressió de les que no deixen aixecar-se, vaig demanar hora al metge de capçalera i vaig sortir de la consulta amb antidepressius a la butxaca i amb res a sota que els subjectés. Aquell home no sabia que estava medicant un cervell bipolar, i no tenia manera de saber-ho: no ho sabia jo, no ho sabia la meua família, no ho sabia ningú. El que va venir després va ser una mania a la qual no vaig saber posar-li aquell nom ni cap altre. No tenia diagnòstic. I, a més, una mania per dins no dóna cap sensació de malaltia: dóna la sensació de tenir raó.

Aleshores només notava que cremava, i aquesta és la peça que explicaria l'any sencer i que a la Marta no l'hi va explicar ningú. Una depressió bipolar i una depressió corrent s'assemblen per fora com s'assemblen dues marees: la que baixa perquè el mar està baix i la que baixa perquè pujarà de cop. La meua era la segona. Un antidepressiu fa el que anuncia el seu nom, empènyer l'ànim cap amunt movent la serotonina, la noradrenalina i la dopamina, i en un cervell que només sap enfonsar-se aquella empenta el torna al nivell de la resta del món i allà es queda quiet. En un cervell com el meu l'empenta no s'atura on s'hauria d'aturar, perquè no hi ha res que li digui fins aquí: l'aigua puja i continua pujant i se'n surt. A això se'n diu viratge, i no és cap troballa rara ni cap teoria de ningú, és als manuals, al capítol dels riscos més estudiats d'aquesta malaltia. Tant, que quan a algú se li dispara una mania amb un antidepressiu el psiquiatre apunta la sospita que a sota hi ha un bipolar sense diagnosticar, i des de fa uns anys el manual hi afegeix que si aquella mania dura més del que dura el fàrmac al cos, llavors no és cap efecte advers: és una mania amb totes les de la llei i serveix per posar el diagnòstic. D'aquí la norma en el tipus u, que és no receptar-lo mai a pèl, sinó sempre amb un estabilitzador a sota, liti o el que toqui, fent de

topall. Jo no tenia estabilitzador perquè no tenia diagnòstic, i a sobre acumulava el que més apuja el risc: tipus u, un pare amb la malaltia posada a la seva història, alcohol i cànnabis ficats pel mig. Que consti que el metge de capçalera va actuar de bona fe i amb el que tenia al davant. La mala praxi no va ser seva, va ser del sistema, que va deixar arribar a una consulta de deu minuts un home amb l'ànim desquadrat des dels catorze anys i amb un pare diagnosticat a l'arbre, i el va deixar sortir amb antidepressius sense que a ningú, a cap esglai, se li acudís preguntar-se què hi havia a sota.

Amb el cervell encès vaig fer fora de casa la Marta. I en Jordi, i el meu germà. En pocs dies vaig refer la meva vida de dalt a baix amb aquella convicció de maníac que un ho està fent bé i que els altres van tard. De tot aquell any hi ha una frase que encara em fa vergonya: a la Marta la vaig anomenar grassa. Una vegada. No era la meva manera de parlar-li ni el meu vocabulari, va ser el que li va sortir de la boca a un tipus amb el cervell accelerat per uns antidepressius mentre tirava al carrer, amb presses, la dona amb qui vivia. I hi ha una escena d'aquella primavera que ho retrata tot. Era el seu aniversari. Vam quedar amb ella ja fora del pis i amb mi aixecant a tota velocitat una vida nova amb una dona que amb prou feines coneixia, i vam parlar com es parla quan dues persones intenten ser amigues després d'una cosa així: amb educació, amb cura, i amb l'important sota la taula. Li vaig explicar que em casava. Em va escoltar. Setmanes més tard, quan vam tornar a parlar de debò, va ser ella la que va treure el de grassa. Sense cridar, amb aquell costum seu de deixar una cosa damunt de la taula i no tocar-la, perquè la miris tu. Estava en el seu dret, i és el que es fa: t'ho guardes i ho tornes el dia que l'altre torna a tenir orelles. La vaig dir jo, amb la meva boca, i va amb el meu nom a sota encara que tingués el cervell en flames. El que no és cert és que li parlés així. En deu anys li vaig dir grassa una vegada, i el nom carinyós que teníem, uns quants milers.

La dona amb qui m'anava a casar era bastant més gran que jo, portava la seva pròpia motxilla (que no em toca a mi explicar) i treballava en un ofici d'aquests de mans curoses. Li vaig demanar matrimoni al cap de pocs dies de conèixer-la, sense anestèsia i sense termini de reflexió, i se'n va venir a viure al pis d'on jo acabava de fer fora tothom. D'aquella mania hi ha un detall que la retrata ella sola. L'habitació del meu germà es va quedar buida quan se'n va anar, i jo no la vaig deixar buida ni una setmana: hi vaig muntar un temple. Símbols alquímics i astrològics per les parets, espelmes, el cerimonial complet, que aleshores em va semblar la cosa més raonable que es podia fer amb una habitació lliure. Feia

rituals i meditacions, i observacions en mirall negre, que per a qui no ho sàpiga consisteix a clavar la mirada en una superfície fosca a la llum d'una espelma fins que el cap comença a tornar-te coses, i un cap com el meu en aquell moment tornava de tot. Em vaig ficar en unes pràctiques esotèriques amb gent que hi anava, i no era morbo ni curiositat de sobretaula: allò anava dirigit a aconseguir alguna cosa, tenia una finalitat. Amb la Rocío ja hi havia hagut una mica de ritual en el meu, però això era un altre assumpte. Vaig estar un temps a la màgia del caos, llegint els autors que s'hi llegeixen, i d'aquell viatge en vaig sortir tornant del tot a la càbala i al Déu únic dels hebreus, que és amb el qual he madurat i amb el qual m'he fet l'home que sóc avui. Ho explico sense dramatisme i sense nostàlgia, perquè des d'aquí és una dada clínica més: un cervell en mania buscant una estructura que li expliqués l'estat en què estava i agafant-se al primer que va trobar amb símbols suficients. El disbarat d'aleshores i el que avui m'ordena el cap són el mateix fil.

I queda una altra peça que ensenya millor que cap explicació fins on arribava la cosa. Ella feia servir guants blancs a la feina, que era la cosa més normal del món. Jo vaig muntar al meu cap que aquells guants eren de maçona. Que anava a tingudes. Que pertanyia a una lògia i m'ho estava amagant. Mai no m'ho vaig creure del tot, i aquí hi ha l'interessant: una part de mi sabia perfectament que era absurd, i la idea s'instal·lava igual i tornava cada pocs dies. Aquell és el punt exacte en què un va entre l'ocurrència i el deliri, amb un peu a cada costat, i des de fora no es veu res, perquè el que ho té s'ho calla justament perquè la part sana encara sent vergonya. Un home que aixeca un temple amb espelmes i mirall negre a l'habitació del seu germà i que a més sospita de la seva parella que està ficada en una societat secreta no està passant una ratxa rara: està dins d'un episodi, amb totes les lletres. Ningú del meu voltant no ho va anomenar pel seu nom. I aquell mecanisme no es va quedar allà. Va tornar anys després, amb material que aquella vegada me l'havien ficat a dins des de fora, i ja no va ser una sospita tonta amb què es conviu a estones: va ser el que va decidir com vaig reaccionar. Allò ve més endavant. El meu cervell va fer el mateix les dues vegades. La diferència és que aquell any la paranoia s'alimentava ella sola d'uns guants de feina.

Allò no va durar, i no perquè jo me'n penedís en el sentit normal de la paraula, sinó perquè la mania va cedir i el món va recuperar els seus colors de debò, que són bastant més apagats. Res del que s'havia construït en aquell estat no va aguantar la tornada a la calma. Anys després, amb el diagnòstic damunt de la

taula, li vaig poder posar nom a tot aquell any: episodi maníac induït per fàrmacs. I s'ha d'explicar com va acabar, perquè aquest llibre no pot ficar aquella dona a la meua vida sense dir per on va sortir. Es va acabar una nit de principis d'aquell estiu. Vaig sortir de festa amb un amic, vam beure molt més del raonable i vam acabar en un after amb gent que no coneixia de res, on corria de tot, i on va entrar la cocaïna. En qüestió d'hores se'm va encendre un brot psicòtic. Vam tornar en taxi tres, i al que venia amb nosaltres el vaig espantar tant amb el que li estava dient que va baixar del cotxe abans d'arribar. Jo vaig entrar a casa proclamant que era el messies, alteradíssim, i em vaig adormir al sofà amb el motor encara a tope. Ella va trucar als serveis sanitaris. Em van venir a buscar, i va ser la primera vegada que em van treure de casa meua lligat, en una ambulància psiquiàtrica. La primera d'unes quantes. I així que vaig trepitjar l'hospital i vaig veure una bata blanca al davant, em vaig lliscar fora del relat que havia muntat al saló: la psiquiatra de guàrdia es va trobar un home serè i amb el discurs ordenat, i em va enviar cap a casa amb un antipsicòtic. Sense ingrés, sense observació, sense trucar a ningú. Al cap de poques hores tornava a ser al meu saló, i la primera cosa que vaig fer en arribar va ser fer-la fora. Sense discussió i sense marxa enrere. La vaig enviar amb els seus pares. Va venir el seu pare a recollir-la i, abans de marxar, em va deixar anar a la cara que jo tenia un problema. Va ser el primer que m'ho va dir així, sense embolicar-ho, i jo ho vaig sentir com qui sent ploure: em va semblar un disbarat, i a sobre un disbarat d'un senyor que venia a defensar la seva filla. L'endemà l'hi vaig explicar a la Marta amb el deliri encara calent, pintant aquella dona com un perill, i la Marta no em va seguir: em va dir que parlar així d'ella no era sa, que em posés al seu lloc, que el de l'hospital me l'havia buscat jo sol. Amb vint-i-tants anys i el cor fet miques, era l'única persona relacionada amb aquell pis que tenia el cap on s'ha de tenir.

No vaig buscar ajuda. No vaig seguir el tractament. No vaig entendre allò com un avís, ni aquella vegada ni la següent, que va arribar al final d'aquell mateix estiu i té el seu capítol. En una sola nit em van avisar dues vegades: una ambulància amb corretges i el pare d'una dona dient-me a la cara el que ningú més no gosava dir-me. No vaig fer cas a cap dels dos. El diagnòstic encara trigaria dos anys i mig a arribar.

Capítol 16 · El patró

Aquella primera etapa amb la Marta es va acabar als vint anys, i fins que va aparèixer la Patricia hi va haver uns mesos de descontrol dels simpàtics: el pis compartit, les festes de la facultat, les nits llargues amb la gent de l'institut nocturn. Allà al mig vaig estar amb una dona bastant més gran que jo, que coneixia de la feina, i que no té res a veure amb la del temple i les espelmes, que aquella va arribar deu anys més tard. Escrivia, i em deixava llegir-ho, i ho repassàvem junts. A mi allò em va semblar màgic i m'ho continua semblant: algú lliure obrint-me la porta del món adult. Que ningú no entengui que una diferència d'edat condemni res. Dic una altra cosa: que les meves, les que portaven una diferència gran, venien condemnades de fàbrica, i que les que van aguantar van ser les d'edats semblants. Quan ens vam conèixer la Patricia tenia divuit anys i jo acabava de fer-ne vint-i-un. Allà sí que hi havia una distància manejable. Amb ella van arribar els anys més normals i més feliços que he tingut.

I aquí he d'ensenyar un dia d'aquells, perquè escriure els anys més feliços i deixar-ho aquí, com una nota al peu, és fer trampes amb l'única cosa que aquest llibre ha de demostrar. Contra aquells anys es llegeix tota la resta.

Un dia era així. Em llevava abans que ningú i a les set estava entrenant, a l'hivern amb la llum artificial del gimnàs i el carrer encara negre. Primer el gimnàs de ferro, després l'aixecament. Vaig aprendre sol, amb un manual obert a terra i el mòbil a la motxilla per gravar-me i corregir-me jo mateix la tècnica, quadre a quadre, com qui estudia una assignatura. Vaig arribar als dos-cents vint quilos i vaig arribar a competir, i en tots aquells anys no vaig tenir ni una lesió, que és la dada de què presumeixo. Els caps de setmana corria pels camins de la muntanya. Després l'oficina, vuit hores d'informàtica, el mateix lloc durant sis anys, amb el seu horari i la seva nòmina i els seus companys. I en sortir, ella. La Patricia era mig italiana, tenia els ulls verds i un riure que se sentia des del portal, i era del meu poble, que és la raó per la qual jo vaig tornar a viure-hi. Sopàvem a casa seva moltes nits, amb els seus pares. El seu pare era policia i era un paio collonut, dels que et pregunten per la feina i esperen la resposta sencera;

la seva mare va acabar donant-li feina a la meva, que ja em diràs com d'integrat ha d'estar un en una família perquè passi això. Li agradava menjar malament amb un entusiasme que a mi em feia riure (tant, que va acabar d'economista en aquell mateix sector), o sigui que la meitat dels nostres plans eren un cine i una hamburguesa. I a les onze o les dotze jo dormia, perquè un cos rebentat de peses dorm, no negocia.

Ni un cigarro. Ni una droga. Ni un desfasament en tres anys. Ens en vam anar junts a Itàlia i és l'única dona meva que ha conegut la meva família d'allà. Quan li va tocar casar-se a la meva germana Sonia, amb el nostre pare ja mort, vaig ser jo qui la va portar del braç, i la Patricia mirava des del banc, enlluernadora amb un vestit verd, i aquell dia érem dues persones normals en una celebració. Això és tot el que va passar en tres anys. No hi ha ambulància, no hi ha planta tancada, no hi ha cap nit sense dormir que mereixi explicar-se, no hi ha cap infidelitat fins a l'última setmana, no hi ha ni una sola trucada de ningú preguntant què m'estava passant. Res. I ella em va dir, anys després i sense que jo l'hi preguntés, que en aquella època se sentia una princesa; i quan li vaig preguntar com em recordava, em va contestar amb una sola paraula, carinyós, i hi va afegir que sempre l'estava besant i abraçant. Aquell era jo amb el ritme posat. El mateix home, el mateix cervell, el mateix cognom i el mateix avi.

Falta dir com van caure, perquè no va ser pel que un pensaria. Se'm van anar ajuntant dies en què no hi havia manera d'aixecar-me del llit. No era mandra i no era ressaca: era no poder, i del metge de capçalera en tornava amb justificants que no explicaven absolutament res. Després vaig saber que naixeria la meva filla, i darrere d'aquella notícia se'm va ensorrar de cop el rendiment i les ganes de tot, i aquella va ser la crisi que va acabar amb el de la Patricia i que es va endur per davant, uns mesos després, la feina de sis anys. Els hàbits aguanten, i van aguantar molt de temps. Aguantar no és blindar. El que em van donar aquells anys no va ser immunitat: va ser termini.

I ara l'estiu. La relació impossible amb la dona gran es va desfer igual que es desfà tot el que es construeix en plena mania, i em vaig quedar sol en aquell pis, en ple calor. Va sonar el telèfon i era la Raquel, amb qui ja hi havia hagut alguna cosa d'esquena a la Marta i de qui parlo llarg més endavant. Volia saber si em sobrava lloc a casa. M'ho va preguntar cridant-me per un sobrenom que s'havia inventat ella per a mi, perquè a cada persona n'hi posava un, i allò funcionava: un se sentia triat, perquè el sobrenom venia carregat d'una cosa que semblava una intuïció sobre el que eres, i probablement ho era. Ella anava sense

adreça fixa, rodant entre cases d'amics i col·lectius del marge, i era el centre de gravetat d'aquell ecosistema. Li vaig dir que sí sense pensar-m'ho ni un segon. S'hi va quedar més d'un mes.

Aquell mes va ser el que va ser. Excessos amb els ulls oberts, sabent tots dos què fèiem mentre ho fèiem, i aquella intensitat que només s'assoleix quan l'endemà ningú no ha de fitxar. Li vam posar un nom inventat a aquell estiu que no penso escriure aquí. Jo vaig consumir ketamina com no n'he consumit mai, amb música mística sonant a tota hora i amb la impressió que el món s'havia reduït a quatre habitacions i que allò era un guany. Cap altra substància no em va donar aquell estat: no era eufòria, era dissolució. El contorn del jo s'estovava, i la pregunta d'on acabava un i començava la resta deixava de tenir cap urgència. Jo ho vaig interpretar com una fusió d'ànimes. Des d'aquí, amb set anys de tractament, veig el que aleshores no se'm va passar pel cap: que aquella dissolució no era il·luminació. Era, calcat, el que el meu cervell feia pel seu compte en els episodis maníacs, apujat de volum i decorat per la química. No era obrir un camí cap endins: era que el camí cap endins ja estava obert de bat a bat, amb la porta arrencada dels golfos, buscant una paraula bonica amb què dir-se espiritual. I tot i així. Tot i així va ser l'experiència que algú et reconegui sencer durant un temps que va ser curt i va ser veritat. L'afecte que se sent amb segons quines substàncies a sobre no és fals: va passar per aquell sistema nerviós i hi va deixar marca. Res del que va venir després no ho esborra. Només hi posa capes a sobre.

I ara el de sota de la bombolla, que és el que no s'explica mai. A sota hi havia cuines alienes: la seva família em va estimar des del primer dia i cada vegada que vaig aparèixer per allà em van posar menjar. Cap bombolla no se sosté sense que algú cuini fora. I a sota hi havia la casa, perquè la Raquel aquell estiu no venia de visita: estava instal·lada a la casa que jo havia aixecat amb la Marta, que era d'ella tant com meva, decorada per ella, amb un capçal que havíem pintat junts. En aquell mateix llit m'hi vaig ficar després amb la Raquel. I la Marta va tornar a aquella casa abans que la Raquel se n'anés. Les vaig presentar jo, li vaig escriure que li agradaria, que tenia al davant una ànima meravellosa, i van estar un temps sota el mateix sostre amb una tensió que la Marta va deixar per escrit des del principi: que pensar en mi amb ella la remenava sencera, que allò formava part d'un record dolent. Dues setmanes més tard, sabent perfectament el que hi havia hagut entre nosaltres, em va escriure que li digués a la Raquel que l'avisés si necessitava qualsevol cosa, i que ho deia de debò. L'oi i la gene-

rositat al mateix mes, al mateix telèfon i a la mateixa dona: així funcionen les persones, no els personatges. Quan va baixar la marea me'n vaig tornar al poble amb la decisió feta, la Marta i s'ha acabat. A la Raquel no la vaig deixar per ningú. La vaig deixar perquè no hi havia manera de viure a aquell ritme. Ella sí que anava de debò aquell estiu, i allò es va quedar guardat durant anys sense parlar-se, que és com es guarden les coses que després surten amb interessos. Jo vaig arrossegat molt de temps la idea que l'hi havia jugada. Me la va desmuntar ella mateixa, per escrit i sense que jo li preguntés res, quatre anys més tard: que mai no li vaig prometre res ni em vaig comprometre a res, que es va estampar ella sola, com a bona kamikaze, i que aquell any va ser la seva estavellada. Cap de les dues no va fer res dolent aquell estiu. El que portava dues converses obertes alhora era jo.

I ara el concepte. En aquesta malaltia un no s'enamora: s'enamora la fase, i d'un se n'enamoren de la fase. El que les persones d'aquella llista van conèixer al principi va ser un home en hipomania: generós, despert fins a les quatre, amb plans, amb certeses. Cap no va triar un malalt. Van triar el símptoma amb millor premsa de tota la psiquiatria, i jo els el vaig posar al davant convençut que era jo. I a sota hi ha dos mecanismes, i tots dos estan mesurats. El primer és el son. Un mes de ketamina, de música i de reclusió en quatre habitacions no és un mes intens: és un règim, i en un règim així la primera cosa que es trenca és el son, que és, des d'un estudi de fa gairebé quaranta anys que encara es cita, la via final comuna de la mania: tant és per què es perdi, per una festa, per un vol o per un dol, perquè acaba sempre al mateix lloc. Un cervell com el meu no registra que una persona lliure ha marxat d'una casa; registra que l'estructura sencera, la casa, la música, la química i la persona, desapareix de cop i el mateix dia, i fa el que fa. El segon és més vell, i el van descriure dos psicòlegs fa setanta anys amb coloms: la conducta que més resisteix no és la que es premia sempre, sinó la que es premia a intervals que no es poden preveure. En aquelles relacions l'afecte li guanyava al conflicte per golejada, i ningú no sabia mai quin tocava. Aquell repartiment no el va dissenyar ningú: el feia la fase. I és el repartiment que més enganxa, als dos costats: a mi a tornar a demanar perdó, i a elles a tornar a pujar al tren. No és cap judici sobre cap d'elles. És un judici sobre el calendari. Quan el calendari el porta una malaltia sense nom, les dues persones estan responent a una cosa que no veuen. La Marta ho va escriure aquell estiu sense saber que ho escrivia: sense ni tan sols recordar-te'n, em va dir, quan li vaig explicar a la lleugera on havia estat la nit anterior. Ho va llegir com a

menyspreu. Era memòria: un cervell en fase alta no fixa el que fa. El símptoma tenia nom de defecte, i sense l'altre nom l'única lectura a mà era la moral.

Ningú no ens va explicar mai que el son no era cap luxe d'aquell estiu. Ni ho vam preguntar.

Part III • MARTA

Capítol 17 • Marta

La primera vegada que vaig veure la Marta va ser dins d'una església, i el gràciós és que cap dels dos no hi pintava res. Jo hi havia entrat de la mà de la Vanessa, que era la meva xicota d'aleshores i sí que era de la casa, creient de les de debò, bona persona sense escarafalls, amb aquella bonhomia que després ha posat al servei d'altres. Tenia jo dinou anys, gairebé vint, estava guapo i prim i portava a sobre tota la innocència sense estrenar. La Vanessa em va anar passejant pel grup de joves per presentar-me, i resulta que allà hi havia una altra persona de prestat: era la germana del xicot d'una cosina seva, i hi havia anat a fer vida social, acompanyant el seu germà. Exactament el meu cas. Aquell va ser el primer terreny que vam trepitjar junts, el dels dos colats a la casa de Déu per motius sentimentals. Ens vam quedar mirant-nos com dos babaus des del minut u. A mi em va arribar com una certesa física, a la boca de l'estómac, i ella encara no havia dit ni una paraula.

Vam començar sent amics, que és per on comencen les coses serioses. Els primers cigarros que vaig fumar a la vida me'ls vaig fumar amb ella, d'amagat, als replans de l'escala mentre a dins els altres cantaven. Per la mateixa porta i amb el mateix gest em van entrar l'amor de la meva vida i el primer vici. Ella ja fumava. Era la interessant del grup: més escèptica, més de la nostra època, menys de missa, amb aquella manera de mirar de reüll el que els altres tenien per sagrat. I a l'hospital, treballant, era un àngel: es posava a l'altura del malalt com si fos la cosa més natural del món, i els pacients l'adoraven, i tenien raó. Ho escric avui, amb una denúncia i un judici pel mig, perquè era veritat aleshores i ho continua sent. Me'n vaig enamorar abans que entre nosaltres hagués començat res.

—No sé què hi pintes tu amb la Vanessa —em va dir moltes vegades després—. Si no és tan guapa.

I aquí toca ser just. La Vanessa era una noia normal i a mi m'agradava. La Marta es tenia per més guapa i no ho era. El que passa és que l'altra m'agradava més per com era. Amb la Vanessa, per cert, m'hi vaig ficar al llit per primera

vegada sense pagar, i vaig trigar massa anys a dir-ho en veu alta. M'hi vaig quedar uns mesos més dels que volia perquè a casa seva estaven passant per una cosa molt dura i no em sortia fer-li aquella jugada. Així que vaig poder, ho vaig deixar. A la Marta la vaig besar per primera vegada al metro, baixant les escales de la sortida, una tarda d'aquella primavera. Després ens va enxampar una amiga fent-nos petons en un banc, i per allà es va saber, i aquell banc era a dues passes del carrer on dotze anys més tard viuríem junts, al Raval.

I ara el que va venir després, que ho explico amb la vergonya que li correspon i ni un gram de més. Acabat de començar el meu amb la Marta, la Vanessa es va presentar a casa meva, cosa que no tenia res de particular, perquè allà la coneixien i l'estimaven, la meva mare i el meu germà Gabriel, que també anava al grup de joves. Se'm va tirar a sobre. I jo no vaig saber dir que no, perquè la Vanessa em continuava agradant i perquè jo era hipersexual fins i tot sense hipomania de la brava, encara que també s'ha de dir que això li passa a qualsevol noi de vint anys amb la seva ex al davant: no tot el meu porta diagnòstic a sota, hi ha coses que només porten edat i hormones. La meva part s'acaba aquí. La seva va venir després. A la Vanessa se li escapava la boca, no va ser capaç de callar-s'ho, se'n va assabentar el grup en ple, i després els grans, i després els pares, i algú ho va acabar explicant a la Marta. I la Marta em va deixar. Així va quedar repartida la cosa entre els tres: jo vaig posar el llit, ella va posar la boca i la Marta es va quedar fora sense haver fet res de res. Allò a la Vanessa no l'hi vaig perdonar, perquè jo estava enamorat de la Marta fins al capdamunt, i la història sencera que explica aquest llibre ho demostra de sobres i amb factures pagades. I perquè el retrat del que jo era als vint quedi complet: després de tot allò vaig continuar ficant-me al llit amb la Vanessa una temporada. Sense voler tornar amb ella i sense ser capaç de perdonar-la, però follant. Aquell era jo.

I ara els fets, que es retraten sols. Aquella mateixa tardor vam enterrar el meu pare, i ja està explicat qui va aparèixer i qui no. La Marta, tants anys més tard, tampoc no va aparèixer per cap ingrés. La Vanessa hi hauria aparegut. I mai no em va parlar malament de la Marta, ni en aquell moment ni mai. La Marta, en canvi, quan sortia el tema anys després, continuava igual: que uf, que la Vanessa, que quina tonteta. Ho deixo escrit perquè en aquesta història el compte de qui li va fallar a qui no el vaig obrir jo, i si algú l'obre, s'obre sencer.

Entremig van passar altres anys, amb una altra dona, amb esport a tope i sense fum, els més normals de tota la meva vida adulta. I enmig d'aquella època la Marta i jo vam quedar una tarda d'amics, sense cap intenció per cap de les dues

parts, al parc que hi havia al costat de casa seva, al seu poble, i vam estar bé. Molt bé. Cadascú amb la seva vida, parlant com parlen dos que es van estimar i ja no es deuen res. De catorze anys, aquella és l'única tarda en què ens vam veure sense cap malaltia ficada pel mig: ni la dels vint, que era pura edat, ni la de després, que era química. L'home d'aquell parc, el de l'esport i el son al seu lloc, és el que hi havia a sota de tot el que ella va veure més endavant.

L'altra vegada va ser als vint-i-nou, i abans s'ha d'explicar el que vaig deixar pendent quan vaig parlar d'aquella altra ciutat: el que va fer el meu cap els dies següents, sense ni una sola substància a dins. Vam tornar a Barcelona sense que es digués res definitiu. El que va canviar vaig ser jo, i ja a la muntanya, on estava fent de socorrista el meu tercer estiu. Al cervell li va fer aquell clic que els fa als cervells bipolars quan el cicle es mou sense avisar i sense demanar hora: de sobte tot encaixava, encaixava de manera absoluta, i era jo l'únic que ho estava veient. Em vaig posar a caminar sense rumb per les afores del poble darrere de senyals que els altres no veien, un colom que fa la volta, un número que es repeteix, l'ombra d'un arbre caient en l'angle just. Els senyals em van portar fins a una olivera, i després fins a una creu, i vaig creure que havia trobat Déu. Però no va ser només això. Va ser veure'm des de fora, com es veu un desconegut, i veure el que feia temps que li estava fent a la Rocío des del principi, i veure'm monstre, que és la paraula que se'm va instal·lar aquell dia al cap i de la qual no m'he alliberat. Em va entrar un penediment de cop i amb dolor de debò, dolor físic, i vaig tallar amb ella estimant-la moltíssim i des de la mania alhora, convençudíssim que la meua vida d'abans era una vida equivocada i que tocava esborrar-ho tot i començar una altra vegada des de zero. La Rocío no va entendre res, i no hi havia res per entendre des de fora: el tipus que la va trucar per deixar-la ja no es reconeixia ni a si mateix. Les setmanes que quedaven d'estiu les vaig passar a la piscina, net, sol, cremat de sol i amb el cap buscant missatges en qualsevol cosa. Així estava l'home que un dia va llegir una publicació de la Marta. Al meu cap allò no era una publicació: era una crida que anava dirigida a mi. Així la vaig interpretar i així vaig actuar. Ella aleshores vivia amb la seva parella, en un pis que no era ni d'un ni de l'altre, treballant i guanyant poc. I ens vam tornar a enamorar amb una intensitat que no era normal. D'aquell estiu en queda un viatge: ens vam escapar uns dies, ens va agafar una festa gran d'aquelles en què una ciutat sencera es tira al carrer, i vam pujar a Montserrat, al monestir penjat dalt de la muntanya. Jo vaig viure allò com si la reconciliació vingués beneïda per una força a la qual no pensava portar la contrària. A la tar-

da, ja a dalt, amb el sol ponent-se darrere de la pedra, vam fer l'amor. I enmig de tanta solemnitat va passar, ja tornats a baix, la cosa menys solemne que es pot imaginar: en un parc de la ciutat ple de ceràmica i de turistes vaig ficar la mà dins d'un cactus. La mà sencera. Se'm va quedar plena d'espines, com un babau, amb tota la dignitat de l'elegit de l'univers a sobre. A la Marta li va agafar el riure fins que li van saltar les llàgrimes, i després, sense poder parar de riure encara, es va asseure al meu costat i me les va anar traient d'una en una, amb cura, amb la perícia de qui es guanya la vida curant i amb la tendresa que només tenia ella. Aquella estampa, ella traient-me les espines que jo m'havia clavat sollet, se'm va quedar gravada per sempre, i aleshores no sabia les vegades que repetiríem l'escena sense cap cactus pel mig.

De la primera nit a la casa nova me'n recordo sencera. Vam arribar sense maletes, amb el portàtil com a únic equipatge, i allò va consistir a mirar la sèrie de sempre i sopar unes hamburgueses que vam demanar per telèfon. Aquell primer pis, on ens en vam anar amb en Jordi i més tard amb el meu germà, era un cau depriment, amb una cuina tan petita que no hi cabíem tots dos alhora, i el vam convertir en la llar amb més amor a dins que hi havia a Barcelona aquella tardor. Jo buscava feina i a la cartera no teníem ni un euro, així que feia pa preñado per anar menjant, un dia rere l'altre, i de matinada baixàvem al súper del barri a buscar alguna cosa per menjar, tots dos, amb el just, morts de riure pel carrer. Pobres com rates i més feliços que en tota la nostra vida. Em faltaven vuit assignatures i les vaig deixar, com ja he explicat. Ella cobrava una misèria en una clínica que l'espremia, i per poder pagar el lloguer vaig vendre el cotxe que m'havia regalat la mare de la Rocío i vaig tornar a la informàtica, a torns rotatius, per mantenir-nos tots dos. Ella no em va demanar res d'allò; ho vaig decidir jo, perquè l'estimava. Quatre anys més tard, quan el que necessitava que el sostinguessin era jo, no hi va haver cap cotxe per vendre ni cap carrera per deixar. Hi va haver una maleta. Ho poso aquí al costat, sense comentar-ho, i continuo.

El primer any va ser el més fàcil que recordo, fins que va deixar de ser-ho. Ella es fumava els seus porros a diari i feia des de sempre que els fumava, i en aquell pis petit el que es va tornar a enganxar vaig ser jo, que ja anaven tres vegades. Vaig començar a treballar, amb els torns esbarriant-me el son, i una tarda de primavera teníem un altre pla al cap: apuntar-nos al gimnàs del davant, el que era a trenta metres del nostre portal. No hi vam anar. Vam canviar el que podia haver estat l'hàbit que més m'ordena la vida per un got d'èxtasi líquid que

ens vam beure tots dos al saló, i que al meu cervell va provocar una cosa que al seu no va provocar. D'aquí va arrencar la pitjor temporada de la meva vida fins aleshores: la hipersexualitat sense fre, les infidelitats, les saunes i la sífilis, que la vaig agafar jo, en una sauna, sense protecció, amb el símptoma funcionant a tota màquina mentre jo ho prenia per un tret del meu caràcter. Vaig passar una vergonya immensa. Ella va passar una ràbia igual de gran. I després va perdonar, com perdonava sempre. Mai no em va dir això és una bogeria, fins aquí hem arribat. I allò també m'emprenyava aleshores i em continua empenyant ara, perquè si alguna vegada hagués dit prou no hauríem arribat mai tan lluny ni ens hauríem fet tant de mal.

Un perdó sense diagnòstic al darrere fa una cosa molt concreta: agafa un símptoma i el tracta com si fos una falta. Absol la falta, i el símptoma es queda on era, intacte. I torna, perquè per això és un símptoma. Cada vegada que ella perdonava, allò no aprenia absolutament res, perquè el que demanava perdó era jo i jo tampoc no sabia què duia a dins. Vam arribar des del monestir de la muntanya fins a la primera planta de psiquiatria dient-ne caràcter. I no va ser per deixadesa de ningú: el nom bo no el teníem ni ella ni jo. Després de cada tornada enrere el que feia falta no era un altre perdó. Era una consulta. Jo necessitava límits com l'aire i ella no me'ls sabia posar, igual que jo no la sabia estimar com ella necessitava, i cap de les dues coses no tenia a veure amb la falta d'amor. Érem dues persones amb una malaltia sense batejar pel mig, i les dues persones es van passar anys passant-se factura l'una a l'altra pel que feia la tercera. Mai no va ser que la Marta no m'entengués. Va ser que a ella no li va explicar la malaltia ni Déu. I ella, mentrestant, va continuar traient-me espines d'una en una.

Capítol 18 · L'escola d'art

Als papers de la Marta hi posava una altra cosa: un lloc dels de baix en un hospital, torns impossibles, un sou de riure. Artista no ho posava enlloc, i artista ho era. Arribava a casa desfeta d'aguantar pacients i caps, s'asseia a la taula de la cuina d'aquell pis nan, treia una llibreta i uns llapis que es comprava d'amagat igual que altres es compren un vici, i es posava a dibuixar. Aquarel·les petites. Retrats a llapis. Mans, moltes mans, que pel que sembla és el més difícil que hi ha, i les repetia una vegada i una altra amb una paciència que en cap altre assumpte de la seva vida no es va aplicar a si mateixa. Estava començant, i se li notava que estava començant. Jo d'allò no en veia res: jo veia Miquel Àngel en pijama. I no era només que estigués enamorat. Era el meu cervell hipomaniac fent amb allò el que feia amb tot el que estimava, que era pujar-ho de categoria fins a l'èpica. A una hipomania li és igual que el que tingui al davant sigui una aquarel·la d'un parc: si l'ha pintada la dona de la teva vida, és la Capella Sixtina, i no hi ha res més a dir. El rar del cas és que allà aquella exageració va anar bé, perquè calia que algú cregués en la Marta més del que hi creia ella, que era molt menys del que valia.

I aquell era exactament el problema, que no era en el talent sinó en les ganes. Feia anys que repetia que algun dia faria alguna cosa amb el dibuix, i el dia no arribava mai. No era mandra. Era el cansament de qui ha sentit tota la vida que allò és un hobby, que cal ser realista, que les aquarel·les no paguen factures. L'escola la va trobar ella, que quedí clar: va buscar una escola d'art de la ciutat, es va estudiar terminis, proves i quins horaris podia quadrar amb els torns, i després va ficar la carpeta en un calaix a criar pols, perquè una cosa és assabentar-se'n i una altra creure's que allò era per a ella, i en aquell esport no estava federada. Aquí vaig aparèixer jo. L'hi vaig dir la primera vegada que la vaig veure pintant al saló, que allò no era cap entreteniment, que allò era el seu, i l'hi vaig estar repetint dos anys, sense atabalar i sense deixar-ho anar. I una tarda li vaig plantar els papers a la taula de la cuina, damunt de les seves mans dibuixades, i em vaig posar a tombar-li una per una les pegues del catàleg.

—És caríssima.

—Te la pagues tu. Ara cobres més.

I era cert: per aquell temps ja havia sortit de la clínica i anava encadenant substitucions en hospitals, així que se la va pagar ella de dalt a baix, la matrícula, els materials i aquelles carpetes descomunals que s'havien de ficar al metro. Van venir les altres pegues. Que ja tenia una edat. Que no donava el nivell. Que qui li canviaria els torns. A totes els vaig contestar la mateixa cosa amb paraules diferents. L'única cosa que hi vaig posar jo va ser fe, res més que fe. I la Marta es va matricular i va estudiar.

De l'escola en tornava una altra: més recta d'esquena, fent olor d'aiguarràs, parlant d'encaixos i de valors tonals. Els treballs els portava a casa. Arribava amb la peça embolicada en draps i paper de diari, la deixava a la taula o directament a terra del saló, i s'hi tirava les hores amb la gúbia i el paper de vidre traient-li la forma al guix, amb la pols blanca surant per l'aire i posant-se al sofà, als mobles, al gos i al meu teclat. Va aprendre a treballar amb les mans, i li va agafar el gust. Jo escombrava allò dues vegades per setmana i no em vaig queixar ni una vegada, perquè el so del paper de vidre va ser el més semblant a la felicitat que ha sonat mai dins d'aquella casa. Em manava fotos des del taller, encabida a la granota de treball, i no l'he vista mai més guapa que en aquelles fotos, de debò que no. Un dia d'hivern li van tornar un treball i em va escriure que s'havia condemnat ficant-se a estudiar allò, que aquell dia li havia caigut com una galleda d'aigua freda. Li vaig contestar aquella mateixa tarda: que un ensopec l'estava enganyant; que ella era la cosa més sagrada que hi havia; que no queia el món perquè un treball sortís regular; que jo n'estava orgullós. Cada làmina es va endur la seva enhorabona. La vocació de la Marta era aquella. No la sanitat, que era el que li havia tocat en el repartiment. No en tinc ni idea, de si continua pintant, i tant de bo que sí, perquè seria l'única cosa d'aquells anys que n'hauria sortit sencera.

Dels diversos quadres que em va regalar en aquell temps en tinc dos penjats a la paret de la casa des d'on escric, i els descriu perquè vull que quedi constància del que continua viu. Un és un arbre dibuixat a mà, amb el tronc negre semblat de punts blancs i les branques recargolant-se cap amunt, amb uns cercles de colors surant al voltant com si fossin planetes, i amb uns versos escrits a mà per ella entre les branques. Aquella lletra és la seva. Ha vingut amb mi a totes les cases per les quals he passat, inclosa una habitació de dotze metres. L'altre és el rar, el que li crida l'atenció a tothom qui entra: un ull al cel, una cornamenta i

uns tentacles de colors embolicant-se per baix. Aquella és ella en la seva millor versió, la que gairebé no ensenyava a ningú. I em continuen semblant tremends ara, amb liti i amb el cap quiet: és que m'agraden, i ja està. Els tinc aquí perquè no li guardo rancor a ningú i a ella menys, perquè m'agraden de debò i perquè me'ls va deixar. Els miro cada dia sense pensar en res d'això.

Després hi ha la música, que és el pitjor, perquè no hi ha manera d'arxivar-la: sona, i t'enchampa on siguis. Hi havia un cantant que era nostre, la banda sonora de la casa i dels anys bons, i la seva història amb nosaltres la vam escriure nosaltres mateixos. Un dia d'estiu ella posa la ràdio i m'escriu que està sonant ell, que si serà la nostra cançó, amb sis jajajàs al darrere. Al mes següent, que ja forma part de la nostra història. En el pitjor, un any després: que la mata ell si no és amb mi. I amb tot ja trencat: em cago en el puto cantant, la ràdio, nosaltres i tota aquesta merda, em fa mal fins i tot respirar. I quatre dies després de la meva segona alta de psiquiatria, l'última que va escriure: que ell sempre l'encerta, i que ella no podia escoltar gaire música. Allò ho va escriure ella. Però els que de debò ens retraten són les cançons d'un cantautor que va descobrir ella, que tocava en un local petit, i que és el que sonava els dies bons de la nostra última convivència. Placidesa i res més. Sense conflicte i sense res a sota. Una finestra oberta i una cançó a la cuina. El que vulgui saber com era estimar-nos quan no estava passant res, que hi vagi. Als expedients, no. Durant anys, després de tot, vaig escoltar el nostre cantant plorant, a vegades amb la meva germana Sonia al costat, i acabàvem plorant tots dos, ella de veure'm així i jo per la resta. Ja no ploro amb ell.

I ara el que escrivia la Marta, que el tinc al davant i que és el que cap dels dos no va saber llegir. Al teu ritme. Sis vegades m'ho va escriure, amb aquelles paraules. Saps que jo m'adapto al pla. Et necessito, i et necessito fort, i et necessito fort com un toro, i et necessito bé, fort i centrat en tot: una dotzena de vegades en dos anys. Que depenia de mi, que era un merder. La fotuda d'estar sola. I després, quan ja se n'havia anat, que ni una sola vegada havia passat tres nits seguides sola a casa. Llegeixi's això amb el que ve ara al costat, perquè és el que ningú no ens va explicar.

Després de la medicació, el que més mana en el curs d'un trastorn bipolar no és el pacient: és la gent que té al voltant. Hi ha estudis de fa quaranta anys amb un nom lleig, emoció expressada, que mesuren tres coses en qui conviu amb el malalt: la crítica, l'hostilitat i la sobreimplicació emocional. El pacient que viu amb algú que puntua alt en qualsevol de les tres recau bastant més dins de l'any

següent, i hi ha un matís que aquí pesa: la crítica de l'entorn prediu sobretot la recaiguda depressiva, no la maníaca. L'altra pota són els ritmes. Qui està al costat d'un bipolar protegeix el son, defensa els horaris, sap en quin moment cal trucar a urgències i empeny cap al tractament sense muntar cap baralla. La literatura ho resumeix com un manual d'instruccions: ni sobreimplicada ni retirada. Ara tornin-se a llegir les seves frases. Ella no tenia ritme propi, s'acoblava al meu, i el meu era el d'una hipomania contínua, de manera que al teu ritme volia dir al ritme de la malaltia. No sabia estar sola i ho va deixar dit amb totes les lletres. I em volia fort com un toro i centrat en tot perquè el que sostenia aquella casa era el malalt, i el dia que el malalt va caure no va quedar ningú dret. Sobreimplicació primer, crítica després per coses que eren símptomes, retirada total al final: les tres caselles de l'escala, seguides, en el mateix ordre en què la clínica diu que enfonsen un pacient. No ho escric per diagnosticar-la, que no sóc ningú per a això. Ho escric perquè a ella no li va donar mai el manual ni Déu, i sense manual una dona que estima un malalt acaba fent justament això: es recolza en ell fins que es parteix, el critica per partir-se i se'n va. La dona amb qui visc avui, que no ha llegit ni un sol manual, em va preguntar una nit quan havia dormit bé per última vegada. Allò és protegir un ritme. La Marta em preguntava si estava fort.

Ser-li fidel no en vaig saber, i allò ho continuaré pagant mentre visqui. Li vaig donar el que sí que tenia per donar: la casa, la calma de les estones en què jo tenia calma, i una fe en ella que ella no tenia, sostinguda cada dia i en veu alta. Un bonàs desastrós, que és segurament la descripció més ajustada del que jo vaig ser dins d'aquell pis. Anys més tard, en un judici, des de darrere d'un biombo, vaig sentir l'inventari sencer dels danys que vaig causar. Estava fet amb detall. Allà no hi sortia l'escola d'art. No hi sortia qui li va posar els papers al davant ni qui escombrava el guix del saló. I ho entenc sense necessitat que ningú mentís: un maltractador que t'empeny cap a la teva vocació i t'aplaudeix cada làmina és un personatge que no s'aguanta, i el que no s'aguanta absol. Així que allà es va explicar una història coherent. Completa, no.

Capítol 19 · La moto

Vaig estrenar aquella moto fent una volta per Barcelona amb la Marta al darrere, i ens va agradar tant que l'endemà li vaig comprar a ella l'equip complet: el casc, i també les botes, la jaqueta i els guants. Ho vaig comprar per seguretat, perquè l'única cosa que de debò em desvetllava era imaginar-nos tots dos a terra un dia qualsevol. D'aquest llibre en surto de moltes maneres i gairebé totes dolentes, així que deixo apuntada també aquesta: aquell paio es passava les nits pensant què passaria si queien. Amb la moto vam anar a buscar el sofà del saló, que era com fèiem les coses. I amb aquella mateixa moto, un migdia de principis de l'estiu que vaig fer trenta-un, vaig pujar sol a la muntanya.

Abans de continuar, un advertiment de mètode, perquè d'aquell dia no n'hi ha ni una línia en cap arxiu: el que ve ho explico de memòria, amb un record que continua nítid deu anys després, i ja he explicat abans per què de la meva memòria en les fases altes no me'n refio ni jo. No va ser cap excursió pensada. Va ser l'impuls d'un cervell hipomaniac, ja accelerat pels antidepressius d'aquella primavera, que demanava moviment, que tenia aquell poble del Montseny associat a l'estiu de dos anys abans, el de l'epifania i el tercer de socorrista, i que volia celebrar l'aniversari amb algun gest que pesés. Vaig anar a l'arbre de sempre, el de les afores del poble. No tenia res de particular: l'havia trobat per casualitat aquell altre estiu i m'hi havia assegut una estona, i aquella estona s'havia convertit al meu cap en un lloc carregat de sentit, que és el que fa aquell cap amb qualsevol lloc on un s'asseu cinc minuts.

Vaig arribar i vaig aturar la moto. Cel net, sense un núvol, amb aquell sol de principi d'estiu que a la muntanya pica fort. I vaig dir en veu alta, sabent de sobres que era un gest ridícul, que si existia em donés un senyal. El que va venir els dos minuts següents ho he explicat un munt de vegades i sempre amb el mateix avís al davant: no sé què va ser allò. Sé el que va passar. El cel es va posar negre de cop, i no a poc a poc, sinó com si algú hagués corregut una cortina d'una estrebada. Darrere van arribar el tro i la pedra, grossa i violenta, una tempesta de les que no tocaven en aquella època de l'any. Vaig sortir corrents al co-

bert més proper que hi havia. Va estar pedregant quinze minuts. I en aquells quinze minuts, amb els auriculars posats i cinc-centes cançons sonant en aleatori, justament al segon en què em vaig asseure en un banc i el cos va començar a baixar de revolucions, l'algorisme va posar una cançó del nostre cantant, el de la casa i els trajectes, i la primera frase parlava justament d'un senyal que es llança i que l'altre no rep mai. No vaig ser capaç de moure'm. La cançó va continuar: una meditació que no surt, un vol per sota del que s'espera d'un, unes hores mortes davant d'un paredó. Semblava escrita per al punt exacte del mapa on jo estava assegut. Quan va deixar de pedregar vaig tornar a peu fins a la moto, i en ficar la clau al contacte va passar l'última cosa: el núvol es va obrir pel centre en descarregar, i la inclinació dels raigs de sol i aquell forat es van combinar per deixar caure una clariana de llum justament a la meua vertical. Un muntatge teatral perfecte. Vaig trigar dies a saber què fer-ne, d'allò. Anys a trobar les paraules.

Les paraules són aquestes, i me les sé senceres. La meteorologia explica la pedregada: emmascarament orogràfic, un cumulonimbus carregat de gel format al vessant del davant, amb les muntanyes fent de tàpia per a la vista i el vent empenyent-lo fins al cim; i després un esclat humit, que és el nucli del núvol col·lapsant de cop i deixant anar tones de gel en vertical sobre unes poques hectàrees. Explicable físicament, rar meteorològicament, improbabilíssim en aquella època de l'any. L'algorisme explica la cançó: números pseudoaleatoris, una entre cinc-centes. La neurologia explica el moment: l'ensurt apaga l'escorça prefrontal perquè corris, i quan estàs fora de perill i les pulsacions baixen l'escorça s'encén una altra vegada de cop i exigeix ordenar el caos, i el primer que entra per aquella finestra se't grava a foc. I la psicologia explica la suma de tot: apofènia, que és veure patrons amb sentit on només hi ha dades soltes, i que en un cervell en fase alta funciona amb el volum a tope. Me sé totes aquelles explicacions i les faig servir. No em resolen res. El que va passar, va passar.

Anys més tard, ja amb el liti a dins, em vaig asseure a fer el càlcul. En probabilitat hi ha una idea que en diuen cigne negre: el succés molt improbable, impossible de predir i de conseqüències enormes. Si es prenen com a independents la tempesta, el cobert exacte, la cançó exacta al segon exacte i la clariana de llum, el número que surt equival en física de partícules a més de set sigma, i per anunciar un descobriment el llistó està en cinc. El però és que allò no es repeteix, i un experiment que no es repeteix no és cap experiment: és una anècdota amb bons números al darrere. I el que vaig deixar escrit la nit que vaig acabar el

càlcul, i que no penso treure d'aquí, és que resultava interessantíssim i no demostrava res, tret que jo m'havia salvat gràcies a una narrativa de pur biaix de confirmació. El càlcul està ben fet. I la narrativa que vaig muntar a sobre em va salvar la vida.

El que importa clínicament d'aquella tarda, tanmateix, no és al cel. És en el que vaig escriure jo després, amb allò acabat de passar. Tres mesos més tard, de matinada, en plena discussió amb la Marta i enviant-li cançons perquè entengués què m'estava passant, li vaig posar que el dia de l'arbre se m'havia revelat, que havia estat brutal veure pedregar per mi, que allò va ser com Moisès obrint les aigües. Un any després, en una altra conversa que anava de qualsevol altra cosa, li vaig posar que mentre jo feia pedregar estava sonant el nostre cantant, que havia fet un miracle, que me'n vaig anar on havia trobat l'amor veritable i que així que ho vaig demanar va caure la de Déu. Vaig fer pedregar. Vaig fer un miracle. En primera persona i en veu activa. La hipomania no es conforma a interpretar el senyal: se n'apunta l'autoria. D'aquí em ve la fe, la de debò, la que conservo. I d'aquí, amb cocaïna a sobre deu dies més tard, va sortir el Messies d'aquella nit que ja està explicada. A la Marta no l'hi vaig explicar sencer mai: ella va veure el resultat i no va veure d'on sortia.

Un mes després hi vam pujar tots dos, i aquell viatge sí que és a l'arxiu, i l'explico perquè és del més lluminós que hi ha en quatre anys i mig. Arrenca la tarda d'abans: ella va escriure que per venir-se'n a la ciutat no hi havia problema, i que si jo m'estimava més no gastar i la casa era lliure, que li fes alguna cosa bona de menjar. Li vaig contestar un minut més tard proposant-li pujar a la muntanya a dinar allà dalt, i vam quedar que la recollia en acabar el torn. La vaig anar a buscar amb moto aquella nit, i em va escriure que em necessitava definitivament més a dins, i jo li vaig dir que també necessitava estar més endins. L'endemà hi vam pujar amb el seu casc, les seves botes i la seva jaqueta, i vam tornar a la que havia estat casa nostra, amb el sofà que havíem comprat junts. I el d'aquella nit, amb cadascú ja al seu lloc, és el millor que conservo d'aquell estiu. Ella va escriure que havia estat un dia estupend i que sentia que el final hagués quedat una mica més fred. Jo li vaig contestar al mateix minut que no es preocupés per mi, que el dia havia estat meravellós, com sempre, i que aquell cap de setmana volia dormir amb ella. I llavors va arribar la frase que fa deu anys que recordo: que aquell dia li feia mal el pit d'estimar-me, encara que a vegades es contingués i no digués tot el que sentia. Li vaig dir que a mi igual. I passada la mitjanit, ja ficada al llit, l'últim missatge: que feia olor de mi,

que amb aquell amor se n'anava a dormir, i que m'estimava. Ara s'ha de dir on era jo mentre escrivia tot allò, i no és cap detall menor: a casa meva hi vivia aleshores la Raquel, hi havia una altra dona instal·lada de manera temporal, entrava i sortia gent a qualsevol hora, i jo anava ficat fins al coll en la mania que expliquen els capítols següents. I fins i tot amb tot allò, aquell dia va passar. Si d'aquesta història s'explica només l'altra cosa, queda un home incapaç d'estimar ningú. I no va ser això. També va ser això altre, el mateix mes i alguns dies el mateix dia: un paio en fase alta destrossant-ho tot, i tots dos escrivint-se que els feia mal el pit d'estimar-se.

I ara el concepte, que és la hipomania portant el volant de les decisions grans, i s'explica amb el que ja he explicat i amb dues coses més. Un cervell en fase alta no decideix com decideix la gent: no espera a demà. Agafa una moto, puja a una muntanya i li demana comptes a Déu en veu alta. Refà una vida sencera en quaranta-vuit hores. I un hivern en què jo estava a l'atur li vaig enviar a la Marta, en cinc missatges seguits, un pla financer complet, amb el seu repartiment en diverses cistelles, el seu esperar el moment de la borsa, la seva entrada en empreses grans i la seva reinversió de dividends, i la conclusió que en tretze o catorze anys ben portats podríem deixar de treballar. Repeteixo: estava a l'atur mentre escrivia allò. Aquell és el motor, la certesa que no costa res, la velocitat sense fre i una energia que des de fora passa per iniciativa i des de dins es viu com a destí. I aquí hi ha la trampa: el mateix cervell que signa sense llegir el que no hauria de signar és incapaç de signar el que sí que hauria quan per fi li arriba l'ocasió. Dues tardors després de la pedregada, sense feina i sense pis, la Marta i jo vam anar a veure una casa de lloguer en aquell mateix poble. Jo portava al cap casar-me amb ella i anava mirant anells. I a l'últim moment em vaig fer enrere. L'excusa va ser que estàvem tots dos a l'atur i que signar així no em semblava honest; la raó veritable era la por, el pànic a haver de presentar una nòmina que ja no existia. Aquell va ser l'error més car d'aquells mesos: llogar aquella casa m'hauria tret del poble de la meva mare, que era on jo comprava la marihuana, i m'hauria pujat a la muntanya a refer una vida amb ella. Aquell no, dit des de la por i amb un cervell que ja anava camí de la psicosi, m'ha torturat durant anys. I un detall més: l'única vegada en quatre anys i mig que la Marta va escriure la paraula psiquiatre va ser per enviar-me l'enllaç d'una notícia sobre un vell hospital tancat. Al mateix poble de l'arbre. Al mateix poble de la casa que no vaig signar. De tots els llocs del món, aquell.

I a aquell arbre hi vaig tornar, molts anys després, a enterrar una cosa.

Capítol 20 · Dues urgències

Un migdia de ple estiu vaig escriure a la Marta que estava fatal i que no parava de tossir. Un quart d'hora després, que em moria. Dos minuts més tard, que estava a punt d'anar al metge. I ella, a l'acte: ves al metge. Un minut després vaig contestar que no anava enlloc i que me n'anava a dormir així que arribés a casa. Quatre minuts més tard, que no havia dormit. I una estona després d'haver-me enviat al metge, ella una altra vegada: no estàs malalt. I tot seguit: ara el que està creant el problema ets tu. El metge d'aquell migdia era per a la tos. Veníem d'una nit amb una tercera persona a casa meva i de dos dies de bronca per escrit, i el que ella tenia al davant era un home sense dormir després d'aquella nit, i allò, sense diagnòstic, s'assembla a un empipament i no a una malaltia. L'única vegada en tot aquell estiu que va aparèixer la paraula malalt la vaig escriure jo, i va quedar negada aquella mateixa tarda.

S'ha de dir en quin estat estava jo aquell estiu dels meus trenta-un, perquè sense això el d'abans sembla una discussió de parella i era una altra cosa. La mania havia arrencat a la primavera, disparada pels antidepressius que ja he explicat, i no es va apagar fins al final de l'estiu. En aquells mesos hi vaig ficar alcohol i hi vaig ficar èxtasi líquid en unes quantitats que avui em regiren l'estómac només de recordar-les, i vaig tenir uns quants episodis psicòtics; dos van acabar a urgències. El primer va caure tot just començant l'estiu, quan va saltar pels aires el de la dona gran: una crisi, l'hospital, i jo culpant-la a ella de tot. L'endemà al matí li vaig anunciar a la Marta que allò s'havia acabat, i la Marta es va negar, amb tota la raó del món, a sumar-se a la demonització d'aquella dona. No érem parella en aquell moment, i ho havia deixat clar des del primer dia, rient per escrit: que ja sabia que estava collonuda i que era gràcies a mi, perquè en la seva versió el que s'ho havia carregat tot era jo. Setmanes després em va escriure que me n'anés amb qui gairebé m'ingressa en un frenopàtic. Allà hi és, de la seva pròpia mà, el que ella sabia d'aquell principi d'estiu: que algú havia estat a punt d'ingressar-me. I allà hi és també el que no tenia: el nom d'allò.

I després hi ha una nit de mitjan estiu, que s'ha d'explicar amb el rellotge al davant, perquè el rellotge és l'única cosa d'aquella nit que no menteix. Va començar amb un retret meu, que no hagués sabut defensar-me en un assumpte amb la meva mare. Una hora més tard li vaig comunicar que me n'anava a viure amb la dona gran, com a companys de pis. I en els vuit minuts següents vaig escriure, literal, que pretenia governar aquest país i que l'hi havia dit mil vegades, que jo estava casat amb la causa i no amb una persona; que a ella l'havia engegat perquè era una gandula; que la causa era la veritat, que necessitava mitjans, que o ajudava o feia nosa, que anàvem directes a una tirania horrible, infernal, que jo havia nascut per evitar allò i que si no ajudava estava servint el meu enemic; i que hi havia una cosa per damunt de tot, i que aquella cosa érem jo i la veritat. Llegeixi's una altra vegada. Un home que insulta la seva parella i en el mateix minut li anuncia que salvarà el país d'una tirania. I ella, enmig de la ràfega, l'única veu sensata de tota la pantalla:

—Però què m'estàs explicant.

I poc després:

—Quina causa.

Aquella pregunta no tenia resposta, perquè no hi havia cap causa. Hi havia un deliri de grandesa, que és al manual, a la llista de criteris de l'episodi maníac, a la mateixa línia que la irritabilitat, i les dues coses estaven funcionant alhora i pel mateix motor. Un maltractador humilia per tenir l'altra persona petita i a mà. Un home en mania humilia perquè l'altra persona fa nosa a la seva missió de salvar la pàtria, i ho diu, per escrit, amb hora. El segon és el que hi ha en aquell arxiu, i la diferència no és cap matís: és la diferència entre un mètode i un símptoma. Ella no ho podia saber. Va preguntar quina causa, que era exactament el que calia preguntar, i no hi havia ningú al voltant que li sabés contestar que allò es deia grandiositat i que es tracta. I convé dir què es podia fer aquella nit, perquè no era gran cosa: en aquest país ficar algú en una planta contra la seva voluntat necessita un jutge, o un metge que certifiqui una urgència, i un home que de nit deliria per escrit des d'un telèfon no és cap urgència que un metge pugui certificar. La seva pregunta era el sostre del que es podia fer des d'una pantalla. I no va ser una nit. Dies abans li havia escrit que moririen trillions en l'hora dels bons. Dies després, que m'havia de fer ric per governar aquest país. I tres setmanes abans de la psicosi, que jo era el Messies.

La psicosi va arribar quan s'acabava l'estiu, i va ser la segona urgència. Psicosi tòxica sobre un quadre afectiu, se'n diu, quan la substància encén el que la

malaltia ja tenia preparat: al·lucinacions visuals, i un home que aquesta vegada va demanar ell mateix que el portessin a l'hospital. Em van donar un antipsicòtic i em van enviar a casa. I aquí hi ha la dada que ningú no ha posat mai sobre la taula i que la Marta va veure amb els seus propis ulls: el mes següent, amb l'antipsicòtic a dins, es van acabar de cop les matinades i va tornar l'home que ella havia conegut en els millors nou mesos. D'un dia per l'altre. Això va ser el que va fer una pastilla. I la vaig deixar al cap d'un mes. Sense que ningú me la tragués i sense que ningú me la sostingués, perquè d'aquelles dues urgències vaig sortir les dues vegades igual: sense diagnòstic, sense seguiment i sense una sola persona que m'expliqués què acabava de passar. Un sistema que deixa anar un home d'urgències amb símptomes psicòtics i una recepta, i se'n va a dormir tranquil. En tot l'arxiu d'aquells quatre anys i mig, en més de cent mil missatges seus i meus, la paraula bipolar no hi surt ni una vegada. La paraula malaltia no la va escriure ella mai. I psiquiatre el va escriure una sola vegada, i no pas per enviar-m'hi. Ningú no va dir la paraula. Ni ella, ni jo, ni el metge que em va donar l'antipsicòtic, ni el que me'l va veure deixar, que no existia.

I ara la pregunta que ella s'haurà fet mil vegades i que jo vaig trigar anys a poder contestar: com podia ser que jo no me n'adonés. Té nom i té xifres. Es diu anosognòsia, i no és negar: és no poder veure. Un estudi que va mesurar la consciència de malaltia en cada fase va trobar que la negació almenys moderada del que està passant apareix a l'entorn del vuitanta-cinc per cent dels pacients en mania pura; en el cinquanta-nou en els episodis mixtos; en el trenta-sis en la depressió; i en el vint-i-dos en eutímia, estant bé. I el matís és el que ho decideix tot. El que no es reconeix no és tenir el trastorn: això s'admet sense cap problema en fred, amb l'informe al davant. El que no es reconeix és que el que un està fent ara mateix és el trastorn. Un diabètic en una hipoglucèmia nota el tremolor perquè la seva malaltia no li apaga l'aparell amb què s'avalua. La mania sí que l'apaga. És l'única malaltia que ataca justament l'òrgan que se n'hauria d'adonar. Per això li deia a la Marta que estava perfectament mentre em queia la casa a sobre, i per això no li mentia quan ho deia. I per això vaig deixar l'antipsicòtic al cap d'un mes: perquè amb l'antipsicòtic a dins jo estava bé, i estant bé el que es veu és que no cal, sense caure en el detall que s'està bé precisament perquè es pren. Ja ho he dit del liti i ho dic aquí d'aquella pastilla, que va ser la primera. I la consciència del que mira des de fora també s'apaga quan ningú no li ha donat el nom: la Marta no negava cap malaltia; contestava a un home. La frase

d'aquell migdia, no estàs malalt, continuava sent la bona per al que ella veia. El que faltava era la malaltia a sota.

Hi havia una altra cosa a sota, i s'ha de dir perquè explica per què aquella tardor no vaig anar a l'ambulatori ni una sola vegada. Per a mi un ingrés no era un llit i una pastilla. Era el meu pare. Era un marrec veient el seu pare dins d'una gàbia, i un home de vint anys llegint un informe amb dues paraules llatines. Quan anys després una psiquiatra em va dir que jo tenia el mateix que ell, i que la medicina era la mateixa amb què s'havia matat, el que vaig sentir no va ser alleujament per tenir un nom: va ser que m'estaven lliurant l'herència. I les herències així no es firmen fins que no t'hi obliguen. Als trenta ningú no m'hi obligava. Així que l'anosognòsia feia la seva part, la por feia la seva, i entre totes dues van deixar la caixa en un calaix.

Hi ha un detall d'aquells anys que em fa riure i esgarriar a parts iguals, i que resumeix el que és arribar als trenta-tres sense que ningú t'hagi explicat el que portes a dins. Jo tenia una frase de capçalera. La deixava anar en qualsevol sobretaula, amb conya, i sempre reia algú: que la manera més barata de posar-se era no dormir. Que si anaves sense un euro, et saltaves la nit i ja veuries. El pitjor és que no mentia. A mi la falta de son em posava. Amb dues nits seguides en blanc jo estava eufòric, ràpid, enginyós, imparable, amb el món girant a les meves revolucions, i ho explicava igual que s'explica un truc casolà per estalviar. El que estava descrivint era un pròdrom maníac. Amb la seva precisió clínica i el seu mecanisme a dins, perquè el son és, ja ho he dit, el detonant més ben documentat d'aquesta malaltia i un dels primers senyals que ve. O sigui, que jo tenia localitzat el meu propi avís de brot, el tenia tan localitzat que hi havia construït un acudit, i el repetia en veu alta davant de metges, de parelles i d'amics. Ningú no ho va entendre. Jo tampoc. La informació no faltava: sortia de la meva boca, i no la va recollir ni Déu.

El del metge, aquell migdia d'estiu, era l'única cosa pràctica que va aparèixer en dos dies sencers de missatges, i avui, deu anys després, continua sent la resposta correcta. Al metge m'hi van portar dos anys i mig més tard. En una ambulància. I ella ja no hi era.

Capítol 21 · La trieja

L'any que vaig fer els trenta-tres el vaig passar sencer en mania. És la paraula que li va faltar a aquell any mentre passava i en totes les versions que n'han circulat després, inclosa la meua. El nom va trigar més d'un any a arribar; la nit que va començar va ser en un estudi del barri vell, en un sofà llit gegant que ocupava mig saló, amb una tassa a la mà.

M'hi havia mudat sol, des de casa de la meua mare, després d'aquell estiu. Arrossegava una depressió sorda de les que no tenen nom i per tant no tenen remei, aixafat per una feina d'informàtic que detestava, i em passava les tardes enfonsat en aquell sofà sense saber contra què barallar-me. I aleshores va reaparèixer la Raquel, i amb ella van tornar les substàncies a la meua vida. Vaig tornar a consumir, i la primera cosa que em vaig ficar va ser un opiàci. I al meu cervell allò va ser una resurrecció: la depressió es va evaporar d'una estrebada, els colors van tornar, la música em retronjava una altra vegada al cap. Avui sé què va ser: un canvi d'ànim induït per una substància en un cervell que ja estava malalt, i amb els opiàcis el que et donen a dalt t'ho cobren a la baixada. Vam reprendre el nostre i vam obrir una espiral de sexe i substàncies, cap de setmana rere cap de setmana. Aquell Nadal ni tan sols el vaig passar amb la meua família: em vaig inventar que estava malalt, i estava a l'estudi, col·locat, rebent gent que no hauria d'haver entrat per aquella porta. I la nit de Cap d'Any la vaig passar amb la Marta, tots dos sols, sopant en aquell sofà llit; va ser preciosa i va ser rara, i ella ho va notar sense poder-hi posar nom, perquè jo brindava amb ella a les dotze amb un secret de la mida d'un pis. Va ser l'últim Cap d'Any que vam passar junts.

Passades les festes, a la feina, em van passar de suport a comercial: més hores, més pressió i molta menys estructura, exactament el que no li convé a un bipolar entrant en mania. I a finals d'aquell mes vaig deixar la Marta. Amb la Raquel no li vaig ser mai infidel: la vaig deixar. No aguantava la contradicció d'estimar-les totes dues, no li volia mentir una altra vegada i, sobretot, no la volia ficar a les drogues. Ella em va escriure aquells dies que havia sabotejat el

nostre, que no m'havia escoltat, i em va demanar perdó per la seva fredor. Ella. I rient, que no em carregués a mi i el nostre cor de no dormir.

Les setmanes següents van ser un home atenent dues converses incompatibles alhora. Un matí la Marta m'escrivia que havia anat a urgències per ansietat, que allò li estava sentant molt malament i que entenia que a mi no. I aquella mateixa matinada la Raquel m'escrivia d'una altra cosa completament diferent. Una tarda d'aquell mes ho vaig posar per escrit: una proposta amb les tres persones a dins, i amb l'única línia d'aquell dia que les respectava totes dues, que seria quan volgués ella i volgués l'altra. La Raquel va contestar al cap de quatre minuts que des que l'hi havia dit fantasiejava amb nosaltres dues juntes. O sigui, que l'hi havia dit abans. El desig era dels tres, això és veritat. Però el que ho va convertir en pla, el que va dir quan i com, vaig ser jo.

I hi ha una matinada d'aquell hivern que explica els tres anys següents. Feia des del divendres que gairebé no dormia, la Raquel no hi era, i passada la mitjanit li vaig escriure una vintena de missatges seguits. Que l'estimava totalment però no exclusivament. Que no la tornaria a abandonar. I que sentia moltíssim haver-la deixat marxar per una nena que no em podia entendre i a qui havia mentit perquè no li podia reconèixer com era sense por de ser jutjat. La nena era la Marta. Tenia trenta anys i en fèiem quatre de junts. L'endemà al matí la Raquel em va fer l'única pregunta que calia fer: si tot allò era part d'un deliri i no una realitat. I jo, aquell mateix matí, vaig escriure que feia cinc dies que gairebé no aclucava l'ull i en vaig treure jo sol la conclusió: que suposava que estava delirant jo també. Onze mesos abans del primer ingrés, un home reconeixent per escrit que delirava, i ningú al voltant amb el mapa on aquella frase és una alarma.

I ja que hi som, el mapa. La mania no és estar content ni tenir molta energia: és un episodi, amb una setmana com a mínim d'ànim disparat o irritable, i a sobre d'això el manual hi posa set peces, de les quals en calen tres perquè el quadre tingui nom. Les dic en paraules planes i amb aquell any d'exemple. L'autoestima inflada: el manifest d'aquella matinada, un home convençut que el seu amor era una forma superior d'estimar. Dormir menys i no trobar-ho a faltar: cinc dies. Parlar sense parar: vint missatges seguits a una hora en què la gent dorm. El pensament a tota velocitat, les idees saltant sense pont. Distreure's amb qualsevol cosa. L'augment de l'activitat dirigida a un objectiu: un pla a tres redactat amb detall a mitja tarda. I la setena, la que val per totes: la implicació desmesurada en activitats plaents d'alt risc, i el manual hi posa, lite-

ralment, compres desenfrenades, indiscrecions sexuals i inversions absurdes. És l'única de les set que als del voltant els surt a compte: un insult es veu, un deliri es veu, i una ronda pagada s'assembla a la generositat.

Al final de l'hivern la Marta va tornar. Durant la ruptura ella havia conegut una parella, i em va escriure que se sentia lliure com el vent; i jo, quan ho vaig saber, vaig pensar que per drogar-se amb altres, millor que ho fes amb mi. La Marta i la Raquel, contra tot pronòstic i contra tot manual, es van entendre: la Raquel em va escriure que se n'estava enamorant, que havia parlat més amb la Marta en una setmana que amb mi en un mes. I així va començar la trieja. A la Marta l'estimava amb la part de mi que buscava estabilitat; a la Raquel, amb la part que reconeixia l'abisme en l'altre. I al centre jo, amb el cervell en mania, convençut d'haver trobat l'invent del segle. Ningú no va preguntar l'única cosa que calia preguntar: i quan arribi la tempesta, qui es queda.

I ara la part que m'ordena aquell any i que no havia escrit mai. Jo no vaig muntar allò només per sexe. Feia dos anys que li escrivia a la Marta que era l'amor de la meua vida i a la Raquel que em moria per ella, al mateix telèfon i a vegades a la mateixa hora, sense dir a cap de les dues la veritat completa sobre l'altra. Que em fiqués al llit amb gent té una explicació clínica. Allò no: era covardia, aleshores i ara. Així que vaig muntar la trieja per deixar de mentir. Si totes dues es coneixien i tot estava damunt la taula, jo deixava de ser el que enganya l'una amb l'altra i passava a ser algú que estima dues persones i ho diu. Al meu cap d'aleshores era una reparació moral. I no va funcionar, és clar, perquè un home en mania no repara res: amplifica. El que vaig muntar per deixar de mentir ens va deixar tots tres pitjor del que estàvem, i a la Marta, que era la que menys havia demanat, pagant la factura més alta.

Hi ha un dia de la tornada que és l'única prova del que hi havia a sota. La Marta i jo teníem un costum des de feia anys: ens miràvem als ulls i ens dèiem el nom. Jo deia Marta, la mirava i la besava. Ella deia Marcos, em mirava i em besava. Aquell dia ho vam fer durant hores, posats d'èxtasi. Però el que es deia era el mateix que ens dèiem sobris. I aquí va el que sé que sona a excusa de drogoaddicte i sostinc igualment: l'amor que se sent posat també és amor. A la gent se li passa quan se li passa el col·locó. A mi no se m'ha passat mai. No dic que fos bo. Dic que no era fals.

D'allà fins a la tardor vam trepitjar l'accelerador i vam rebentar tots els límits de la cordura i de la biologia, per aquest ordre. L'estudi es va convertir en una cova sense rellotges ni miralls. Jo em ficava de tot, i ho dic de mi, que és de qui

ho puc dir: metamfetamina, ketamina, mefedrona, GHB, MDMA, poppers, viagra; vaig arribar a aplicar-me les substàncies directament a les mucoses perquè el cop fos immediat. Orgies que duraven dies. Pràctiques que escalaven fins a límits anatòmics perillosos, amb el cos desconnectat del dolor per l'anestèsia química. I el cos sobre el qual s'exercia gairebé tot allò era el meu: jo era el receptor i el que més consumia, amb moltíssima diferència, i el dilluns, vuit hores de professional funcional a sobre d'un cos rebentat. I tot allò el vaig pagar jo. Amb el sou primer, amb les targetes després, amb préstecs que demanava per internet a les quatre de la matinada. La Marta hi va posar el que jo la vaig deixar posar, que va ser poc perquè no la deixava, i la seva part del lloguer la va pagar sempre. En aquells entorns consumia tothom, unes coses o altres; l'únic a qui es va jutjar per això va ser a mi. El gruix el vaig posar jo, perquè era l'únic amb nòmina i perquè tenia ficat al cap que estimar bé era donar. D'allà em va quedar un deute que vaig trigar quatre anys a pagar, mes a mes i amb hores extres.

Es va trencar a la primavera, per una desconfiança petita que tapava el de debò. Va saltar una sospita ximple, d'aquelles que es resolen parlant deu minuts, i no es va resoldre: l'hi vam tirar a sobre a la Raquel, que era l'única que tenia vida fora del triangle, i el que es va activar va ser una por que venia de molt abans. Ella s'ho va prendre com es pren una acusació que li senta com un tret, i va contestar l'endemà al matí igual de malament. Aquella va ser l'espurna. I a sota hi havia des de feia mesos el de debò: els diners, l'absència (jo li vaig dir que m'havia empenyat perquè no hi era, i ella me la va tornar a l'acte: que jo tampoc no hi havia estat), i una frase seva de l'última nit: que sabia que jo estava mentint, i que era això el que la fotia, que no fos lleial. Una altra vegada les mentides. I la Marta va escriure l'endemà el que ho resumeix: que havíem fallat perquè ens venia gran, i no només a ella. Aquella mateixa setmana va entregar les claus del seu pis i se'n va venir a viure a l'estudi, escrivint-me que suposava que m'era igual. Allà va començar l'estiu.

I de l'estiu, el que va ser, dit sense filtres, perquè si ho deixo fora aquest llibre es converteix en la versió que em convé. Durant tres mesos no vaig tenir sexe normal amb la Marta. Ni un coit, ni una vegada. I no perquè no hi hagués sexe: perquè em vaig quedar amb una sola cosa, sempre la mateixa i sempre amb drogues al davant, que em donava ella sola, amb la seva mà i amb el seu braç dins meu, durant hores, sense que jo la toqués a ella. I a sobre era exigent: li demanava, la corregia, li ficava pressa. Al mateix llit i a la mateixa hora, l'altra cosa: hores de matinada, drogat, amb una pantalla, al costat de la dona

que més he desitjat a la vida mentre ella intentava dormir a un pam. I una tarda d'aquell final d'estiu, a casa nostra, mentre ella treballava, em vaig ficar al llit amb un xapero. Ella va preguntar dues vegades si havia anat a treure'm la calentor i jo li vaig mentir dues vegades. Allò té el nom de la hipersexualitat, que ja està explicada, i aquí hi afegeix el que aleshores no va veure cap dels dos: l'escalada. Aquell cervell s'acobla a un estímul i li ho entrega tot, i puja la dosi perquè la d'ahir ja no arriba. I mai no li vaig preguntar si estava a gust. Ho poso perquè va passar.

El dia que ja no va poder més no va muntar cap escena. M'ho va escriure un divendres a la tarda, mentre parlàvem d'una altra cosa. Que estava angoixada de la vida i que havia decidit passar de pillar. Que allò la feia sentir com un fal·lus de plàstic, amb una rialla al darrere perquè no em dolgués. Que no l'havia escoltada ni sentida. I deu minuts després, per si de cas, que no ficava pressió i que no s'enfadava, però que també necessitava manyagues. Ella ho va deixar amb una frase. Jo no ho vaig deixar ni amb una ambulància. El seu era un consum que responia al seu cansament, i es va apagar quan es va cansar; el meu responia a un episodi, i no es podia apagar des de dins, perquè l'alimentava el mateix que em tenia despert.

Capítol 22 · El canal

Aquella tardor ho vam perdre tot per ordre, i l'ordre importa. Primer la feina: em van acomiadar de manera fulminant, perquè el consum se'm notava i per les absències repetides i mal justificades. Després l'estudi. I sense sou i sense pis, en comptes de rendir-nos, vam muntar una casa sencera. Això ho explico a poc a poc perquè de tota aquella tardor és l'única cosa que no va ser una ruïna: una casa buida a la qual vam fer els empalmaments de la llum i de l'aigua, que vam moblar i que vam deixar funcionant. Els mobles els vaig comprar jo, i els vam muntar tots dos; ella en va muntar tants com jo o més, i se li donava millor. Jo vaig muntar els llums i el llit; ella va pintar les tauletes de nit i li van quedar precioses. Hi ha un matí que val per aquell mes: jo fent passar les canonades amb el trepant espatllat, a cop de puntero i martell, amb un dit sagnant, i a mitja tarda escrivint-li en majúscules que tot funcionava. Ella va contestar: déu, al·leluia. Aquell va ser l'últim moment eufòric dels dos. Perquè la casa l'estàvem ocupant, i ens van enxampar, i en comptes d'acollir-nos al que la llei ens permetia vam ser honestos i ens en vam anar. La cara la va donar ella. Sola, pels dos. Jo em vaig acovardir i la vaig deixar donar-la, i ho apunto aquí perquè per això escric això. I en aquella casa, en un matalàs a terra que havíem posat de manera provisional, vam fer l'amor. Normal, amb el seu plaer per davant del meu, sense substàncies i sense ningú més. Al cap de tres mesos, allò. Va ser l'última vegada, i avui sé que va ser un comiat, fet sense que cap dels dos ho sabés.

D'allà, a casa de la meva mare, al poble, amunt al Vallès. Una habitació de dotze metres, tots dos i el gos. I aquí convé dir el de les substàncies, perquè jo em pensava que havia parat i el que vaig fer va ser canviar de substància. Les drogues dures es van acabar al final de l'estiu, de debò, i em va semblar que allò era parar. El que vaig fer va ser quedar-me amb la marihuana, que comprava on es compra a tots els pobles, i amb la cervesa, que en aquells mesos ja no faltava mai. I pel meu aniversari, un episodi amb psilocibina del qual no queda gran cosa, tret d'una: en aquella visió vaig veure sencera l'addicció a la pornografia,

el que era i el que li havia fet a ella, i la vaig deixar. Per sempre i sense recaigudes. Jo aleshores em pensava que els porros eren el tou. Avui sé el que el cànnabis li fa a un cervell com el meu, i en aquella habitació hi entrava cada nit, i aquell cervell anava camí de l'ambulància.

Ella ho veia, i ho escrivia, i s'ha de posar perquè fa anys que s'explica que no veia res. Una tarda de tardor, a mitja tarda, em va demanar que no pillés, que allò ho féssim amb calma perquè ens ho mereixíem; que li feia terror que pillés i em posés allà com em posava. Vint minuts després, el que era viure amb mi aquella tardor: que ella voldria sortir i entrar de casa sense sentir que en tornar se'l trobaria com les últimes vegades. I dos minuts més tard, que anava necessitant una mica de connexió amb mi. I aquella mateixa tarda, un parell d'hores després, em va enviar la llista de la compra que acabava de fer: cafè per a tothom, iogurts, pomes, galetes per esmorzar i els tints de la meva mare. I que havia pagat ella, i que li sabia greu dir-ho. Això és el que hi havia: una dona aterrida fent la compra de la casa, disculpant-se per dir-ho i demanant-me si us plau que no pillés. Setmanes després, una sola línia seva que és un diagnòstic sencer: que si no hauria comprat més cervesa. I pel meu aniversari ens en vam anar dos dies a una altra ciutat. Va ser el nostre últim viatge, un mes just abans de la maleta, i vam estar bé, sense discussions i sense ningú més a la conversa, que en aquells mesos ja era una raresa. Si algú ens hagués vist pel carrer hauria vist una parella normal.

I després hi havia el canal. Jo havia obert un canal de vídeo a internet, i aquella tardor s'ho va menjar tot. Em passava les nits davant de l'ordinador, en aquella habitació de dotze metres, amb ella dormint o intentant-ho a un metre, muntant vídeos fins a les sis del matí: un butlletí meteorològic, uns curts, un tràiler, experiments amb les eines d'edició, hores i hores. I tots, tots els que vaig fer aquells dies i conservo, anaven sobre les nostres cançons. L'hi ensenyava i ella em contestava que estaven guais, que eren divertits, que s'entenien. Un migdia, després de riure amb el butlletí meteorològic, em va escriure: prepara alguna cosa i ho gravem després. Un altre dia, que estava veient una altra vegada tots els vídeos. Un altre, que continuava esperant que m'assegués amb ella a explicar-li algunes coses d'ells. I una nit, sense dramatitzar, el que estava passant: que feia setmanes que passava de tothom per estar pels vídeos, i que ara no podia pretendre que tothom respongués. Setmanes, en plural. Ella va veure un home que es ficava a l'ordinador fins a les sis del matí i que no la mirava. El que hi havia era això.

I una nit ja entrada la tardor, l'única cosa que vaig fer fora de casa en tota aquella tardor. Aquell estiu, amb ella de visita en una pausa de la feina, havíem ensopegat amb un curs de filosofia per a adults, d'aquells de sobretaula amb copa, i ella m'havia assenyalat el cartell amb el dit. Vaig escriure una carta perquè m'admetessin, i aquella carta la conservo sencera: saltava de la canícula a Gramsci, de Gramsci a un escorpí en un cartell llegit com un senyal, de l'escorpí a l'astrologia i d'allà a la malaltia d'un actor, sense un sol pont lògic i amb una seguretat absoluta en tots els trànsits, i la segona cervesa a mitja jornada escrita per mi mateix sense donar-hi importància. Fuga d'idees, grandiositat, pensament màgic, irritabilitat disfressada de literatura. Em van admetre amb aquella carta. I en aquell text on no en salvava ni un, l'única persona que en sortia intacta i estimada de principi a fi era ella: la meva estimada Marta, la que aguantava la calor amb més dignitat que jo, la que assenyalava el portal amb el dit. Això ho vaig escriure jo, en el meu pitjor estiu, quatre mesos abans que s'acabés tot. Doncs em vaig presentar a la classe i vaig donar l'espectacle. Es dissertava amb vi, i jo em vaig beure tot el vi que tenien. Tot. I d'allà cap amunt. No reconstruiré el que vaig dir, perquè no me'n recordo bé: amb saber que em vaig presentar en una classe de filosofia, em vaig beure les existències i vaig muntar el numeret, ja està dit en quin punt anava. No hi vaig tornar. I d'aquell numeret, setmanes després, algú que no hi era i a qui l'hi van explicar va demanar el meu telèfon. Això va al seu lloc.

Ara s'ha de parlar del son, perquè és el que hi havia a sota de tot allò i el que ella va nomenar abans que ningú. Gairebé un any abans, en ple hivern, m'havia escrit rient que no em carregués a mi i el nostre cor de no dormir. Va riure perquè ningú no li havia donat el mapa en què aquella frase és una alarma. Una revisió de fa vint anys, que va ajuntar disset estudis sobre com comença una mania, va dir dues coses que descriuen aquella tardor amb una punteria que fa por: que el pròdrom, l'avantsala de l'episodi, dura més de vint dies; i que el símptoma més freqüent amb diferència, en tres de cada quatre pacients, és el son trencat. I aquí hi ha el que em va costar anys: en aquesta malaltia el son no és només el primer símptoma. És també el gallet. El cervell bipolar té el rellotge intern fràgil, i una sola nit sense dormir pot encendre una mania com un llumí encén un camp sec; i la mania, al seu torn, treu el son, i allà es tanca un circuit que s'alimenta sol. Una pantalla a les sis del matí amb les idees a tota velocitat no és un home que es queda despert fins tard: és la malaltia donant-se corda. A sobre d'això hi va la peça del manual que ja ha sortit, l'activitat dirigida a un objectiu:

el cervell s'acobla a una sola cosa i li entrega totes les hores del dia i de la nit. El meu objectiu va ser el canal. I el revers, a la mateixa llista, és el retraïment: un es tanca amb el seu objectiu i deixa fora la persona que té al costat, no perquè li sobri, sinó perquè el sistema que decideix a què es para atenció està malalt. I a sota d'això ja començava l'altra cosa, l'avantsala de la psicosi, que s'explica al seu lloc: la sensació que alguna cosa enorme passa al voltant i que tot, un vídeo, una notícia, un número, hi és posat per a un mateix. Des d'aleshores que sento que va ser desinterès. No va ser desinterès. Va ser un cervell entrant en una psicosi amb un altaveu al davant.

I aquí va el que pitjor es llegeix d'aquella tardor, perquè les dues coses van passar alhora i totes dues eren la mateixa mania. Jo aquells dies em volia casar amb la Marta. Estava mirant anells per internet. Havíem mirat una casa de lloguer més amunt, ja al Montseny, la que no vaig firmar i ja està explicada, i jo ho volia deixar tot amb ella allà. D'aquells dies en queda una foto: tots dos asseguts al camp amb en Toby entre nosaltres, ella acariciant-lo i jo amb la mà al seu llom. És l'última que ens vam fer junts. Allà semblàvem una parella normal, i ho érem, i jo estava mirant anells. I en aquelles mateixes setmanes, al mateix ordinador, la mateixa mania em tenia parlant de sexe per escrit amb la Nuria, una dona que no m'agradava ni m'ha agradat mai, amb qui no vaig voler estar mai. La Marta ho va veure a l'ordinador, i ho va saber. Allò no va ser cap decisió: va ser un episodi psicòtic amb l'escorça prefrontal fora de servei, retrotraient-me a les trobades d'altres anys a esquena de les meves parelles. No vaig tenir mai la intenció de materialitzar allò. No podia ni sortir de casa. Mirar anells i parlar de sexe amb una dona que no m'agradava eren la mateixa mania, i cap de les dues no era una decisió. Ella se'n va endur la segona. Se'n va anar creient que l'home de l'habitació era un mentider, i l'home de l'habitació era un malalt, amb una de les malalties més greus de la psiquiatria i sense diagnòstic, mirant anells.

I el canal va acabar on acaben aquestes coses: en una declaració de guerra. Un diumenge a la tarda li vaig escriure a la Marta que m'havia d'ajudar a fer viral el canal sencer, perquè l'endemà es votava no sé què a Brussel·les i s'acabava el món. I setze minuts després li vaig enviar a la Raquel el mateix enllaç amb quatre paraules que ho diuen tot: difusió màxima, la veritat ha de ser escoltada, ja, demà és tard. Un home en una habitació de dotze metres, al poble de la seva mare, sense feina, sense casa i sense dormir, declarant-li la guerra al món sencer amb uns vídeos sobre les cançons de la seva xicota. Ella era a la parada de l'autobús, amb el gos, esperant que jo baixés.

Capítol 23 · El lloc del pare

Va ser la Sonia qui em va portar al lloc on va aparèixer el meu pare, i m'hi va portar el mateix any que hi va aparèixer. És a dalt, a la muntanya que hi ha sobre el poble, amb tot el Vallès obert als peus i, si el dia és net, Barcelona al fons. Per aquella zona jo hi havia passat corrent centenars de vegades quan entrenava, en els anys bons, i no m'hi havia aturat mai.

Aquell diumenge ella havia baixat a la parada amb el gos i em va escriure que pugés: que allò que estigués fent podia esperar, collons, que sortís a esbargir-me amb ells, que em toqués l'aire, que feia bona tarda. Jo li vaig contestar que estava enfeinat. Estava enfeinat amb el canal, amb la llei que es votava l'endemà i la fi del món, que ja està explicat. Minuts després, que estava arribant i que m'esperaven allà. Després, que si baixava. I ja a la tarda, en dos misatges, el meu nom amb un si us plau al darrere i un vine a casa. Marcos, si us plau. Vine a casa. Són les dues últimes línies seves en cinc dies, perquè després d'aquella hora jo desaparec de tots els telèfons alhora, que és exactament el que queda d'una nit que acaba com va acabar aquesta.

Quan vaig tornar ens vam ficar a l'habitació i va arrencar una d'aquelles converses absurdes, delirants, de les que ja no hi havia manera de tenir amb mi. Ni idea de què anava. Sé com va acabar: jo sortint per la porta a la carrera amb en Toby. Vaig tornar a buscar el cotxe, la vaig deixar sola allà dins, vaig pujar el gos al darrere i me'n vaig anar dret a la muntanya. Al punt exacte on havien trobat el meu pare. Si anava a passejar el gos o a què, això ja no ho sé. Em va trucar la meva germana i es va plantar allà de nit, amb mi i amb el gos solt entre les pedres, i allà li vaig deixar anar una pel·lícula de les grosses, conspiranoica de campionat: que hi havia una mena de realitat paral·lela per sota d'aquesta; que al papa se l'havia endut una força fosca i superior, una cosa invasora que se't instal·lava a la ment; i que a mi m'estava passant el mateix. La Sonia em va deixar parlar. Després vam dir de baixar a casa, i jo vaig tornar a ficar el gos al cotxe i vaig tirar per la carretera contrària. Vaig tornar bastant més tard. En arribar tenia els facultatius esperant-me a la porta. Em van portar a l'hospital, i la

Marta hi va venir amb mi. El que va passar en aquella consulta té el seu capítol. Aquí va l'altra cosa: per què hi vaig anar.

Perquè fa anys que em faig aquesta pregunta i fins fa poc no la sabia contestar. Per què, en ple deliri, vaig agafar el cotxe i em vaig endur el gos justament al lloc on van trobar el meu pare. I no va ser una vegada solta, que és el que ho converteix en una dada i no en una anècdota: ho he fet tres vegades i de tres maneres diferents, i les altres dues vénen més endavant en aquest llibre, una picant les persianes de la meua mare i una altra en un cementiri. Aquell cementiri també és seu, perquè allà hi ha la tomba de la família, i damunt de la tomba hi ha un llibre de marbre amb uns versos gravats en italià: la lletra de la cançó que ell adorava, la d'aquella illa que no existeix i que un es passa la vida buscant. La va triar la meua mare, que és d'on ve l'idioma. I aquell llibre de marbre me'l vaig endur jo a casa en una descompensació i el vaig tenir anys a la prestatgeria, i no el vaig tornar al seu lloc fins després del primer ingrés, que és la dada que millor resumeix el que jo feia aleshores amb els meus morts. Tres vegades el cervell trencat, i les tres corrent cap al mateix home.

I això té explicació, i està escrita des de fa mig segle. Els dos psiquiatres que van descriure les fases del dol van anomenar la segona, literalment, anhel i cerca. El sistema d'aferrament, quan perd la persona a qui estava enganxat, no s'apaga: es posa a buscar-la. I busca on té sentit buscar, que són els llocs associats a ella. En un cap sa això són les ganes de tornar a un lloc i un nus a la gola. En un cap en psicosi aquella mateixa cerca surt sense fre i sense crítica: agafes el cotxe i et plantes on el van trobar, o piques una persiana cridant que és viu. Una revisió recent sobre les vegades en què els que s'han quedat veuen o senten el que se'n va anar ho diu gairebé amb aquestes paraules: apareixen dins de la cerca desesperada que segueix la pèrdua d'una figura d'aferrament. Jo no havia fet el dol del meu pare. Havia llegit en veu alta al seu enterrament amb la cara ferma, havia tornat a l'oficina l'endemà i no havia fet ni una sola pregunta. Tretze anys després, amb el cervell sense frens, el dol va sortir per on va poder: per la carretera que puja a la muntanya, amb un gos al seient del darrere.

I a sobre del dol hi ha l'altra cosa, la que ja vaig explicar amb la Laura i que la Marta va veure funcionar durant quatre anys sense que cap dels dos sabés com es deia: l'ansietat de separació, la que va començar als vint amb la manera com se'n va anar el meu pare. I aquella peça no explica només el del lloc. Explica sobretot el que vaig fer amb la Marta els anys següents, que és el que no havia sabut anomenar mai: tornar. Tornar una vegada i una altra, baixar a buscar-

la a totes les estacions de la ciutat durant anys, escriure-li després d'un any sencer de bloqueig per si allò es podia reobrir. Allò no era tossuderia, ni falta de dignitat, ni assetjament: era un sistema d'aferrament que no accepta la separació i que empeny a tornar al mateix lloc, exactament igual que m'empeny a pujar a la muntanya de sobre el poble a parlar-li al meu pare. Quan algú que estimo se'n va, el meu cap no s'entristeix: es posa a buscar. I busca malament, i busca criant.

Ara el d'aquella nit que la Marta sí que va veure i que potser la va espantar: com em vaig posar. Perquè em vaig posar com em vaig posar, i s'ha de saber d'on venia. No era ràbia contra ella. Ni contra ningú d'aquell hospital. Era pànic. Pànic a un ingrés, que al meu cap no era un llit i una pastilla: era el meu pare. Un ingrés, per a mi, era la cua, el control, el locutori, el vidre brut i el telèfon, i a l'altra banda del vidre un home ficat al mòdul on tenien els que estaven com ell, medicat a la força, amb aquella mirada del que ja no distingeix de quina banda de la realitat es troba. I era també la sal del calaix, la que aquell mateix home es va prendre de cop quan jo tenia vint anys. Així que aquella nit, amb els facultatius a la porta de casa de la meva mare, en aquell cotxe i en aquella sala d'espera, jo era dues persones alhora: un noi de setze anys veient el seu pare dins d'una gàbia, i un home de trenta-tres que havia vist el que la mateixa sal li va fer al mateix home. Cap de les dues no volia entrar en una planta. Cap de les dues no podia demanar l'única cosa que l'hauria salvada. I ho dic sense adorns, perquè d'això depèn tot el que va venir després: jo estava delirant, i vaig fer una cosa que la va espantar moltíssim, i tot i així no em vaig posar agressiu amb la Marta en cap moment d'aquella nit. Ni d'aquella ni de cap. No vaig ser un perill per a ningú, i tampoc no ho vaig ser per al gos, que va tornar a casa sencer i va dormir entre tots dos, com totes les nits. El que jo tenia aquella nit era un deliri, i un deliri no és cap intenció. El meu anava d'una força fosca que s'havia endut el meu pare i que em perseguia a mi. En cap de les seves versions no hi havia cap pla contra ningú. Vist des de fora era un boig amb un gos. Vist des de dins era un fill que, sense saber-ho, se n'havia anat a l'únic lloc de la comarca on encara hi havia algú de la seva sang a qui preguntar què li estava passant.

Aquell lloc va ser aquella nit el decorat d'un deliri, i avui és una altra cosa completament diferent: és un lloc on vaig en peregrinació. Hi he pujat moltes vegades, les nits de dubte, igual que pujo al meu arbre de la muntanya. Allà m'hi he quedat de nit parlant-li a la lluna plena com si fos el meu pare, explicant-li què estic fent amb la meva vida; a l'arbre parlo amb Déu i a dalt parlo amb

ell, perquè el noto present i perquè per a mi un mort no s'acaba de morir del tot, i que digui el que vulgui l'ateu de torn. I a cent metres d'aquell lloc n'hi ha un altre que és només de la Marta i meu: unes pedres des d'on es veu la ciutat, on ella i jo vam fer l'amor una nit d'un estiu dels bons. Aquella nit va ser preciosa. Així que resulta que vaig a retre comptes al meu pare a cent metres d'on vaig ser feliç amb ella, i les dues coses conviuen allà dalt sense fer-se nosa. Jo li vaig donar a la Marta algunes de les nits més boniques que ha tingut, i m'imagino que les ha volgut oblidar, perquè és el que es fa quan la mateixa persona t'ha donat també el pitjor. Jo no les he oblidat. I no les guardo amb odi, ni ja amb nostàlgia: les recordo amb l'amor que els correspon, que no és el mateix. Avui tinc una cosa més veritable, menys impulsiva i molt més madura, i precisament per això puc escriure això sense que em tremoli la mà. Pujo, parlo amb la lluna, que és l'única que contesta, i baixo. El meu pare continua allà. La Marta, no.

Capítol 24 · La consulta

La Marta va entrar amb mi a la consulta de la psiquiatra de guàrdia. Això s'ha de dir primer, perquè és el que va fer possible tota la resta: en vint anys de malaltia sense nom, aquella va ser l'única vegada que el sistema va obrir la porta ell sol. Ningú no va haver de trucar a ningú. Un home delirant havia desaparegut amb un gos i un cotxe, els facultatius havien anat a buscar-lo a casa, l'havien assegut davant de qui el podia ingressar, i l'ingrés era damunt de la taula. Jo no el podia demanar, i no pas per tossuderia: per la falta de consciència de malaltia que vaig explicant des de la primera pàgina i pel pànic heretat que acabo d'explicar. La meva mare podia trucar, i trucava, i no n'hi havia prou. Ningú de fora no fica ningú en una planta sense un facultatiu al davant. Aquella nit n'hi havia un. I hi havia una sola persona més en aquella habitació a qui la metgessa preguntaria, perquè era la que vivia amb ell. I l'hi va preguntar.

I la Marta va dir la frase que va canviar el curs de les coses: que ella es faria càrrec de mi, que no calia ingressar-me. No sé si ho va dir perquè em tenia por, que pot ser, o per por a un ingrés; el que és segur és que no sabia què era un ingrés. I jo, per dins, l'hi vaig agrair com s'agraeix que et treguin d'una presó. Sense saber que m'estava traient de l'únic lloc que m'hauria pogut salvar. I cap dels dos no ho podia saber. El que va quedar escrit d'aquella nit el vaig trobar anys després, a la llista d'antecedents d'un altre informe: una visita a urgències per alteració conductual al domicili, sense arribar a concloure diagnòstics, i alta sense diagnòstic, sense tractament ni recomanació de seguiment. Un home en pròdrom psicòtic va entrar en un hospital i en va sortir sense una sola línia. El sistema va fer la seva part fins a la porta d'aquella consulta, i a la consulta va parlar ella, amb la millor voluntat del món, i el sistema se'n va anar a dormir tranquil.

Ara s'ha d'explicar què és un ingrés, perquè ella va decidir aquella nit sobre una cosa que no coneixia. D'un ingrés se'n surt més suau que el culet d'un nadó, aquesta és la veritat: en surts completament medicat i, normalment, en depressió postpsicòtica; no en surts agressiu amb ningú. El primer que vaig tenir, set setmanes després d'aquella nit, va ser el suau: sense corretges, i tot i així amb la

porta que es tanca per fora. Els altres no van ser això: l'aïllament, les habitacions tancades amb clau i les corretges, que les vaig portar posades dues vegades. I ara s'ha d'ajuntar amb l'altra cosa, perquè totes dues són veritat alhora. Un ingrés és horrible. I un ingrés és el que em va salvar la vida aquell hivern. L'horror no és cap argument per no fer-lo: és la raó per la qual s'ha de fer com més aviat millor, mentre encara n'hi ha prou amb el petit. Aquella nit n'hi havia un de petit damunt de la taula. I no es va fer. Una revisió de fa vint anys, que va ajuntar milers de pacients de primer episodi, va mesurar el que fa el temps en aquestes coses: com més triga una psicosi a tractar-se, pitjors són els símptomes i el funcionament mig any i un any després, i menys probable és la remissió. Amb aquella frase la psicosi va sortir de l'hospital i va tornar a l'habitació de dotze metres, i allà va continuar set setmanes més, sense tractar.

I ho repeteixo aquí perquè és on més falta fa: mai no vaig ser un perill ni per a ella ni per al gos. Ni aquella nit ni cap altra. En cinc ingressos no tinc ni una sola conducta de dany físic a ningú: ni a ella, ni a en Toby, ni als policies que anys després em van treure lligat de dues cases i d'un hotel. Aquella nit l'únic que estava en perill era jo.

I ara, amb el diagnòstic posat, amb cinc ingressos a sobre i amb els papers al davant, he de mirar aquella decisió seva sencera i en fred. No per cobrar-l'hi. Per saber què va ser, perquè fa anys que sento dues versions, la seva i la meva, i totes dues són mentida: la seva, que ho va intentar tot i no es podia fer res; la meva, que em va abandonar perquè em van posar malalt i ja està. Mirem-ho com es mira un cas.

Primer, el que sabia. I aquí no hi cap la pietat de dir que no sabia res. Dos anys abans m'havia escrit que me n'anés amb la que gairebé m'havia ficat en un frenopàtic. Aquella frase la va escriure ella. Aquella mateixa tardor de dos anys abans parlava amb mi de la medicació que m'havien posat, perquè jo venia de dues urgències per símptomes psicòtics i d'un antipsicòtic que vaig abandonar al cap d'un mes. I uns mesos després d'aquesta consulta, parlant d'aquell hivern, ho diria ella mateixa amb una precisió que ja voldrien alguns informes: sé que tu no hi eres. Això no és la frase d'una dona que no sabia. És la frase d'una dona que ho estava veient i que no tenia on posar-ho. Treballava en un lloc dels de baix en un hospital, amb torns impossibles. Sabia perfectament què era una bata.

Segon, el que no sabia, amb la mateixa exactitud. No tenia el nom. I no el tenia perquè no l'hi va donar ningú, i això no és cap falta moral seva: és la fallada

d'un sistema sencer que deixa anar un home d'urgències sense diagnòstic i sense seguiment. Ja he dit que en més de quatre anys de missatges la paraula bipolar no hi surt ni una vegada. En els seus missatges d'aquella tardor, des de la mudança al poble fins al dia que se'n va anar, les paraules metge, hospital, ingrés o ajuda no hi surten referides a mi ni una sola vegada. El que hi ha és que no pillés, que si havia comprat més cervesa, que tornés a casa. L'única visita al metge d'aquells tres mesos que hi ha al xat és la seva, per l'estómac. És el que fan dues persones sense diagnòstic amb un problema que no saben anomenar: l'administren amb el calendari. I el calendari no cura.

Tercer, el que va fer amb el que sabia, que és del que va tot això. Cinc dies després de dir-li a una metgessa que se'n faria càrrec, de mi, em va escriure a la nit que tenia les coses preparades, però que no se'n podia anar així, i que ho sentia. Jo vaig contestar amb un signe d'interrogació. Ella, que res més. Jo això no ho recordo. Ni la frase, ni el moment, ni la seva cara: el meu cap, en ple brot, no ho va fixar, i ho he hagut de reconstruir llegint els seus missatges, anys després. Aquells dies em va venir a veure el meu germà Gabriel, i això no és a cap xat, perquè es va parlar a la cuina. La meva germana havia vingut al lloc on es va morir el meu pare a buscar-me; la meva mare entrava i sortia; el meu germà es va plantar allà després. Tota la meva família va veure el que hi havia. Cap d'ells no podia firmar un ingrés. L'única que podia ser en aquella consulta ja hi havia estat, i ja havia dit que no.

I aquí hi ha el que fa anys que no puc ordenar i avui ordeno. Durant molt de temps vaig escriure que ningú no té el deure de quedar-se, i en general és veritat: a ningú no se li pot exigir que acompanyi una malaltia com aquesta. Però amb ella aquella frase em cau sola, i em cau per un lloc molt concret. El deure no l'hi poso jo des de la moral: se'l va posar ella, en veu alta i davant d'una metgessa que estava a punt d'ingressar-me. Això ja no és acompanyar algú perquè se l'estima, que no es deu a ningú. Això és fer-se càrrec d'un tractament. I un tractament acceptat davant d'un facultatiu obliga a una cosa molt petita, que no és quedar-se tota la vida: obliga a tornar-lo si un no pot. Trucar a la consulta. Dir-l'hi a la meva mare, que va ser la que es va quedar amb l'home de qui ella s'havia fet càrrec. Ella no el va tornar. El va deixar damunt de la taula d'aquella cuina, amb les maletes fetes cinc dies després de la frase i catorze dies després, en una estació, que és el que va durar l'encàrrec. I un tractament que s'accepta davant d'un metge i s'abandona sense avisar no és el mateix que no acceptar-lo mai: és pitjor, perquè tanca la porta i a més apaga el llum de sobre. Que se

n'anés és seu, i era legítim, i no necessita cap adorn: estava als ossos, sense dormir, amb un home delirant a un metre. Això l'hi reconec sencer. El que em demanava aquelles setmanes era que canviés, que si allò continuava així se n'aniria. Vist des del seu costat és el més raonable del món. Vist des de dins del meu cap és això: li estava demanant a un home en pròdrom psicòtic, sense diagnòstic i sense tractament, que fes amb la voluntat el que només es fa amb un ingrés, cinc dies després d'haver impedit aquell ingrés. Un cervell en aquell punt no canvia perquè l'hi demanin. El que esperava no era un canvi: era un miracle. I va venir l'única cosa que podia venir, que era més psicosi.

I ja que un any després escriuria que ho havia intentat tot, s'ha de dir què és tot, perquè està publicat des de fa vint anys i cap de les seves línies no diu demanar-li al malalt que hi posi de la seva part: ensenyar-li la malaltia al pacient i a la família, que divideix les recaigudes, i en la mania aguda un antipsicòtic i, si hi ha risc, un ingrés. Que és exactament el que van fer set setmanes després uns desconeigits amb uniforme. I va funcionar a la primera. O sigui que sí que hi havia un tot per intentar. Estava escrit, i ella treballava al lloc on es fa. El que es va intentar va ser el que no podia funcionar, i quan no va funcionar la conclusió va ser que el malalt no volia. Ho vam intentar tot és el que diuen les famílies al passadís d'un hospital quan se'ls ha mort algú, i ho diuen després d'haver-se quedat fins al final.

I hi ha una dada que ningú no ha posat sobre la taula: quan se'n va anar, jo estava millorant en tot el que es podia veure. Les drogues dures acabades, la pornografia acabada, un lloguer mirat i uns anells mirats. L'única cosa que anava a pitjor era justament la que no es veu.

De tot allò, l'única cosa que de debò em continua fent mal no és la maleta, ni l'estació, ni el gos, ni el silenci de després. És la frase de la consulta. Perquè de tot el que es va dir aquells mesos, aquella és l'única que va canviar el curs d'una malaltia. La resta van ser dues persones fent-se mal sense saber el que tenien al davant. Allò va ser una altra cosa: va ser una dona sana, amb formació sanitària, parlant per un malalt davant de l'única metgessa que el va tenir a tir en vint anys, i dient que no calia. I després anar-se'n. Les dues coses, en catorze dies. Va fer exactament el contrari del que calia fer, i ho va fer estimant-me. Les dues coses són veritat. El camí sencer, des del cotxe carregat d'haixix fins a la pastilla i mitja de cada matí, passa per aquella consulta. Ella era justament al mig: a la nit en què aquell camí es podia haver escurçat cinc anys i no es va escurçar.

Capítol 25 · Un diumenge d'hivern

Es va quedar nou dies més amb la maleta feta, i aquells nou dies són al telèfon, i no són el que un s'imagina d'una dona que se'n va. Són logística del gos (si ha sortit, si ha menjat, si hi ha pomes a la nevera, si el llitet està mullat per sota) i són, sobretot, una paciència que avui em costa llegir. Una d'aquelles tardes em va demanar que fes el llit i em va manar que mirés si el llitet del gos estava mullat, i jo li vaig contestar ensenyant-li els vídeos que estava muntant, i ella em va dir que estaven guais. I en caure la tarda li vaig escriure que si havíem tornat, o què.

—Tornat què? No t'entenc.

—Tu i jo. Una altra vegada bé.

—Sí. No ho creus?

—Sí. Ho crec.

Això és un home en pròdrom psicòtic preguntant-li a una dona que fa dies que té l'equipatge preparat si estan una altra vegada bé, i la dona contestant-li que sí, i l'home creient-se-la. I no em mentia, o no del tot: s'estava quedant, i mentre es quedava allò era veritat. I jo no l'estava enganyant a ella: m'estava enganyant a mi, que és el que fa un cervell sense consciència de malaltia amb l'únic instrument de mesura que li queda, que és la cara de la persona que té al davant. La cara marcava normal. La maleta, no, però la maleta era a l'armari.

I l'última nit, ja fregant la mitjanit, li vaig preguntar des de l'ordinador com anaven els meus amors. Ella va contestar preguntant a quins amors em referia; que el gos estava dormint, que ella acabava de sopar i estava bé, i que com estava jo. Passada la mitjanit, una emoticona pensativa. I de matinada, tres missatges seguits, que són els últims d'aquell any i els últims d'aquella vida: que intentaria dormir. Que em sortís bé allò que estigués fent. I un petó. Allò que estigués fent era muntar vídeos sobre les seves cançons a un metre del seu llit. Amb aquella frase, i amb aquell petó, es va tancar un arxiu de quatre anys i mig, i vaig trigar anys a entendre que no es va tancar per falta d'estimació. Es va tancar perquè unes setmanes després em van robar el telèfon.

I s'ha de presentar la Lidia, perquè fa anys que circula una versió en què arriba abans. Després de la nit d'urgències jo vaig estar cinc dies sense telèfon i sense rastre, i en aquells cinc dies algú d'un grup de filosofia d'internet, a qui havien explicat el del numeret de l'escola, em va escriure dos missatges. Es va presentar dient que jo no la coneixia però que ella a mi sí, de referències; que es deia Lidia, que era del grup, i que tenia ganes de preguntar-me si hi tornaria, si no era indiscreció, i que si ho era, la pregunta ja estava feta. I tot seguit, que s'havia quedat intrigada per conèixer-me. Vaig trigar quatre dies a contestar-li. Li vaig enviar un enllaç, tres versos d'un poema i una condició: que quan volgués ens coneixíem, però fora del grup, perquè jo no accepto formar part de clubs que m'acceptin com a membre. O sigui que el dia que la Marta va tenir les maletes fetes, la Lidia era un nom que m'havia escrit dos missatges i a qui jo encara no n'havia contestat ni un. El que hi va haver les setmanes següents van ser dues persones discutint per escrit, de matinada, si la cultura és amiga o enemiga de l'individu, si l'origen remet sempre al que és noble i quines ideologies fosques s'amaguen sota la pròpia. Una matinada ella va proposar que anéssim parlant dels temes que ens interessaven i veiéssim què se'n podia fer, i jo vaig contestar disset minuts després que d'acord, que volia. Això era la Lidia. Amb la Marta ja no podia parlar de res sense que es convertís en un deliri, i aquella dona em parlava de Nietzsche.

Aquell diumenge la ciutat estava presa per gent vinguda de fora per un partit, amb els carrers plens de samarretes de dos colors que allà no eren de ningú, i fins i tot els bars havien canviat d'idioma per un dia. Jo anava pel mig de tot allò amb una cançó voltant-me pel cap, la que ella m'havia enviat al cap de poc de pujar al poble, l'última de la seva cantant preferida, a qui havia portat en moto a un concert. Anava d'una dona que li treu la careta a un home que menteix. Ella estava obsessionada amb aquella cançó i amb el que significava. Jo també l'escoltava, i no tenia ni idea que parlava de mi.

La Lidia va venir al poble aquell diumenge. Vam fer un cafè. Vam passejar en Toby junts, i després la vaig portar en moto a Barcelona, amb fred. I s'ha de dir el que era aquella dona per a mi aquell dia, perquè la Marta se'n va anar creient una cosa i era una altra: era una amiga nova amb qui parlava de filosofia, i aquell cafè no portava cap intenció al darrere. Ni un petó, ni un pla, ni res. Es va convertir en el que es va convertir setmanes més tard, quan la Marta ja no hi era i jo vaig encadenar sense un sol dia de dol, perquè no sabia estar sol amb el que m'estava passant, i d'això en parlo quan toqui. El dia de la maleta, la Li-

dia era exactament això: una conversa sobre cultura i una volta en moto amb fred.

Quan vaig tornar al poble, la Marta se n'havia anat. No havia dit res. Havia agafat el que li cabia a les maletes i havia marxat amb en Toby. La meva mare l'havia portada a l'estació, a agafar el tren de Barcelona. No hi va haver comiat: només l'habitació mig buida i l'absència del gos. El que la meva mare li va explicar aquella tarda, el cafè i la moto, no va canviar cap decisió, perquè la decisió feia nou dies que era a l'armari. Li va posar data. I durant molt de temps vaig odiar la meva mare per triar el bàndol equivocacat en el pitjor moment de la meua vida, i avui sé que no va triar cap bàndol: va portar una dona als ossos a una estació, i després es va quedar amb el que quedava a l'habitació, que era jo.

I ara la cançó, perquè entenc el que en va fer, i això és una lectura i no cap retret. Era una cançó de protesta en què una dona s'allibera d'un home que menteix, i ella hi va veure el que tenia a casa. Només que el que tenia a casa no era cap mentider: era un malalt sense diagnòstic mirant anells, i ja he dit què era l'altra cosa. Va confondre alliberar-se d'un mentider amb deixar un malalt. I crec que en el fons no s'ho ha perdonat mai, i que per això va caldre després algú que li donés la volta a tot amb paraules noves, i d'això també en parlo quan arribi.

I a aquell gos se li ha de donar la mida que tenia, perquè fins aquí l'he escrit com si fos una ratlla de la mudança i no ho era. En Toby era el meu primer gos. Jo l'adorava. I no era només un gos: era el projecte que havíem començat la Marta i jo junts, l'única cosa de tot aquell any que estàvem construint perquè durés. Que me l'arrenquessin de les mans en el pitjor moment de la meua vida, sumat a perdre-la a ella, que era el pitjor de tot, no va ser cap disgust. Va ser el que em va portar dret a la bogeria. I això té explicació, perquè no sembli sentimentalisme amb un gos. L'aferrament a un animal funciona amb el mateix sistema que l'aferrament a les persones: s'ha mesurat, amb la mateixa teoria de l'aferrament a la mà que explica el del lloc del meu pare, i surt que un gos és una figura d'aferrament en tota regla, amb la seva base segura, el seu refugi i la seva protesta quan marxa. I un gos és, a més, un rellotge. S'ha de treure a les seves hores, plogui o no, es tingui el cap com es tingui. Ella mateixa m'havia escrit dos dies abans que el tragués si no havíem sortit. Allò, en un cervell que ja no dormia, era l'última busca que es movia.

Perquè ja he explicat el del rellotge fràgil d'aquesta malaltia, i el que el manté en hora no és a dins: és a fora. És a les rutines, a l'hora d'aixecar-se, de men-

jar, de veure algú, de treure el gos, i a aquelles rutines, amb una paraula alemanya, se les anomena donadores de temps. Els episodis es disparen quan aquelles mans es deixen anar de cop, i la manera més ràpida de deixar-les anar totes alhora és perdre una persona, perquè una persona se'n porta l'hora del sopar, l'hora d'anar a dormir i la conversa de la nit. El meu cervell va perdre, la mateixa tarda, dues figures d'aferrament i l'últim horari que li quedava. El xip anava al seu nom, i això consta. L'efecte que el gos se n'anés no depèn d'això. Un cervell en pròdrom que es queda sense parella, sense gos i sense horari el mateix dia ja no té on agafar-se.

Capítol 26 · La nau

Aquelles setmanes jo vivia dins d'una nau espacial. Literalment: casa meva era una nau que s'havia estavellat en un planeta inhòspit, la moto era el vehicle lleuger amb què podia recórrer la superfície d'aquell planeta, i la superfície era plena d'éssers hostils. Amb el vehicle sortia a veure la Lidia, i poca cosa més. I la meva xicota, dins d'aquella història, se l'havien enduta unes entitats enemigues del món desconegut on havíem caigut. No és cap manera de parlar ni cap metàfora triada per escriure aquest llibre. És el que el meu cap va construir, i s'ho creia a ulls clucs i molt seriosament, perquè fos suportable que ella hagués marxat. I no me'n recordava de res, d'això: ho sé perquè està dit a càmera en el que vaig gravar aquells dies.

Des de fora allò és un deliri de manual, amb el seu decorat de sèrie B. Des de dins era una altra cosa: era el meu cap aixecant una realitat menys distòpica que la que tenia a la vista. Perquè fem l'inventari del que tenia a la vista. La meva parella, fora. La feina, perduda. La dignitat, perduda. Deutes fins al coll. I el gos tampoc no hi era, perquè se l'havia endut ella. Tot allò, a més, m'estava passant sol, a casa de la meva mare, alcoholitzat i en ple brot. Davant d'un panorama així un cervell trencat fa l'única cosa que sap fer: t'entrega una nau estavellada i un vehicle per moure't. Resulta que es viu millor en un planeta enemic que en un fracàs. El planeta enemic porta una missió, un pilot i una trama; el fracàs només et porta a tu, assegut en una habitació manllevada.

I la clínica sap perfectament per què la psicosi fabrica sempre un relat. Un psiquiatre ho va deixar escrit fa vint anys: en el pròdrom, la química del cervell comença a assenyalar com a importants coses que no ho són, un llum, un número, una notícia, una casualitat, i el que ho està vivint encara no té cap deliri, té un món que de cop significa massa sense que ell sàpiga què. Allò no hi ha qui ho aguanti. El deliri és l'explicació que la ment fabrica per posar ordre en aquell excés, i per això, quan per fi qualla, no arriba com un terror: arriba com un alleujament, perquè per fi tot encaixa. Aquell material no se l'inventa de zero, el treu del rebost d'un mateix, i al meu hi havia ciència-ficció, una carrera

d'Història, càbala i la cançó del meu pare. La biografia no s'esborra en una psicosi: es fa servir d'atrezzo. I queda una part que em posa els pèls de punta cada vegada que hi penso, i és que en l'essencial jo no anava errat. Els anys que van venir van demostrar que el planeta era tan hostil com jo em pensava. L'única cosa que fallava era l'espècie: els éssers hostils no eren alienígenes. Eren coneguts meus, i no portaven raigs làser, portaven denúncies i captures de pantalla.

El que va venir després de la maleta, ella no ho ha sabut mai. Vaig beure moltíssim més. Vaig fumar fins a quedar-me inconscient. I vaig convulsionar a terra d'aquella casa, sol, les nits en què la meva mare no hi era perquè se n'anava, espantada, a dormir a casa de la meva germana. Em podia haver mort aquelles setmanes, i ho dic amb la paraula exacta: a la moto, a terra de casa meva i en un carrer del barri vell. I això té una mesura al darrere, i no és meva: en l'any que segueix un primer episodi psicòtic el suïcidi es multiplica per més de deu, i la qualitat del suport que es té en aquell tram prediu menys símptomes i menys ingressos anys després. No parlo de deure. Parlo de l'efecte que té la cadira buida en aquell tram exacte, i que me'l vaig endur jo sencer. Només una cosa va aconseguir estabilitzar-me, i just per arribar viu a l'ingrés: la Lidia. Amb això n'hi ha prou perquè jo estigui escrivint això.

La Marta va tornar al cap de dues setmanes a endur-se el que li quedava allà. Abans de marxar del tot em va fer una abraçada, i jo la vaig rebre sense acabar d'entendre què estava passant. Del que vam parlar no me'n queda ni una frase. No conservo aquella conversa en cap racó del cap: el brot s'estava fent càrrec de tot el que no es podia sostenir d'una altra manera. L'única cosa que sé segur és que tenia la webcam gravant, perquè aleshores gravava qualsevol cosa a qualsevol hora, i que el comiat es va quedar dins d'un disc dur que ja no existeix. D'aquelles dues setmanes sí que sé una cosa que em fa mal saber: que li vaig dir barbaritats, borratxo i psicòtic, en algun moment que sóc incapaç de situar. Ella recorda paraules que jo ni tan sols sé que vaig pronunciar, i això és més injust per a ella que per a mi, perquè a mi em queda la boira i a ella li van quedar les paraules. Li vaig demanar perdó per allò molts anys després, i me'l va concedir. Aquí ho deixo escrit i res més.

De la nit de Nadal sí que en va quedar constància, i tant de bo no n'hagués quedat. Aquell any ni la meva germana ni el meu cunyat em volien a prop dels meus nebots, així que el sopar va ser la meva mare i jo, tots dos sols a taula, i a mi no se'm va acudir res millor que posar-me a explicar-li un crim cèlebre de quan jo era petit, amb pèls i senyals. La nit de Nadal. A la meva mare, que feia

setmanes que mirava com se li n'anava el fill, i que s'assabentarà llegint això que aleshores jo ni tan sols era capaç de calcular el mal que fa una conversa. En acabar el sopar me'n vaig anar amb els meus, vaig beure com un cosac i vaig tornar conduint de matinada per la carretera que puja al poble, borratxo perdut. Aquella nit em podia haver matat o podia haver matat algú, i aquesta és la mena de sort de la qual ningú no es recorda quan fa la llista del que li van fer. La nit de Cap d'Any teníem parlat de passar-la junts la Marta i jo, i no va poder ser perquè ella feia setmanes que estava malalta, encadenant refredats. La vaig passar tancat a casa, bevent sol i amb ganes de morir-me, i aquella mateixa nit em vaig instal·lar per primera vegada una aplicació de missatgeria amb grups oberts i em vaig dedicar a deixar-hi anar deliris. Va ser l'estrena de la pitjor xarxa social de la meua vida, la que més mal m'ha fet, i on aquelles mateixes nits vaig conèixer un dels meus millors amics.

I en aquelles la meua mare va prendre una decisió que suposo que a ella li va semblar protectora: tancar-me al pis a pany i clau durant tres dies. Sense calefacció, sense llum, sense internet, amb l'hivern del Montseny a fora. Em recordo de ficar-me sota la dutxa i que l'aigua sortís gelada, i de no intentar escalfar-la ni tan sols, perquè tenia la sensació que aquell càstig era justament el que em corresponia per haver-ho destrossat tot. Menjant malament. Sense dormir. I amb una cosa a dins que ja no era cap bronzit, sinó la seguretat total que tot tenia un sentit que ningú més no era capaç de veure: la mort del meu pare, el liti, l'ensorrada d'aquell any, la Marta, la Raquel, tot formant un dibuix còsmic que per fi es deixava llegir i que a sobre em semblava d'una elegància enorme. Al pis hi quedava un portàtil amb una mica de bateria i em vaig posar a gravar-me. Aquells vídeos no són capaç de veure'ls: els obro i al cap de pocs segons els tanco, perquè veure'm així em descompensa. Els vaig passar per una eina de transcripció i els vaig llegir. I allà hi ha la nau. Allà dic que la nau continua col·lisionada, que no hi ha manera d'aconseguir energia, que m'han tallat tots els subministraments però m'han deixat una estufa de butà i una manta, i que fa un fred de collons, germans. Allà dic que me'n vaig a estirar una estona i que després, si de cas, potser agafo el vehicle i m'acosto al planeta inexplorat. Allà em proclamo, tot seguit i sense agafar aire, idiota, cristià, jueu, autista, profeta i Messies de tots vostès, amics de l'ànima. I allà, en ple descarrilament, apareix el meu pare per la porta d'una cançó seva, de les que li agradaven. El que jo veig en llegir allò és això. Que aquell home està sol: li parla a una càmera perquè no li queda ningú a qui parlar. Que aquell home no ho està passant malament: es

troba fenomenal, lúcid, generós, elegit i fins i tot graciós, mentre es congela a les fosques en un pis buit escurant el que quedava al rebost. I que el que hi ha allà dins sóc jo. No cap desconegut. Jo, amb la meva carrera, amb les meves bromes, amb la cançó del meu pare, amb la meva manera de parlar, amb tot el que és meu a plena potència i sense ningú al volant.

Una d'aquelles nits em va donar per perdre'm per la ciutat. Vaig estar bevent de bar en bar fins a agafar una castanya de campionat i vaig acabar al barri vell, i allà algú de qui no vaig saber mai res em va fer una estrangulació per darrere i em va deixar estirat a terra i sense mòbil. Dins d'aquell telèfon, sense còpia de seguretat enlloc, hi havia tot el que la Marta i jo ens havíem escrit des d'aquell últim petó de matinada: tot el que ens vam dir entre la maleta i aquella nit se'n va anar amb l'aparell. El nostre arxiu no es va tallar perquè s'acabés l'estimació. Es va tallar perquè a un home li van robar el telèfon en un carrer. Mort de por, vaig anar a demanar aixopluc a casa de qui em portava les drogues, que jo tenia per amic. Aquella gent no és amiga de ningú: ho vaig aprendre trucant al timbre com un desesperat i rebent un silenci absolut a l'altra banda. Em vaig quedar una estona assegut al seu portal i després vaig tirar a peu fins a l'estació a buscar un taxi que em pugés al poble, a una hora llarga de carretera. No portava ni un euro a sobre. I en comptes de demanar-li els diners a la meva mare, com vaig fer amb el de la carrera, vaig fer parar el taxi uns carrers abans de casa i vaig arrencar a córrer. El taxista em va atrapar en dues gambades, i jo, bloquejat, li vaig donar l'única cosa que portava a sobre: la jaqueta de la moto, que m'havia regalat la família. Mentre passava tot allò, i això ho vaig saber anys més tard llegint el seu arxiu, la Lidia estava desperta: preguntava si ja anava al taxi, si m'hauria quedat sense bateria, deia que ho estava passant malament per mi i que no sabia què més fer, i de matinada, que no aconseguia dormir pensant com estaria, que tant de bo no m'haguessin robat res, i que vindria a buscar-me. Una dona que em coneixia des de feia sis setmanes.

Vaig pujar les escales de casa de la meva mare i em vaig trobar amb una mare que aquella nit ja no tenia cap consol per donar-me. Desbordat, la vaig amenaçar de mort a la cara i me'n vaig anar al llit a dormir. Ho escric amb aquestes paraules perquè són les que consten. Del que fa un cervell en aquell estat un no en respon igual que d'una decisió; del mal, que va ser real, sí. Al cap de deu minuts hi havia dos agents dins de l'habitació. Així acaba la part d'aquest llibre que porta el nom de la Marta: amb la policia a l'habitació de dotze metres

on ella havia dormit, i amb l'home que jo era aleshores, que no era jo, camí de la seva primera planta.

Part IV • EL NOM

Capítol 27 · La primera planta

Aquella mateixa nit vaig entrar per urgències en una clínica concertada petita, i allà m'hi vaig quedar onze dies. Abans de continuar convé desmuntar una expectativa, perquè jo hi vaig entrar amb ella posada: no hi va haver corretges. No em va lligar ningú. Una planta petita, un passadís curt, medicació, son i preguntes. L'espant va venir per un altre costat, més callat i més fi: la porta que es tanca des de fora, i adonar-te als trenta-tres anys que pots acabar en un lloc així sense entendre com hi has arribat. Allà el que hi va haver van ser estrenes. El primer pijama de pacient. El primer somnífer repartit en un carret. La primera nit sentint un desconegut plorar a l'altra banda de l'envà. I no em vaig resistir. En tota la meua vida no m'he resistit físicament a cap ingrés, i això també està escrit en algun lloc: m'han tret de cases i m'han tret d'un hotel, i hi he anat sempre, amb una docilitat que crida l'atenció si un sap en quins estats anava de debò.

I s'ha d'explicar què significava per a mi aquella porta tancada. Un ingrés, al meu cap, era el meu pare a l'altra banda d'un vidre. Doncs aquella primera nit, amb el pijama posat i el somnífer fent efecte, vaig entendre una cosa de la qual no m'havia avisat ningú i que des de fora no hi ha manera d'explicar: que per una vegada a la vida el que estava a l'altra banda del vidre era jo. Que el dels ulls perduts era jo. I que a la cua, una altra vegada, s'hi havia quedat la meua mare. El que vaig notar no va ser por. Va ser reconèixer el lloc.

Em van ficar en una habitació i va aparèixer la psiquiatra que estava de guàrdia amb el seu qüestionari i la seva llibreta. Va fer el que s'havia de fer i va apuntar el que s'havia d'apuntar, i de diagnòstic ferm res, perquè onze dies d'urgència no donen per a una feina que demana setmanes. Per escrit hi va quedar un trastorn psicòtic atribuït als tòxics, i al darrere, anotada com qui deixa una porta ajustada, la possibilitat que hi hagués una altra cosa a sota, a valorar amb el temps. Me'n vaig anar d'allà amb una medicació provisional, amb un paper que deia que continués a l'ambulatori, amb la por ficada al cos, sense mapa i, sobretot, sense una paraula que posés nom al que m'estava passant.

En aquella planta va passar a més el que més m'ha costat pair de tot aquell hivern, i ho explico tal com es veia des del llit. Va venir la Lidia. Una dona que coneixia des de feia sis setmanes, amb qui m'havia pres un cafè i havia discutit de Nietzsche de matinada, i que la nit de l'atracament s'havia quedat en vetlla preguntant si ja anava al taxi. No es va quedar a la porta: va entrar, em va abraçar, em va besar, va estar a tope amb mi, i es va instal·lar a la cadira del costat del llit amb muda neta, un necesser i un carregador. La cadira de la Marta. I jo la mirava des del llit, tancat i medicat, sense ser capaç d'entendre per què la que estava asseguda allà no era ella. Tenia al davant una desconeguda absoluta preocupant-se per mi, pujant-me roba interior i carregadors a una planta de psiquiatria, mentre la xicota de tota la meva vida no trucava. En el mes del meu primer ingrés, la dona amb qui havia conviscut quatre anys i mig no surt al meu telèfon més que perquè hi surto jo: uns dies després de l'alta li vaig enviar l'enllaç d'un vídeo del canal. No va contestar. A la Raquel n'hi vaig enviar dos més i tampoc. Aquell va ser el mes sencer: un paio acabat de sortir d'una planta tancada enviant a les dues dones amb qui s'havia carregat el món l'any anterior els vídeos d'un canal que a ell li semblava l'obra de la seva vida. I no escriuré aquí que la Marta s'estigués lliurant de res, perquè no era cert: jo no suposava cap perill per a ella, estava malalt, i per primera vegada en tota la relació la necessitava de debò. Allò va ser absurd, horrible i dolorosíssim, d'aquelles coses que no entren al cap i que el cap es guarda senceres perquè no sap on posar-les. Allà continuen.

La nit que en vaig sortir, la Lidia no em va preguntar on havia estat. El que em va escriure va ser que tenia posat el meu vídeo, el de què és la filosofia, i ja de matinada, que les mencions se les havia pres molt a pit i me les agraïa. O sigui, que amb un dia escàs fora d'una planta tancada tots dos ens havíem tornat a ficar al canal. I uns dies més tard, encara descompensat, li vaig explicar una tarda el de l'or: que la meva mare havia anat a verificar si continuava guardat on jo li tenia dit, perquè de mi ja no se'n refiava, i que per sort jo portava els actius ben repartits i em guardava sempre algun as a la màniga. De passada vaig parlar de cartes que em reservava i de regalar-li a una persona, pel seu aniversari, una dessuadora de kevlar. Un home acabat de sortir, amb la mania sencera funcionant sota la medicació, parlant del seu or. I el que ella va fer amb allò no va ser discutir-m'ho ni espantar-se. Em va contestar que calia donar-los temps perquè tornessin a aprendre a confiar, i tot seguit, amb tota la naturalitat del món, em va explicar quins dies tenia classe aquella setmana i em va preguntar si em ve-

nia de gust quedar dimecres per fer un tomb. Aquell era el seu mètode, i no l'havia tret de cap llibre: no portar-li la contrària al deliri, i posar-li un dimecres al costat.

I a l'altre arxiu, el de la meva mare, que d'aquell mes guarda quatre missatges comptats, hi ha l'altra manera de cuidar. El missatge més antic que sobreviu és de tres dies després de l'alta i ve amb tres preguntes a dins: com estic, si va tot bé, quan penso tornar. Un quart d'hora més tard arriba la quarta, que és si la moto ja està recollida. L'endemà vol saber si em deixaré caure per casa. I al següent apareix la fórmula que em repetiria cada nit durant set anys: que molt bé, que no m'oblidi la pastilla, que descansi, fins demà. Dues veus, dues maneres de cuidar, i una diferència entre elles que vaig trigar set anys a distingir. Una em buscava de matinada. L'altra apuntava la pastilla i s'asseia a esperar que el metge sortís per la porta. Totes dues m'estaven cuidant; el que canviava era el motor, perquè una anava amb la intensitat de qui està enamorada i aterrida alhora, i l'altra amb aquella paciència de finestreta de qui ja va veure la pel·lícula a casa seva i sap de sobres que això dura anys. I d'aquells dies em queda a més un consell que no vaig seguir i que, amb el que va venir després, va ser el millor que vaig rebre en tot aquell any. Amb la família sencera a sobre prenent decisions per mi, la Lidia em va suggerir que m'avancés i em busqués jo mateix un terapeuta: un psiquiatre no, algú neutral, i triat per mi. Neutral, i triat per mi. Justament el que em va faltar els cinc anys següents. M'ho va posar en dues línies una noia de vint-i-pocs anys i jo ho vaig deixar passar.

Les corretges, que era el que jo esperava trobar-me en entrar, van arribar més tard: dues vegades en cinc ingressos, i la primera encara va trigar més d'un any a arribar. Quan arribin s'expliquen senceres, amb la seva hora i amb el que se sent, perquè és l'única cosa que aquest llibre ha promès en veu alta.

Hi ha, en canvi, una seqüela petita que em va deixar aquella planta sense corretges, i l'explico perquè no conec cap exemple millor de com aprèn un cos. Hi ha una seqüència que em sé de memòria i que sempre va en el mateix ordre: primer el vehicle amb els llums, després la saleta, després la roba que et treuen, després la porta que es tanca des de fora i, en dues ocasions, les corretges. Repetida cinc vegades, aquella cadena se li va quedar gravada al meu sistema nerviós, que avui no necessita la cadena sencera: amb veure la primera baula ja munta l'alarma completa, i no em consulta. Per això, quan veig passar una ambulància, faig un bot. I no és cap manera de parlar: creua el carrer una ambulància, o sona una sirena tres illes més enllà, i abans que jo tingui temps de pensar

res ja m'ha fet l'estrebada al pit. Abans d'aquell hivern aquells vehicles no em feien res; eren cotxes amb llums i pressa. Després van deixar de ser-ho, perquè per a mi una ambulància ja no significa que estiguin ajudant algú. Tot això té el seu nom, i el nom no és haver-se tornat un histèric: es diu recordatori traumàtic, i el bot no és cap exageració del cos, és exactament la feina per a la qual aquell mecanisme existeix. L'inconvenient és que a mi me'l van calibrar amb un objecte que en una ciutat gran desfila sota la teva finestra cada vint minuts. I de tota la cadena hi ha una cosa que em sembla profundament injusta: l'única baula que no va ser mai hostil és justament aquella. Els que hi anaven a dins estaven fent la seva feina, gairebé sempre la feien bé, i algun em va parlar amb una decència de la qual encara me'n recordo. El que passa és que el cos no separa qui et porta del lloc on et porten. Set anys més tard continuo fent bots. Al costat de la resta és una ximpleria, ja ho sé. També és el recordatori diari, gratuït i puntual que allò va passar i que continua arxivat en un lloc on jo no arribo.

Aleshores no tenia amb què comparar-ho, però allò era el tancament en la seva versió suau: un centre petit, sense crits de fons, amb la clau girada i poca cosa més. En menys d'un mes coneixeria l'altra versió, la seriosa. I per això, quan em pregunten d'on em surt el pànic que m'ingressin, mai no explico aquesta planta. Explico les següents.

Capítol 28 · El nom

Vaig sortir de la clínica i vaig tornar a casa de la meva mare, i el meu cap va continuar amb el seu: dormir poc i malament, les idees que arrencaven i no es tancaven, el món lleugerament desplaçat de lloc. Aquella alta no havia curat res, havia contingut. I de les setmanes que van venir després en queda l'arxiu de la meva mare, on amb quatre missatges es veu sencer el que se'ns venia a sobre. Primer, la seva pregunta de costum: si portava a sobre les pastilles. Jo li vaig enviar una foto i ella em va tornar un molt bé, rei, i uns petons. L'endemà se li va acudir proposar-me que anés a empadronar-me i que de passada deixés el padró a l'ambulatori. M'ho va haver de preguntar dues vegades, perquè la primera li vaig contestar amb un ajà i a ella un ajà no li valia: que què volia dir allò, si sí o si no. I la meva resposta retrata el mes de dalt a baix: que volia dir demà, que aquell dia tenia moltíssima feina, que un canal de vídeos no es llança fent tràmits administratius. Tres minuts després, amb l'aplom d'un director de màrqueting, li vaig afegir la dada tècnica: que els dilluns, vés a saber per què, és quan la gent mira més vídeos, i que jo ho atribuïa a la baixada de la feina i a la tornada del cap de setmana. La meva mare em demanava que passés per l'ambulatori. Jo li contestava amb audiències.

I després hi ha l'altra sèrie de missatges, que és la que de debò posa data al brot, perquè són els que escriu una mare a un fill que dorm a casa seva, a dos envans de distància. Al principi, amb educació: que si podia abaixar el volum, si us plau, gràcies. Uns dies més tard, el mateix. Una matinada, una altra vegada el mateix. Aquella nit a més em va trucar, no l'hi vaig agafar, i passada la mitjanit se li va acabar l'educació de cop: que abaixés el volum i m'adormís d'una puta vegada. Jo li vaig contestar okii. Va tornar a trucar. I al cap d'una estona, una altra vegada per escrit, que fes el favor de deixar d'arrossegat la cadira i de no molestar més. Allà hi ha una dona gran suplicant-li al seu fill, de matinada, que no arrossegui una cadira. Allò no és cap escena domèstica de mal rotllo. És un pròdrom maníac aixecat en acta per escrit, i per l'única persona que era dins

de la casa. Un dia i mig després del missatge de la cadira, jo li enviava a ella i li enviava a la Lidia exactament la mateixa frase: que m'obligaven a ingressar.

Va tornar a haver-hi bronca amb la meva mare, i va tornar a escalar fins on ja no es pot escalar. Una altra vegada la policia a la porta, una altra vegada els facultatius i una altra vegada el sí o sí: te'n véns amb nosaltres o te'n véns amb nosaltres. Tampoc aquella vegada no em vaig resistir. D'aquell matí l'arxiu en guarda els dos extrems del fil. Pel meu costat: que m'obliguen a ingressar; un minut més tard, que no sé si allò és legal; set minuts més tard, que quan llegeixis això ja no tindrà bateria, i al darrere un t'estimo. Pel costat de la meva mare, al mateix minut: que ella encara no ha pogut parlar amb el metge. I pel de la Lidia, a mig matí: que ja veu que m'he quedat sense bateria, que trucarà a la meva germana perquè em pugui un carregador; i al migdia, que m'estima, que molt d'ànim, i que l'endemà a la tarda em porta el necesser d'emergència allà on em traslladin. Allà on em traslladin. Una dona que feia nou setmanes que em coneixia preparava un necesser per a una planta de psiquiatria el nom de la qual encara no sabia cap dels dos, i després hi va entrar, igual que havia entrat a la primera, a abraçar-me i a seure a la cadira. A la Marta la notícia li va arribar per la meva germana. I durant anys jo vaig explicar que a mi m'havien ingressat per cridar, fins que la meva germana m'ho va desmuntar en una línia, molt de temps després: que allò no va venir per uns crits, va venir darrere de molts altres símptomes que s'arrossegaven des de feia mesos. Té raó. Explicar-ho com un ingrés per cridar em venia de meravella, perquè així quedava desproporcionat i jo quedava innocent. I era mentida. Vaig ingressar pel que feia mesos que passava i que ningú, començant per mi mateix, no va saber anomenar pel seu nom a temps.

Aquesta vegada va ser a la pública, a l'hospital del nord, que era el mateix on anys abans havia passat tres dies entre l'UCI i medicina interna sense que ningú lligués caps. I aquesta vegada no era la versió amable. Passadissos de linòleum, i unes finestres que donaven al pati interior: grava a baix i la paret de l'ala del davant al davant. Ni una planta, ni un jardí, ni un lloc on sortir a prendre l'aire. Un espai que sembla pensat per fer mal al que tingui la mala sort de passar-hi unes quantes setmanes de la seva vida sense ni un sol dret civil. El bo és que allà sí que hi va haver temps: temps per mirar, per avaluar i per fer aquelles preguntes la resposta de les quals triga setmanes a aparèixer. Un dia va entrar la doctora amb una tauleta a la mà i una expressió que vaig trigar anys a saber anomenar: la de qui s'està carregant una responsabilitat a l'esquena. Em va pre-

guntar si jo sabia per què estava ingressat. Li vaig contestar que havia amenaçat la meva mare; que no guardava el record exacte d'haver-ho fet, i que l'única cosa que em quedava d'allò era la cara que va fer ella. Va assentir i va escriure alguna cosa. Després em va preguntar pels antecedents familiars, i allà va aparèixer el meu pare: suïcidat feia tretze anys, amb un diagnòstic de trastorn bipolar i amb un liti que prenia a la seva manera i no com l'hi havien manat. Una altra anotació. I aleshores em va dir que el d'aquelles setmanes havia estat una fase maníaca amb elements psicòtics, i que allò que m'havia portat fins allà tenia nom.

—I ara què?

—Ara, estabilitzar. Medicació i seguiment.

—Quant de temps?

—La medicació, de per vida.

Vaig trigar a pair aquella frase més del que es triga normalment, perquè els antipsicòtics et deixen el pensament amb retard, com si les paraules haguessin de recórrer un tros de més abans d'aterrar-te a dins. Li vaig preguntar si allò volia dir que no estaria bé del tot mai. Em va respondre que amb el tractament adequat es pot portar una vida funcional, i que sense tractament els episodis arriben més sovint i arriben pitjor a mesura que passen els anys. Li vaig preguntar quina medicació era. Entre altres coses, liti. Vaig dir que d'acord, sense entendre de debò a què estava dient que sí. No vaig firmar cap consentiment informat: aquell paper el va firmar la meva família per mi. I em vaig prendre la primera pastilla aquella tarda, ja al final, amb la nit d'hivern a sobre, i el que va passar aleshores a la meva boca està explicat a la primera pàgina d'aquest llibre, i el que va passar després va al capítol que ve. Aquí toca l'altra cosa: el nom, i per què va trigar tant.

Perquè el nom em va arribar dues vegades, i convé ser exacte, que l'expedient ho és. En aquella habitació em va arribar de viva veu, amb la paraula liti, la paraula bipolar i la frase de per vida. Per escrit va arribar molt més tard, i va arribar per ordre. A l'alta de la primera planta hi van escriure un trastorn psicòtic per tòxics, a valorar l'evolució cap a un trastorn bipolar primari. A l'alta d'aquesta, un episodi psicòtic. Al centre de salut mental, setmanes després, una psicosi tòxica en remissió, amb el trastorn bipolar posat al costat com una possibilitat que calia avaluar amb més temps i sense consum pel mig. Mig any més tard l'orientació continuava oberta entre tres opcions. I el diagnòstic en ferm, trastorn bipolar tipus u amb símptomes psicòtics, no es va fixar fins a

l'alta del tercer ingrés, catorze mesos després d'aquella primera planta. Miri's l'ordre, perquè és l'ordre d'aquesta història sencera: primer em van donar per sempre la mateixa sal que es va prendre el meu pare, i catorze mesos després la van escriure en un paper. I s'ha d'explicar per què triga, perquè la gent sana s'imagina que un diagnòstic psiquiàtric es fa com una radiografia, i es fa com una biografia. Primer, per la regla del manual: si hi ha substàncies a la sang, la psicosi s'atribueix a les substàncies mentre no es demostrï el contrari, i per demostrar-ho s'ha de veure el cervell net durant mesos, i jo feia un any que no estava net ni un mes seguit. Segon, per la mateixa malaltia: el trastorn bipolar sol entrar per la porta de la depressió, i una depressió es diu depressió i es tracta com a tal durant anys; i l'altra meitat, la hipomania, no arriba mai a cap consulta, perquè se sent de meravella i ningú no demana hora per trobar-se de meravella. I tercer, perquè el diagnòstic es fa cap enrere, llegint una història, i la meua estava sencera i sense llegir: dues urgències per símptomes psicòtics dos anys i mig abans, i un pare amb el mateix nom escrit a l'historial. Ningú no havia ajuntat allò fins que ho va ajuntar una dona amb una tauleta. Hi ha sèries que mesuren deu anys de mitjana entre els primers símptomes i el diagnòstic; la més benèvola parla de sis. A mi em van donar el liti i el nom als trenta-tres, me'l van escriure als trenta-quatre, i el primer episodi que avui sé llegir com a episodi el vaig tenir més de deu anys abans. El que algú va viure al meu costat com un any interminable era, en l'escala de debò d'aquesta malaltia, l'últim tram d'una espera de més d'una dècada. I després hi ha la baralla de gramàtica que coneix tot diagnosticat: si un és bipolar o si un té un trastorn bipolar. La clínica es queda amb el té, perquè el diagnòstic no es cruspeixi el nom propi. Jo he acabat en una tercera via: dins de l'episodi un és la malaltia, perquè qui decideix allà és el brot; i quan torna la calma passa a tenir-la, igual que es té una cicatriu.

Hi ha una cosa de les plantes de psiquiatria que des de fora no se la imagina ningú, i és que allà dins s'hi fan amistats de debò. La gent es pensa que una planta d'aguts és una galeria de catatònics i de maníacs perduts. N'hi ha, i jo n'he estat un. Però també hi ha gent enfonsada en una depressió, gent que arriba d'un intent de suïcidi, gent trencada per llocs que no els impedeixen parlar ni escoltar. I entre els que poden parlar s'arma una convivència que només s'assembla al que s'explica de les presons: la germanor dels que estan tancats junts, sense mòbil, sense cordons a les sabates i sense cap personatge per representar, sense res per donar-se els uns als altres tret de la veritat. Allà dins el postureig no hi cap, perquè no hi ha on posar-lo.

En aquell ingrés vaig conèixer una dona que em va acompanyar més que ningú aquelles setmanes. Ens vam fer molt amics en quatre dies, que allà dins és el que triguen les coses. Era una persona meravellosa, càlida, de les que pregunten i es queden a esperar la resposta. Era allà pel mateix que jo. Deprimida. Amb la mateixa sal a la tauleta de nit.

Temps després que ens donessin l'alta a tots dos, es va treure del mig. Me'n vaig assabentar ja a fora, i em vaig quedar una bona estona assegut amb allò a la mà sense saber on posar-ho. Ho escric pel que em va ensenyar, que és l'única cosa que aquest llibre sap fer amb els seus morts. La dona que reia amb mi a la sala comuna era exactament la mateixa que temps després va decidir no tornar. I no era cap de les dues. Era les dues. Un està malament en un moment concret i està perfectament bé en molts altres, i la sal de la tauleta serveix per a les dues coses, segons qui la tingui a la mà i segons quan la tingui. Allò era el que jo tenia a la meva aquella tarda d'hivern, amb el nom acabat d'estrenar.

Capítol 29 · L'herència

Vaig sortir del segon ingrés amb una caixa de liti, una cita per a una punxada mensual d'antipsicòtic, un prospecte d'efectes secundaris que ocupava dues cares de foli i una habitació de dotze metres quadrats a la casa vella del poble, la mateixa d'on la Marta se n'havia anat amb la maleta. Zero euros al compte, i el deute d'aquell any esperant-me amb la paciència que tenen els deutes. I la meva germana. D'organitzar el que s'havia d'organitzar se'n va encarregar la Sonia: les cites de l'ambulatori, el control de les pastilles i, sobretot, les converses amb la meva mare perquè la culpa no em passés per sobre. Va ser també la que em va deixar anar, la primera setmana, l'única frase d'aquell hivern que em va servir per a alguna cosa: que jo no tenia cap obligació d'estar bé, que la meva obligació era seguir el tractament i res més. Ella i jo ens cuidem des de petits, i fa quaranta anys que hi som sense que ningú ens hagi explicat per què ens surt tan sol; aquella primavera tocava que el torn fos seu.

I aquí ve la primera peça, la que més costa d'explicar. Jo vaig arribar a aquella primavera creient-me sa. No era un home que sabés que estava malalt i es resistís a tractar-se, que aquell home existeix i té el seu capítol als manuals: era un home que es creia sa i que vivia, com a mínim, en una hipomania perpètua que a la Marta li semblava el meu caràcter i que a mi em semblava el meu caràcter. El que era un estat ho havíem anomenat tots dos, durant anys, personalitat. I amb aquell cap em van posar el liti. Allò no és rebre un diagnòstic. Allò és rebre una herència de cop, sense testament i sense notari: la d'un pare que estava totalment disfuncional, que em va abandonar matant-se, i que resulta que a més m'havia deixat això a dins. En una tarda em vaig convertir en tres coses alhora i sense ningú que me n'expliqués cap: en el fill del malalt que es va matar, en malalt jo, i en pacient del mateix fàrmac que va ser l'arma.

I no m'ho creia. Ho dic així de clar perquè ho he comprovat després, missatge a missatge, amb l'arxiu al davant. En els gairebé dos anys de conversa que em quedaven amb la Marta la paraula bipolar no la vaig escriure ni una vegada. Ni acabat de sortir de la planta on me'l van posar, ni després. Parlava de l'ingrés,

de les pastilles, de la doctora, del consum, del poc que era capaç de recordar; del nom, mai. Amb la Raquel, el mateix: en anys de xat la paraula hi surt una sola vegada, molt després, escrita per ella i per dir-me que m'hi escudava. No l'hi amagava a ningú. És que no m'ho creia. I hi ha dues proves més, que em deixen pitjor encara. A la Lidia, amb l'alta recent, li vaig estar detallant per escrit les meves reticències a ficar-me allò al cos, i un minut més tard, sense sortir de la mateixa conversa, li jurava que me'l prendria exactament com me l'havien manat sempre que no hi hagués consum pel mig: el mateix home, les dues coses, el mateix minut. I un any i mig després vaig deixar escrit que jo em prenia el liti per una bipolaritat que, segons l'opinió del que escrivia allò, no tenia. Un any i mig de sal a la boca matí i nit, i el que se l'empassava continuava sense admetre per a què.

La falta de consciència de malaltia ja l'he explicada, i no s'apaga amb l'alta: s'atenua, i torna a pujar així que treu el nas el següent episodi. Però aquí hi havia una cosa més, i és la que dóna títol a aquest capítol. Creure'm el diagnòstic era acceptar que jo era el meu pare. Que aquells anys seus amb la persiana abaixada i aquells mesos al sofà sense passar per la dutxa no havien estat fredor ni desamor, sinó la part de baix d'un arc al qual ningú no va posar nom. I que les temporades en què semblava capaç de tot, la llei inclosa, no eren ni el seu caràcter ni la seva fortalesa: eren exactament els dies en què jo, dècades més tard, arrossegava la Marta i la Raquel a un ritme que deixava rebentat qualsevol. Acceptar la pastilla era acceptar la cadena sencera, de l'avi al pare i del pare a mi, i pensar per primera vegada en la Claudia, la meva filla, amb aquella cadena a la mà. Ningú no vol firmar això als trenta-tres anys. Així que un fa el que vaig fer jo: empassar-se la sal i no creure-se-la.

I ara el que és el liti a la pràctica, perquè d'això no me'n va explicar res ningú i a qui llegeixi això des d'una planta li farà més falta que qualsevol altra cosa d'aquest llibre. És una sal. Un element de la taula periòdica, el tercer, dels més simples que existeixen, i ningú no sap del tot per què funciona; se sap que funciona, que és diferent, i que fa setanta anys que sosté gent com jo i que abaixa el suïcidi en aquesta malaltia com cap altre fàrmac no ho ha fet. El que fa és posar sostre i terra: no treu la tristesa d'un dia dolent ni dóna alegria, subjecta el pèndol perquè no passi de llarg ni per dalt ni per baix. I el que exigeix és justament el que el fa perillós: el marge entre la dosi que serveix i la dosi que enverina és estret, un glop de diferència, i per això s'ha de mesurar a la sang. Això és la litèmia: una analítica feta dotze hores després de l'última presa, primer cada poques

setmanes i després cada pocs mesos, que diu si estàs dins del rang o fora. Amb la mateixa extracció es miren el ronyó i la tiroide, perquè la sal surt per l'un i toca l'altra. S'ha de beure aigua. Un estiu de suar molt, una gastroenteritis, un diürètic qualsevol, et poden moure el nivell sense que hakis canviat la dosi. I s'ha de prendre a les seves hores, matí i nit, sempre, sense dies lliures, perquè la presa que et saltes no es recupera. El meu pare es guardava les preses que es saltava. Jo ja he dit què faig amb les meves.

I el que treu, que no me'n va avisar ningú. Es va endur les nits en blanc, i no parlo de les de l'insomni per preocupació, sinó de les altres: les de no necessitar dormir, amb el cos fabricant a les tres de la matinada projectes i idees i aquella certesa que no hi havia cap porta tancada al món. Es va endur la velocitat, i amb ella les connexions que arribaven en cascada abans que un les pogués anotar, i aquella capacitat d'atendre quatre converses sense que se'm caigués el fil de cap. I durant el primer any, amb l'antipsicòtic fent-li companyia, es va endur el plaer de sentir fort: al món li van abaixar uns quants punts la saturació dels colors, i aquella hipersexualitat que m'havia governat vint anys es va apagar tant que semblava que no existís. Al centre se'n diu eutímia, i el centre, durant mesos, se sent com un buit. Igual que si algú hagués abaixat el volum del món i se n'hagués anat amb el comandament a la butxaca. Això no t'ho explica ningú, ni el metge ni la família, que prou en tenia, i ho descobreixes tu sol: que has passat anys vivint als extrems i que el centre et sona a silenci perquè no hi has estat mai. I encara pitjor: que sense adonar-te'n havies posat la hipomania de vara de mesurar la salut, aquella versió teva brillant i incansable, i que al costat d'un incendi no cremar s'assembla bastant a estar apagat.

Aquí hi ha el motiu pel qual s'abandona, i no és el que es pensa la gent sana. No es deixa per descuit. Es deixa perquè estàs pla i te'n recordes de com eres a dalt; es deixa perquè així que treu el nas un pròdrom el cervell decideix pel seu compte que la medicina és l'enemic i que l'altra cosa, l'ampolla o el que sigui, és l'amic de tota la vida; i es deixa pel que ja vaig dir a la primera pàgina, quan estàs bé. Els que ho han mesurat calculen que quatre de cada deu pacients la deixen en algun moment, i en això no vaig ser cap excepció: aquell any la vaig continuar prenent, amb queixes, i la vaig deixar dues vegades després, i totes dues estan explicades on toca.

I el que dóna, que vaig trigar un any a veure. El que dóna és continuïtat. Et torna la possibilitat de començar una cosa i acabar-la, perquè el cicle ja no se't canvia pel camí. La de sostenir una conversa sencera sense que el cap se'n vagi

a una altra banda. La de decidir una cosa avui i que d'aquí a dues setmanes continuï existint el que ho va decidir. Amb els anys m'ha donat a més la meva filla, que puc veure créixer en comptes de desaparèixer en un brot; m'ha donat la Laia, perquè per tal que algú es quedi cal abans que un estigui prou quiet perquè quedar-se sigui una opció; i m'ha donat aquest llibre, que en qualsevol dels dos extrems hauria estat impossible d'escriure.

I queda una foto d'aquella primavera. Cinc setmanes després de l'alta, a la cuina de casa de la meva mare, amb la Sonia i un pastís amb espelmes a sobre. S'ha de mirar bé, perquè allà hi ha tot el que calia i no hi ha res més: un diagnòstic per escrit, un tractament començat, una casa, una família asseguda a taula i un home disposat a aprendre a viure amb el que li acabaven de dir que tenia. Allà es podia haver acabat aquesta història. No hi havia cap motiu perquè després d'aquell pastís vingués res del que va venir; res d'allò no estava escrit enlloc ni era la conseqüència inevitable d'estar malalt.

L'última cosa és de la meva filla. Ja he dit el que diuen els estudis amb besons, i la Claudia porta a la sang una possibilitat que jo no li puc esborrar. El que sí que està a la meva mà és que, el dia que li faci falta, no es passi trenta anys esperant que algú posi nom al que li està passant. Això és justament el que a mi em va faltar, i és l'única cosa que li puc donar. I avui, quan surto uns dies de casa, l'avís que els envio als meus no canvia mai: que de tot el que tinc no-més m'enduc el liti.

Capítol 30 · Bé i fort

Entre el primer ingrés i el segon, amb el telèfon nou que m'havia hagut de comprar després de l'atracament, li vaig escriure a la Marta dues línies: un escolta, i la pregunta de si em tenia bloquejat. Em tenia bloquejat. No hi va haver resposta, i no n'hi va haver els dos mesos següents, que van ser els de les dues plantes, el diagnòstic i l'alta. I no calia que jo l'avisés de res, perquè ho sabia tot: aquells mesos continuava parlant amb la meva mare i amb la Sonia, i per aquella línia li van arribar els dos ingressos, amb les seves dates i el seu hospital. Ho sabia i no va venir. La que va venir va ser una dona que jo coneixia de fer setmanes.

Tres dies després de l'alta la conversa va tornar a existir, i la que va trencar el silenci va ser ella. El primer que hi ha és que jo li donava les gràcies per haver-me parlat, perquè em feia falta saber d'ella, i ella que no li donés les gràcies, que no ho va saber fer d'una altra manera. Jo, que ho sabia, que jo tampoc no ho vaig saber, i que el que era miraculós era que continuava viu. I a partir d'allà, en menys de mitja hora, tot el que sostindria i destrossaria aquell any, dit d'una tirada: que ara viuria amb més ganes encara; que em donés temps i manyagues; que tenia un full en blanc al davant; que no estava sol i que allà hi tenia molt d'amor; que no em volia fora de la seva vida, però que em volia bé i fort i saber que podia; i que no es volia fer mal a si mateixa. Jo vaig contestar que la vida era molt llarga, que mira que em resultava estrany dir-ho. I m'ho vaig creure tot.

Avui ho llegeixo amb un altre cap, i no per cobrar-l'hi. Un full en blanc als tres dies d'una alta és un home sense memòria de quatre mesos. L'amor que hi havia allà era el de la meva mare i el de la meva germana; el seu me'l donava per escrit des d'on no hi era. I bé i fort és exactament el que la malaltia acaba de treure-li a un malalt acabat de diagnosticar. M'estava dient, sense saber-ho, que em volia en la fase alta. L'endemà, quan li vaig donar la meva primera explicació del que havia passat (que el dolent se n'havia anat amb l'ingrés, que la droga m'havia fet molt de mal i que no m'ingressarien més), va contestar dues coses seguides. Que sabia que era millor estar així, perquè hi ha coses que només curen així. I que feia tres mesos ella era allà, només tres mesos. I quan vaig dir

que m'havia estat drogant molt, em va corregir la cronologia sense aixecar la veu: que ja em drogava molt abans. Estar així era estar separats. A ella la distància la curava, i en això no mentia a ningú. A mi, segons tot el que s'ha mesurat sobre aquesta malaltia, la distància de la persona amb qui dormia era el factor que més pesava en contra. El que a ella la curava, a mi em pronosticava. I en els tres mesos que ella comptava hi cabien dues plantes de psiquiatria.

Una setmana més tard li vaig explicar que havia repassat amb la meva mare i amb la meva germana els dies que ella se'n va anar, i que no me'n recordava de gairebé res, com si la meva ment s'hagués protegit o no hi hagués estat. Va trigar tres hores a contestar i va contestar que s'havia quedat en xoc, que ella es pensava que jo me'n recordava. Que per parlar d'allò estava preparada, que feia mesos que hi donava voltes. Mesos donant voltes a uns dies que jo no tenia. D'aquell hivern n'existeix una sola versió completa, i no és la meva.

I el que hi havia al meu costat mentre parlàvem era això. La meva mare s'havia mudat en ple hivern a un altre poble del Vallès, on ja vivia la Sonia, i a mi em va deixar la casa vella sencera, i no la vaig aguantar: em portava massa records, els de la Marta i els de la psicosi, i no sabia sostenir una casa ni sostenir-me a mi. Vaig trobar una feina temporal de dos mesos, comercial a porta freda per telèfon, que és trucar a gent que no vol que la truquis amb el cervell acabat de sortir d'una planta i acabat de posar a liti. Si algú hagués de dissenyar la feina menys indicada per a un home en la meva situació, li costaria millorar-la. Em vaig mudar a prop de la feina, a un poble de l'àrea metropolitana, a una habitació en un pis aliè amb dos companys que no creuaven una paraula amb mi, i no era capaç de passar-hi un cap de setmana: tots els divendres me n'anava a casa de la meva mare o quedava amb la Lidia. I la Lidia era, aleshores, una desconeguda que em donava moltíssim afecte, i m'hi agafava com un s'agafa al que hi ha. Va ser en aquell pis on ningú no parlava on per primera vegada a la vida li vaig fer a un cercador la pregunta que no se li fa a un cercador, com acabar amb tot, i amb la mateixa substància que es va endur el meu pare. No em va contestar, òbviament. Ho deixo escrit perquè forma part de l'expedient i perquè qui avui estigui en aquella casella mereix saber dues coses: que allò era el quadre parlant, i que d'allà se'n surt.

Set setmanes després de l'alta li vaig escriure que em sentia sol, que allò era el pitjor, que estava una mica depre. I ella va contestar que no fos tan negatiu, que aquells pensaments sempre anaven cap a mi; que havia de ser conscient que no era cap víctima, i fins i tot canviar la manera de parlar; i que un és com es

mostra als altres. Jo, al cap de pocs minuts: que tenia tota la raó, però que aquells dies em sentia així, encara que a la feina hi posava la cara amable. Allà hi ha l'any sencer: un home amb set setmanes de liti donant la raó a la frase que nega la seva malaltia. Jo no m'estava fent la víctima: li estava descrivint un símptoma, i ella va contestar al símptoma com si fos una pose. I un és com es mostra val per a la gent sana; per al que jo tinc és exactament al revés. Els criteris de la mania són una llista de maneres de mostrar-se (més xerraire, menys son, l'autoestima disparada), i els de la depressió la llista contrària (la parla lenta, el cos de plom, el pensament que sempre torna a un mateix). Aquesta malaltia és, literalment, una malaltia de com et mostres. Un cardiòleg no et diu que ets com es mostra el teu electrocardiograma el dia de l'infart. Aquí, amb l'òrgan que gestiona justament el mostrar-se, es va fer exactament això.

Un estudi de fa més de vint-i-cinc anys va seguir mes a mes pacients amb tipus u i va mesurar una cosa molt concreta: el suport social baix no canvia gran cosa en la mania, però allarga la recuperació dels episodis depressius i els fa més simptomàtics. És específic de la fase en què jo estava, la depressió de després de la psicosi. I a sobre l'emoció expressada, que ja està explicada: no cal que la crítica de l'entorn sigui cruel, n'hi ha prou que li digui al símptoma que és una pose. Aquella primavera vaig tenir les dues coses alhora, de la mateixa persona i amb estimació: la retirada (que no estava preparada; que com que estava bé, li feia angoixa veure'm; que no tenia por de mi, sinó d'ella mateixa; que si coïa era que hi havia vida) i la correcció. I a sobre li demanava perdó per demanar. Perdona per molestar, perdona per marejar, perdona per desestabilitzar-te. Un home acabat de sortir de dues plantes demanant perdó per preguntar si podia veure el seu gos, i una dona demanant perdó per trigar a contestar perquè era a la dutxa. Ho explico perquè fins fa poc no ho havia pogut llegir.

L'estiu va ser un bucle, i es descriu sol. Jo saludava. Ella explicava la feina. Jo preguntava per en Toby. Ella explicava la feina. Jo deia que la trobava a faltar; ella, que estava en un altre moment. Jo demanava menys del que volia; ella concedia menys del que jo demanava. Tots dos dèiem que ens estimàvem, jo em disculpava per pesat, i l'endemà tornar a començar. Un dia va dir la cosa més exacta de tot aquell any: que ella enyorava un Marcos que no existia, i jo una Marta que tampoc no existia ja. Un altre, que l'atabalava; que era més feliç sabent que jo estava bé i em feia fort cada dia una mica més; que em demanava que fos jo qui donés una volta a tot allò. Una nit li vaig escriure que sentia moltíssim haver estat tan egoista, que havia estat molt malalt, que la culpa era gran,

i ella dues vegades seguides que no era culpa meva; que m'havia de perdonar i deixar que fes mal, perquè jo no havia decidit estar així; i que ella tampoc no va poder fer més per mi. Perdonar-me de què, pregunto avui. Un es perdona una falta, i el que jo tenia era un diagnòstic. I sí que podia fer més per mi: era l'única variable que la literatura assenyala per al que jo tenia.

I la nit de les tres hores, ja entrat l'estiu, va dir per fi en veu alta el que feia mesos que no deia: que al darrere hi havia por d'una reacció per part meva i de tornar a l'infern d'aquell hivern. Jo vaig preguntar por de què, perdona. D'una reacció negativa, o depressiva al màxim, o què sabia ella. I quan li vaig parlar d'intentar-ho des de l'estabilitat, amb el liti posat i la punxada posada i quatre mesos de tractament, em va contestar que allò era un conte meravellós, però que la vida real era una altra. I cinc paraules: ningú no es mor d'amor. L'hi contesto amb l'única part de tot això que no depèn de mi. Una metaanàlisi amb cent estudis va mesurar que en els tres primers mesos després d'una alta psiquiàtrica la taxa de suïcidi és unes cent vegades la mundial, i que la resta del primer any continua sent gairebé seixanta vegades. Jo feia quatre mesos que estava d'alta. Ningú no es mor d'amor. Es mor del que jo tenia, en els mesos exactes en què m'ho escrivia. I aquella primavera jo ja li havia fet la pregunta a un cercador.

Per aquelles dates em van rebutjar una habitació perquè els propietaris havien llegit a internet el que jo havia escrit durant l'hivern, i ni la feina firmada ni l'informe mèdic els van valer. I al cap de pocs dies li vaig explicar que havia trobat un pis amb la Lidia, que havia estat una decisió molt ràpida perquè a tots dos ens fotien fora dels nostres. Ella va dir que estava molt bé, que la seva vida estava canviant cap a un rumb que li agradava molt; que no estàvem per estar junts i que adonar-se que no funciona també és amor; que havia tancat aquell capítol i que ho necessitava per ser feliç. I l'endemà, sencer: que el millor seria parlar esporàdicament i deixar-nos ser; que no es pensava que jo entengués qui era ella, i que no tenia forces per fer més esforços per entendre'm a mi. Jo vaig demanar poder preguntar per en Toby de tant en tant, i em vaig donar per assabentat amb una frase: que m'estava dient que deixéssim de parlar, per sempre. Les seves últimes paraules d'aquell estiu van ser que em desitjava el millor, que és inseparable de l'amor.

Vaig conservar l'esperança de tornar amb ella fins aquell dia, i una mica més, fins que vaig assumir que allò no era cap parèntesi. Era la meva vida. I avui dic una cosa que no m'agrada dir i que és veritat: hauria estat millor que no m'hagués tornat a parlar. No pel que deia, que era afectuós; pel que feia. Un

t'estimo a la nit i l'endemà al matí la frase que no podia ser d'una altra manera, del mateix telèfon i de la mateixa persona, mesos seguits. Un psiquiatre anglès va descriure fa seixanta anys el que fa un animal quan la seva figura d'aferrament desapareix: primer protesta, busca, crida i no para de cridar, i aquella fase només s'apaga quan deixa de rebre senyal. Jo rebia senyal totes les nits. Amb això la protesta no s'apaga: es cronifica, i un cervell acabat de diagnosticar es passa un any sencer esperant, cada nit a la mateixa hora, la frase que ja no significava el que ell necessitava que significués.

Capítol 31 · Donar-li la volta a tot

A finals d'aquell estiu em vaig mudar amb la Lidia a un àtic diminut i atrotinat al poble de dalt, on ja vivien la meva mare i la meva germana, i el bloc duia al rètol de l'entrada un nom de santa. Ho explico perquè és exactament el que em passava per dins: no podia mirar aquell rètol sense recordar-me de la casa tremenda que havíem vist la Marta i jo en un carrer de Barcelona amb aquell mateix nom, la que miràvem com es mira un aparador. Cada vegada que entrava a casa meva nova, amb una altra dona, el portal em tornava a la que no vam poder tenir. I tot i així amb la Lidia hi va haver estimació i hi va haver pau: allò va valer la pena. Però de dues persones que s'ajunten sense haver fet un dol no en surt res de bo, i cap dels dos no l'havia fet. Jo portava a coll la maleta de la Marta, i ella el seu ex, que va continuar veient aquella tardor. En aquell àtic hi vivíem tres dols en quaranta metres, i jo em vaig passar mesos buscant per al meu un nom més presentable que gelosia, i era gelosia, i em va erosionar el just perquè tornés a beure. Una cervesa en arribar de la feina. I aquella cervesa va ser la base de tot el que va venir després.

Per la resta era la vida corrent, que és el que menys s'explica en aquest llibre i el que més hi havia: una feina nova de suport tècnic, sou modest i horari fix; un màster a les tardes; una psicòloga cada setmana, per la privada, amb qui estava treballant per primera vegada el dels tretze anys i, amb això, el trauma de la separació. I al telèfon, després de dos mesos de silenci complerts pels dos, la Marta una altra vegada.

Va ser una tarda de principis de tardor i vam parlar gairebé quatre hores seguides. Va començar bé. Ella s'alegrava molt de com estava jo de bé, explicava que estava molt estable i que ja gairebé no pensava en coses horribles: que havia arribat a perdonar-me i, el més important, a perdonar-se a si mateixa, i que anava bastant lleugera per la vida. Jo li vaig contestar amb una de les frases més dures que m'he dedicat mai: que què poquet va veure de bo de mi en massa temps, amb el que l'havia estimada; que hi havia un noi dolent a dins que m'havia costat anys de treure. No hi havia cap noi dolent. Hi havia un episodi

maníac de dotze mesos amb símptomes psicòtics, que és com l'anomena avui la meua història clínica, i jo l'anomenava noi dolent perquè el vocabulari que tenia a mà era el seu, el del perdó. Ella em va explicar per què sí que s'havia de perdonar: que m'havia vist malament de tantes maneres que necessitava treure's aquelles imatges del cap, i que veure'm no li servia; que no havia passat tres nits seguides sola a casa en tota la seva vida. Va aprendre a estar sola les mateixes setmanes en què jo aprenia a estar ingressat.

I a les tres hores va fer la pregunta: si no estava jo amb la noia que va aparèixer quan ella se'n va anar. Li vaig contestar la veritat: que estava amb la Lidia perquè ella se n'havia anat, i que quan em van ingressar la Lidia hi era; que després la cosa havia funcionat, però que jo aleshores només estava espantat i perdut. I aleshores va escriure la frase que resumeix el desacord dels anys següents: que si me n'adonava que el meu punt de vista continuava sent molt egoista. Que parlava com si abans d'aquell abandonament no hagués passat res, quan ella ho va intentar tot i ho van intentar tots al meu voltant; que se'n va anar per ella, i que en això sí que va ser egoista, i que va ser l'única cosa que havia fet per si mateixa en anys; que la meua manera de parlar la posava furiosa. I que s'alegrava que la Lidia sí que m'acompanyés.

L'única cosa que havia fet per si mateixa en anys, va dir: anar-se'n. L'única cosa que jo havia fet per mi mateix en aquells mateixos mesos van ser dos ingressos, un liti i nou entrevistes de feina, i a allò jo en deia sobreviure. Egoista és el que prefereix el seu propi bé podent triar; ella podia triar, va triar, i aquella mateixa tarda li va posar el nom. Jo no podia triar res. I el que ho va intentar tot ja ho he contestat: es va intentar contra les drogues i contra el meu caràcter, que era el que es veia; contra la malaltia, no s'hi va intentar res.

Aquí és on encaixa una frase que ella havia deixat anar aquell estiu de passada, parlant del que li estava servint aleshores: que havia après a donar-li la volta a tot. Donar-li la volta a tot. Això és justament el contrari de reparar-ho. D'on li va venir aquella manera de mirar no ho sé ni em correspon, i no m'inventaré una habitació on no hi vaig ser. El que sé és l'altra cosa: que un relat construït tot sol, sense l'altre al davant, tria les paraules pel que alleugen. De la culpa se'n surt per dues portes, reparar el que es va fer o convèncer-se que no hi havia res a reparar, i la frase amb què ella va sortir per la segona la va repetir tot l'any: que no podia ser d'una altra manera. Ningú no se sent culpable del que no podia ser d'una altra manera; ningú no se sent culpable que plogui. El seu cos sabia

que sí que podia ser d'una altra manera, i per això, com ella mateixa va explicar, li va fer mal molts dies.

I el relat que en va sortir té una estructura que he tornat a veure després en tots els relats sobre mi. Per anar-se'n, apoderament: l'única cosa que havia fet per si mateixa, ser egoista li donava pau, anar-se'n era amor; va anomenar amor l'anar-se'n quatre vegades en quatre mesos. Per al que va ser malaltia, victimisme: que no era cap víctima, que havia de ser jo, que hi donés una volta, que l'atabalava. Li va demanar responsabilitat plena a l'únic dels dos que tenia una malaltia que l'anul·la, i es va concedir a si mateixa la fragilitat que li negava a ell. I el buit que va deixar obert és aquest. Tres dies després de la meva alta, ella mateixa havia escrit que allò havia estat un núvol negre que em va agafar pel mig i que no era jo. La distinció entre la malaltia i la persona la tenia feta abans que cap metge meu, i la va fer servir per anar-se'n de totes dues: el núvol el va tractar un hospital, i el que va deixar en aquella casa vaig ser jo. Després es va dedicar a netejar el record del núvol, que era l'única cosa que se n'havia endut d'allà. I dos anys després, en un altre lloc i amb una altra gent, el mateix núvol tindria un altre nom. Això s'explica on toca.

A això la clínica en diu revictimització: primer et castiga la biologia i després et castiga la gent pels símptomes d'aquell mateix càstig, perquè l'entorn no llegeix un brot com llegeix un infart, el llegeix com una revelació. I quan el relat de l'altre necessita que siguis el dolent, el relat es tanca i ja no admet res que vingui de tu, ni un t'estimo ni una pregunta pel gos. Tot aquell any li vaig demanar perdó per estar malalt, i ho vaig fer perquè em vaig creure el que em deia. Un malalt demanant perdó pels símptomes a la persona que el va deixar per tenir-los té nom, autoestigma, i està mesurat: prediu pitjor adherència, més depressió i més aïllament. Abans del canal, de les denúncies i dels folis, la primera font del meu autoestigma va ser ella. I ho vaig aprendre tan bé que anys després continuava demanant perdó per existir.

El dia del meu aniversari em va felicitar al migdia, i a la nit hi va haver una hora i mitja de conversa que va anar baixant d'esglaó en esglaó. Li vaig explicar el dia: una torradora que ens faltava a casa, una tassa, un dinar fora amb la Lidia. I després el bucle: que valia la pena haver-ho tornat a intentar. Ella va tallar al minut següent, que allò no era real, que jo estava amb algú i ella amb ella mateixa. I aleshores va escriure el més nu que va dir en tot aquell any: que ara tenia una vida que li agradava, encara que no fos la que volia. Que no volia estar sola totes les nits, i que no havia tornat a dormir amb ningú com dormia amb

mi. I que però ja està, que perdona. Ho poso perquè és seu i perquè explica l'altra cosa: t'estimo però no et puc veure, dit durant mesos a un cervell amb el sistema d'aferrament trencat, és una porta que s'obre i es tanca a intervals irregulars, que és exactament la manera de mantenir enganxat un animal.

Uns dies després es va oferir a parlar per telèfon, i la trucada va arribar, i la vaig agafar passejant amb la Lidia. I en aquella trucada, amb la veu que no cap en un xat, em va culpar de la sífilis de quatre anys abans, de la qual ella no sabia res: ni que anava muntada a sobre del dels tretze anys, ni que aquella tardor jo estava precisament en això, en teràpia, veient-ho remetre per primera vegada a la vida amb l'estabilitzador a dins. Aquella trucada em va ensenyar que el t'estimo i sempre serà així era el que es podia escriure, i que el que es podia dir en veu alta era la sífilis. I que el retret va arribar en el moment exacte en què jo m'estava, per fi, curant del que em retreia.

Nou dies després va ser el sopar d'empresa. Pel meu aniversari havia anat a un concert i havia begut bastant més del normal, i al sopar vaig tornar a beure molt més del raonable. Poc abans de mitjanit li vaig escriure, i ella va contestar que era curiós que justament un any abans estiguéssim fatal. Jo, que sí: fatal fatal, fatalíssim. Ella, que tot s'acaba i comencen altres coses. Jo, que em rebentava dir que sí. Passada la mitjanit em va preguntar per la cançó del sopar de Nadal, li vaig donar el títol, i ella va contestar amb una emoticona d'ulls en blanc, i de matinada em va preguntar què em passava. I van arribar els tres missatges de la nit. Que res, que què li estranyava. Que perquè ella no era l'enemic. Que era el meu enemic. Ella va preguntar a què venia allò. Jo, que venia a tot el procés de merda que m'havia hagut de treballar per deixar-la enrere, per oblidar el que més m'importava en aquesta puta vida de merda. Ella va contestar una sola paraula, un d'acord, i se'n va anar a dormir.

L'endemà al matí jo era a classe. Ella va escriure que el de la nit anterior no li havia agradat gens; que no consentia tornar al mateix d'un any abans ni que jo em pensés que hi podia vomitar el que em donés la gana; que no era sa. Vaig contestar al minut següent: que tenia recent l'última mobilització amb la meua psicòloga, amb qui estàvem traient precisament el trauma per separació; que em va sortir la ràbia i la tristesa d'haver-nos perdut, i que no li hauria hagut d'escriure. Ella em va dir que em centrés en el que tenia i que la deixés; que ella també ho feia i no m'alterava les rutines ni els sentiments; que es pensava que tallaria la comunicació per allà; que sempre era com volia jo. I jo: que ostres, Marta, que no la volia fastiguejar, que em bloquegés i prou, que li demanava

disculpes i que no ho tornaria a fer. Ella: doncs ho fas. O sigui, que aquell bloqueig el vaig demanar jo. I el vaig respectar un any sencer sense escriure-li ni una vegada. El que vaig vomitar va ser una frase, en un any de t'estimos i de perdons; per una frase, un any de bloqueig, i ho firmo, perquè un cervell com el meu pot amb un no quan té tres coses al davant: un motiu, una frase i la seva pròpia petició. Sense elles, no. Convé guardar-ho, perquè és la prova que fa falta per al següent.

I una cosa d'aquell matí que ella es pensava i que és falsa: que el seu silenci era neutre. La persona que li posa en hora el rellotge a un altre no desapareix sense canviar-li el ritme, i ja he explicat el que fan els canvis de ritme en aquesta malaltia. El seu silenci m'alterava les rutines igual que els meus missatges a ella. Amb una diferència: ella ho deia i jo ho ingressava. Les setmanes de després vaig tornar a escriure de matinada, cada vegada més, el primer senyal que anys més tard aprendria a llegir. Tres mesos després estava ingressat.

Capítol 32 · La doctora

La metgessa que em va portar durant els cinc anys següents no m'havia vist ingressat ni una sola vegada. Al primer em va atendre la psiquiatra de guàrdia, que va recitar el seu protocol i em va tornar al carrer sense posar nom a res; al segon va ser una altra la que em va donar el nom i va desaparèixer de la meua vida en firmar l'alta. La que em va tocar després, la de l'ambulatori, la de les cites cada poques setmanes i la dels informes i les receptes de tots els anys que venien, era una tercera, i en aquest llibre no tindrà cap més nom que aquest: la doctora de l'ambulatori. De la primera cita en vaig sortir sabent que allò aniria malament, i no pel que feia, que estava ben fet. Per com mirava. Jo no era, per a ella, un home amb una malaltia. Era un toxicòman. D'allà sortia l'única pregunta que se'm va fer cita rere cita durant un lustre: no què t'ha passat, sinó què has pres. I quan dos anys més tard va arribar la denúncia, que té el seu capítol, va entrar en aquella habitació abans que jo i li va canviar el color a tot: des d'aleshores vaig ser un agressor amb un trastorn que explicava la seva conducta sense excusar-la. El que li passés per dins me l'estic inventant jo; el que firmava és als papers. Estable, un manipulador compensat. Recaigut, la confirmació del que ja se sabia. Callat, un deshonest.

Posaré una consulta sencera, perquè sense ella això és la paraula d'un pacient contra una professional que el lector no ha vist mai.

Una habitació amb una finestra que donava a un pati de blocs, una taula, l'ordinador girat de costat i tres cadires: la d'ella, la meua i una tercera que en cinc anys no va quedar buida ni un dia. Jo parlava i ella escrivia, i cada poques frases treia els ulls per sobre de la pantalla el temps just de comprovar una dada, com qui treu la vareta de l'oli, la mira i la torna a ficar. I arrencava sempre pel mateix lloc.

—Què has consumit?

Allò, i res més que allò. Ni com dorms, ni com va el del jutjat, ni com portes el del teu pare. Cinc anys de cites obertes amb aquella pregunta, sostingudes

amb aquella pregunta i tancades amb aquella pregunta, i el que jo contestés aterrava en una ratlla.

Hi va haver un dia que vaig intentar explicar-li l'apanyo que m'havia muntat pel meu compte, que era una barbaritat, sí, però una barbaritat amb la seva lògica a dins.

—No la prenc pel tabac. La prenc per no beure. El que intento és substituir l'alcohol amb això.

Mesos més tard, en un informe seu que necessitava per a un altre tràmit, hi vaig trobar escrit que el pacient referia consum d'aquella substància amb intenció de deixar de fumar. Ni la meva pitjor idea va arribar sencera al paper.

Després girava una mica la cadira cap al costat, on hi havia la meva mare, o la meva germana, segons el dia.

—I vostè què ha notat?

I la meva mare deia el que es veu des de fora i en els dies dolents, que és l'única cosa que es veu des d'allà: que em trobava fatal, que bevia, que anava penjant vídeos. Ni una paraula falsa. Estava morta de por, no li havien donat ni una sola eina i contestava amb el que tenia. Aleshores arribava el que sosté aquest capítol: totes dues es posaven a parlar de mi en tercera persona amb l'interessat a mig metre. El pacient minimitza. El pacient no reconeix el consum. A consulta se'l veu tranquil, abordable, col·laborador. Jo, allà assegut, amb l'abric damunt dels genolls, escoltant com es teclejava el document que unes setmanes després llegiria un jutge.

El tractament interdictor, aquell que et deixa el cos impossible si beus, me'l va oferir una vegada.

—No.

Així, pelat, sense explicar per què, perquè explicar era regalar material. A l'expedient hi va quedar com a rebutjat pel pacient, i aquella línia va funcionar durant anys com la prova documental de la meva mala voluntat.

I tancava pel seu: la recepta, el dia de la següent i un tràmit.

—Et derivaré a infermeria, perquè t'expliquin quatre coses sobre el trastorn.

Quatre coses van ser, literalment: unes quantes sessions, el bàsic, fins després. Psicoeducació de la de debò, amb mètode i amb hores, no me'n van donar cap fins a set anys després de tenir el diagnòstic, i ben segur que no va sortir d'allà. D'aquella habitació jo me n'anava sempre igual, amb el paper a la mà i amb la sensació exacta del que acaba de passar un control de carretera.

I un dia, arran de l'alcohol, em va dir una frase. Que si alguna vegada bevia i perdia el control, podria violar algú. No consta en cap paper i per això l'escric aquí, que és el centre de tot això. Vaig sortir de la consulta sabent el que era jo per a la meva metgessa, i no era un pacient amb un trastorn afectiu: era un violador en potència a qui es tenia vigilat amb fàrmacs. No m'ho vaig empassar, perquè no era veritat ni ho havia estat mai; però ho deia la persona amb autoritat total sobre la meva història clínica, i els seus informes viatjaven al jutjat, i aquella frase se'm va quedar dins del sistema nerviós amb el pes d'un objecte. I encara falta la capa de sota, que és la que més em costa de posar. En una anamnesi meva d'ingrés hi figura, com a dada biogràfica i prou, sexualitat precoç i múltiples relacions sexuals de risc des dels tretze anys. En passiva. Sense subjecte. Sense ni una sola pregunta al darrere. Cap nen de tretze anys no té sexualitat precoç: té adults al voltant fent el que no havien de fer, i aquella frase és un dels marcadors centrals de l'abús sexual infantil. Estava escrita, i ningú no va preguntar mai. Dir-li a aquell pacient que podria violar algú no és només un judici temerari: és agafar la víctima i posar-la, sense voler assabentar-se'n, del costat de l'agressor. El que allò produeix està descrit i se'n diu segellar el silenci. Amb aquella frase a sobre, a veure qui li explica a aquella senyora el que li van fer als tretze anys. La dada veritable, la del nen, es va quedar justament on era, enterrada i amb una vergonya nova fent guàrdia a sobre.

Després hi havia el dispositiu, que és la paraula que li correspon. Se'm va ordenar anar-hi acompanyat, amb la meva mare o amb la meva germana, un any darrere l'altre; sol no em volia, i una estona a soles no se'm va oferir mai. A veure on parlava jo del suïcidi del meu pare, amb la seva vídua a la cadira del costat. A veure on parlava de la meva sexualitat, de la meva vergonya o de la meva por, amb la meva família d'origen prenent nota a la meva dreta. Se m'exigia transparència absoluta i se'm negava l'únic format on la transparència és possible. I els informes es cuinaven amb el que elles explicaven per telèfon, que era el que es veu des de fora i en els pitjors dies, perquè el que digués jo no computava. D'allò hi ha un matí que ho retrata sencer, i és del pitjor mes de la meva vida: vaig saber que m'havien mogut una cita, vaig donar per fet que l'havia moguda la meva mare trucant pel seu compte, i li vaig escriure com vaig poder que ella no era psiquiatra, que el pacient era jo, mama. I ella, minuts més tard, aterrida i sense ni una sola eina a la mà: que perquè jo estava malaltet i se me n'anava l'olla i després les buscava a elles. Jo estava brotant. I la meva psiquiatra redactava amb el que li explicaven els que trucaven.

Així que vaig mentir. Vaig minimitzar. Em vaig callar recaigudes senceres. Qualsevol cosa que jo deixés anar allà dins podia acabar redactada, i el que estava redactat acabava davant d'un jutge: explicar-li els meus símptomes i els meus consums era, sense cap metàfora, declarar contra mi mateix cada tres setmanes. No m'amagava per deshonest; m'amagava per supervivència, i aquella ocultació que el meu expedient va anotar com un tret del meu caràcter era, en aquell despatx, l'única conducta racional que quedava disponible. El liti me'l prenien com un pres compleix l'horari del mòdul: no perquè hi cregui, sinó perquè l'altra cosa és pitjor. I en el pròdrom de cada recaiguda d'aquells cinc anys el vaig deixar anar i vaig anar a buscar el de sempre. Vaig trigar un lustre a poder-ho dir amb les paraules exactes: l'aliança terapèutica no és l'adorn de la consulta, és una variable clínica de les que mouen el resultat; i l'adherència no és cap tret del malalt ni se li mesura al caràcter, és una propietat de la relació entre dues persones. I el trauma, que era el que hi havia sota el meu diagnòstic, només es toca en condicions de seguretat: sense seguretat no hi ha revelació, i sense revelació no hi ha res per elaborar. A la meua vida no hi havia cap lloc menys segur que aquella consulta.

I ara l'altra meitat, amb la mateixa lletra, perquè si no això no val res. Jo era un quadre per posar-se a tremolar: un tipus u amb politoxicomania, amb causes obertes als jutjats i amb un talent sobrenatural per amagar el que em convenia. Els fàrmacs que em va posar van ser els que s'havien de posar, i això ho reconeixeré sempre. Amb la metgessa que ajustava la pauta no tinc cap problema. El tinc amb la persona que portava la ploma. Un lustre sense ni una sola pregunta sobre el dol pel meu pare, sobre els anys d'assetjament a l'escola, sobre el dels tretze; sense enviar-me a psicologia, sense cap intervenció psicoeducativa de la seva mà. I els informes, sembrats d'errades, fins i tot un que jo havia de presentar en un jutjat.

El que em va costar sortir d'allà explica el sistema sencer. Una nit li vaig escriure a la Sonia que em canviaria de psiquiatra, i el perquè anava en tres missatges seguits: que no era adequada; que no em cuidava, que es limitava a dispensar psicofàrmacs; que mai no havia demostrat ni empatia ni respecte per la meua condició. Allà dins no hi ha rancúnia. Hi ha un diagnòstic de la relació. I s'hi van trigar set mesos. Set mesos entre el dia en què un pacient deixa escrit que la seva psiquiatra no li serveix i el dia en què li arrenca al sistema el trasllat, i en aquell buit hi cap, completa, la pitjor descompensació que he tingut. Quan per fi la meua mare va aconseguir la cita jo estava treballant i amb el jutjat en

marxa, així que li vaig demanar que hi pugés ella a demanar-ho en nom meu i li vaig dictar com ho havia de plantejar: que si a la doctora no li molestava que el seu pacient pogués fer una vida normal, m'aniria bé un de tarda i a prop de casa. Amb aquelles formes. Demanant permís perquè em deixessin canviar de metge. Aquella nit la meva mare va rematar el dia explicant-me que havia parlat amb l'advocat i que intentarien que jo no tornés a trepitjar aquella habitació, i que potser no la trepitjaria mai més. Cinc anys després, aquella era la millor notícia que algú em podia donar sobre la meva pròpia psiquiatria.

I la prova que el problema no era jo arriba amb el metge que va venir després, que té el seu capítol. Em vaig asseure davant d'ell amb el mateix cervell, la mateixa malaltia, la mateixa biografia i uns fàrmacs equivalents. L'única variable que va canviar va ser qui hi havia a l'altra banda de la taula i com mirava. El resultat consta a l'expedient: més de dos anys de cites sense faltar-ne a cap, les litèmies al dia, abstinència total. I un detall que val per l'informe sencer: aquell tractament interdictor que a l'etapa anterior hi figura com a rebutjat pel pacient el vaig demanar jo, per la meva boca, així que vaig tenir al davant algú amb qui dir la veritat no costava res. La meva mala adherència d'aquells cinc anys no va ser mai cap tret meu. Va ser una propietat de la relació.

I mentrestant el cos anava portant el compte, i infermeria l'anotava amb una diligència exemplar: els quilos, la tensió alta, la taquicàrdia estant quiet. El que no consta és que ningú llegís aquella corba pel que era, un organisme infant-se de por. Des del mes dels àudios fins a l'embòlia pulmonar que gairebé em mata, nou mesos després de sortir d'aquella consulta, la bàscula va pujar de noranta quilos a cent cinquanta-cinc. Una relació de causa no la pot demostrar ningú, i no faré amb la seva història el que ella va fer amb la meva, que va ser afirmar sense proves. Dic només això: em va veure engreixar-me a ulls vistos, any rere any, i no va obrir la boca ni una vegada.

Fa uns mesos li vaig demanar a la meva germana els informes d'aquell lustre, em vaig asseure un matí a llegir-los d'una tirada, i vaig posar una queixa per escrit on s'havia de posar. No per cobrar-me res: perquè en quedi constància, i perquè potser li està passant ara mateix a un altre pacient en aquella habitació. No em va sostenir: em va vigilar. No em va explorar: em va classificar. No va amortir els meus estressors: en va ser un.

Capítol 33 · El Messies

Aquell hivern el vaig passar amb la Lidia. La Lidia era la noia que s'havia assegut a la cadira del meu primer ingrés, i des d'aleshores havíem construït una vida sencera: el pedaç que es va posar damunt d'un forat amb la forma exacta de la Marta va aguantar gairebé un any i mig i va ser, per molt que diguessin després els papers, una relació de les de debò, i a més bonica gairebé tota l'estona. Vam posar casa al poble de la meva mare, un pis primer i un àtic després, i qualsevol que ens mirés des de fora hauria dit que aquell home havia refet la seva vida. A dins la cosa anava d'una altra manera. Ella arrossegava el seu a mig tancar: s'havia separat del seu ex per venir-se'n amb mi i continuava pujant a un tren gairebé tots els mesos per anar-lo a veure a la ciutat on ell vivia, dies sencers, i jo m'ho empassava callat. El que jo havia estat dos anys abans ni s'hauria immutat, ho hauria explicat com a part del paisatge; aquell home ja no existia, i a aquest li feia mal cada viatge i no obria la boca. I van arribar les festes i ella se'n va tornar al seu país unes quantes setmanes, i em va deixar sol a l'àtic. Per aquella soledat, i no per cap altra cosa, van tornar les drogues. No vaig recaure de festa, no vaig recaure per vici: vaig recaure sol, en aquell àtic, amb ella a milers de quilòmetres i amb la Marta dos anys sense enterrar. I fins i tot aquella part lletja va ser dels dos: el de les drogues va ser una experimentació en companyia, i després el penediment també va venir per duplicat.

Ja tornada ella, una tarda del principi d'aquell any vam consumir ketamina. Faltaven pocs dies perquè un virus s'instal·lés a la vida de tothom i muntés una quarantena planetària de les autèntiques, i no és cap detall menor, perquè aquell tancament jo l'havia demanat l'any anterior en els meus deliris: li havia demanat a Déu que fiqués la gent a casa seva amb els seus fills i els seus animals, una altra de les paradoxes que l'apofènia m'anava servint en safata. En un cervell com estava el meu aleshores, amb la medicació que portava i amb la fragilitat que porto sempre, aquella dosi va obrir una porta que no s'hauria hagut d'obrir mai.

I el que va passar a l'altra banda s'ha d'explicar, perquè no va ser cap col·locada i perquè d'allà va sortir la meva manera d'estar al món per a la resta

de la meua vida. L'ànima se'm va desenganxar del cos. Sense metàfora: es va acabar el cos, es van acabar els sentits, es van acabar el nom i les vores. El que quedava de mi surava en un buit que no era fosc ni fred, sinó ple. Els cabalistes tenen una paraula per a això, Ein Sof, el que no té límit, l'anterior a qualsevol creació; jo aleshores no sabia que allò tingués nom ni tradició. Sabia que hi era a dins, sense contorn, i que en aquell no-res que era totes les coses hi havia una Presència. Ulls no en tenia, així que no la vaig veure. Orelles tampoc, així que no la vaig sentir. Em va arribar per l'única cosa que em quedava posada, la consciència pelada, i el que em va arribar va ser Déu. Que era la droga, em direu, i és clar que sí, i no seré jo qui ho discuteixi: la porta la va obrir una substància, les portes que obren les substàncies es paguen a preu d'or, i aquesta la vaig pagar amb el pitjor brot que he tingut. Ara bé, que la clau fos química no informa de res sobre el que hi havia darrere de la porta. Messies ja m'ho havia cregut abans, en una altra ciutat, com un deliri més de la col·lecció. Aquella vegada va ser diferent: va ser l'any en què el meu Déu i la meua malaltia es van tocar, i no els he tornat a poder separar del tot.

El nom clínic va al costat, i no li treu res. En la mania amb psicosi el deliri sol anar a joc amb l'ànim (els manuals diuen congruent amb l'estat d'ànim), i això significa que un home eufòric no deliria que el persegueixen: deliria que l'han escollit. La grandesa, la missió, el secret que només ell entén, Déu parlant-li a l'orella. L'argument el tria l'ànim; la psicosi hi posa únicament la convicció. I el deliri místic és el més antic i el més barat de muntar, perquè el cervell no fabrica res de nou: agafa el més valuós que té guardat i l'infla fins que omple l'habitació. Si a un nen amb el cable d'allò místic solt de sempre li poses una tassa de ketamina en què ha tocat Déu, el material ja està servit. L'experiència era meua i no la discuteixo. El que la mania en va fer va ser ascendir-la a càrrec: de he sentit Déu vaig passar a sóc el que Déu ha enviat. La frontera entre una experiència i un deliri no és en el que un sent. És en el fet que s'acaba el dubte.

El pròdrom va venir amb escenari de cinema. Els meus germans i jo tornàvem de Roma, d'un viatge a la terra de la meua mare en què ja m'havien notat descompensat del tot i que va sortir conflictiu de principi a fi. Vam veure aquella ciutat buida com no l'ha vista ningú des que existeix el turisme: hi vam aterrar justament el dia que Itàlia tancava. A l'avió de tornada li vaig escriure a la Lidia que m'havia llevat empenyat pel repartiment dels cacauets, i ella em va contestar que pobret de mi, que ja dormiria a casa. Tres o quatre dies després de tornar va marxar a la ciutat del seu ex, i el discurs del president decretant l'estat

d'alarma el vaig veure sol, al nostre àtic. I no només el vaig veure: el vaig gravar. Hi ha per allà un vídeo meu comentant en directe aquell decret, en ple brot, amb una veu que fa por i dient coses senzillament brutals. De tots els meus brots en guardo gravacions així, fetes des de dins pel que els està patint, i no he trobat res de semblant a internet. Per ara els guardo i prou.

Dos dies abans de l'estat d'alarma, a primeríssima hora, li vaig escriure a la meva mare el que ve a continuació, i va en el mateix ordre en què em va sortir dels dits: que si el seu fill la mata, es mor amb un somriure als llavis. Que havien de continuar tancats fins que allò passés. Que el virus era un invent i jo no el tenia. Que ploraria de felicitat pel meu sacrifici. Que sentia moltíssim haver-la muntat d'aquella manera, però que no existia cap altre camí. I deu minuts després, el més honest que vaig pronunciar en tot aquell mes: que potser m'ho estava inventant tot i allò no tenia res a veure amb el que jo pensava de debò. Ella va respondre el que pot respondre una mare a allò: quina càrrega portava a sobre, per què tornava a estar paranoic i agressiu, si allò volia dir que havia deixat la medicació i que feia comèdia davant de tothom. I en veure que per allà no s'hi entrava, es va apartar: que si jo ho veia així, endavant; que ells serien a distància per si feien falta; i que m'estimaven. L'endemà, amb el país entrant en estat d'alarma i amb el seu fill explicant-li que el virus era un muntatge, em va enviar un missatge per dir-me que se li havia oblidat una cosa: si m'estimava més que em fes una truita o una pizza. I que tant de bo no m'hagués enfadat amb ella. En aquelles dues línies hi ha la meva mare sencera i aquesta malaltia sencera: una dona sense ni una sola paraula tècnica a la boca, sense cap eina i sense cap culpa, oferint menjar calent i disculpant-se per si molestava.

I al darrere va venir el de les persianes. Em vaig plantar a casa de la meva mare i em vaig posar a picar-les a cops de puny, cridant que el papa era allà, viu, amb mi. En plena via pública, a crits, en un poble tancat a pany i clau. A dins hi havia la meva mare, la meva germana i la Lidia, que havia tornat al tercer dia perquè la meva família l'hi va demanar. No va baixar. Això ho vaig saber un any més tard i ho explico on toca, perquè el que em va fer al cap no va ser poca cosa. Em van endur detingut, i des de l'ambulància van sortir tres missatges seguits que ella va guardar: que estava una altra vegada a l'ambulància; que tot menys l'hospital una altra vegada, que no em fessin allò, que no era just; que volia alguna cosa millor que estar tancat com un pobre animalet. L'última línia d'aquell dia no la vaig escriure jo. La va escriure ella, una estona després:

que estava amb mi. No vaig aguantar brotat ni dues setmanes de quarantena. A l'ingrés no hi va aparèixer ni un dia.

De dins en conservo poc, i el poc el tinc complet, i el poso en l'ordre en què va passar, perquè l'ordre és la meitat del que s'ha d'entendre.

Tot just entrar em van deixar en una saleta perquè em canviés i em posés el pijama i les sandàlies de goma. I allà em vaig quedar, esperant que aparegués algú. No va aparèixer. Aquells dies no apareixia ningú enlloc, amb el personal desbordat i el planeta tancat per dins. Així que me'n vaig anar. Vaig obrir la porta, el passadís estava desert, al fons es veia la sortida de l'hospital, i ningú no m'ho va impedir perquè no hi havia ningú allà en condicions d'impedir-m'ho. Vaig arrencar a caminar pel polígon a veure si algú em donava una cigarreta. No vaig trobar ningú. Literalment ningú: en tot el camí no em vaig creuar amb un sol ésser humà. Persianes abaixades, carrers morts, el silenci d'un país ficat a casa, i jo pel mig amb el pijama de l'hospital i les sandàlies de goma, passejant pel decorat de la fi del món. Vaig passar per davant del pavelló que havien habilitat de dipòsit de cadàvers, amb els taüts a dins, i ho vaig veure sense veure-ho, perquè en aquell estat jo no registrava el que tenia al davant. Anava al cementiri on hi ha el meu pare i els meus avis, que cau a prop, a presentar-los els meus respectes: al mateix pare que acabava de cridar davant d'unes persianes i que ara anava a visitar sota terra, i la contradicció no em va fregar ni un segon, perquè la psicosi té una lògica pròpia i dins d'ella tot encaixa com en un plànol ben traçat. Va ser la tercera de les tres vegades que ja vaig anunciar: la del lloc on el van trobar, la de les persianes i aquesta, i les tres amb el mateix dibuix, un cervell trencat corrent cap al mateix home. No hi vaig arribar. Em van trobar, com no. Sempre et troben.

I per això em van lligar. Ho deixo escrit amb el motiu per davant, perquè el motiu és la meitat de l'assumpte: no em van lligar per estar agitat; no em van lligar perquè em resistís (no em vaig resistir, no m'he resistit a un ingrés en tota la meua vida); no em van lligar per frenar res del que estigués passant en aquella habitació, perquè allà no passava res. Em van lligar per haver fet un tomb.

Ho van fer un zelador i una infermera, i a ells no els guardo res, que anaven desbordats, sense mitjans, fent el que el paper diu que s'ha de fer. El que sí que s'ha d'explicar és què és una contenció mecànica, perquè un sent el van subjectar i s'imagina una cosa gairebé assenyada, de l'estil de cordar-li a algú el cinturó. No va d'això. Va de tenir les quatre extremitats fermades a un llit, de panxa enlaire, sense poder-te girar, sense poder-te gratar, sense poder beure aigua si

no ve algú a posar-te el got, durant hores i a vegades durant dies. I una precisió a favor de l'hospital, perquè la imatge que té la gent ve del cinema i s'ha de dir igualment: les corretges ja no són de cuir, són amples i de cotó, i no deixen els canells en carn viva. Això és cert. I no canvia res de l'altre.

L'altre és que ningú no em va dirigir la paraula. Ni abans, ni mentre, ni després: ni una frase explicant-me què m'estaven fent, quant duraria o què s'esperava de mi perquè s'acabés, i a aquell silenci hi he donat més voltes en sis anys que a les corretges. Dins meu no hi havia agitació: hi havia pànic barrejat amb incredulitat, i aquella barreja no l'hi desitjo a ningú. D'una banda el cos lligat a un llit; de l'altra el cap repetint que allò era impossible, que a mi no, que això no se li fa a una persona. I a sobre el que no surt mai quan l'assumpte es discuteix en una tertúlia: demanar-li a un desconegut que et netegi. Que t'acosti l'orinal. Que et doni menjar a cullerades, com a un nadó, amb la vista clavada al sostre. Jo he tingut uns quants deliris, i els deliris, al costat d'allò, semblen una cosa raonable. El que era delirant era l'habitació. El que era delirant era el procediment.

I vaig forcejar. És veritat que les corretges no fan mal si et quedes quiet, i jo em vaig moure igualment, perquè al meu cap el lligat no era jo: era un altre a qui estaven fent alguna cosa de la qual l'havien de treure. Em vaig portar les canelleres a la boca i les vaig rosegar. Amb les dents i amb el coll, com un animal en un parany, fins a arrencar-les. I així que n'arrencava unes venien i me'n posaven unes altres. Quatre jocs de corretges em vaig menjar en tres dies. Tres dies. Això és el que hi ha a sota de la subordinada que aquest llibre va escrivint des de la primera pàgina.

I recorda ara, lector, el paràgraf que et vaig demanar que guardessis, el del clau a la paret. Als tretze anys, un d'aquells homes d'internet em lligava a un llit. M'immobilitzava, em violava així i feia fotos. Quan el zelador va estrènyer la corretja estava aplicant un protocol de contenció mecànica; el meu sistema nerviós, mentrestant, era a vint anys de distància i en una altra habitació. La immobilització, ella sola, ja és un trauma descomunal per a qualsevol. En mi no inaugurava res: reobria amb precisió de calc. I en aquella planta no ho podia saber ningú, perquè no m'ho havia preguntat mai ningú: ni en aquell ingrés, ni en els d'abans, ni en una sola consulta en vint anys. Així que no estava barallant-me amb les corretges d'aquella nit. Em barallava amb les altres.

Després va arribar el protocol del virus: dinou dies aïllat en una habitació tancada, sense un estímul, sense una veu, sense tocar cap altre ésser humà, un

trauma que ni als presos se'ls aplica. El món sencer tancat a casa seva, i jo tancat dins del tancament. I allà, buidat fins al fons, em vaig quedar una altra vegada a soles amb la consciència pelada, i la Presència hi continuava sent. Resulta que al mateix lloc s'hi arriba per dos camins oposats, omplint-se fins a rebentar o buidant-se fins a desaparèixer: la ketamina o la cel·la. I vaig resar, i no perquè m'obrisin la porta: vaig resar perquè allò significés alguna cosa, perquè un patiment amb significat s'aguanta i un sense significat no hi ha cos que el sostingui.

En tres setmanes el meu únic contacte humà va ser un infermer que apareixia cada nit, sempre a la mateixa hora, amb la medicació. Calb, d'uniforme, eficient. Es quedava al llindar amb el gotet i em deixava anar invariablement la mateixa pregunta.

—Com estàs?

I la pregunta anava de debò, això ho vaig saber aleshores i ho mantinc. Aquell home tenia claríssim que ficar un aïllament pel virus damunt d'un ingrés psiquiàtric era una crueltat afegida a una altra que ja anava sent considerable, i preguntava perquè li importava. I tot i així sonava a broma pesada, i cada vegada que ho sentia em venien ganes de rebentar l'habitació. Com estàs. Com estàs. Ni als presos comuns se'ls aïlla d'aquella manera. Als que han fet mal de debò no se'ls deixa tres setmanes sense veure una cara, i jo era allà perquè el meu cervell era una tempesta que ni havia demanat ni sabia aturar. I tanmateix esperava aquella hora igual que s'espera una visita. La resta era una habitació, una finestra i el meu cap. Fins a l'alta no vaig tornar a veure ningú.

I ara el que s'hi va quedar instal·lat, que és la part que no surt en cap informe. Aquella cadena que ja vaig explicar, la de l'ambulància, la saleta i la porta que es tanca des de fora, tenia des d'aleshores una baula més al final, i aquella baula havia deixat de ser imaginària. Els metges en diuen trauma induït pel tractament, que és el dany que produeix el mateix acte de curar quan no mira la història del que té al davant; i al que deixa al darrere en diuen fòbia institucional, que en paraules planes significa estimar-se més passar un pròdrom sol, tancat en una habitació, abans que tornar a trepitjar el lloc on et van fermar. Allà es tanca el cercle més cruel d'aquesta malaltia, i en el meu cas es va tancar unes quantes vegades: per por es retarda l'ingrés, el retard el fa més greu, i com més greu és, més por deixa per a la pròxima. Aquesta és la factura amagada de les corretges, i no és als canells, que els canells es curen en quatre dies.

Amb els uniformes el cos fa justament el contrari, i és el més difícil d'explicar de tot això. No em disparen: m'apaguen. Davant d'una placa o d'una bata blanca m'encongeixo, se me'n va la veu, dic que sí a tot, col·laboro i a sobre dono les gràcies. Per això em vaig callar de cop quan van arribar els municipals al de les persianes, i per això vaig anar caminant pel meu propi peu a tots els llocs, tranquil, amb una docilitat que a qualsevol que estigués mirant li resultaria gairebé còmica en un home que acabava de cridar-li a un mort de matinalada. Al que ha crescut rebent cops de l'autoritat no se li acut rebel·lar-s'hi: obeeix més ràpid que ningú i s'ho guarda per a després. Vaig trigar anys a poder dir això en veu alta, i el dia que per fi l'hi vaig explicar al metge que va venir després ho vaig explicar plorant, amb la vergonya absurda del que demana perdó per una cosa que li van fer a ell.

Em van donar l'alta amb l'estat d'alarma en marxa i em vaig instal·lar a deu metres de la meva mare, i els seus missatges d'aquelles setmanes són el més semblant a un tractament que vaig rebre en tota aquella primavera: com vas, si has menjat, posa't una jaqueta que ha refrescat. I al mig, sempre, la mateixa pregunta: si ja m'havia trucat la psiquiatra. Quan va trucar per fi i em va despatxar en quatre preguntes, la meva mare em va dir que anés demanant la cita de la injecció i va anul·lar ella mateixa la d'un altre hospital que ja no servia de res. Una dona gran, per telèfon, en ple confinament i mentre li feia el sopar, gestionant el seguiment psiquiàtric d'un fill acabat de sortir d'una planta. I un d'aquells matins li vaig enviar un text llarg sobre l'aferrament ansiós, allò que el cuidador només hi és a estones i el nen es passa la infantesa mesurant, sense saber mai si hi serà. Em va contestar que era interessantíssim, que tant de bo ho hagués llegit molt abans, que ara m'entenia moltíssim millor i que la perdonés per no haver-se'n adonat. I al missatge de després, si l'hi havia enviat també a la meva germana, perquè li semblava que l'havia de llegir. No es va defensar, no ho va discutir, no em va acusar d'estar reescrivint res. Tres setmanes després d'una planta de psiquiatria, amb el món tancat a pany i clau, la meva mare i jo fèiem per fi el que no havíem fet en trenta-quatre anys: explicar-nos.

I hi ha una cosa d'aquell any que no vaig ser capaç de veure: la meva tia, la germana del meu pare, es va morir del virus, i no la vam enterrar, perquè aleshores els morts d'allò no s'enterraven. Tenia la dada dins de la meva pròpia família, amb cognoms i tot, i el cervell a qui arribava no estava en condicions de tramitar-la. I la Lidia, des de fora, em va deixar per escrit el que jo tampoc no vaig saber veure: que l'ingrés havia estat positiu si jo estava brotat, i que ella

sentia que l'estava arrossegant al meu brot, i que també per això se n'havia anat. Anys més tard, quan ja no quedava res per arreglar ni ningú a qui convèncer, li vaig escriure l'única cosa que hi havia: que me'n vaig enamorar de debò, que per això em va costar tant renunciar-hi, i que d'allà va sortir aquella vena venjativa meva en estat maníac. És l'única vegada, en tots els meus arxius, en què anomeno la meva pròpia part lletja sense que ningú me la retregui.

Capítol 34 · La planta vint-i-sis

Del primer any amb nom i amb la sal me'n queda un borró, i hi ha motius: va ser el primer de medicació de debò, i també el primer en què vaig arribar a fregar l'eutímia. Aquella treva no consisteix a convertir-se en una persona corrent; consisteix a ser un mateix però amb el mar quiet, amb les seves ratxes de gris i el seu soroll de fons. I la treva va tenir el seu preu al principi: sedació, lentitud i una memòria que funcionava a salts. Vaig sortir de l'ingrés del confinament, vaig treballar, vaig fer un màster, vaig anar a teràpia i no vaig fer mal a ningú. I en aquell estat, a principis d'aquella tardor, un psiquiatre privat em va oferir revisar el diagnòstic. Que és exactament el que un malalt amb anosognòsia està desitjant sentir des del dia que l'hi van donar. Agafat a aquella frase, vaig deixar l'injectable aquella mateixa tardor, sense dir-ho a ningú. I quan va arribar l'hivern vaig deixar el liti. Tots dos. Pel meu compte. Ningú no me'ls va treure i ningú no se'n va assabentar, perquè un home que fa uns mesos que està bé no dóna cap senyal d'haver deixat res. Dóna el senyal contrari: està bé.

Això és el que els metges anomenen perdre l'adherència, i en aquesta malaltia la perd la meitat dels pacients en algun moment, i no pas per rucs: per la sedació, pels quilos, pel dol de les pujades, que es troben a faltar encara que hagin rebentat la vida, i sobretot pel mecanisme que ja porta el seu nom en aquest llibre, el de trobar-se bé i fer servir això com a prova que no hi havia res per tractar. A mi em tocava, a sobre, la volta de rosca de la sal: cada pastilla era la del meu pare. I el que passa quan es retira l'estabilitzador està mesurat des de fa més de trenta anys: dels que deixen el liti de cop, més o menys la meitat recau en els mesos següents, la recaiguda sol ser cap amunt, cap a la mania, i arriba tant més de pressa com més brusc ha estat el tall. El que el deixa a l'hivern es planta a la primavera sense fre, i si a més no dorm, beu, està sol i li treuen el terra, té les quatre condicions que en un tipus u precedeixen un brot. Aquell hivern vaig reunir les quatre, i l'última me la va portar el telèfon.

Perquè en aquelles mateixes setmanes em va arribar el bloqueig. Feia un any que no parlava amb la Marta, i en aquell any havia fet el que un home pot fer

per portar-se bé: no escriure-li. I un dia d'aquell hivern li vaig escriure, per preguntar-li com estava. Em va contestar al mateix minut: que hola, que el gos estava genial, que s'alegrava moltíssim que jo estigués bé i de la meua teràpia, i que em cuidés molt. Vam parlar que anava al cinema, del fred, que havia caigut aigüaneu tot el dia. Tres converses així, amables, sense cap transcendència. Jo no volia tornar amb ella. Volia una sola cosa, i no em va donar temps a dir-la: veure el gos. I a la tercera, sense cap avís, em va bloquejar. Li vaig preguntar què tal el cap de setmana. Setze minuts més tard, si m'havia tornat a bloquejar i a compte de què. I un minut després vaig escriure l'últim missatge d'una conversa de quatre anys i mig: que les coses es diuen, que no hi havia cap necessitat de fer-ho així. Ningú no va contestar. Li vaig enviar un SMS per demanar-li un tancament amb un mínim de dignitat, que allò no m'ho fes. Res. I s'ha de dir amb la mateixa exactitud el que hi havia a la seva riba, perquè es llegeix a les seves pròpies frases i jo no ho vaig saber llegir: que em cuidés molt, que no pretenia res. Allò no és cap porta que s'obre. És la fórmula amb què es tanca una conversa. Ella ja s'estava acomiadant el primer dia, i jo vaig llegir una porta on hi havia un comiat.

I el que allò li va fer al meu cap no va ser cap tristesa. Va ser un curtcircuit. En un cervell com el meu el rebuig no es processa com una notícia: es processa com una amenaça, amb el mateix circuit amb què un altre processaria que el persegueixen, i va al diagnòstic amb el seu nom: sensibilitat al rebuig. I un bloqueig sense tancament és la forma més pura de rebuig que existeix, perquè no té cap perquè on agafar-se ni cap adéu a què respondre: és una porta que desapareix de la paret. El meu cap no va llegir cap bloqueig. Va llegir de cop tots els talls en sec de la meua vida, començant pels seus: la maleta de l'hivern del primer ingrés i l'enterrament del meu pare al qual no va venir. Allò, en un home sense liti des de feia setmanes i sense dormir, no és cap disgust. És un llumí en una habitació plena de gas.

On era jo, que això no ho ha explicat mai ningú. Al menjador de casa de la meua mare, al poble, dormint en un llit plegable, amb la tele al costat i la vida de la casa per sobre. Un home de trenta-cinc anys plegant-se cada matí amb el seu llit. Treballava des d'allà, tancat, amb l'agorafòbia començant a tancar-me el carrer. Bevia cada dia. No dormia. I en aquelles setmanes vaig trencar jo amb la Judit, una dona amb qui feia uns mesos que estava i que era del més adult que ha passat per aquesta història, en ple pròdrom, per telèfon i malament. Ella em va oferir deixar-ho en persona, com a adults. No hi vaig anar. Demanant-li a la

Marta per SMS el que li estava negant a la Judit per telèfon, i sense veure-ho. Com qui busca les ulleres amb les ulleres posades.

I enmig de tot allò es va organitzar una trucada a tres amb la Lidia, amb la millor intenció del món i amb l'efecte contrari. Allà vaig saber, per la seva pròpia boca, el que havia passat el dia de les persianes: que ella era a la casa, amb la meua família, i no va baixar, i que a l'ingrés no hi va aparèixer ni un dia. Assabentar-me de com a prop havia estat, i que va decidir no acostar-s'hi, em va encendre una ràbia que no coneixia. Això no ho escric per justificar el que vaig fer després. Ho escric perquè s'entengui. I a més hi va haver qui hi va donar un cop de mà. Dos desconeguts que es presentaven com a investigadors d'internet van decidir dedicar-li les seves tardes a la Lidia: es van posar a rastrejar-li la vida a la xarxa i em van portar un relat ja muntat. El que deia aquell relat és igual; el que importa és que el meu cap se'l va comprar sencer. Una paranoia fabricada tot sol cau pel seu propi pes. Una paranoia amb dos testimonis que et van ensenyant captures s'aguanta dreta. I em vaig llançar contra la Lidia a les xarxes, i no amb el desordre del que havia fet anys abans amb la Marta, sinó amb estructura, amb una lògica interna muntada per un cervell en brot. Vaig ser molt més sistemàtic. I justament per això vaig fer més mal.

Unes setmanes més tard ella em va posar per escrit el que feia mesos que es guardava: si entenia jo d'una vegada per què se n'havia anat, que era perquè m'eren igual les conseqüències del que feia i la gent que tenia al voltant. I al cap de pocs dies, amb els punts numerats, el resum més ben ordenat que m'han fet mai d'aquell any: jo estava malament; s'havia de parar i no hi havia manera, per les drogues i pel deliri del Messies; ella no tenia eines; jo era un mur per a qualsevol retroalimentació, ficat en un túnel cognitiu. Tres dies abans de rebre aquella llista jo li havia anunciat que la meua teràpia estava pràcticament acabada. Un home proclamant que està curat mentre li descriuen el túnel per dins. I pel mig vaig escriure dues frases que avui llegeixo pel que són: que no sóc bipolar i que sóc Marcos. Ella es va acomiadar bé: que el seu cos no anava bé, que m'havia de bloquejar, que ens donéssim un temps per salut. Em va desitjar sort amb la mudança i em va demanar que em cuidés. Dotze dies més tard jo estava ficat al grup del capítol següent.

Abans de l'hotel van passar dues coses més. Em va trucar la Raquel i vaig anar on vivia aleshores, i aquella nit vaig tornar a consumir. Qui tenia al davant coneixia la meua història de dalt a baix: els ingressos, el que aquella mateixa substància li havia fet al meu cervell un any abans, els dinou dies aïllat, les co-

rretges i la fragilitat exacta del moment en què jo estava. I jo ho sabia mentre ho feia. Era el camí dolent, sí, i l'altre camí, el d'aguantar-me sense res, em feia encara més por. I la setmana anterior, amb el pròdrom ja muntat i el relat de greuge menjant-me cada nit, vaig agafar el cotxe de la meva mare i vaig pujar sol a la muntanya del monestir sense dir a ningú on anava. Vaig anar a buscar el punt exacte on la Marta i jo, anys enrere, havíem fet l'amor al capvespre d'un dia gran, amb el monestir callant al voltant. Aquella vegada només hi havia vent, pedra i un home de trenta-cinc anys clavat al mateix lloc, mirant el mateix horitzó, sol del tot. I allà se'm va venir a sobre una certesa sense cap esclatxa: l'havia perduda. El que mossegava no era allò. Era la manera. Que la dona que probablement més m'havia estimat en tota la seva vida m'hagués esborrat sense acomiadar-se i sense ni tan sols retreure'm res. No era que m'hagués deixat. Era que jo havia deixat d'existir per a ella, i això és una altra cosa i mossega en un altre lloc. Vaig baixar la muntanya sencera amb una pregunta que no té resposta: si algú així em podia eliminar d'aquella manera, què era jo.

Així que posa-ho tot junt, que és el que no ha fet mai ningú, ni un jutjat ni jo mateix fins fa poc. Un home de trenta-cinc anys al llit plegable del menjador de la seva mare. Sense liti des de l'hivern i sense injectable des de la tardor. Bevent cada dia. Sense dormir. Amb l'agorafòbia tancant-li el carrer. Amb una recaiguda en la ketamina a sobre, davant de qui sabia de sobres el que allò li havia fet un any abans. Amb dos desconeguts alimentant-li una paranoia amb proves falses. Amb una relació que ell mateix havia trencat i una altra que havia rebentat a les xarxes. I sota de tot allò, el buit que havia deixat la Marta sense una paraula, que era l'únic que no podia anomenar. Set coses trenades, sis d'elles meves o de gent que no era ella, i damunt de les set una malaltia sense tractar. No va ser un home que un dia va decidir fer mal a ningú. Va ser un edifici sencer caient alhora.

Al cap de pocs dies de baixar d'allà vaig llogar una habitació en un hotel alt de la ciutat. Planta vint-i-sis, amb Barcelona a sota i jo mirant-la com si fos el rei del món. I s'ha de dir de quin hotel es tractava, perquè jo no ho vaig lligar fins anys després i amb aquella dada l'episodi es llegeix d'una altra manera: era el mateix hotel i la mateixa planta on la Marta i jo havíem dormit la nit de la reconciliació, acabats de tornar a enamorar, la primera vegada a la vida que jo trepitjava un lloc així. Primer vaig pujar sol al punt exacte de la muntanya on havíem estat junts; uns dies més tard vaig llogar l'habitació on havíem dormit. Un home convençut que s'està tornant boig pel seu compte i que en realitat va visi-

tant, un darrere l'altre i sense saber-ho, els altars de la seva pròpia història. Ho poso perquè és la prova més neta que tinc que allò no era odi. Era un cervell sense frems buscant a cegues el que més havia estimat.

Vaig comprar dues ampolles i vaig pujar. I ara la finestra. Una planta vint-i-sis té una vidriera de dalt a baix i la ciutat sencera a sota, de nit, amb els seus llums, i a un home sense regna, sense son i sense terra allò no li sembla una vista. Li sembla una sortida. El que va pujar a aquella planta no hi havia anat a fer mal a ningú. Hi havia anat a no tornar. I va tenir la sort, o la gràcia, que la policia arribés abans que ell. El que va passar en aquella habitació les dues nits següents no ho recordo.

Capítol 35 · Els àudios

El grup era meu. L'havia obert temps enrere, amb el nom que feia servir aleshores, en una d'aquelles aplicacions de missatgeria, i li donava l'ús que es dona a un lloc així: deixar anar. Aquell hivern el vaig reobrir amb dues frases, que pensava penjar-hi un recull dels meus àudios i que el que els escoltés me'ls rebatés a pèl. I en vaig penjar quaranta-i-escaig de seguits, alguns d'un quart d'hora. Allò va acabar sent una mena de fòrum amb reunions per videotrucada; jo convocava debats i demanava fotos de grafits i de bitllets amb una etiqueta. Aquella era la sala. I ja m'havien restringit el compte per denúncies.

Els desconeguts van entrar una nit, quinze de cop, i un d'ells em va explicar d'on sortien: d'un grup de safareig on feia tres dies que tenien el meu nom a la boca. Des d'aleshores la corba d'aquella sala va ser exactament la corba del meu episodi, en missatges i en gent: van arribar a ser gairebé dos-cents mirant el mateix, i gairebé tot ho van escriure una desena. I el que li deien a aquell home està escrit i ho poso tal qual, perquè el que llegeixi això ha de veure el que es llegia dins d'aquella pantalla: ets un incomprès, el millor és llevar-se la vida i passar de nivell. Suïcida't i deixa de patir. Jo venia a veure un suïcidi en directe i només hi ha un pallús demanant calés. No tens collons de tirar-te. Una vegada i una altra, en dies diferents. La primera nit, mentre jo bevia cervesa, em van corregir el glop cap amunt, a la ginebra. Jo feia anys que feia servir l'alcohol per abaixar-me les nits sense dormir, i ells ho sabien perquè jo ho estava explicant en directe, i el que van fer va ser pujar la graduació. I empenyien en les dues direccions alhora: un escrivia que truquessin a la Marta i un altre, la mateixa tarda, que jo no tenia collons de trucar-li; quan jo parlava d'ella, que la Marta m'odiava, que no existia per a ella. Si algú vol saber com es manté un maníac encès dotze dies seguits, que llegeixi aquelles dues setmanes. És un manual.

I hi ha una cosa que ja no es pot llegir sense que se't caigui l'ànima. Jo hi havia publicat, pel meu compte, on seria tres dies després: un retir a la muntanya, amb gent, amb el nom de la finca i del poble, demanant que no hi truquessin. Un retir de plantes al qual, amb el meu diagnòstic, no hauria hagut d'anar mai,

però que almenys era gent, i muntanya, i hores sense pantalla. Durant tres dies allò va ser l'acudit del grup. I la vigília un el va donar per mort amb quatre paraules, i al cap de quatre hores un altre va escriure: truca a un taxi i ves-te'n a l'hotel. Dos minuts després, un altre va enganxar un enllaç a un web d'hotels. Que si arribava a l'hotel gravés vídeos de tot. Que m'atrinxerés a l'habitació. El dia del retir va ser el dia de la policia a la porta.

I ara la part que més em costa, que és la seva. D'aquelles dues setmanes, nou dies són un home en brot parlant de la dona que estimava, davant de desconeguts, a doll. Que era legal. Que mai no va ser la següent, que era ELLA, així, en majúscules. Que no era el port: que era l'oceà. Que era la meva ànima bessona. I quan algun es va posar a fer acudits amb el seu nom i amb el seu cos, vaig saltar a defensar-la, i allà està escrit. I allà hi ha també, del mateix home i dels mateixos dies, una frase que llegeixo amb un nus: que jo no assetjaria la Marta. I allà hi ha l'altra cosa, que també és del mateix home: que si algú s'animava a trucar-li i explicar-l'hi tot; que qui era el primer a trucar-li; i el seu número, escrit per mi, tres vegades. Les tres vegades van sortir del meu teclat. I una frase del mateix dia que retrata millor que cap on era jo: que estaria a una trucada de telèfon de tancar-me de per vida. Ho sabia. Ho vaig escriure. I vaig continuar.

I després va arribar aquella nit, i l'explico com va ser. Em vaig beure una ampolla sencera, i hi ha gent d'aquell grup que ho va deixar escrit pel seu compte, preguntant-me com anava l'ampolla, així que ni tan sols és memòria meva. Amb allò a dins i amb el brot a plena potència, la vaig trucar. I la vaig tornar a trucar. I una altra vegada. I en algun punt d'aquella matinada se me'n va anar el cap del tot i em vaig posar a gravar a sac. Hores d'àudios, amb la veu trencada, presa per l'alcohol dur i per la bogeria. Amenaces de mort brutals, aberracions que el meu cap anava fabricant amb l'aplom del que es pensa que li està explicant la veritat al món sencer. Vaig dir que li tallaria la columna amb unes tisores de podar. Vaig publicar les seves dades. I les meves. I en un moment, després d'hores d'àudios, un d'ells va escriure: bé, ja l'has amenaçada. I jo vaig contestar en aquell mateix minut, en quatre missatges seguits: bah. Era una broma. Un trolleig. I dos minuts més tard estava penjant un altre àudio. Ho explico perquè és exactament el que hi havia dins del meu cap: jo em pensava que estava donant un espectacle a una sala, actuant per a una galeria que m'aplaudia. I aquella mateixa nit, a la mateixa sala, vaig compartir fotos nostres dels anys bons, amb l'orgull del que ensenya el que és seu, i hi va haver qui va contestar que era molt lletja. Vaig saltar com si m'haguessin insultat a mi, i li vaig contes-

tar amb un àudio, amb tota la fatxenderia que em surt en els brots: que la Marta era la dona més guapa que havia conegut, la més guapa que veurién els seus ulls i la més guapa de tot l'univers i de la multidimensió. La mateixa nit en què estava dient l'altra cosa.

Algú d'aquell grup li va fer arribar els àudios a la Marta. Això és el que li va arribar, i no ho rebaixaré ni una coma, perquè el que li va arribar és veritat i la por que va sentir és veritat. El que s'ha d'entendre d'aquells àudios no els disculpa, només els explica: el que va sortir per la meua boca no era cap pla ni cap desig. Era el material que el meu cap tenia a mà. I el meu cap feia vint-i-cinc anys que estava ficat a internet, veient i llegint tot l'horror que es pot veure i llegir allà dins. Quan a un cervell així se li treu el fre amb alcohol i psicosi, agafa el més terrible que té emmagatzemat i ho escup. Per això, quan els vaig escoltar després, no vaig reconèixer res. Ni una frase. No era el meu vocabulari. Era la claveguera on feia vint-i-cinc anys que nedava, sortint per una boca sense fre. Res d'allò no anava enlloc, i no va anar enlloc. Però li va arribar. I això és el que no puc arreglar.

L'endemà l'hotel va trucar a seguretat, seguretat no em va poder treure de l'habitació, i van trucar a la policia; ells ho anaven retransmetent a la sala, com qui narra un partit: que havia trucat el personal de l'hotel, que hi havia un policia davant de la porta, que la poli ja era dins de l'habitació, i un proponent, quan ja era completament redundant, que algú truqués a l'hotel per avisar que el de dins estava brotat.

A mitja tarda van entrar. I aquesta part no l'explico de memòria, perquè de memòria no en tinc res: el mòbil es va quedar gravant damunt de la taula i la gravació hi és, trenta-dos minuts que he posat unes quantes vegades amb la sensació d'estar sentint un desconegut que fa servir la meua veu. Va tal qual, amb el que se sent.

El primer que se sent és Bach, a tot volum al portàtil, i per sobre de Bach la porta i dues veus noves. Jo era al llit, despullat del tot, tapat fins amunt amb el llençol i el cobrellit i amb el cap a fora, i no em vaig moure.

—Com està vostè? —diu una de les veus.

—Sóc el Messies.

Ho vaig dir així, sense aixecar la veu i sense cap pressa, com qui dona una dada administrativa. I ells van continuar amb el seu, que és el que més em deixa parat de tota la gravació: dues persones fent la seva feina amb una decència que jo no m'esperava.

—Té antecedents psiquiàtrics?

—Sóc trilionari.

I darrere d'allò, en la mateixa ràfega, que la mare de no sé qui era la reina, que havien d'entendre el que estava passant al món aquells dies, i una frase que em persegueix perquè és l'única dels trenta-dos minuts que té forma d'argument jurídic.

—Estic borratxo d'amor. No de drogues.

En algun moment em pregunten per les normes. Les de la casa, les de l'hotel, les que feia dos dies que em saltava sense assabentar-me que existien. I aquí hi ha el que de debò m'interessa de tota aquesta història.

—Quines normes? No ha tocat la Marta.

Això vaig dir. Davant de la policia. En tercera persona, com si parlés d'un altre. I és que parlava d'un altre: en aquell minut hi havia al meu cap un home del qual jo donava compte als agents, un tercer a qui jo defensava d'un càrrec que ningú no li havia formulat encara, mentre al telèfon que estava gravant hi havia quaranta àudios dient el que deien. Les dues coses en el mateix cos, el mateix dia i amb la mateixa veu. I una cosa petita que també guardo, perquè retrata l'estat millor que cap altra: l'agent que va entrar primer tenia un nom compost dels de tota la vida, i al cap de pocs minuts jo ja la cridava pel diminutiu, amb la confiança del que es pensa que tothom ha vingut a la seva festa.

Em van treure delirant, segur mentre baixàvem que tot allò era part d'un pla més gran que només jo estava en condicions d'entendre. Del trajecte no me'n queda res. Em queda el despertar: un llit on no em podia moure, el gust de moneda vella esperant-me a la boca, i una certesa que ja venia des de dins de la baixada, la d'haver fet aquesta vegada una cosa que no s'arreglava pagant quotes cada mes. I vaig encertar.

Em van portar a l'hospital del sud, perquè al del nord no hi havia llits, i allà em va entrevistar el jutge. No en una sala ni amb toga: en un despatx manllevat, amb un portàtil recolzat en una taula i una cara dins d'un rectangle a la pantalla, i un metge al meu costat fins que va deixar d'estar-hi. Això és un internament involuntari vist des de dins, i s'ha d'anomenar pel seu nom: un tràmit que acaba donant per bo el relat del sistema sanitari i gairebé mai el del pacient, i que acaba amb una persona a qui se li suspenen els drets civils per un temps que ningú no li diu. A mi em van deixar allà sol. Quan vaig veure que no tornava ningú, vaig minimitzar la videotrucada, vaig entrar al meu correu i vaig copiar en un pòsit els telèfons als quals volia trucar durant l'ingrés i que no em sabia de me-

mòria. Vaig amagar el paper dins dels calçotets. Després em vaig servir un xarup de gel hidroalcohòlic en un d'aquells gotets de paper que hi ha a les plantes, amb la desesperació que té un alcohòlic en abstinència, i me'l vaig ficar d'un glop. Vaig demanar de trucar per telèfon, vaig dir que era a la meva xicota, i vaig trucar a la Marta. Li vaig dir: hola, Marta, et truco des de l'hospital. Em va penjar en sentir la meua veu. I no l'hi retrec, sabent el que hi havia al seu costat, que també està mesurat: una veu que s'ha associat a una amenaça no arriba al cervell com una veu, arriba com l'amenaça, per un camí curt que dispara la por abans que l'escorça hagi entès les paraules. Penjar, en aquell punt, no és cap decisió. És un reflex. La paraula hospital anava pel camí llarg i va arribar quan el telèfon ja estava penjat. Després vaig trucar a en Jordi, amic del poble i de tota la vida, i em va explicar que acabava de perdre algú de casa seva, de cop. Em vaig ensorrar del tot, amb el meu pare a sobre i amb la dona del segon ingrés a sobre, em vaig posar agressiu amb un infermer que va intentar fer-me alguna cosa físicament, no recordo què, i em van contenir. Aquella vegada amb motius de sobres. Al cap de set dies em van traslladar a l'hospital del nord, el de la meua història clínica. L'informe d'alta diu descompensació maníaca amb simptomatologia psicòtica, i a antecedents tòxics hi posa que la meua mare referia un augment del consum d'alcohol les últimes setmanes, i que el pacient ho negava malgrat la confrontació. Aquell és l'home que va gravar aquells àudios: un a qui vuit dies després s'havia de lligar a un llit, i que negava haver begut amb les ampolles encara a l'habitació.

I en aquest capítol, que és el del pitjor que he fet mai, toca explicar com és un brot per dins, perquè el que ve després se sosté sencer sobre la idea que allò va ser una elecció meua. Primer se'n va el son, que ja està explicat; després s'accelera el pensament, i la sensació no és de malaltia, és de lucidesa; després es desconnecta el fre, el que avalua conseqüències, que és el que ja vaig explicar. I hi ha una cosa que la gent no sap de la mania, perquè se la imagina com a eufòria: una de cada tres, més o menys, és irritable i hostil, i l'hostilitat verbal és un símptoma tan de manual com el no dormir. L'agressió física, en canvi, és rara, i quan apareix va gairebé sempre contra un mateix. El que va sortir d'aquella habitació va ser el primer, en la seva forma més pura. Mentre allò dura, el que ho pateix no té accés a l'eina que serveix per valorar el que fa; no la fa servir malament: no la té al davant. D'aquí que el dret penal reculli com a eximent l'anomalia psíquica que impedeix comprendre el que un està fent. I d'aquí que a la frase de sempre, però ho vas fer tu, no se li pugui contestar ni un sí ni

un no. Se li contesta això: ho va fer el meu cos, amb la meva veu i amb el meu telèfon, a les ordres d'un cervell que aquells dies no era el que sóc. I després hi ha la part que sí que em pertany i que assumeixo: feia mesos que no tenia tractament, bevia, dormia malament i em vaig passar per sobre tots els avisos. Cap d'aquelles coses no provoca un brot tota sola, i totes juntes el fan més probable. L'episodi no el vaig triar jo. El que vaig triar, moltes vegades i durant anys, va ser no posar-li totes les barreres que li hauria pogut posar. Allà hi ha la línia i no me'n moc: del que vaig fer en psicosi no en responc, perquè allà dins no hi havia ningú en condicions de respondre. Del que faig avui en responc sencer.

El grup va continuar sense mi disset dies més, comentant el meu ingrés, discutint obertament si estava ingressat o m'ho inventava, quants ingressos portava. I dos dies després que em traguessin de l'hotel, un d'ells va escriure l'única frase sensata d'aquelles tres setmanes: que el grup sencer estava tacat, que feia dies que animaven el messies a fer bogeries. Jo el vaig exportar i el vaig esborrar. La prova del que van fer els altres la va guardar l'únic que hi sortia malament.

Capítol 36 · El perdó de la Lidia

Vaig sortir d'aquella planta i a la bústia m'esperaven dues denúncies. Una era de la Lidia, pel que havia fet a les xarxes aquell hivern. L'altra era de la Marta, pels àudios. I al darrere va venir la pitjor depressió postpsicòtica que havia tingut fins aleshores, que qui no n'hagi passat cap no se la imagina: no va d'estar trist, va que s'apaga el corrent general. Una altra vegada el menjador de la meva mare, una altra vegada sense ser capaç de creuar el portal, i amb una sola finestra a l'exterior, que era la pantalla del mòbil. Per aquella finestra s'hi van ficar ells. Els d'aquella sala: privats des de comptes sense foto, trossos dels meus àudios convertits en mems amb les rialles a sobre, puto bipolar, puto boig, fes un favor al món. N'hi va haver un, més documentat que la resta, que em va escriure que em suïcidés igual que el meu pare. I les trucades de matinada, amb número ocult, sonant al menjador de la meva mare per deixar anar la mateixa instrucció i penjar-se entre riallades. Sempre disparaven amb el mateix: la meva malaltia. No em donaven per una cosa que jo hagués fet; em donaven pel que jo era. I no me'n vaig anar d'allà, perquè el que viu al pou necessita saber quant l'odien avui, igual que un es prem una dent trencada per comprovar si encara fa mal. Cada nit entrava a llegir la meva pròpia lapidació.

I al mateix temps, en aquell mateix telèfon i en aquella mateixa setmana, hi havia quatre dones fent amb mi quatre coses diferents. La meva germana muntava la defensa des de dins: que busqués els àudios amb amenaces que deien haver aportat, i de matinada els dos límits que em feien falta i que jo no volia sentir, que desoïnt els metges no funcionaria res i que allò no era cap presó sinó un procés de rehabilitació. No ets a la presó. M'ho va haver de posar per escrit la meva germana, perquè des de dins jo no era capaç de distingir una cosa de l'altra. La Raquel m'enviava cançons, un dia darrere l'altre, sense preguntar-me res, i una sola frase seriosa que valia més que el repertori sencer: que a allò es referia ella quan em demanava que aprengué a reconèixer-me abans de la mania. Detecció de pròdroms, en boca d'una dona que no havia estudiat medicina, tres anys abans que m'ho expliqués cap professional. La Judit m'estava perdo-

nant, que allò no era jo i es veia claríssim, i dues hores més tard arribava la part que no era perdó sinó factura: que ella sabia perfectament el que hi havia, i que jo m'hauria pogut recolzar en ella en comptes d'apartar-la. I la meva mare m'escrivia des d'urgències, amb la via posada al braç, per interessar-se per com estava jo. I aquell home, aquelles mateixes setmanes, anava convençut que no el sostenia ningú.

L'advocada va opinar que no convenia explicar-li a la Lidia d'on havia sortit tot allò: que proves no n'hi havia, que no tocava. La meva germana la va trucar igualment. La Lidia no li va agafar el telèfon, així que li va deixar un àudio explicant-li el que havia passat. La Lidia el va escoltar. I el que va tornar tres dies després, per boca de la meva germana, és el millor que em van dir en tot aquell any: que no entenia per què no m'apartava una estona d'allà i em posava a recuperar l'autodomini, i que com continués tirant llenya acabaria cremant-me una altra vegada. Això va dir la dona que m'havia denunciat, amb tot el dret del món a no tornar a pronunciar el meu nom. Jo vaig trigar dos anys i mig a apartar-me. I em vaig cremar una altra vegada, exactament com ella havia anunciat.

I aleshores la Lidia va tenir un somni. S'ha de dir qui era per entendre la mida d'allò: nihilista, estudiant de filosofia, convençuda que res d'això no significa res. Alguna cosa se li va moure per dins després d'un viatge, en un procés que venia del patiment que havia passat amb mi, i la nihilista va acabar creient. I en aquell somni la Verge li va dir que jo no era dolent, que estava malalt. Que era bo. Que m'havia de perdonar. Ella continuava en un grup on jo també era; li vaig demanar perdó i li vaig explicar que no havia estat jo, que allò no ho vaig fer expressament. Em va perdonar i va retirar la denúncia. Més d'un any després li vaig escriure per donar-li les gràcies per haver estat comprensiva amb el meu trastorn i per explicar-li que el tractament anava bé, i em va contestar sense cap retret i sense posar-me ni una sola condició: que li havia costat un món perdonar-me, però que Déu l'havia ajudada, i que sense Ell no es pensa que hagués pogut. Jo fa anys que vull que la gent m'entengui. Ella va fer una cosa bastant més difícil: perdonar-me sense haver-me entès del tot. Aquell perdó no li va agradar a tothom. Algú que anava a prop d'ella em va trucar per videotrucada estant jo en plena psicosi, sabent de sobres que jo publicava tot el que m'entrava pel telèfon, i així que ho vaig publicar em va demandar per la via civil per la seva imatge. Per la via civil, on l'eximent no existeix: allà jo no era cap malalt en brot, era un ciutadà lúcid difonent imatges per pura maldat. Em va costar el que no tenia en advocats i una disculpa firmada en un idioma que no era el meu,

en què el que havia caigut al parany li demanava perdó per escrit al que l'hi havia posat.

Això amb la Marta no va passar. La Marta va arribar fins al final, fins que hi va haver sentència. I no l'hi retrec, perquè sé el que li havia caigut a sobre pel camí i el que l'hi va provocar vaig ser jo: a ella també la van trucar els d'aquell grup, amb les dades que jo mateix havia publicat estant brotat, i amb allò a sobre sostenir el procediment fins al final és el que hauria fet qualsevol que només vol que allò s'acabi. El que se'm va quedar clavat va ser una pregunta. A la primera declaració el seu advocat em va preguntar si jo havia maltractat la meua parella, i la jutgessa va deixar per escrit que la pregunta no procedia. Amb allò vaig estar remugant dos anys. Dos anys gravant-me àudios de nit en un grup privat on no hi havia ningú més que jo, parlant-li hores senceres a una Marta que no hi era, contestant-li el que en aquella sala no em van deixar contestar. A allò es dedicava l'home del llit plegable quan s'apagava el llum. A contestar-li.

I aquells àudios van acabar en un jutjat perquè algú respongués una única pregunta: si aquell home es podia governar o no. La va respondre un forense en un foli, i el foli es va quedar dins del jutjat. Els àudios no. I un àudio d'un home en psicosi, escoltat sense el diagnòstic al costat, no informa de cap malaltia: el que fa és fabricar un personatge. La resta la posa la repetició, que fa prop d'un segle que s'estudia: en cada boca la història s'escurça, van caient els detalls que no encaixen amb el que ja es creu el que escolta, i el primer que cau sempre és el context. Per a això no cal que menteixi ningú en cap baula. N'hi ha prou d'explicar-ho tres vegades, i quan uns quants ja han decidit, al següent li surt més barat refiar-se del que s'ha decidit que anar a mirar pel seu compte. Una sola dada en contra trenca tot allò, i aquella dada no va arribar mai, perquè l'únic que la podia donar estava lligat a un llit, o en un plegable, o parlant-li de nit a una absent. I hi va haver qui es va avançar: aquella gent va publicar una nota explicant que el responsable de tot el que en sortia era jo. Una coartada, un mes després del meu quart ingrés.

I en els últims mesos d'aquell any va aparèixer algú que encara no he explicat. Es deia Nerea. Ens havíem conegut anys enrere i jo li havia fet un plantat del qual no me'n recordo, i aquella tardor em va escriure un hola allargat i al cap de set minuts em va passar la factura amb retranca: que si ja no era un gilipolles i si ja no deixava la gent tirada. Li vaig contestar el que al seu moment no hauria sabut dir: que en aquella època el meu trastorn bipolar no estava medicat. La Nerea portava la vida lligada amb filferros i la sostenia amb una dignitat que jo

no havia vist mai: una feina mal pagada i canalla a càrrec seu. I tot i així em va fer lloc. Al cap de cinc setmanes va fer el que no va saber fer amb mi ningú més en aquest llibre: dir-me que m'estimava molt, però que si tornava a les drogues ella no hi seria; i vint-i-tres minuts més tard, perquè allò no sonés a amenaça, que em volia a la seva vida i que jo ja sabia com era la seva vida. I a l'hivern: que estar molesta amb mi no significava estimar-me menys; que m'estimava, però que s'estimava més a si mateixa. Aquella tardor va arribar la Kira, la gata carei, i aquell hivern van operar la meva mare del genoll, i la que va criar la gateta a casa seva tots aquells mesos va ser la Nerea. Fins i tot la mania de ficar-se sota el cobrellit la va aprendre allà. I jo vaig cuidar la meva mare, la portava al lavabo, li punxava l'heparina. Vaig complir.

I la vaig perdre per no agafar el cotxe un quart d'hora. La demanda es va arrossegar tot aquell any; vaig vendre la moto per pagar advocats i l'alcohol va tornar per la porta del darrere, una cervesa per poder llegir cada escrit. Jo no vaig començar a beure amb ningú. Vaig començar a beure amb el jutjat. Vivíem en dos pobles del Vallès separats per un quart d'hora llarg de carretera; la que tenia totes les raons per quedar-se quieta era ella, i es movia; el que ho tenia tot a favor era jo, i treure'm de casa costava cada vegada més. Allò no era desamor: era l'agorafòbia i la depressió d'aquell any convertint quinze minuts de carretera en una distància impossible. Des de fora no es veu cap malaltia. Des de fora es veu un paio que no apareix. Ella m'ho va dir amb totes les lletres: que al meu horari ella no hi estava contemplada; que sempre era el que jo podia, i moltes vegades el que jo volia; que s'havien acabat les engrunetes. I havia tornat a aparèixer una dona d'abans, de la qual parlo on toca, i el temps que no li donava a la Nerea l'estava donant, davant dels seus nassos, a un altre lloc. Un matí d'aquell final d'estiu li vaig escriure que regular, que havia tingut molts malsons, i cinc vegades seguides que no la volia perdre, i al mig, sense venir a tomb, que si sabia que el dia abans havia estat reunit per videotrucada amb gent que tenia el mateix que jo. Va contestar a allò i no a l'altre. En disset minuts es van ficar a la conversa les dues coses que decidirien els anys següents: la dona que estava a punt de perdre i l'associació que acabaria sostenint-me. Amb la Nerea va passar el mateix que amb la Judit, i el mateix que abans amb la Lidia: no les vaig perdre perquè deixés d'estimar-les. Les vaig perdre perquè tenia el cor ficat en un jutjat i en un menjador a les fosques, parlant-li a la Marta. Engrunetes.

Part V • LA CAIGUDA

Capítol 37 · La treva

L'any següent al de l'hotel va ser el més tranquil dels últims deu, i és justament el que a la gent li costa creure's: que entre dues catàstrofes d'aquest llibre hi cap un any sencer sense brot, sense ambulància i sense una mala paraula amb ningú. Un any en què la meva mare em va demanar que no agafés el cotxe perquè portava massa medicació a sobre i jo li vaig contestar per escrit que tenia raó. Encertadament, vaig escriure. Aquella mateixa frase, tres anys abans, hauria acabat en un cop de porta. Aquell adverbi mesura el que havia canviat millor que qualsevol informe, i el que havia canviat es diu eutímia.

L'eutímia és l'ànim normal d'un bipolar, el tram del mig, sense mania a dalt i sense depressió a baix. No significa felicitat i tampoc no significa salut: significa que la malaltia no va al volant. És una treva, i les treves se sostenen amb coses gens èpiques: la pastilla i mitja del matí i les dues de la nit, dormir sempre les mateixes hores, menjar sempre a les mateixes hores, no beure, tenir un lloc on anar al matí i algú a qui explicar-li el dia. El dels ritmes socials ja està explicat, i quan es trenquen (un vol llarg, una ruptura, un judici) l'episodi ve al darre-re. Tot allò ho tenia jo aquell any. El que no tenia era gairebé qualsevol altra cosa, i aquí hi ha el parany que no t'explica ningú: així que la malaltia deixa anar el volant, el que s'asseu a conduir és un home que fa deu anys que no condueix, amb el carrer clausurat per l'agorafòbia, amb cent trenta quilos a sobre i amb una llista de gent perduda més llarga que la de la gent que li queda. Estar bé, amb aquesta malaltia, consisteix a tenir per davant la reconstrucció sencera. I la reconstrucció no la fa cap pastilla.

La vaig fer jo, al menjador de la meva mare, amb dos procediments encara oberts per sobre del cap i amb el deute que havia deixat l'any de la trieja, i que vaig pagar sol, perquè els préstecs els havia firmat jo encara que el consum hagués estat de més d'un. Quatre anys pagant. El primer mes vaig obrir l'extracte tots els dies, amb la vigilància que es dedica a una ferida. Després vaig descobrir que la feina ajudava: mentre li resolía a algú el seu problema, al meu cap no li quedaven cicles lliures per comptar terminis. Era suport tècnic; el que contes-

ta quan alguna cosa s'ha trencat. No era la feina que hauria triat, però portava una cosa amb què jo no comptava: un problema concret, d'una persona concreta, que trucava amb veu de necessitar ajuda i penjava amb veu de no necessitar-la ja. O funcionava o no funcionava, i per a un paio la vida sencera del qual era ambigua allò era gairebé un tractament. Pagar mes a mes durant quatre anys no té res de gesta. És un exercici de rendició: admetre que hi ha conseqüències que no se'n van soles i que l'única cosa que està a la teva mà és no deixar de pagar.

I en aquell any tranquil vaig fer el que fa qualsevol en descobrir que s'ha quedat sense ningú: posar-me a trucar a portes velles. Una d'elles era la de la Nuria. I això convé dir-ho clar, perquè s'ha explicat del revés moltes vegades: la Nuria no va tornar. La vaig buscar jo.

Per entendre el que era la Nuria quan va obrir aquella porta s'ha de mirar els del voltant. Els seus amics de sempre no la van deixar tirada: van madurar, que no és el mateix encara que des de dins s'hi assembli bastant. Jo mateix li havia enredat el seu món amb el meu l'any del sofà, quan li vaig presentar pel seu aniversari el millor que tenia. I un a un, els d'aquell grup van anar trobant la seva sortida: una parella, una feina, uns fills, una vida que avança. La Nuria es va quedar on era mentre els altres es movien. Tenia les seves pròpies raons i la seva pròpia ferida, i no són meves per explicar-les. Tampoc no ho poso com a retret: jo m'he passat anys fent coses semblants per no mirar de cara el que tenia al davant. Ho poso perquè a tots els que es van moure els despatxava amb la mateixa paraula. L'havien abandonada. De les sortides dels altres en parlava amb sorna, com qui comenta una rendició, i el que estava descrivint sense adonar-se'n era el que a ella se li havia anat escapant. Jo vaig escoltar un per un aquells comentaris i vaig mirar cap a una altra banda, perquè necessitava companyia. I la regla és vella i jo me la sabia: el que parla malament dels altres a les seves esquenes davant teu, algun dia parlarà malament de tu a les teves. Abandonament. La mateixa paraula que anys després m'havia de posar a mi.

Per aquell temps alguna cosa se li havia mogut, i en aquelles estava quan li vaig escriure, sense esperar-me ni de lluny el que va venir. Allò es va reactivar amb una força que jo no havia calculat, i s'ha de dir què venia dins d'aquella força, perquè el final ha tenyit el principi i el principi va ser una altra cosa: la Nuria em va donar comprensió sense límit. Em va donar afecte, em va donar cures i em va donar les claus de casa seva. Baixava a buscar pa, ous, tomàquets i llet per preparar-me l'esmorzar. Va estar pendent de mi en un tram en què jo no es-

tava pendent de ningú. Va posar tota la carn a la graella, i jo, en aquell moment, ho necessitava.

I ara la part en què hi surto malament. Tot allò em va allunyar de la Nerea, i no per casualitat: me'n vaig allunyar perquè vaig triar. Amb la Nerea jo no estava bé: continuava en ple dol per la Marta, gravant àudios de matinada sobre una història acabada anys enrere, i no posava en aquella relació ni la meitat del que s'hi havia de posar. Un dia d'aquella tardor ella em va escriure les tres coses en què m'havia de centrar, gimnàs, universitat i feina, i mitja hora més tard el que necessitava de mi, sense ambigüitats: que estigués pendent sense obsessionar-me, que sabés que existia, que no desaparegués, que fos capaç d'escoltar-li un àudio quan me l'enviava. I aquell mateix matí em va escriure el més bonic que m'ha escrit ningú: que jo havia tornat a aparèixer a la seva vida d'una manera tan inesperada que semblava mentida, i que en molt poc temps ja formava part de la seva petita família. L'elogi, el pla i l'ultimatum, tot el mateix dia. I allà és on la Nuria va fer el seu, que va consistir a no retreure'm res: comprensió sense condicions justament al minut en què l'altra porta m'estava demanant comptes. Em vaig quedar amb la que no demanava comptes i vaig deixar de treure el nas a la que sí. Un cervell que ve d'on venia el meu tira sempre cap a on no li demanen comptes. I amb la Nerea allò no va ser just.

La Nuria volia una relació, i jo no l'hi podia donar, i no pel que sembla. Mai no la vaig veure com a parella: no va ser cap decisió, va ser una absència, i les absències no s'expliquen, es descriuen. A mi m'han enamorat sempre les dones amb qui es pot parlar fins a les quatre de la matinada del que sigui, les que tenen un món a dins on un es pot abocar. Amb la Nuria reia com amb poca gent; el que no hi va haver mai va ser un lloc on abocar-se, i sense allò, en un home fabricat com jo, no arrenca res. Ella m'ho va dir moltes vegades, i no de broma: que seríem la parella perfecta, que com no ho veia. Aquell desig era real i era seu. I aquí l'eutímia deixa de ser una paraula i es converteix en la prova més neta que tinc: estant en eutímia jo no l'he desitjada mai. Ni una sola vegada en dotze anys. La vaig desitjar l'any del sofà, i la vaig desitjar de debò, però aquell desig anava muntat damunt d'una hipomania i es va apagar amb ella; sense episodi no hi havia res de l'altre. Va tornar, la vaig tenir al davant mesos sencers, amb totes les facilitats imaginables, i no vaig voler. Ni relació ni llit. L'hi vaig dir de mil maneres diferents i totes li van sonar a rebuig personal, quan el que jo li estava descrivint era com estic fet.

I hi havia una altra raó, que explica aquest tram millor que cap. Abans que la Nuria havia tornat la Raquel, i l'ordre importa perquè s'ha explicat al revés durant anys: la que aquell any em va treure una altra vegada de casa cap als llocs d'aquella comunitat de la qual jo me n'havia anat va ser la Raquel. Quan la Nuria va reaparèixer jo ja hi era a dins de nou, i ja no volia res del que havia estat predicant durant una dècada. I tot i així vaig fer el que faig des de petit, ajuntar tothom amb tothom, com si una casa plena fos el mateix que una casa: vaig posar la Nuria i la Raquel l'una davant de l'altra i vaig dir mira, aquesta és aquesta i aquesta és l'altra. I a la Nuria li vaig dir el que pensava sincerament, que allà dins no la jutjaria ningú, que faria amics, que potser coneixia algú. I s'hi va ficar, és clar. Només que a qui volia era a mi. Així que entrava amb entusiasme en un món del qual jo sortia amb alleujament, i aquell món era justament el que ella volia compartir amb mi. Caminàvem en direccions contràries pel mateix passadís, i d'allò no en tenia la culpa ningú.

L'últim dia d'aquell any l'explico sencer perquè té les dues coses. Al matí vaig estar parlant amb la Nerea. Havíem quedat de veure'ns i jo vaig començar a moure l'hora, perquè la meva mare m'havia atabalat amb el pla del dinar, i li vaig proposar endarrerir-ho. El que va venir després va durar nou minuts i ho poso com va sonar, que és com s'ha de posar.

—Ho sento. No podrà ser: aquell no era el pla. Gràcies per demostrar-me quin és el meu lloc.

—Ho podem fer d'una altra manera. Jo m'adapto.

—No he vist res que no hagués vist ja. La teva mare torna a guanyar. S'acaba aquest any de merda.

—El que ve serà millor.

—Per a mi sí. Per a tu no ho sé.

Nou minuts, i ella ho tenia vist molt abans que jo. I aquella nit la Nuria em va portar a sopar amb els seus. Em van presentar com l'amic de la Nuria i em van fer un lloc a taula sense preguntar qui era jo, i tenia tot el sentit del món: feia mesos que érem una parella rara i platònica, sense vida sexual i parella en tota la resta, els caps de setmana, les sèries, els dinars, els plans. Des de la seva lògica allò era el natural; des de la meva, un lloc on no sabia què estava fent. Tots dos teníem raó des d'on miràvem. Ja tornats al seu pis, se'm va tensar alguna cosa per dins. Necessitava sortir d'aquella dinàmica i no em quedava energia per aixecar-ne una altra, i aquelles dues eren l'únic fil que em subjectava a algu-

na cosa semblant a una vida social. Així que m'hi vaig quedar. I la Nuria va continuar esperant.

Capítol 38 · La ratlla

Trencada ja la meva història amb la Nerea, la Nuria semblava haver assumit que aquell home enfonsat i medicat no s'hi volia ficar al llit. I ara toca ser honest amb el que jo anava a buscar a casa seva, que no era sexe. Era afecte. Estava trencat, amb l'agorafòbia menjant-se el carrer i amb el jutjat penjant del sostre, i l'única cosa que em feia falta al món era que algú em cuidés una estona. Així que em vaig agafar a l'única font que quedava oberta: una dona que m'estimava i em desitjava, i que estava desitjant donar-me justament allò que jo no li demanava.

La ratlla l'havia posada jo, en veu alta i sense deixar-me cap paraula a dins. Ni relació amb ella, ni seriosa, ni sense etiquetes, ni res a mig camí. Ni sexe. Ni tornar a l'altra cosa, a les pràctiques de la meva vida anterior, les del collar, que havia deixat anar amb alleujament i que no pensava recuperar ni amb ella ni amb ningú, per motius que aquest llibre ja ha explicat. L'hi vaig deixar anar tal qual: que de l'any del sofà cap aquí les coses havien canviat, que jo estava malament, medicat i acabat de sortir d'una relació, i que allò, senzillament, ja no seria. Més clar, l'aigua. I la ratlla es creuava igualment, i no la creuava jo.

De portes endins allò anaven sent petons. Petons castos, d'aquells que no comprometen a res i que a mi em comprometien a tot, perquè eren l'escletxa per on entrava la resta. I la resta eren les seves mans. Em grapejava, em tocava, perquè li venia de gust i perquè volia. A mi em resultava incòmode, i dic incòmode i no cap altra cosa. I aquí vull ser exacte, que això ho he explicat malament unes quantes vegades i en les dues direccions. No hi va haver mans de nit ni res que s'hi assembla. Hi va haver fregadisses i carícies de dia, d'estar per casa, en quantitat més gran de la que jo volia. I ara el que menys m'afavoreix: mai no li vaig dir que no. Mai. No hi va haver ni una sola vegada que jo li deixés anar un escolta, tia, no em toquis, que no m'agrada. No em vaig sentir violentat, i no escriuré el contrari perquè seria mentida. Em vaig sentir pressionat, incòmode, empès cap a un lloc on no volia ser. Amb forces m'hi hauria plantat en rodó. No

en tenia. Dir que no consumeix energia, encara que no ho sembli, i jo entrava en aquella casa sense energia per a res.

I anava repetint una cosa que jo no vaig saber desmuntar en tot aquell temps: que el que la tocava a ella era jo, adormit, que li tocava els pits sense adonar-me'n, i que per això el seu no era més que tornar-m'ho. Jo no la vaig tocar mai de manera voluntària, ni adormit ni despert. El que sé és l'efecte: qual-sevol conversa arrencava amb mi en números vermells, i des d'allà jo ja no trobava la porta d'entrada. D'un deute inventat no en surt cap no. M'ha costat anys veure aquella frase pel que era, que no és cap explicació sinó una maniobra: el que anava a protestar comença divent, i es veu obligat a negar una cosa (haver-la tocada en somnis) en comptes de poder-ne afirmar una altra (que no li ve de gust que el toquin). I no crec que ho muntés de mala fe: crec que no ho va veure, igual que no va veure tantes altres coses que tenia davant dels ulls.

El nom que jo he fet servir en els meus pitjors moments no és el correcte, i el que faria servir un jutjat tampoc. Assetjament no va ser: aquella paraula té un contingut precís, i gastar-la aquí seria espatllar-la a gent que la necessita intacta. I tampoc no va ser un pobre home indefens davant d'una depredadora, que és la caricatura contrària i és igual de falsa. El que hi va haver té un nom menys vistós i bastant més útil: una erosió. Erosionar no és colpejar; és repetir la mateixa pressió petita sobre el mateix punt durant el temps que calgui, i cap d'aquelles fregadisses, pel seu compte, no li hauria deixat marca a un home sencer. El dany és a la suma i en com estigués el terreny. I el terreny em toca explicar-lo a mi, perquè sostenir un límit no és cap tret del caràcter sinó una funció, i en aquesta malaltia aquella funció es desgasta pels dos extrems. Per baix la desgasten l'esgotament i l'aïllament, i quan la persona a qui caldria dir-li que no resulta ser l'únic vincle que et queda, el preu del no deixa de ser social i es torna existencial. Un home sense parella, sense carrer i sense xarxa, amb una única casa on anar els caps de setmana, no es juga aquella casa per una mà a la cuixa. Allò no és cap fluïxesa de caràcter: és un càlcul. I per dalt la desgasta la hipomania, i aleshores un no decideix creuar la ratlla que havia pintat: deixa de veure que la va pintar. Jo he estat les dues figures, i en l'any que estic explicant em va tocar primer la de baix i uns mesos després la de dalt. I hi ha una meitat de la qual cap explicació no em lliura: ella no llegia el pensament. Un no dit amb la boca hauria canviat aquella situació, i jo no el vaig dir. Aquella omissió és meva. Petita i veritable.

Aquell cap de setmana fora, ja fregant la primavera, l'explico complet, perquè va tenir molt més de bo que de dolent. Va sortir bé: vam menjar de meravel·la, vam recórrer el poble i vam estar com feia mesos que estàvem, de parella rara i platònica. Ens vam ficar despullats en una banyera d'hidromassatge bastant cursi i a mi em va semblar estupend: ningú no em va forçar i no tinc res a retreure-li. I hi ha una cosa més que s'ha de dir en veu alta: la Nuria m'estava aixecant de terra una autoestima que anava per terra. Em veia guapo, amb un cos que a mi em feia vergonya; la Nerea m'havia retret que m'estava engreixant, sense saber el que li fan a un cos el cortisol i la medicació, i la Nuria m'acceptava tal qual i a més li agradava tal qual. Seria injust no escriure-ho. L'altra cosa va ser diferent. Es va entestar que féssim una d'aquelles coses de la meua vida anterior, de les que jo havia deixat, i volia que l'hi fes jo, i m'ho va continuar demanant després de sentir-me dir que no, i ho vaig dir unes quantes vegades, fins que vaig dir que sí. Allà hi va haver un no. Dit, explícit i repetit. I hi va haver una insistència que no va parar amb aquell no, sinó que va continuar fins que vaig cedir, i no vaig cedir en cap ximpleria: vaig cedir justament en el punt que jo havia assenyalat com a meu. Ho vaig fer a disgust, per pur desgast, i en vaig sortir amb la sensació d'haver-me traït. No li poso etiqueta jurídica ni li atribueixo cap intenció, perquè no crec que pretengués obligar-me a res. El que passa és que a mi la insistència em desarma: acabo cedint perquè allò s'aturi, i el que carrega després amb el que ha cedit sóc jo. Aquell sí l'hi va treure al cansament i no al desig, i per això va servir per al contrari del que ella buscava: allà la Nuria va entendre que jo no l'estimaria mai d'aquella manera.

I hi va haver una altra cosa que em va demanar amb la mateixa insistència, i va en un paràgraf a part perquè no té a veure amb l'anterior ni amb res del que ella fes per guanyar-se la vida. Em va demanar que participés en una cosa que hauria suposat incitar-me a cometre un delicte. No dic quin, perquè no cal. M'ho va demanar sense embuts, com es demana un favor de veïns, i allà sí que m'hi vaig negar en rodó, i li vaig explicar per què: perquè em ficava de cap en un embolic del qual després no sabia sortir, i embolics amb la justícia ja en tenia de sobres. El que em va descol·locar va ser una altra cosa: adonar-me que la porta que jo havia obert perquè ella fes amics s'havia convertit en una cosa diferent, i que jo, sense menjar-ho ni beure-ho, podia acabar donant explicacions per un assumpte que no havia posat en marxa. Allà se'm va erosionar la confiança. El patró es repeteix en els tres casos: jo poso el límit, ella empeny, i empeny, i empeny. I quan es va construir el relat de qui havia fet què, la versió que

va sobreviure va ser la seva. Jo vaig passar a ser el depredador i ella la víctima. De totes les versions van desaparèixer la meva negativa d'aquell cap de setmana i també les meves cessions, i em vaig quedar sense el límit respectat i a sobre amb l'etiqueta posada.

Dit això, he de trencar una llança per ella. Aquell hivern vaig tornar a veure la meva filla després de vuit anys i mig, i la Nuria em va animar moltíssim. S'hi va bolcar. Jo, en ple entusiasme, li vaig arribar a proposar que vingués a conèixer-la, i va ser ella la que em va parar els peus amb bon criteri: que ni era el moment ni era el lloc. Es va posar al meu costat en allò, i durant mesos també en el de la Marta, que no era poc. El que ja no em quadra va venir després: un dia va donar la volta al relat sencer i va passar a mirar-me com si jo hagués estat un monstre en aquella casa, retorcent coses que fins aleshores li havien semblat evidents, i a sobre em va arribar a dir que li havia venut una pel·lícula. El que li vaig explicar va ser la versió defectuosa que tenia jo en aquell temps, i aquest llibre tracta la Marta amb molta més comprensió de la que vaig tenir en aquell sofà.

Total, i sense trampes: ni àngel salvador ni monstre. La Nuria em va fer molt de bé primer i molt de mal després. Per ordenar allò faig servir la regla que li dec a en Jordi i que travessa tot el llibre: persones bones i persones dolentes no n'hi ha; hi ha accions bones i accions dolentes. I a la meua columna toca escriure aquesta: anys més tard, ja en ple desgavell, vaig gravar uns vídeos en què vaig explicar d'ella coses falses que la posen en un lloc que no és el seu. Per part seva mai no hi va haver la intenció de fer-me un mal d'aquella mena. Ella em volia a mi i punt. I jo estava tan trencat que acabava fent amb ella coses que no em venia de gust fer, i no per falta d'afecte, que afecte n'hi vaig tenir a cabassos, sinó perquè no la mirava d'aquella manera ni l'havia mirada mai. Allà hi ha tot. Que se'm va fer pesada és cert i no ho retiro. L'altra cosa, el que vaig deixar anar quan pitjor estava, no se sosté: hi ha paraules massa pesants per deixar-les caure a sobre de ningú, i jo sé bé quant pesen, que me n'han caigut unes quantes sense que al darrere hi hagués cap voluntat.

Capítol 39 · El pòdcast

Hi ha un episodi del pòdcast que vaig sentir una sola vegada i que no he tornat a posar. És el tercer, l'últim que vaig editar, i el vaig editar igual que els dos anteriors: de matinada, al menjador de la meva mare, amb els cascós posats per no despertar ningú, netejant els silencis incòmodes, igualant les veus, tallant les rialles que es trepitjaven les unes a les altres i col·locant al principi la sintonia que havia compost jo mateix amb un programa gratuït. El vaig penjar, i catorze dies més tard era fora.

Però abans d'explicar com em van fer fora s'ha d'explicar què era allò, perquè vist des de fora un programa de tres amics parlant de cinema sembla una ximpleria de sobretaula i per a mi no ho va ser. El projecte va néixer l'any tranquil, en un sofà, entre sèries i sagues: divulgació de cinema, de la d'asseure's tres davant d'un micròfon a explicar per què una pel·lícula és el que és. La idea no va ser meua i la dec a qui la va tenir. Els altres dos hi posaven la veu i les idees; jo hi posava el que sé fer, que és el so, l'edició, la música i la part tècnica de penjar les coses on s'hagin de penjar. Sense cobrar, és clar: allà no cobrava ningú. Van ser mesos de currar, de reunions, de nits davant de la pista d'àudio i de converses llarguíssimes, i allò li va donar a un paio que feia dos anys que no trepitjava el carrer justament el que li faltava: una rutina i un lloc. Un lloc on el que jo sabia fer servia per a alguna cosa. I no es va muntar per interès de ningú: es va muntar perquè ens venia de gust ser a prop i perquè ens ho passàvem bé, que és el motiu pel qual la gent fa les coses normals. Quan van arribar els enregistraments, aquell estiu, jo ja anava de cap cap a la caiguda que explico al capítol següent, i ens vam asseure davant dels micròfons un mes després de la pitjor bronca de la meua vida, en un programa que sobre el paper ens havia de reconciliar. Sobre el paper. Durant aquelles setmanes editar va ser, sense exagerar, l'única cosa que em mantenia dret: l'única cosa de la meua vida que tornava resultats si li dedicava hores. També me la van treure.

Com em van fer fora s'explica ràpid, perquè no hi va haver res per explicar. Ni una conversa, ni una trucada, ni un missatge dient fins aquí hem arribat. Ho

van decidir els altres dos, i com van arribar fins a aquella decisió és assumpte seu i jo no ho sé. A l'arxiu d'aquell mes no en queda ni una línia: ni la conversa on es va decidir, ni l'instant en què me'n vaig assabentar, ni el que vaig dir jo aquell dia. En queda el rastre, i el rastre dura mesos. Al cap de poques setmanes li escric a la meva germana que vaig de capa caiguda perquè el programa ha continuat endavant sense mi, i jo el mirava des de la vorera com es mira una casa on un ha estat vivint. Una mica després, enmig d'una discussió, se m'escapa l'única frase que diu com ho estava vivint per dins: que no sé què ha vist ella ni què he muntat jo en aquell mes. I la contestació arrenca donant per fet una cosa que jo no sabia que es donés per feta: que allò no anava només d'aquell mes. Ja a la tardor, amb tota la resta a sobre, l'hi resumeixo a la meva germana en una pregunta que continuo sense poder-me contestar: si de debò, seriosament, ha estat tot per un puto pòdcast. I a l'hivern l'esborrat deixa de ser una interpretació meva per convertir-se en una frase amb subjecte i verb: que estic bloquejat al compte del programa.

Perquè no es van quedar a fer-me fora. Els episodis en què jo sortia es van esborrar, i es van tornar a gravar exactament amb els mateixos temes, sense mi, i es van publicar de nou com si la versió anterior no hagués existit mai. I això, com a historiador frustrat que sóc, ho reconec a la primera: a la Roma imperial s'acostumava a esborrar dels registres l'emperador caigut en desgràcia, picar-li el nom de les inscripcions, fondre les seves estàtues i llençar-ne el cos al Tíber perquè no en quedés memòria que hagués existit. *Damnatio memoriae*, en diuen els llibres. A mi em van esborrar la feina com si no l'hagués fet mai. Amb un detall que li treu fins i tot la grandesa a l'assumpte: el programa va continuar publicant-se amb la meva sintonia a dins i sense el meu nom.

I a allò se li ha de posar el nom exacte, que no és hipocresia, perquè amb hipocresia no s'explica gairebé res. Es diu estigma de cortesia, i el va descriure Goffman fa seixanta anys al llibre on està descrit gairebé tot el que surt en aquest capítol: l'estigma s'encomana. El que va al costat del marcat rep una porció de la marca, i la rep pel simple fet de continuar allà, sense haver fet res. Allò té una conseqüència que no és de mala gent, sinó de gent corrent: defensar el senyalat surt car. Costa reputació, costa amics, costa que et mirin amb la mateixa cara d'abans. I en una comunitat petita com aquella, on tothom es coneix amb dos intermediaris pel mig i on existeixen xarxes de dones la funció de les quals és avisar dels homes perillosos, xarxes que fan falta i que salven dones de debò, posar-se al costat d'un home sobre el qual ha circulat un avís és ficar-se a

la llista. Per això no va baixar ningú a recollir-me quan vaig caure. No perquè fossin cruels, sinó perquè continuar amb mi al programa, amb el meu nom als crèdits i la meva música a la capçalera, era portar la meva marca a sobre. I allò es fa sense decidir-ho, en peces petites que van soles: no és cap expulsió, és que el projecte va prendre un altre rumb; la responsabilitat es reparteix entre dos fins que no és de ningú; i sobretot a l'altre se'l recol·loca en una categoria on la cura ja no s'aplica. En el relat d'aquell estiu jo havia deixat de ser una persona: era un assumpte. Als assumptes no se'ls pregunta com estan; es resolen. I el que fa que el mecanisme funcioni tan fi és que des de dins no es nota res, ni aleshores ni ara. Hi va haver gent d'aquella comunitat que ho va veure per dins i m'ho va dir, però m'ho va dir més tard, quan ja no costava res dir-ho, que és exactament el que l'estigma de cortesia prediu.

I falta la segona part. En salut mental se'n diu doble victimització, i descriu una cosa molt precisa: al que té un trastorn no n'hi ha prou amb la malaltia, sinó que a sobre li cau un segon cop, el que li donen els altres per haver-la tingut. El primer és teu i no l'has triat: l'episodi, el que fa el teu cap, el que dius sense poder frenar-te. El segon te'l donen: apartar-te, esborrar-te, retirar-te la salutació, tractar-te com un problema en comptes de com un malalt. I la diferència entre tots dos sosté aquest llibre sencer: del primer jo no n'era responsable; del segon ells sí. Brotar no ho tria ningú. Esborrar-me ho van triar tots els que em van esborrar. I no ho escric per cobrar-m'ho. Ho escric perquè un lector amb el meu diagnòstic podria tancar aquest llibre creient que el que li fan quan l'aparten se l'ha guanyat ell. No se l'ha guanyat.

I ja sé el que es pot pensar, perquè és el que pensaria la Marta, que sempre busca primer la raó de l'altre: que ells tampoc no sabien. És veritat, i els ho firmo igual que l'hi firmo a ella. Però hi ha un matís que en el seu cas pesa diferent, i és l'únic retret que em permetré. La Marta no sabia res perquè no l'hi va dir ningú: en catorze anys jo no vaig ser capaç de dir-li el nom del que tinc, i el poc que li vaig dir l'hi vaig dir amb el nom vell. A ells l'hi vaig dir. Coneixien els meus ingressos, coneixien el de les corretges, coneixien la meva història sencera perquè els l'havia explicada jo en aquell sofà. I quan aquella tardor jo estava desfet, la resposta que em va arribar per escrit va ser que jo deia ser bipolar per desresponsabilitzar-me. Allò no és no saber. Allò és saber-ho i donar-li la volta. La ignorància no anul·la l'efecte, però sí que anul·la el retret, i ells no tenien la ignorància de la seva part.

I perquè es vegi on aterrava el segon cop s'ha d'explicar com estava el carrer en aquell temps. L'agorafòbia no apareix de cop; s'instal·la com s'instal·len les coses que vénen per quedar-se: primer és una preferència, després un costum, després una necessitat i al final una impossibilitat. La preferència de quedar-me a casa se'm va formar en els anys de les sessions amb la Marta, quan el món sencer cabia en un pis i la casa era l'únic lloc sense variables. El costum es va instal·lar amb la pandèmia, que va arribar justament quan la preferència estava madura, i jo vaig pensar amb un alleujament que no em vaig atrevir a dir en veu alta: no sóc jo, és que el món ha vingut on jo ja era. Els ingressos ho van agreujar, perquè cada tornada a casa des d'una planta empenyia el carrer una mica més lluny, i sortir va passar a significar la possibilitat de creuar-me amb algú que em reconegués. La necessitat va arribar de la mà de les denúncies, i per a l'any del programa ja manava en tot: baixar al portal era una expedició, i el cos carregava a sobre tots aquells anys. A aquell home, que sortia de casa per poc més que per anar a gravar amb ells, li van treure l'enregistrament.

I que aquell esborrat em durés tres anys i no tres setmanes té un nom tècnic que explico on toca: una pèrdua sense cos, sense paper, sense acte i sense data no té on deixar-se, així que es queda donant voltes fins a trobar una escena semblant on aterrar. El programa va continuar publicant-se. Amb la meua música i sense el meu nom. Allò és una pèrdua sense cadàver, i per això no es va tancar. A un cervell que en aquell temps feia gairebé un any que ningú no li tocava la medicació, allò no se li passa: se li queda encès. I que ningú no tingués el deure de conservar-me en un projecte que no era meu i que es deia com es va voler dir no ho he discutit mai, ni penso discutir-ho aquí. L'efecte no depenia del deure.

Capítol 40 · El dia que va començar

Aquell matí de primavera vaig ordenar l'última transferència. A mig matí la pantalla em va tornar un zero: quatre anys de la meva vida per pagar la fumera d'un any de mania. Jo esperava notar alguna cosa, i no va arribar res. Ni alleujament, ni satisfacció, ni el tancament que m'havia estat imaginant des que vaig començar a pagar. Un zero pelat i prou.

Dues hores més tard el carter em va portar, certificat, l'escrit de l'acusació particular, el de la Marta, en el procediment dels àudios. Demanaven per a mi anys de presó. Vaig llegir la petició. Em vaig apartar de l'ordinador, vaig anar a la cuina, em vaig beure un got d'aigua, vaig tornar i la vaig tornar a llegir. Deia el mateix. Em vaig prendre un ansiolític i darrere un altre, per assegurar. Vaig pensar en la meva filla, i en la dona que seria quan jo sortís. I aleshores el zero es va convertir en una altra cosa: el dia que acabava de pagar el que econòmicament m'havia costat una vida amb la Marta era el dia en què la Marta demanava que m'engarjolessin. D'aquell dijous l'arxiu guarda uns quants missatges amb la meva mare, i al final de la nit quatre de meus dels quals només queda la marca d'haver-los escrit i esborrat.

Aquella nit vaig sortir a fer una copa amb en Chapa pel poble. En Chapa té el seu capítol; amb ell la beguda va deixar de ser un assumpte clandestí i es va convertir en rutina. Vam beure. I després més. De la forma que va tenir aquell mes sencer en dóna compte l'arxiu de la meva mare: que ja porto quatre llaunes i que com ho aguanta això el meu estómac. Allà hi és ella, en aquelles setmanes, administrant cèntims, comptant-me les llaunes i preguntant-me si volia una truita.

De matinada, amb el cervell borratxo i mort de por, vaig obrir el xat de la Nuria i li vaig deixar anar tot el que feia mesos que m'empassava. No va ser una cosa: va ser un despreniment. El ressentiment que havien anat deixant els mesos de desgast, la fartada de sentir-me tutelat, el rebuig que mai no havia sabut posar en paraules civilitzades. Va ser brutal. En una part va ser injust. En una altra part va ser veritat. I el que hi anava a sota ja està explicat: un any dient que no i

comprovant que dir-ho no servia de res, i encara més avall el que no li vaig dir mai, que no la desitjava, perquè aquell home no tenia amb què dir-l'hi a la cara.

I ara la frase per a la qual existeix aquest capítol: allò no va ser un borratxo. Amb el sobre damunt de la taula, aquell mateix dia, jo vaig entrar en mania. No al cap de dies ni al cap d'una setmana: aquell dia. Així entra això, sense pujada prèvia i sense avís, i per això el que ho mira des de fora no s'ho creu. L'alcohol hi era i el terror hi era, i cap dels dos no explica el que va sortir aquella nit: ho explica la fase que s'havia posat en marxa al matí, amb l'escrit a la mà. Aquells missatges van ser el primer acte d'un episodi, no l'últim d'una amistat. I aquí hi ha el parany: vist des de fora, el primer acte d'una mania és exactament igual que un paio que s'ha passat amb la beguda i deixa anar el que pensa. S'assemblen tant que ni jo mateix no ho vaig distingir.

La Nuria els va llegir en despertar-se. I el món va canviar de lloc. I jo els vaig esborrar. Els vaig esborrar tots i vaig esborrar el xat sencer. Suposo que va ser vergonya, i també que sabia el que passaria amb ells, perquè la Nuria ho guarda tot, ho captura tot i ho reenvia tot, i sense captures no quedava res per ensenyar a ningú. Allò, m'ho va dir ella mateixa, la va posar encara més furiosa que els missatges. I aquí hi ha la clau de tot el que va venir darrere: el que va quedar registrat va ser l'explosió. No els mesos anteriors, no el desgast, no les vegades que vaig dir que no, no el sobre amb els anys de presó a dins. L'explosió i res més. I l'explosió sola, sense res al voltant, s'assembla exactíssimament al que la Nuria diu que va ser. Amb el que hi ha al voltant posat és una altra cosa: un malalt esgotat posant un límit de la pitjor manera imaginable, perquè no sabia com acabar una cosa que no sabia acabar. Les dues descripcions són veritat a mitges. En va circular una.

Va trigar tres dies a contestar, i quan ho va fer no em va contestar a mi: va escriure al xat que teníem tots tres, amb la Raquel al davant. Paràgrafs sencers en majúscules, i en cap d'ells una línia sobre el que havia fet ella: ni aquell cap de setmana, ni la insistència, ni el que m'havia demanat. Tot era jo. I jo vaig demanar perdó, i el vaig tornar a demanar, i el vaig demanar una altra vegada, perquè per aquells missatges s'havia de demanar, que van ser meus i van ser bruts. El que passa és que cada vegada que a més intentava explicar alguna cosa (això també va passar, això ho vas fer tu) l'ambient empitjorava a l'acte. L'única cosa que servia era abaixar el cap. Dos mesos així. La Raquel va entrar de medidora i va anar derivant cap a on deriva gairebé tothom en un conflicte aliè: cap al costat de qui li va resultar més creïble. Va concloure que jo mentia, i des

del seu lloc era una conclusió raonable, perquè els meus records d'aquells anys eren dolents, estaven foradats i no coincidien amb el que li explicaven altres. Ella no va veure un malalt amb la memòria trencada: va veure un paio a qui no li quadraven les versions. I al mentider ja no se li pesa el que diu. I amb tot això a sobre, tres setmanes després d'aquella nit, jo li explicava a la meva germana que anava buscant pis. Amb la Nuria. La paraula encara no estava posada. Es va posar a la tardor, i des de la tardor es va rellegir del revés tot el que hi havia hagut abans. I un mes després dels crits ens asseiem una altra vegada davant dels micròfons a gravar el programa.

I mentre allò esclatava, la mare de la meva filla m'escrivia des de lluny que elles hi eren, també per a mi, i no em va arribar al lloc on feia falta, perquè el lloc el tenien ocupat un xat i dues persones decidint quina mena d'home era jo. Això és el primer que fa un linxament: no et treu la gent. Et treu la capacitat de veure-la.

Passat l'estiu vaig deixar d'existir en aquell món, i per explicar com va rebenotar del tot s'ha de començar pel que vaig fer jo, perquè ho vaig fer jo primer. A la tardor, estrenant casa i una estabilitat que em va durar el que em va durar, vaig publicar a la comunitat de les dues un text sobre la família triada: la casa nova, la gent que entra, la gent que se'n va, i el que jo no pensava tornar a consentir dins de la meva porta. Sense un nom, sense un insult i amb destinatàries, penjat justament on ho llegiria tot el seu món. En tercera persona i en to d'agraïment, que és la manera més neta que existeix d'acusar algú davant dels seus sense que se't pugui retreure ni una paraula.

La resposta va arribar a l'acte, i d'aquella conversa en sobreviuen tres minuts, perquè ella va esborrar el xat i jo, en plena bronca, li havia dit que el tenia exportat, i va resultar que era veritat. De dotze anys amb la Nuria en conservo divuit missatges. Van així, l'un darrere l'altre i sense una paraula meua pel mig, perquè és l'única cosa que queda de dotze anys i perquè llegits de la tirada duren el que va durar allò.

—Tinc el xat exportat.

—Això és l'últim que llegiràs de mi a la teua vida.

I aleshores li vaig enviar l'enllaç d'una d'aquelles webs que fabriquen converses falses, que és una crueltat fina i que no té episodi que la tapi del tot: no li estava anunciant que tenia proves, li estava anunciant que me les podia fabricar.

—No m'estranya que la Marta et vulgui a la presó.

—Ets una obsessa del control.

—Et mereixes tot el que et caigui.

I després, sola en un missatge, va repetir l'última paraula. Caigui. I jo vaig tancar dotze anys amb una frase de la qual avui no sé si va ser sincera o va ser l'últim cop embolicat en benedicció.

—Espero que algun dia trobis el perdó que tanta falta et fa.

L'anterior, les majúscules, el t'odio, el tant de bo et moris, és a la part esborrada, i ho sostinc amb el que li vaig escriure a la meva germana l'endemà. I l'hi va dir a un home que tenia a casa un escrit demanant anys de presó, setmanes sense dormir i una petició d'internament en un jutjat, sabent-lo malalt, perquè l'hi havia explicat ell mateix. Ella em va deixar reduït a un condemnat que es mereix la seva condemna; jo la vaig deixar reduïda a una controladora. Cap dels dos no estava descrivint ningú: tots dos ens estàvem defensant. I quan de dotze anys en sobreviu només el pitjor moment, aquell moment passa a ser la relació sencera. No ho va ser. El que passa és que el que hi havia de bo no ho va exportar ningú.

I aleshores va arribar la paraula. M'expulsaven de grups sense dir-me per què. Dones que jo no coneixia de res em contestaven als meus propis fils que m'ho havia buscat, que era un assetjador i un drogoaddicte, i jo llegia allò sense entendre d'on sortia tanta ràbia cap a un desconegut. La campanya la vaig veure sencera molt més tard, i me la va explicar gent d'allà que l'havia vista per dins: que l'avís sobre mi va anar passant de grup en grup, sobretot pels espais de dones que existeixen per avisar dels homes perillosos; que el meu diagnòstic viatjava dins de l'avís com una prova més; i que en aquell entorn s'havia dit en veu alta que jo era perillós, amb un detall que té el seu lloc més endavant. I em coneixien d'anys, de llit, de cuina i de sofà.

El que anava ficat dins de l'avís era el meu diagnòstic: bipolar, una dada mèdica, la cosa més íntima que té una persona, colada a l'argumentari com si fos una prova de càrrec. L'estereotip ni tan sols no es va haver de fabricar, perquè en un d'aquells enregistraments, amb mi assegut al davant, s'havia dit com qui enumera una obvietat que s'ha d'anar amb compte perquè hi ha molt trastornat i molt depredador, les dues paraules fetes servir com a sinònims, en una taula on l'únic diagnosticat era jo. I això és el que diuen els números: un estudi amb més de trenta mil persones va trobar que la malaltia mental greu, tota sola, no prediu la violència; i un altre va trobar que més d'una quarta part dels adults amb trastorns com el meu havia estat víctima d'un delicte violent l'últim any, onze vegades més que la població general. Del malalt no se n'ha de tenir por. Al malalt

li'n tenen. Les xarxes d'avís fan falta; el que no tenen és una manera de separar un home perillós d'un home en brot, i jo vaig caure del costat equivocat d'aquella xarxa. Això és un linxament digital: un marc del qual no hi ha manera de sortir des de dins, perquè qualsevol defensa es llegeix com la reacció del que confirma el patró.

De l'ordre és de l'única cosa que demano que se'n recordi el lector. Tot el que acabo d'explicar va passar abans que jo gravés el primer vídeo. Quan aquell hivern em vaig tancar en una habitació d'hotel amb la càmera del portàtil al davant, ja portava a sobre dos mesos de retrets en què demanar perdó no bastava, una expulsió, un esborrat, una comunitat sencera avisada sobre mi, un t'odio i un tant de bo et moris, i la meva malaltia convertida en la prova que jo era perillós. D'aquell hivern se n'ha vist l'última cosa que vaig fer jo. Mai la primera que em van fer.

Capítol 41 · El pis

Aquell estiu vaig aprendre què és la solitud de debò. No la del cap de setmana sense plans: l'altra, l'estructural, la que apareix quan el món que un s'ha anat muntant al voltant cau alhora i sencer. Del programa m'havien fet fora unes setmanes abans, amb l'escrit que demanava anys de presó damunt de la taula, i això ja està explicat. L'Inés, de qui parlo al capítol següent, era de viatge per l'altre extrem del món i contestava cada vegada menys. La Raquel directament no contestava. I la Nuria havia deixat d'existir per a mi, encara que la seva absència fos de les actives: jo sabia que en alguna banda s'estava parlant de mi. A mà no em quedava ningú més que en Chapa, i el que en Chapa i jo teníem era quedar per beure al parc del poble.

I tot i així, aquell mes no va ser desert sencer. Aquell estiu vaig conèixer l'Iván, força més jove que jo, i vam connectar a la primera cervesa perquè tots dos som uns malalts de la història. Al cap de pocs dies li vaig escriure que intentaria sortir així que em trobés millor, i vint-i-tres minuts després, disculpant-me pel que en realitat era la meua malaltia parlant, li vaig dir que ho sentia, tio, que li donava massa voltes a tot, que estava a la merda. Setmanes més tard, després d'una altra nit explicant-li el meu, l'endemà al matí li vaig enviar el missatge de sempre, que lamentava haver-li donat la tabarra amb les meves merdes, i em va contestar al cap de cinc minuts en una sola línia: que no li havia donat cap tabarra, que senzillament havia expressat com em sentia. Jo portava mitja vida demanant perdó per parlar, i aquell mateix estiu m'havien fet fora d'un lloc per parlar massa. I aquella línia no la va escriure cap terapeuta.

En direcció contrària va aparèixer la Rocío. La vaig veure connectada en una d'aquelles aplicacions i li vaig escriure a la desesperada, a veure si en treia una mica d'escalfor, d'algú que m'havia estimat, i em van arribar tres línies: que jo havia estat nefast per a la seva vida i que no li tornés a escriure. Els fets no els discuteixo, que són al seu capítol; discuteixo el format, perquè convertia els símptomes en decisions conscients de fer mal. I és que necessitar que algú hagi triat fer-te mal es porta millor que acceptar que el mal va sortir d'un cervell in-

capaç de triar cap altra cosa. A la meva psiquiatra d'aleshores no li vaig demanar ajuda aquell estiu, ni aquell ni cap: amb ella no existia el mode urgència, i jo ho sabia de sobres.

Per entendre per què vaig llogar aquell pis s'ha de dir on dormia jo, que era al llit plegable del menjador de la meva mare, i què estava fent, que era intentar regular-me pel pitjor mètode disponible: vaig tornar a les drogues. Una nit de principis de tardor em vaig desplomar pel GHB a terra d'aquell menjador. Consta a la meva història clínica perquè ho vaig explicar a consulta dues setmanes més tard: la meva mare em va veure convulsionar, va trucar a la meva germana, que vivia a una passejada, i va trucar a emergències, i quan vaig obrir els ulls tenia al davant dos facultatius i al darrere la meva mare i la Sonia amb una cara que no li he vist a ningú més. Em van dir que s'havia d'anar a urgències i vaig dir que no. Ho vaig dir amb una por d'animal, perquè havia obert els ulls envoltat de bates massa vegades i massa vegades aquella escena acabava amb mi setmanes tancat en una planta, lligat en alguna d'elles. El meu cos ja no sabia distingir entre que et salvin i que se t'enduguin. Contra tot pronòstic em van deixar a casa, i vaig tenir sort. Al cap de dues setmanes me'n vaig anar. No hi va haver cop de porta: hi va haver una mare esgotada que ja no estava disposada que el seu fill es drogués a casa seva, i la raó era seva sencera. La Sonia va mirar pisos amb mi, amb els comptes fets, i em va deixar per escrit que el que havia de sortir bé era en mi i no en el lloc. Vaig llogar el pis igualment. Dues habitacions. I no va sortir bé.

En Chapa l'havia conegut l'hivern anterior en un parc del poble, quan es va acostar a demanar-me un cigarro. Tots dos érem solitaris de la mateixa espècie. I al final d'aquell estiu li van passar per sobre uns deutes i en va sortir malparat. Em va trucar algú del seu entorn, perquè no sabia a qui més trucar, i em vaig plantar a l'hospital. Quan es va despertar i em va veure al costat del llit va dir que ja s'ho sabia, ell, que jo vindria. Li vaig dir que és clar. Que no tenia per què, va dir ell. I jo, que ja ho sabia.

Així que les dues necessitats, la seva i la meva, es van ajuntar en aquell pis. Em vaig endur en Chapa amb les marques encara sense tancar, i amb en Chapa va venir la seva xicota, que tampoc no tenia on ficar-se, i amb ella una amiga seva. I abans d'explicar en què es va convertir aquella casa s'ha d'explicar el que també va ser. En Chapa toca la guitarra, i la toca bé. Un munt de nits d'aquell hivern ens quedàvem tots tres fins a les tantes, ell amb la guitarra i nosaltres dos escrivint lletres en llibretes i cantant-les a mitja veu per no despertar el veïnat.

Ella és molt intel·ligent, madura a la força, i dibuixa d'una manera que em deixava callat. Aquelles matinades són de les poques coses d'aquell any que salvaria senceres. Vam arribar a estimar-nos molt. Encara m'estimen, i jo a ells, encara que els vulgui lluny.

El problema és que junts ens potenciàvem el pitjor. En aquella casa es consumia, i no com un episodi sinó com una presència: l'olor ficada a les parets i l'economia d'urgència del que necessita la següent dosi per sobre de qualsevol altra cosa del món. Gent pujant al meu pis a les tres de la matinada, camells asseguts al meu menjador sense que els hagués convidat ningú, bronques que van acabar a cops entre en Chapa i païos que ells mateixos havien portat. I jo a l'altre costat de l'envà, amb els cascots posats i el sistema de la feina obert a la pantalla. Un home amb agorafòbia incapaç de baixar a buscar el pa hi enviava en Chapa o la seva xicota, i pagava amb el seu sou el que es consumia en aquella casa mentre s'enfonsava. Mesos més tard la meva germana m'ho diria sense anestèsia: que jo no estava en condicions de discernir res, que el meu suposat millor amic s'estava aprofitant justament d'això, i que els qui m'estimaven intentaven treure aigua sense cap possibilitat. Li vaig contestar el que es contesta en ple episodi, que és defensar el qui t'està enfonsant: que es quedaria a casa meva tot el temps que li fes falta.

Per aquell pis hi entrava també l'Iván, com hi entrava tothom, i mai no va tocar res. I hi entrava en Rubén, amic de mitja vida, que avui, per molt que l'estimi, és criptonita. No era una qüestió de quant m'estimaven. Era una qüestió de com vivien.

I d'aquell compte toca fer la llista, que és curta pels dos costats. En Jordi porta vint anys. A l'hivern de la maleta també ell es va apartar, un any sencer, i va tornar sense demanar explicacions i sense donar-ne: no entenia el que em passava perquè allò no tenia nom, i des que va aprendre a separar la malaltia de la persona no s'ha mogut del lloc. Porta en teràpia des d'adolescent, no toca una substància, i les trucades dels dimarts a la tarda són un ritual que cap dels dos no va arribar a declarar. I hi ha la Mireia, que ve de la universitat i d'un embolic de facultat que es va apagar sol i va deixar darrere una amistat millor. Quan li vaig explicar el procés va prendre notes i em va preguntar si tenia informes psiquiàtrics dels episodis, si estaven datats i si coincidien amb els fets. Una tarda al parc gran li vaig preguntar per què hi havia estat sempre, i em va contestar que ella em coneixia d'abans de tot això, que els informes i els judicis eren el que

m'havia passat i no el que jo era, i que els qui se'n van anar van confondre aquelles dues coses.

Els qui se'n van anar també tenen nom. L'Elvira, una amiga de deu anys, em va bloquejar a l'hivern de la maleta per un desencontre, un de sol, i no ha tornat a contestar, sabent-se el diagnòstic amb pèls i senyals. Deu anys i una malaltia diagnosticada donen de sobres per a una conversa de vint minuts. I en Quim, un amic de tota la vida, del poble, amb qui m'he passat milers d'hores filosofant fins a les tantes, es va anar desprenent a poc a poc, que és el normal, i m'ho va explicar carregant-me la culpa, que és el cruel: les meves actituds, la meua manera de ser. Vaig intentar explicar-l'hi i em va despatxar amb tres paraules: pren-te el liti. Jo portava el liti pres, matí i nit, des que allò va tenir nom. El que m'estava dient no era pren-te la pastilla. Era la teua existència m'incomoda i la culpa que m'incomodi és teua. I després hi ha els qui ni tan sols no tenen frase: tots els amics que compartia amb la Nuria, en bloc i en el mateix tram, gent que no anava en aquell món i que no va veure res de res. Els escric un missatge normal, de quant de temps. I el missatge es queda llegit, i al darrere el silenci.

Allò té un nom, i trobar-lo em va alleujar: ostracisme, l'exclusió sense agressió i sense explicacions. En les fases llargues no produeix ràbia, produeix apagat, i el dany es multiplica quan un no sap per què, perquè sense motiu no hi ha res per corregir, i et passes anys preparant la defensa d'un judici que no se celebrarà mai.

I així es va muntar aquell pis. Jo tenia amics de dues dècades i no vaig trucar a cap quan la Nuria i la Raquel se'n van anar, i no perquè els descartés, sinó perquè no apareixien a la pantalla. I en aquell buit els únics que truquen a la porta són els qui tampoc no tenen porta, perquè un home sol amb un pis i un sou és, per al qui no té ni l'una cosa ni l'altra, una porta. Obrir-l'hi a tothom que arriba trencat, sense parar-se a mirar si un està en condicions de sostenir ningú, no és bondat, o no és només bondat: és tapar un forat propi amb gent. A mi m'han descrit aquests anys com un paio que fa servir la gent, i un paio que fa servir la gent no li obre la porta a un altre a qui acaben de deixar anar fet miques, tres mesos abans de trencar-se ell del tot.

Capítol 42 · Set paraules

La Raquel se'n va anar per escrit, en quatre dies, al final d'aquell estiu, i va començar un matí entre setmana, a mitja reunió de feina. Em va escriure que no venia amb intenció de discutir, sinó per l'estima que ens havíem tingut. Vaig contestar des de la reunió que és clar, que em donés una estona, que jo tampoc no volia discutir. Aquell matí ella em va enviar uns quants àudios, i jo li vaig demanar diverses vegades parlar de viva veu. No hi va haver trucada. Em demanava que esborrés qualsevol material íntim nostre, i no en tenia cap: ho havia esborrat mesos abans perquè veure-ho em feia pols. L'hi vaig dir, i d'allà en va sortir l'única cosa d'aquell matí que es pot posar en fila.

—No tinc res. Ho vaig esborrar fa mesos.

—Collons, nen, que no et crec.

Mitja hora tractat com un xantatgista, i al final em va sortir la frase seca del paio dolgut.

—Viu amb por si vols. No faré servir mai res contra teu.

I no ho he fet servir: tres anys fent barbaritats amb una càmera al davant, i cap no ha estat aquesta.

I enmig d'aquell matí vaig escriure l'explicació més completa de mi mateix que hi ha en tot l'arxiu, sense públic i sense advocat. Que estava fet una merda. Que havia estat molt a prop de la descompensació aquell estiu, que aquells estressors em portaven al límit, i que amb l'alcohol era la combinació per a una altra situació terrible. Que estressors igual a en Marcos es posa malaltet. I que feia dos anys que em coneixia fora dels estats maniformes i encara em quedava molt camí. Aquí hi és, escrit per un home en pròdrom, el que aquest llibre trigaria dos anys més a ordenar. I ella va contestar això, que és l'única vegada en anys d'arxiu en què escriu la paraula.

—Mira, Marcos: tu ets bipo només per desresponsabilitzar-te. Quan t'infles d'alcohol, el trastorn bipolar no apareix als teus raonaments.

—Si sóc un gilipolles, ho sóc i prou. El que necessito és tendresa, comprensió, lleialtat, i gent que ES PUTO QUEDI.

—De cor, tant de bo puguis sanar i deixis de trencar tot el que toques.

En anys d'arxiu amb ella la paraula bipolar apareix aquella vegada i cap més, i la va escriure per dir-me que m'escudava en el diagnòstic. Fixi's en el verb: no que deixés de beure, sinó que deixés de trencar el que tocava, que és la manera de dir que el que trenca no és el que un fa sinó el que un és. I després, que deixés de mentir, que vivia en la fantasia.

El diumenge a la nit em va donar les raons, i me les va donar bé: quaranta minuts, ordenades, sense un insult. Que ella i la Nuria havien fet amistat i que feia mesos que llegia les meves converses amb la Nuria mentre jo li explicava a cadascuna una versió diferent del mateix. Que jo m'havia ficat durant mesos amb com portava la Nuria les seves coses, que no era assumpte meu; allà vaig contestar malament, i vaig escriure tres vegades que sabia que estava lleig i que em portaven els dimonis. Que la meua manera d'estar malament la portava a un lloc de la seva infància on no volia anar, i que els meus traumes xocaven amb els seus. I que em quedés amb el fet que m'havia estimat honestament. Amor, em va dir, a la mateixa frase en què em deia que no podia confiar en mi. El dilluns va tornar per tancar: que sempre li muntava el pollastre a ella, que potser el problema era jo amb les meves dinàmiques tèrboles, i dos minuts després, que si era incapaç d'empatitzar potser em podia el narcisisme. Que no m'hi acostés, si us plau. I un petó, amb el sobrenom de sempre. El dimecres vaig escriure els tres últims missatges de vuit anys i una cançó. Després d'allò, res. I set setmanes més tard vindria al meu menjador a buscar la meua veu gravada, que va al capítol següent.

Llegeixi's la llista i busqui-s'hi una sola paraula clínica: mentir, fantasia, mala bava, incapaç de preguntar com estàs, dinàmiques tèrboles, narcisisme. Sis maneres de dir el mateix, i la setena, la primera per ordre de rellotge, ho diu sense embuts: que el diagnòstic era una coartada, o sigui, que allò era la meua manera de ser. I sota de cadascuna hi ha un nom en un manual. El que va anomenar mentir eren les llacunes d'un cervell en pròdrom amb alcohol a dins, que explicava el que li arribava i no el que havia passat, i això ja ho vaig dir. El que va anomenar mala bava era irritabilitat, que està llistada com a símptoma. El que va anomenar no preguntar com estàs era el tancament en un mateix d'una fase alta. El que va anomenar dinàmiques tèrboles i superioritat moral era la grandiositat, sumada a la pressió de la parla, que és la urgència de dir sense poder parar. I el que va anomenar verí era heteroagressivitat verbal, símptoma de l'estat mixt, amb el filtre apagat: no es diu el que es pensa sinó el que fa més

mal. Que el mecanisme tingui nom no ho fa menys horrible de llegir. Però un verí es tria i un símptoma no. I la prova és que es van apagar. Amb liti, amb son, sense alcohol i sense jutjats a sobre no apareix cap de les set. No una mica menys: cap.

Les seves raons eren bones, i amb aquelles raons a sobre anar-se'n és el que s'havia de fer. El que canvien les paraules cap en una línia: si allò era el meu caràcter, jo era el problema; si era la meua malaltia, ella va fer bé igualment, però la conclusió sobre qui sóc jo és una altra. I d'aquella nit hi ha una frase seva, la més suau i la que més feina m'ha donat: que li havia fet mal amb el meu moment vital. Un moment vital li passa a la biografia d'una persona, no al seu cervell, i el nom que se li posa a una cosa decideix el que se'n fa: si era un moment vital, el que procedeix és apartar-se i esperar que passi, que és el que va fer; si era un pròdrom, el que procedeix és una trucada a algú que en sàpiga, i aquella trucada no la va fer ningú. El nom el va triar qui no el tenia. I la que sí que el tenia estava asseguda a la mateixa taula.

Perquè l'Inés jo l'havia coneguda a principis d'aquell estiu, en una aplicació de cites. A la primera cita em va dir que treballava en salut mental. I jo li vaig dir: collons, doncs jo tinc trastorn bipolar. Aquella tarda li vaig parlar del meu pare i de com va morir, a la primera, perquè de qui en sap un espera una cosa concreta. I ella em va donar, en cinc cites, les primeres classes de psicoeducació de la meua vida, cinc anys després del nom i en una terrassa: la dopamina, el que fan les substàncies en un cervell com el meu, i l'avís, tal qual, que jo no havia de beure. Content com un nen, la vaig presentar a la Nuria i a la Raquel per xarxes, amb captures del seu perfil. Allà va començar tot. A la quarta cita em va explicar que la seva vida sentimental era no exclusiva, i jo, que odio aquell esquema pel que va fer amb nosaltres a la trieja, no vaig dir que no: vaig preguntar una sola cosa, si dormiria amb els altres. I em va dir que és clar que sí. Jo vaig demanar la nit, perquè en la meua malaltia el son és la variable que la regula: la protecció més barata que existeix per a un cervell com el meu, demanada sense saber-ne el nom a l'única persona de la taula que se'l sabia.

Dos dies després de la primera cita li vaig escriure dues línies seguides: que bonica que ets, i tot seguit, textual, que se me n'anava, que em parés, que no li volia fer love bombing. Un home amb un tipus u diagnosticat avisant, amb la paraula exacta, una especialista que se li estava escapant: una dada d'exploració, que a ella li va semblar un afalac. I a finals d'aquell estiu, des de l'altre extrem del món, ho va veure ella mateixa i ho va escriure: que li produïa una sensació

d'inestabilitat brutal, que era ara sí ara no ara sí ara no, que portava tot el viatge dient una cosa i la contrària. Impulsivitat, pressió de la parla, labilitat: tres criteris de l'episodi, escrits per ella. Al final d'aquell estiu la vaig ficar en un grup per deixar-li unes reflexions gravades, de matinada, incapaç de parar quan m'ho va demanar, i el seu últim missatge va ser un adéu amb uns emoticones rient-se al davant. Em va bloquejar. Vaig intentar contactar-hi per una altra via, i aleshores em va dir assetjador. Que un particular faci servir aquella paraula en calent ho entenc. Però un estudi de fa vint-i-cinc anys sobre assetjadors va deixar escrit que aquella conducta es veu de vegades en els estats maníacs i que el tractament del trastorn hi sol posar fi. El que s'assembla a assetjament en un maníac es cura amb liti, i el que és assetjament, no. Ella manejava aquella literatura abans d'escriure la paraula.

Setmanes després vaig saber que s'estava explicant per aquí que el personatge ja no se sostenia, i que la veritat sempre acaba caient pel seu propi pes. I en una trucada d'aquell hivern, l'última, em vaig assabentar que l'Inés havia acabat a prop de la Raquel. Anys després va tornar a passar el mateix, i pitjor, i va al seu lloc: li vaig enviar a l'Inés al seu correu dos vídeos sobre el mal que m'havia fet, sense demanar-li res tret d'una cosa, expressa i per escrit, que no l'hi digués a la Nuria. L'hi va dir. Jo no vaig ser mai pacient seu, així que no hi va haver secret professional per trencar; però lliurar a un tercer dades de salut que algú t'ha enviat en privat, en contra de la seva petició expressa, és de les coses que no hauria de deixar passar qui treballa amb gent malalta. I el meu, perquè el compte estigui sencer: a l'últim encreuament li vaig escriure que esperava que cap dels seus pacients no depengués mai d'ella en el seu pitjor moment. Avui preferiria no haver-ho dit.

Res del que va fer l'Inés no és un delicte. El que passa és que una formació no es penja al penjador en sortir de la feina, i qui la té no deixa de tenir-la quan és en una terrassa, en un sopar o en un grup d'amics: l'autoritat que dona saber no s'apaga en acabar l'horari, i amb el que un sap no es fan determinades coses. I perquè es vegi sense boira, posi-ho en un altre ofici. Una socorrista fora de servei: ofegar-se de debò no té crits ni braceig, i per això els ofegaments passen davant de vint persones que no hi veuen res; ella és l'única de la platja entrenada per distingir-ho, ho distingeix, i els diu als altres que aquell està fent el ximple, i torna a la seva tovallola. Sabia llegir l'escena i la va llegir del revés i en veu alta. De les tres persones que van decidir sobre mi aquella tardor, dues no em devien res: van fer el que sabien fer amb el que tenien. L'Inés sí que em devia

alguna cosa, i no era afecte ni lleialtat: era competència. Feia falta una cosa molt petita: que l'única persona d'aquell món amb formació clínica digués una vegada, al lloc adequat, que això que esteu descrivint no és un depredador, és un quadre i té tractament. No crec que ho fes per maldat. Crec que estava espantada i que era part. Però estar espantada és no saber. Ella sabia.

Capítol 43 · El menjador

Hi ha coses que se m'han quedat gravades amb una nitidesa que jo no he demanat. El soroll de l'ascensor, primer. El timbre després. I després la veu de la Sonia des de l'entrada anunciant que eren la Raquel i una de les seves. Va ser una nit d'aquella tardor, setmanes després del comiat per escrit i poc més d'una setmana abans d'agafar un avió; les va portar la meva germana amb cotxe, perquè la Raquel no sabia arribar fins allà. Va entrar amb algú de la seva família, que portava cara de no voler ser en aquell menjador, i ens vam asseure tots quatre. La Sonia va ocupar la cadira del racó. Elles dues, el sofà. Jo em vaig quedar a terra, amb l'esquena contra la paret, que era l'únic lloc lliure que quedava a casa meva. Darrere de l'envà hi havia l'habitació d'en Chapa, i a les parets, l'olor del que allà es consumia.

La Raquel va estar parlant gairebé dues hores. Sense aixecar la veu, amb una cadència tranquil·la i ordenada, catalogant cada greuge com a prova d'un patró. Unes parts les reconeixia jo i d'altres no. I cada vegada que intentava explicar alguna cosa (que a la primavera jo estava desregulat, que l'escrit de la Marta havia arribat aquell mateix dia, que allò no era una excusa sinó un context), em tornava la frase que se'm va quedar al cos durant molt de temps: que a ella el context li era igual, que el dany havia estat real. Sobre el dany tenia raó. Sobre el signe d'igual que posava entre el dany i la intenció, cap. I aquelles dues hores tenen descripció acadèmica des de fa setanta anys: un sociòleg les va anomenar cerimònia de degradació, i la cosa funciona així. El que denuncia parla en nom d'uns valors que presenta com els de tothom. Al denunciat no se li imputa un acte, se'l redefineix sencer, perquè deixi de ser algú que va fer coses i passi a ser algú que és una cosa. I el passat es rellegeix cap enrere, de manera que el que un va ser durant anys queda com la façana i el de les últimes setmanes com el que sempre va ser de debò. Per això unes parts les reconeixia i d'altres no. Les que reconeixia eren meves. Les altres eren vuit anys de la meva vida rellegits amb la llanterna d'aquell final d'estiu, i amb aquella llanterna fa por qualsevol vida humana.

Al final va treure el telèfon i em va demanar que li gravés un àudio compromentent-me a no buscar-la mai més. No hi va haver amenaça de policia ni li va fer cap falta. Amb el que tenia al davant n'hi havia prou: un home que portava setmanes sense dormir, amb el procés de la Marta penjant-li del sostre i amb aquella olor ficada a les parets de casa seva. I n'hi havia prou també amb el que érem nosaltres dos: en tots els anys que feia que la coneixia jo no li havia portat la contrària ni una sola vegada. A aquella dona l'adorava com una deessa, i a les deesses no se'ls discuteix: se'ls obeeix. Vaig mirar la Sonia. La Sonia em va mirar a mi. I vaig agafar el mòbil que m'estava allargant i vaig gravar l'àudio, al seu telèfon i no al meu, amb la meva germana de testimoni impotent, dient el que ella volia sentir per poder-se'n anar. Quan se'n van anar, la Sonia i jo ens vam quedar callats una bona estona. I aquella mateixa nit li vaig escriure a la meva germana quatre línies que retraten l'estat en què vaig sortir d'allà: que havia estat de moltíssima ajuda, que gràcies per tot; que jo no volia deixar de veure la Raquel sense una abraçada; que amb allò en tenia prou. Aquell era l'home que acabava de gravar aquell àudio: un que donava les gràcies per haver-se pogut acomiadar. L'àudio l'hi vaig demanar l'endemà, per mediació de la meva germana, i dos dies després una altra vegada. No el tinc.

I el més petit d'aquella nit és el que més guardo: l'abraçada. Me la va donar ella abans d'anar-se'n. Dos segons, darrere de dues hores de sentència i d'un àudio arrencat, i uns dies més tard li vaig escriure a la meva germana que poques abraçades m'havien donat com aquella. Aquella abraçada demostra que el d'aquella nit, fos el que fos, no era odi. I hi ha una altra cosa que li vaig escriure a la Sonia l'endemà: que m'hauria agradat que la Raquel sabés que, si no hagués estat prenent liti, jo hauria plorat com una magdalena. Que quan bevia acabava plorant gairebé sempre en quedar-me sol, i que el liti, entre altres coses, m'aplana el plor. Aquella nit no em va veure plorar, i no va ser perquè no em dolgués. No sé si l'hi van arribar a dir.

I aquí ve la duresa que li toca a la Raquel, mesurada i sense un insult, perquè insults ja li'n vaig deixar anar els que no devia. Aquella nit em va demanar una cosa que no m'havia de demanar, per com estava jo i pel que ella sabia de com estava. La Raquel havia vist el meu brot de la pandèmia i havia vist el de l'hotel. Després de l'hotel va ser ella la que em va demanar que aprengué a reconèixer-me abans de la mania. I tenia al davant un home amb setmanes sense dormir i amb onze mesos sense que ningú no li toqués la medicació, i en lloc de fer el que va fer a la pandèmia, que va ser dir-me digues-me boja però t'acompanyo,

em va allargar el mòbil perquè em gravés renunciant a ella. Per a això no va fer falta maldat: va fer falta no voler mirar la dada. Un compromís arrencat a un home en aquell estat no és la voluntat de ningú, i sobre això la psicologia clínica va deixar de fer servir fa vint anys els contractes de no suïcidi, precisament perquè un paper firmat en plena crisi no subjecta cap crisi; i a mi em van fer firmar un contracte de no contacte tenint en marxa una compulsió de contacte. La meva germana, des de la cadira del racó, ho va permetre perquè tampoc no tenia la dada: a ella ningú no li havia explicat que a un malalt en pròdrom el que se li fa és escoltar-lo, abaixar-li la temperatura i acompanyar-lo, i no obrir-li un judici al menjador de casa seva. A totes dues els retrec el mateix: que en tots els anys que feia que estava diagnosticat ningú no assegurés les persones que m'estimaven a explicar-los què era el que jo tenia. I que l'única que sí que ho sabia anés tan a prop i no obrís la boca. I tot i així ho he complert, amb dues excepcions en tres anys.

El que hi havia en aquell terra té nom i no el va pronunciar ningú: pròdrom, la fase que va per davant de l'episodi. No és l'episodi: és la seva rampa, i en cada pacient té una forma pròpia i bastant estable. La meva es veu a simple vista. Baixa el son, i no en forma d'insomni sinó de no necessitar-lo. S'avança la matinada, que és l'hora en què escric el que no hauria d'escriure. S'accelera la parla i s'estreny el judici, amb aquella irritabilitat que des de fora sembla mal humor. I apareixen els projectes, que aquella tardor tenien forma de càmera. Jo dormia tres hores i escrivia de matinada molt més que al final de l'estiu. I havia tornat a gravar vídeos per a un canal que estava apagat des de l'hotel. El mateix dia que sortia cap a l'aeroport la meva germana em va recordar que el meu advocat m'havia recomanat no gravar, i l'endemà va insistir: que havia vist dos d'aquells vídeos, que els posés en ocult i que en un d'ells semblava col·locat. Unes setmanes més tard la meva mare va apuntar a un altre lloc amb la mateixa punteria: que procurés no gravar res estant col·locat, perquè se'm notava, i que m'estava buscant la ruïna. I vaig continuar gravant.

I per què no ho veu ningú, si la rampa es veu tant. Per dues raons que se sumen. La primera és que un pròdrom no té pinta de malaltia: té pinta de caràcter. Un paio que dorm poc, parla de més, s'enfada i té raó en tot no sembla un malalt, sembla un insuportable, i amb els insuportables la gent que els estima fa el que es fa amb els insuportables, que és asseure'ls a terra i llegir-los la llista. Tot el que vaig escriure al final d'aquell any va sortir d'un home descompensat, i elles ho van tractar com si darrere de cada missatge hi hagués algú serè decidint

amb les cartes a la vista. Allà dins no calculava ningú. La segona raó és meva: el que va pujant la rampa tampoc no la veu, i això ja té el seu nom en aquest llibre. Setmanes abans jo li havia escrit a la Raquel que estressors igual a en Marcos es posa malaltet; ho sabia i no ho sabia alhora, que és l'única manera en què se sap alguna cosa dins d'un pròdrom. I el que hi havia a sota tampoc no era una mania neta: era un estat mixt, energia de mania amb contingut de depressió, la fase que fabrica exactament el que es veia en aquells vídeos, hostilitat i una necessitat imperiosa de tenir raó. I un pròdrom demana just el contrari del que produeix: demana que algú li defensi el son i li abaixi la temperatura, i produeix que tothom del voltant l'hi apugi.

D'aquella temperatura en queda un matí d'hivern, la pitjor conversa que he tingut amb la meva mare en quaranta anys, i la poso perquè aquí hi ha tot el que vaig fer malament amb l'única persona que no se n'ha anat mai. Va començar ella, després de veure els vídeos: que deixés ja de carregar-li a ella la culpa de tot el que em passés, que amb el verí que li havia escopit aquells dies no em volia ni veure ni escoltar en una bona temporada; i en aquell mateix missatge, la frase que sosté tot el que va venir després: que m'estimava igual que els meus germans. Jo em vaig defensar, que és el que fa un estat mixt: que no havia dit ni una mentida, i que si ara patia era la conseqüència del patiment que m'havia infligit a mi. Ella ho va anomenar pel seu nom: veritats a mitges, records alterats i confosos. I encertava: en fase alta la memòria es reconsolida esbiaixada, i el meu cap m'estava servint una versió ja editada. Li vaig dir aleshores la frase que no tinc per on justificar: que el pitjor d'aquells anys, amb diferència, havia estat ella, mama. I en el mateix minut li vaig recomanar per primera vegada que s'informés sobre la meva patologia. Ella va tancar la conversa, i dos minuts després em va escriure que l'ambulatori el tenia a deu minuts de casa, a veure si em movia una mica. I una hora més tard vaig fer l'única cosa constructiva de tot el dia: enviar-li vuit enllaços seguits d'un canal de psicoeducació sobre trastorn bipolar. Una mare i un fill destrossant-se a les nou del matí, i el fill enviant-li al migdia material perquè aprengui a entendre-ho.

I unes setmanes després, un matí de jornada llarga i sense un euro a la butxaca, li vaig demanar que em comprés tabac. Em va contestar el que feia setmanes que es guardava: que la deixés en pau, que no era la meva recadera. I trenta-sis minuts més tard: que era a l'estanc i que allà m'esperava. Nou dies després li vaig escriure dues paraules que consten a l'arxiu i que no penso treure d'aquest llibre: t'odio. Les va escriure un home que dormia tres hores, a poques setmanes

d'asseure's en un jutjat i amb el fre fora de servei: la desinhibició d'un episodi, que en aquell moment no va saber reconèixer ningú, i jo el primer. A la meva mare no l'he odiada mai. I d'aquell mes sencer, amb tot el que es va escriure, la meva germana va parlar amb mi gairebé cada dia, i la meva mare també. No se'n va anar ningú.

Capítol 44 • Claudia

El meu pis anava camí de convertir-se en el que es va convertir, i jo, mentrestant, vaig comprar un bitllet a Bulgària. Allà vivia la Claudia amb la seva mare, ja gairebé una adolescent, i allà anava jo quan els vols es posaven a tir i el cap m'ho permetia. Convé dir d'on sortia aquell viatge: el mes anterior l'havia gastat en una recaiguda amb l'alcohol i en una d'aquelles depressions petites que et deixen funcionant a mig gas. Per pujar a l'avió em vaig netejar, perquè una cosa era jo i una altra cosa era ella. Aquells dies van ser els més nets que vaig tenir en tot l'any. Ni una copa. Res de res.

I aquí toca explicar d'una vegada, i en ordre, la història sencera de la meva filla. Va néixer quan jo era molt jove, d'una relació curta a la qual van poder els quilòmetres i el meu desordre, i en els seus primers anys ella va ser, per a mi, una veueta al telèfon i una cara que creixia dins de les fotografies. Sent ella una nena vaig ajuntar per fi els diners i el valor i em vaig plantar a casa seva a conèixer-la: una criatura que em va examinar amb serietat de notària i que al segon dia va dictaminar que aquell senyor grandot era de fiar. Aquella tardor van venir elles. La Claudia era encara molt petita, i una tarda se'm va quedar adormida a sobre, i d'aquella estona em queda el pes calent de la meva filla respirant contra el meu pit, que és un dels dos records més lluminosos que guardo. El que jo no sabia aleshores és que hauria de menjar d'aquell record gairebé una dècada. Aquella tardor la Marta ja estava amb mi, així que el de la meva filla petita ho va saber des del primer dia. I en quatre anys vivint junts la meva filla va ser l'assumpte d'una única conversa. Aquell silenci el vam aixecar entre tots dos: jo tampoc no la nomenava, per no tenir obert un calaix que em feia mal. El qui l'havia de trencar era jo.

Entre aquella criatura adormida a sobre meu i el següent dia que la vaig tenir al davant hi caben vuit anys i mig, i dins d'ells hi cap tot el que explica aquest llibre: la trieja, la maleta, els ingressos, les denúncies, el pou. La paternitat a aquella distància és una punxada que no fa soroll i que tampoc no se'n va: un sap, cada matí, que a milers de quilòmetres la seva filla està perdent les dents de

llet, i desxifrant les seves primeres lletres, i bufant espelmes, i fent-se una persona a poc a poc, i que en aquella habitació no hi ha ningú que se t'assembla. Me'n vaig perdre gairebé el lot sencer, i aquella factura no figura en cap expedient i la continuo pagant cada matí. L'hivern anterior a aquell viatge elles havien vingut a Barcelona un cap de setmana. La Claudia estava deixant de ser una nena, i allò no va tenir res de retrobament cinematogràfic: em va tractar amb la cortesia que es reserva a una visita, educada, amb reserves, mirant-me de reüll com qui mira un desconegut del qual li han explicat versions que no encaixen. I no l'hi retrec: cap adolescent no li deu afectar a un pare que ha estat, bàsicament, una absència. Ni em vaig atrevir a intentar una abraçada. En vaig tenir prou d'asseure'm a prop, escoltar-la, mirar aquella persona llesta, viva del tot i real del tot, i pensar sense acabar de creure-m'ho: existeix.

D'aquell viatge de tardor el que queda és la logística, i la logística retrata la relació millor que cap altra cosa. Dos dies abans del vol la seva mare em va enviar les instruccions: que allà feia fred i que portés roba, el taxi, l'autobús i el que costava cada cosa. I una frase d'una delicadesa que jo aleshores no vaig saber llegir: que intentaria acostar-se ella a l'aeroport, perquè jo no anés a descarregar les meves emocions en un lloc desconegut. I hi va haver una condició, una de sola, amb totes les lletres: que no fumés davant d'elles. Vaig contestar amb la poca traça de sempre, que intentaria complir totes les condicions, i em va corregir a l'acte: que en realitat només n'hi havia una, i que tampoc no m'hauria de costar tant. Una condició en tots aquells anys. Aquí es mesura exactament el poc que aquesta dona m'ha exigit mai. I un detall més: el primer dia venia ella sola; la nena la veuria l'endemà, probablement a l'hora de dinar; i potser sopàvem tots tres, segons el que digués la Claudia. A aquella edat, era la meva filla qui decidia quan veia el seu pare. I així havia de ser.

I el dia del vol no vaig arribar. Em vaig quedar encallat a la carretera, vaig perdre l'avió i li vaig escriure a la seva mare que estava buscant alternatives i que em volia morir, amb una foto el peu de la qual ho resumeix sencer: perdut a l'aeroport. A la tarda vaig trobar la sortida, un altre aeroport a mitjanit i un avió a trenc d'alba, i hi vaig aterrar l'endemà al matí amb un dia de retard. Allò és just el contrari de Barcelona: un fred sec que talla, la neu ja grisa a les vores de la vorera, una llum blanca i baixa que aquí no tenim mai. De casa m'arribaven notificacions del jutjat que ignorava a consciència i missatges de la Sonia que despatxava amb un estic-bé, perquè ho estava. La vaig veure a l'hora de dinar, amb la seva mare al davant, i el que hi va haver va ser aquella cortesia tensa: un

somriure curt, un hola a mitja veu, les mans ficades a les butxaques de l'abric. Cap abraçada. I tot i així continuava tenint intactes les dèries de la nena brillant que ha estat sempre. Em va deixar anar una teoria sobre els pops, amb la serietat del qui exposa resultats en un congrés: que la intel·ligència els ve de tenir nou cervells repartits, un per tentacle més el del cap, i que d'aquí els surt poder ocupar-se de nou assumptes alhora. Jo l'escoltava amb aquella atenció completa que només hi posen els enamorats i els pares. I mentre l'escoltava vaig pensar que, digués el que digués la sentència, allò existia. Que aquella nena i la seva teoria dels pops existeixen, i existeixen en part perquè existeixo jo. I aquell dia allò va ser motiu suficient per continuar existint. Per prendre'm el liti.

Hi ha una cosa de la qual gairebé ningú no parla, i és el que la malaltia decideix per tu quan ets pare. Durant anys vaig creure de debò que el millor per a tothom era que una persona malalta es mantingués al marge. Allò no era una decisió: era la depressió parlant amb el vocabulari de la consideració. Un cervell en fase baixa no et diu no puc; et diu no dec, i t'ho diu amb una lògica tan neta que un la firma com si fos seva. I en fase alta passa el contrari, que es promet el que no es complirà: un estiu li vaig prometre a la seva mare uns diners per a un campament i deu dies després els hi vaig retallar amb la pitjor excusa imaginable, que la meva mare em portava els comptes i que esperés a final de mes. Un home fet i dret, amb una filla que feia anys l'endemà, explicant-li a la mare de la nena que la seva pròpia mare li controlava els diners. El que em va contestar m'ho tenia merescut: que la Claudia era assumpte meu. Així decideix la paternitat aquesta malaltia: no et treu la filla, et treu els anys en què hi podies haver estat, uns per baix i d'altres per dalt, i a canvi et torna una adolescent que et mira de reüll amb tota la raó del món. I l'altra meitat de la distància tampoc no la governo jo: no hi ha trucades ni videotrucades, i no n'hi ha hagut mai de manera sostinguda. Hi ha missatges que escric jo, silencis llargs que no manejo jo, i algun viatge quan els vols i el cap ho permeten. La seva mare no autoritza més, i de crueltat res: ho fa perquè encara porta l'estigma clavat i perquè tem que, sense ella present, se m'escapi alguna cosa que faci mal a la nena. Prudència i por, les dues coses que fabrica una malaltia que a ningú no li han explicat mai. Jo l'única cosa que faig és intentar demostrar, amb fets petits i repetits, que aquell pare intermitent va quedant enrere. I des que sé que ella em pot llegir, escric i publico comptant que tot el que pujo pot caure a les mans d'una noia de la seva edat.

La seva mare em va enviar una vegada la foto d'un dibuix que la Claudia havia fet per a l'escola quan era petita: un mapa amb una estrella posada justament damunt d'on viu el seu pare. El vaig guardar a la carpeta del telèfon on fico el que no vull perdre, que no té gran cosa a dins: la foto d'un arbre del Montseny feta abans de la tempesta, l'àudio de la Claudia preguntant-me si estava bé quan vaig ser a l'hospital, tres cançons i ara el mapa. Són les coses que fan que el i-si de les nits dolentes tingui una resposta de carn i no només de fum. La Claudia ja és gairebé una dona i sap on viu el seu pare. I hi ha una cosa que vaig trigar quinze anys a poder dir sense ràbia, i l'hi vaig dir a la seva mare per escrit un matí de l'any passat: que la meva mare havia viscut amargada per no haver tingut ocasió de veure créixer la seva néta, i que té un cor d'or. Un dels rancors més llargs de la meva família, resolt en dues línies. Allò no havia estat rebuig. Havia estat dol.

Vaig tornar a principis d'aquell hivern amb una cosa a la mà que no he deixat anar des d'aleshores: aquesta persona existeix, i és el més perfecte que ha sortit de la meva història sencera. I en obrir la porta del pis m'ho va explicar tot l'olor, que en aquella casa no s'assemblava a cap altra. La nevera, buida. El terra, sembrat de burilles. I en Chapa mirant-me entrar amb els ulls del qui ja no és del tot dins del seu propi cos. Un home en pròdrom arribava de quatre dies de dormir i d'una nena parlant de pops, i el que l'esperava a casa era just el contrari de tot allò.

Capítol 45 · La càmera a les dues de la matinada

El que recordo d'aquell hivern no és la sensació d'estar perdent el cap. És la contrària, i per això fa tanta por explicar-la: la d'estar fent per fi l'única cosa sensata que quedava per fer, que era deixar constància, posar davant d'una càmera de matinada allò que els altres s'entestaven a no mirar. Una psicosi no es viu com a bogeria. Es viu com una cordura exacta dins d'una altra realitat, i hi falta un sol element, el que ho canvia tot: la veu de dins que en l'eutímia pregunta per a què, i espera, i dubta, i et deixa el missatge adormit fins demà. Aquell fre ja està explicat en aquest llibre. En un episodi no es trenca, s'apaga, i el que ocupa el seu lloc fabrica certeses més de pressa del que un les pot escriure. Amb aquella maquinària funcionant a dins vaig tornar del viatge de veure la meva filla: tres hores de son anotades al full d'una consulta d'aquells dies, onze mesos sense que ningú m'hagués tocat la medicació, i un canal de vídeos esperant-me.

Del canal convé desfer un malentès abans de continuar, perquè gairebé tothom ho explica del revés. No va néixer aquella matinada. Era el mateix de sempre, el de l'habitació de dotze metres, el mateix on jo penjava vídeos explicant les nostres cançons i la Marta els mirava i després em demanava que li expliqués el que havia volgut dir al minut tal. Allà dins hi van quedar dos vídeos que vam escriure i locutar entre tots dos, una nit, morts de riure com ja gairebé mai no rèiem; si algú em pregunta on vam riure la Marta i jo a cor què vols per última vegada, la resposta és aquella. Vaig gravar en tots els brots que he tingut, i després de cada ingrés ho esborrava tot, i mai no em va portar cap problema fins a aquell hivern, que va ser quan hi vaig tornar amb el cap completament anat. La meva germana em demanava que ho deixés i jo li contestava que gravar era la meva teràpia. La teràpia ho era. El moment era el pitjor possible.

Els primers vídeos van ser sobre la Nuria, i no vaig dir el seu nom: vaig muntar un arquetip, la dona que es fabrica una imatge pública de bondat mentre per dins li desitja la mort a l'home a qui ha rebutjat, i sobre aquell arquetip vaig descarregar tots els insults que se'm van acudir, que van ser molts, amb la des-

inhibició del qui té el fre fora de servei. No ho explico per justificar-ho. Ho explico per anomenar-ho: allò era un cervell en brot fabricant veritats enverinades. I en qüestió de dies el cervell es va oblidar d'ella i va caure en picat sobre el que de debò m'estava esquinçant, que era la Marta. El procés. En Toby, que se n'havia anat amb ella sense deixar-me acomiadar. L'amor que jo havia cregut real convertit en la causa més greu de la meva vida. Al quinzè vídeo vaig pronunciar el seu nom, i després vaig estar parlant dues hores i quaranta minuts seguits. La transcripció d'aquell tram existeix, són hores dedicades a ella i només a ella, i el que hi ha a dins no s'assembla al que va acabar arribant a una sala de vistes. Hi ha minuts i minuts de fotos, un home obrint un calaix per ensenyar-li a una càmera un moble que ella havia deixat com nou, coses seves penjades a la meua paret, el casc que feia joc amb el meu, un viatge a la muntanya, la seva gent, felicitant-li un per un els aniversaris que no li havia felicitat. Hi ha frases dirigides a ella dient-li que no li demanava res, que no la trucava, que no l'amenaçava, que no la volia oblidar encara que no tornéssim a estar junts a la vida. I hi ha trams, i no els penso amagar, en què deia que l'odiava. Tot allò és a la mateixa gravació i de vegades al mateix minut, perquè un cap sense regulació no són dos homes amb dues intencions diferents. És un. El que jo no sabia mentre penjava allò és que algú del seu entorn ho havia trobat les primeres hores i l'hi havia fet arribar.

Si aquest llibre deixés caure que no em va avisar ningú, mentiria. Em van avisar tots, alhora i per escrit. La meua germana es va passar un dia sencer amb mi, enllaç per enllaç: que tallés el final on insultava, que no continués jugant amb foc, i set hores després la frase que jo hauria d'haver llegit dues vegades i vaig llegir cap: que ella estava intentant protegir-me però que allò no s'enduria per davant també la seva salut mental. La meua mare em va amenaçar de denunciar-me, l'única vegada a la seva vida, perquè tragués del meu últim vídeo una foto de família. L'endemà al matí va arribar el missatge que pitjor es llegeix de tots: que no l'havia treta, que continuava mentint, que m'acabava de cavar la tomba donant el meu nom i les meves dades. Amb la paraula felicitats al darre-re. I la meua germana una altra vegada, l'endemà al matí, avís a navegants, que amb el que estava dient en aquell vídeo anava dret a un judici pitjor que el de dijous; dues hores més tard va llençar la tovallola per escrit, que se li havia acabat l'energia, i deu minuts després m'enviava un petó per a la persona amb qui passaria el dia. Així és ella. Amb sis avisos davant dels nassos, el que jo vaig fer va ser gravar divuit dies més. Això és l'anosognòsia en la seva versió extre-

ma, la que ja vaig explicar: no negar el diagnòstic, que en fred l'admetia sense parpellejar, sinó ser incapaç de veure que el que estàs fent en aquest precís minut és el diagnòstic. I és, alhora, un home avisat que no va poder parar. Les dues coses són veritat i no es destorben.

En un d'aquells vídeos s'hi va colar un document amb les dades de la Marta. No l'hi vaig posar: s'hi va colar, a la velocitat a què munta vídeos un home que no dorm i que apaga amb la càmera els incendis que ell mateix va calant. Ho vaig veure poc després de penjar-lo. Vaig baixar el vídeo. El vaig tornar a penjar sense el document. Entre una cosa i l'altra van passar minuts, i en aquells minuts algú que era davant de la pantalla ho va capturar, i aquella captura va acabar dins d'una denúncia. Un cervell en psicosi no està apagat del tot: va a ràfegues, s'encén i s'apaga, i en una d'aquelles ràfegues vaig veure el que hi havia allà, vaig entendre què era i ho vaig treure. De les tres setmanes senceres, aquell és l'únic moment en què vaig fer exactament el que s'havia de fer, sol, sense que ningú m'ho demanés, i és justament el moment que es van endur al jutjat. Es va castigar el minut en què me n'estava adonant. I per pescar un document que va estar en l'aire uns minuts, en un canal que gairebé no mirava ningú, s'ha de portar dies seguits mirant un home que no dormia. Llegides senceres, aquelles captures són el meu eximent. Retallades, van ser els meus antecedents. El canal el vaig tancar jo, i a l'últim vídeo, que van veure quatre persones, hi surto demanant perdó i plorant.

Mentre jo gravava, en aquell entorn es parlava de mi. Es va dir en veu alta, i des d'una por que era seva i era real, que jo era un home perillós. Ja he dit qui era l'home de qui parlaven. I perquè no em surti barat: no me'n vaig assabentar aleshores, me'n vaig assabentar mesos més tard, quan ja estava a la depressió pospsicòtica, de manera que allò no va ser el detonant de res. El que sí que em va encendre va ser saber que la Nuria trucava a la meua germana gairebé cada dia perquè jo deixés de gravar, i en saber-ho vaig gravar més. Aquella por porta ingredients que conec un per un, i cap no és la maldat de ningú: la paraula bipolar sense res al darrere; una conducta real, la d'un home irritable, insomne i sense filtre, que es llegeix com a escalada perquè a ningú no li van explicar que l'escalada d'un pròdrom va cap a dins, cap a la càmera i cap al propi fetge, i no cap al cos de ningú; l'eco de gent espantada parlant-se cada dia; i l'única persona d'aquell grup amb formació clínica, que ho hauria pogut desactivar en trenta segons i no ho va fer. Que un desconegut et digui boig perillós és soroll de fons. Que et converteixin en monstre els qui t'han estimat és una amputació.

La nit anterior al primer judici ràpid no vaig dormir. Hi havia droga a mà i no li vaig donar gaires voltes, perquè l'alternativa era continuar comptant esquerdes al sostre fins a les vuit. Em va portar en Jordi amb el seu cotxe. La Marta era a la porta del jutjat, acompanyada pels seus, i no m'hi vaig acostar, perquè ho tenia prohibit i perquè la vergonya em tenia menjat per dins, aquella vergonya raríssima de l'acusat que va demanant perdó en silenci per uns delictes que van ser símptomes. Vam acabar fumant a trenta metres els uns dels altres, com tres estranys, elles sense aixecar la vista i jo mirant-me les sabates. Un de la seva família, a qui jo havia tingut gairebé per amic, em va mirar amb ganes de matar-me, i aquella mirada no l'hi va produir el que jo era, sinó la part de mi que cabia dins d'un escrit. Dins de la sala la Marta no em va mirar als ulls ni una vegada, com si aquell banc i aquell capvespre a la muntanya els haguessin passat a dues altres persones. Jo hi vaig entrar completament brotat, sense cap capacitat de saber que estava malalt, que és tant com dir sense capacitat de demanar ajuda. La meva declaració va ser lamentable. L'advocat d'ofici, que no em va preparar ni em va escoltar, va cobrar el mateix. La jutgessa va ser comprensiva dins del que es pot ser en quinze minuts, i al final va aixecar la vista dels papers i em va fer l'única pregunta que se'm va fer aquell matí.

—Vostè entén que el que va fer està malament?

—Sí.

I era veritat. Que allò estava malament ho entenia qualsevol i ho entenia jo. El que no entenia, perquè la malaltia no em deixava entendre-ho, era que estava malalt. Allò no ho va preguntar ningú. A un home que porta tres setmanes gravant-se a les dues de la matinada la pregunta que se li ha de fer no és si sap que allò està malament; i en quinze minuts per causa no hi ha temps de fer-ne cap altra. Vaig sortir condemnat a vint dies de localització permanent i a un curs que encara no he fet. A mi, que feia mesos que no era capaç de creuar el replà, em van condemnar a no sortir de casa.

El segon judici, el dels vídeos més greus, els que vaig esborrar jo i dels quals no queda registre enlloc, va ser una setmana més tard i es va resoldre en conformat. Aquell dia em va acompanyar la meva mare. Al passadís es va creuar amb la Marta i li va dir a la cara que com s'atrevia, que si no li feia vergonya; la Marta no va contestar, i la dona que l'havia portada a l'estació amb la maleta es va posar per primera vegada, davant meu, a l'únic costat on havia estat sempre. Jo portava al cotxe, sense saber per què l'havia agafat aquell matí, un dels quadres que ella em va regalar. Quan vaig sortir de firmar ja no era capaç de tornar

a casa amb allò a dins. El vaig deixar recolzat contra la paret, damunt d'un banc del carrer, perquè se l'endugués el primer que passés, i d'aquell matí queda una foto en què es veu que algú havia pintat al respall del banc, amb esprai vermell i en lletres enormes, t'estimo. No sé què fer-ne, d'això, tret d'explicar-ho.

La conformitat és el que es firma en psicosi. El judici ràpid està pensat per al conductor que bufa al voral i per a la baralla de bar amb tres testimonis: aquell dia el jutjat de guàrdia portava altres disset causes, quinze minuts cadascuna, i el meu advocat havia disposat de trenta segons amb mi en un passadís. Al centre de l'invent hi ha un incentiu, i és un incentiu bo per a gairebé tothom: reconeixes els fets, la pena baixa un terç i te'n vas caminant cap a casa. Per a un home a tres setmanes d'una psicosi, aterrit, amb un llettrat que el va conèixer aquell mateix matí, allò no és triar entre dues opcions. És una sortida d'emergència amb el llum verd encès a sobre. El que no em va explicar ningú és que firmar volia dir deixar registrada una ficció, la que jo havia actuat en plenes facultats, i que en reconèixer els fets es renuncia també a discutir la imputabilitat, perquè un eximent necessita perits i temps, que són justament les dues coses que aquell procediment està dissenyat per no tenir. I la ficció no la sosté només el jutjat. L'endemà de firmar li vaig escriure a la meva germana que jo havia volgut que em jutgessin com algú normal, sense trastorns, i que si era funcional per a tota la resta era just que ho fos també per a això. Allò ho va escriure l'autoestigma, que a aquelles altures ja parlava per la meva boca. El mateix brot va produir els vídeos i va produir la firma. En el procediment on algú es va aturar a mirar de debò, que és el capítol següent, aquell brot va ser un eximent complet. En el que ningú no va tenir quinze minuts, aquell brot no va existir. Els meus antecedents surten d'aquests dos judicis i de cap més.

La nit del primer judici vaig escriure que la Marta m'havia fet un favor enorme, que veure-la, veure el seu menyspreu i que no em mirés als ulls m'havia alliberat. I no es va quedar al telèfon: em vaig asseure davant de la càmera i ho vaig dir en veu alta, convençudíssim, amb aquella fermesa que dona estar brotat i necessitar creure-s'ho. Així que vaig parar de gravar em vaig tirar al llit, em vaig aixafar la cara contra el coixí i vaig cridar fins a quedar-me sense veu. D'aquells vídeos s'ha jutjat sempre el que es veia a la pantalla. El que passava trenta segons després d'apagar-la no ho ha vist ningú.

Capítol 46 · El biombo

Els vint dies els vaig complir a principis d'aquell estiu. Vivia una altra vegada amb la meva mare: llit plegable al menjador i un monitor vell, comprat al seu dia amb la Marta, des del qual continuava teletreballant per no perdre també la feina. Tres vegades al dia pujava la policia local perquè firmés un paper certificant que continuava al lloc d'on no em podia moure. El primer dia l'hi vaig resumir a la meva germana per escrit: una cosa és no voler sortir i una altra de diferent és no poder. Aquella condemna no em va alterar la rutina ni un sol dia, perquè el meu cap em tenia tancat des de molt abans que ho firmés un jutge. Dos dies després de complir-los vaig entrar a la sala del judici gran.

El van celebrar al poble on jo m'havia independitzat per primera vegada, quan em vaig mudar per la Marta. De les seves places ja no en trepitjaré cap, i això és una cosa que gairebé ningú no explica d'aquesta malaltia: a més dels anys i de la gent, s'endú els mapes. A la porta es va repetir l'escena de l'hivern, la Marta fumant a trenta metres amb algú de la seva família, tots tres tractant-nos com estranys. La seva acusació va modificar l'escrit abans de començar: si el tribunal apreciava l'eximent complet, demanarien mesures de seguretat, i si no l'apreciava rebaixaven els anys de presó que venien demanant, més allunyament i prohibició de comunicar-m'hi per qualsevol via. O sigui, que la mateixa acusació donava per fet que allò anava d'un malalt. La baralla no era culpable o innocent. La baralla era què es fa amb un inimputable, si se'l tanca o se'l vigila. L'informe de la forense, on constava que les meves funcions intel·lectives i volitives estaven totalment alterades, portava tres anys a l'expedient, i fins aquell matí hi havia un escrit amb el meu nom a sobre demanant anys de presó. El cos no sap distingir entre la pena que es demana i la pena que s'imposa.

Vaig triar declarar. Vaig reconèixer la relació i vaig reconèixer els àudios, amb l'única precisió que era veritat: que els vaig enviar a un grup on jo no sabia que ella hi fos.

—I què deia, vostè, en aquells àudios? —va preguntar la fiscal.

—Doncs eren uns àudios amb unes amenaces hiperbòliques, fruit d'un brot psicòtic en què estava jo.

—I no era conscient d'estar-los enviant?

—No era conscient del que estava fent.

Vaig explicar que no tenia record d'haver-los gravat i que en escoltar-los després m'havia semblat un desconegut fent servir la meua veu. I quan el seu advocat va treure el tema del tractament em va sortir el professor de dins: els quatre pilars de la salut mental, què significa una descompensació, per què pujar una dosi no és el mateix que recaure. Vaig dir la paraula eutímia davant d'un tribunal. Vaig explicar també una cosa que gairebé ningú no sap, i és que mesos després del de l'hotel vaig contactar amb ella una sola vegada, un àudio per demanar-li perdó, i ho vaig fer perquè la meua advocada m'havia dit que la causa estava arxivada i que la Marta no havia recorregut. Sí que havia recorregut, les mesures continuaven vives, me les vaig saltar sense assabentar-me'n, i així que me'n vaig assabentar no li vaig tornar a escriure mai més: això són cinc anys. Un perdó llançat al buit. Pel que em va arribar de tornada, ella va dir que jo no havia entès res, i potser tenia raó, perquè a una persona a qui ningú no li ha explicat mai què fa per dins un episodi psicòtic, la meua explicació només li podia sonar a excusa. Allò va ser tot el que va sortir de la meua boca aquell dia: ni una amenaça, ni una paraula en contra seva; un diagnòstic, quatre pilars i una disculpa. Ella era a tres metres, darrere d'una mampara, i no va sentir res.

Després va declarar ella. Va explicar les trucades d'aquell dia i el catàleg sencer del deliri, recitat en veu alta en una sala. Li van preguntar si havia tingut por i va dir que sí, és clar. Des de darrere del biombo, jo no vaig trobar ni un sol motiu per dubtar-ho: aquells àudios van existir i els va gravar la meua veu. Va dir també que ella mai no m'havia demanat que parés, i que després d'allò no hi va haver més contactes, directament no, que el que hi va haver va ser un canal de vídeo. Directament no. Ho va dir ella. I va explicar que d'aquell canal n'havia vist els dos o tres primers vídeos i cap més, i la crec, perquè això vol dir que no va veure els pitjors, però també que no va veure les hores de fotos ni els aniversaris endarrerits. El que se'm va clavar, en tot cas, no va ser el contingut. Va ser la manera. Allà hi havia la dona amb qui més he connectat a la meua vida parlant de mi sense un tremolor a la veu, sense un matís, sense un dubte, i per més que la buscava jo no la reconeixia enlloc d'aquell to. Té explicació, i no és la maldat: ella no va entrar en aquella sala com a testimoni, hi va entrar com a part, amb el seu advocat, el seu escrit i la seva petició de pena. Un testimoni re-

corda. Una part sosté. Aquella versió havia tingut tres anys i un despatx per quedar rodona, i en un escrit així no hi cap la dona que agafava un tren per venir a veure'm. No ho escric com un retret a una decisió seva. Ho escric com el que un procediment li fa a la memòria de qui el sosté.

Anem amb el biombo, que no apareix en cap codi. Al judici ràpid de l'hivern no n'hi va haver: vam ser tots dos a la mateixa sala, a uns metres. Pels mateixos fets, sis mesos més tard, va aparèixer la mampara. No la va demanar ningú. La porta posada de sèrie la plantilla de la violència de gènere, que separa l'agressor de la seva víctima sense parar-se a mirar qui són els dos que té al davant. I aquella mampara va fer tres coses en un minut: a mi em va col·locar al lloc on es col·loca els perillosos, a un home que sis mesos abans s'havia quedat a trenta metres d'ella, al mig del carrer, mirant-se les sabates; a ella la va ficar per protocol en el paper de víctima meva; i li va tapar les orelles justament el dia que jo estava parlant.

Després tocava la pericial, i per a aquell judici no em va explorar ningú en persona. La forense va declarar per videotrucada i la videotrucada es tallava. La meva vida va estar a punt d'ajornar-se per culpa d'un router. Quan per fi se la va sentir, es va ratificar en el seu informe, i la base sencera d'un eximent va quedar despatxada en uns minuts i a brotxades. El meu advocat va tibar del fil: si tenien al davant un pacient tractat, complidor, amb tres anys de seguiment, calia un internament? La forense va admetre que la seva valoració era la d'aleshores, no la d'ara. I enmig d'aquella discussió em vaig assabentar que en Toby s'havia mort. El meu gos. L'únic que em va estimar sense posar-me condicions. Ni tan sols no sé el dia; sé com em va arribar la notícia. Cinc anys i mig amb ella, ni un amb mi, i es va morir mentre m'estaven jutjant. Jo allà, plorant per un gos, amb una mampara al davant anunciant-li al món que el perillós era jo. Li agraeixo que el cuidés els anys que jo no vaig poder, encara que ella no m'agraeixi res.

En els informes finals, la fiscal va demanar l'internament. L'advocat d'ella va recordar que inimputable no vol dir impune, i va demanar allunyament, comunicació i costes. El meu va dir que allò havia estat un deliri, que mai no hi va haver un acostament físic i que el proporcionat era vigilar-me, no tancar-me. L'eximent no el va discutir ningú. El que es va discutir va ser el meu futur, i es va discutir en termes de logística. I al final va arribar l'última paraula, que és l'únic minut de tot un procediment en què la llei et deixa parlar a tu, i allà em vaig passar per sobre totes les instruccions que portava apreses. Vaig dir que no només no li desitjava cap mal, a la Marta: és que l'havia estimada sempre. Que

allò s'havia convertit en una bogeria judicial, que no havia hagut d'acabar així, que en algun moment ens podíem haver assegut a parlar. Li vaig explicar a la jutgessa que el mateix procediment és un estressor permanent i que el cortisol de tres anys m'havia posat cinquanta quilos a sobre. Li vaig desitjar a ella que fos feliç. I vaig demanar una sola cosa, que aquell malson s'acabés. El meu advocat em feia senyals perquè abregués, i en sortir em va caure la bronca, que a mi em diuen que no faci una cosa i hi vaig dret. En la forma tenia tota la raó. En el fons, aquella última paraula desordenada va ser el més veritable que es va dir allà dins.

La sentència em va arribar al final de l'estiu i deia això: un any d'internament psiquiàtric en establiment adequat, prohibició d'acostar-m'hi i prohibició de comunicar-m'hi per qualsevol mitjà. Vaig trucar a la meva germana i li vaig dir que, si el recurs no prosperava, entrava. Es va quedar callada. Després va dir que el recurs prosperaria, i quan li vaig preguntar com ho sabia em va contestar que no ho sabia, però que el faríem prosperar nosaltres. L'endemà em va treure la metafísica de les mans d'un revés: que de karma res, que a partir d'aquí eren només advocats. La Mireia es va llegir la sentència aquella mateixa tarda i em va dir que el recurs tenia base; li vaig preguntar què se suposa que feia jo mentrestant, i em va dir que mentrestant, viure. I ara ve el que vaig trigar gairebé dos anys a entendre. Aquella sentència no era una condemna. Apreciava l'eximent complet, amb totes les lletres, i on hi ha eximent complet no hi ha condemna: hi ha absolució i mesures de seguretat. No et castiguen. Et tracten. El problema és que el paper portava la paraula condemna escrita, i així se'm va quedar a dins. Un mes més tard la fiscalia va demanar que s'aclarís exactament allò, i l'aclariment va trigar a arribar molt més del que aguanta la paciència de ningú. Tot aquell temps vaig viure amb una condemna a l'esquena, amb la vergonya posada i el sóc un condemnat repetint-se sol. Estava absolt des d'aquell estiu i no m'ho va dir ningú. Tampoc no és mala fe: és un jutjat amb més papers que mans, i el retard el vaig pagar jo. El recurs, a dia d'avui, continua esperant.

El primer que vaig fer en acabar de llegir la sentència no va ser trucar a cap advocat. Va ser anar a buscar la gent que se n'havia anat. Li vaig demanar a la meva germana que li fes arribar a la Nuria un vídeo i les cançons que jo havia escrit, i el que va tornar va ser silenci, i darrere del silenci el contrari del silenci: l'exigència que esborrés el canal i esborrés les cançons. A la Raquel li vaig escriure uns missatges a un número que potser ja ni era seu i li vaig dir que em volia morir. I setmanes després li vaig preguntar per ella a la meva germana, i

em va contestar el que em va contestar: que no li havia respost, però que ho sabia per la Nuria. Ningú no estava obligat a contestar-me. Però no contestar també és un acte, i a l'altre costat hi havia un home que va començar a pensar a treure's del mig amb aquella fredor rara que dóna l'esgotament extrem. D'aquí surt el cos dels cent cinquanta-cinc quilos, que té el seu propi capítol.

El que em va passar en aquell poble té nom des de fa cinquanta anys i es diu criminalització de la conducta mentalment trastornada. Consisteix en això: quan l'única porta que queda oberta és la de la comissaria, tot el que fa el malalt entra per aquella porta. El mateix brot és un ingrés si el mira un metge i una denúncia si el mira un instructor. A mi me'l va mirar tres vegades un instructor. Aquí hi ha la doble condició que cap sala no sap sostenir, malalt i culpable alhora: el mateix Estat que va escriure en un foli que jo no podia governar els meus actes em va passar després la minuta dels plats trencats de l'incendi. Perquè l'altra factura, la de diners, també va arribar: cinc advocats, comptant-hi els d'ofici, que tampoc no són gratis, i les costes dels procediments, que van sumar gairebé al cèntim la mateixa xifra que el deute de l'any de la maleta. I el repartiment real de forces és just el contrari del que explica l'expedient. Ella, avui, amb una trucada, pot posar en marxa una altra vegada una maquinària capaç de ficar-me un any en una planta. Jo no li puc fer res, ni vull: no sé on viu, no ho vull saber, i en tots aquests anys de denúncies i de judicis no hi ha ni una lesió ni un part mèdic. La que té el poder és ella. El que viu amb por sóc jo. La seva por de l'hotel va ser veritable i no l'hi retrec. Escric això perquè sàpiga que l'home de qui li van dir que l'havien de protegir porta cinc anys sense poder llegir el seu nom sense acabar prenent-se una pastilla.

Part VI • LA LÍNIA EQUIVOCADA

Capítol 47 · El metge que parlava

La meva mare portava les cites mèdiques d'aquell mes apuntades en un paper i les anava ratllant a mesura que es complien. Aquella primavera, entre els judicis ràpids i el de l'estiu, en va quedar una de sola sense ratllar, la del psiquiatre nou de l'hospital, i ella m'ho va recordar així, pel compte que em tenia. Canviar de psiquiatra em va costar el que ja està explicat, que arrencar-li un trasllat al sistema no és cosa de demanar-lo i ja està, i a sobre ho vaig demanar amb una excusa d'horaris, perquè dir la veritat (que l'anterior m'havia trencat per dins) no cabia en cap formulari. La cita va caure a primers d'aquella primavera, a la tarda. Uns dies abans jo li havia deixat anar a la meva mare una d'aquelles frases amb què un home es defensa sense adonar-se que s'està delatant: que el psiquiatre ja sabia el que jo feia. No ho sabia. No tenia per què saber-ho. L'hi vaig haver d'explicar jo. I aquella cosa mínima, absurda de tan petita, va ser justament el que hi havia de nou.

Aquell metge no s'assemblava a cap dels que m'havien tractat, i la primera diferència saltava als deu segons: parlava. Parlava més que cap altre metge que jo hagués conegut, i ho sabia, i ho deia somrient. Jo venia de cinc anys amb una psiquiatra que administrava les frases com si cadascuna li costés diners de la butxaca, així que em vaig passar la primera consulta fent una cosa que no feia des del diagnòstic: parlar de debò. Sense anar calculant. Sense treure la versió presentable de mi mateix, aquella que un aprèn a muntar perquè a la consulta surti tot correcte. Ell escoltava com escolta el qui vol entendre alguna cosa, no com el qui va omplint caselles. Separava el pacient del trastorn, i dins del pacient separava els símptomes d'un brot de les decisions d'una persona, que és una distinció que jo portava cinc anys sense que me la fes ningú. Em creia. I escrivia informes on posava el que de debò havia passat. En aquelles primeres consultes em va dir a més una frase que jo he repetit després a un munt de gent, perquè resumeix la diferència sencera: que em presentés a urgències sempre que ho necessités. Un malalt psiquiàtric a qui el seu metge li diu això té una

porta. En els cinc anys anteriors jo no tenia porta. Tenia una cita cada tres mesos i un imprès.

Un dia se'ns en va anar la sessió cap a on no estava previst i li vaig preguntar per què es dedicava a això.

—Perquè em sembla la feina més honesta que hi ha.

Li vaig demanar que m'expliqués això d'honesta.

—Perquè aquí dins no es pot fingir. Un pacient en brot no està actuant. Un en depressió no està exagerant. El que hi ha és el que hi ha.

Li vaig preguntar si no cansava.

—Tot cansa. La qüestió és si el que et dóna compensa el que et costa.

Li vaig preguntar pel seu, pel seu cas. Em va dir que sí, que en el seu compensava; que hi ha dies en què se li cau l'ànima als peus, però que quan algú que portava anys sense poder-se aixecar es torna a aixecar, i tu saps que hi has tingut alguna cosa a veure, allò no ho paga cap altre ofici. No li vaig dir que jo era un d'aquells. No calia gens dir-l'hi. I hi havia una altra cosa, menys vistosa i més important: era el mateix home a la consulta bona i a la dolenta, el mateix to, la mateixa amabilitat, entrés jo per la porta com entrés. Allò té un nom, consistència, i és força més rar de trobar que la competència clínica.

Perquè això no acabi convertit en una història edificant, hi poso de la meva part el material que l'espatlla. L'hivern següent hi va haver un matí en què em vaig despertar i no em vaig poder aixecar. Ja a la tarda l'hi estava explicant a la meva germana: quin horror, que no em podia moure, i un minut després, que la meva ànima no volia tornar al meu cos i que jo ho notava. Ella hi va posar nom en una línia, que allò era la depressió, i em va proposar el que proposava el sentit comú, anar aquella mateixa tarda a veure el psiquiatre, que ella m'hi acostava, que per a això ell havia dit que hi era. Li vaig contestar que no en el mateix minut. Va insistir. Mitja hora més tard li vaig dir que no creia que aquell home em pogués ajudar i que a més jo no estava per parlar amb ningú. I un quart d'hora després, quan ja m'hi havia negat dues vegades i la conversa se n'havia anat a buscar el telèfon d'una psicòloga, em va escriure que tot i així parlar amb ell aquell dia em reconfortaria, que és un bon home i m'aprecia. Subratllo el detall de qui ho diu: no ho dic jo, ho diu algú que no sóc jo. Vaig tornar a saltar-me una cita que ella m'havia demanat, i me la vaig saltar amb el vocabulari del malalt que en sap més que el seu metge, que al psiquiatre s'hi va cada tres mesos. O sigui, que la continuïtat no em va convertir en pacient model. Em va convertir en un pacient amb metge, que no és el mateix i que ja és força.

Hi ha, amb tot, una cosa que no va fer cap dels dos, ni la doctora de l'ambulatori ni ell. Ningú no em va explicar mai què em passava. En el tècnic sí que va arribar tot: va arribar el diagnòstic, va arribar la medicació, van arribar els noms clínics. El que no va arribar mai va ser el pràctic. Què significa, en una vida, tenir un tipus u. Com se li veu la cara a un pròdrom. Què es fa quan el son comença a fallar. Com s'explica això als teus perquè, en lloc de sortir corrent, sàpiguen donar-te un cop de mà. Allò té nom, es diu psicoeducació, té darrere evidència sòlida (redueix ingressos i millora el pronòstic) i a la sanitat pública no existeix cap protocol per donar-te-la: el psiquiatre porta la medicació i firma papers, i el psicòleg, quan te l'assignen, disposa de mitja hora cada tres mesos. La meva me la vaig donar jo. Llegint, creuant els meus propis informes, lligant caps a les tres de la matinada, i després a l'associació. Trenta-tres anys esperant que algú posés nom a això, i set més fins que vaig esbrinar pel meu compte què volia dir aquell nom. Aquí hi ha també l'acudit de la manera més barata de posar-se, la de deixar de dormir: el meu predictor de brot, dit en veu alta davant de metges durant anys sense que ningú, i m'hi incloc, el recollís de terra.

I no els ho retrec només als qui se'n van anar, que tenien la resposta a cinc segons d'un cercador. L'hi retrec al meu entorn sencer, que funciona amb una bona voluntat que li sobra i amb un coneixement que ningú no s'ha molestat a donar-li; i m'ho retrec a mi, que portava aquella paraula escrita en un informe des de feia anys sense entendre-la. Bipolar és d'aquelles paraules que tothom dóna per sabudes perquè les ha sentides mil vegades i perquè sonen a dues coses, a dalt i a baix. Ningú no busca al diccionari el que creu que ja sap.

Així que deixo aquí junt, ordenat i sense èpica, el que sí que va funcionar, per si li serveix a algú amb aquest diagnòstic o a algú que estimi una persona que el tingui. Primer, un psiquiatre que em mirava, i no ho dic per impressió pròpia: l'aliança terapèutica és dels predictors de resultat més sòlids que hi ha en salut mental. Segon, una teràpia llarga que es va ficar al soterrani, als tretze anys, a l'abandonament, a la vergonya, i que en comptes de comprensió genèrica em va donar eines de fer servir i tirar de la butxaca: veure venir un pròdrom, distingir una idea d'un impuls, aturar la mà abans d'enviar el missatge. Tercer, una dona que en lloc de mesurar-me la culpa em mesurava el son, i d'aquella en parlo al seu lloc. Quart, treure-ho a fora per escrit, cantat i gravat. I cinquè, saber què tinc: que la irritabilitat és un símptoma i no el meu caràcter, que si dormo quatre hores tres nits seguides s'ha de despenjar el telèfon, que l'eufòria de les idees genials a les tres de la matinada no és inspiració sinó avís. Cap

d'aquestes cinc coses no és força de voluntat. A mi voluntat no me'n faltava. Em faltaven aquelles cinc coses, i així que les vaig tenir a sobre, la conducta que tothom penjava al meu caràcter se'n va anar sola, sense que ningú s'hagués d'esforçar a corregir-la. A cap diabètic no li diuen que amb més caràcter li baixaria la glucosa. A nosaltres ens ho diuen cada dia. Per primera vegada des que em van posar el nom, la medicació significava una cosa que no era la por de les conseqüències. El liti continuava tenint gust de moneda vella, però empassar-me'l havia deixat de ser obediència per ser una altra cosa: cura.

Capítol 48 · Cent cinquanta-cinc quilos

Centenars d'hores extraordinàries en menys de tres anys. Guàrdies, disponibilitat a qualsevol hora del dia i de la nit i un client que no tenia horari, perquè els sistemes tampoc no en tenen i a ningú no se li acut que una màquina esperi a demà. Jo contestava correus des de l'habitació del costat d'aquella casa meva on es consumia i jo pagava, des del sofà on no dormia, des de la por fixa de la sentència que estava per caure. Amb el que es trenca s'hi bolca tothom; del que aguanta no se n'ocupa ningú, i no se n'ocupa ningú precisament perquè aguanta. Els diners d'aquelles hores tampoc no van servir per a res de bo: se'n van anar a tapar els deutes que aquella casa anava generant.

Abans d'aquell hivern hi va haver una tardor, la de just després de la sentència, i en aquella tardor vaig conèixer una dona. Ens va presentar un amic comú, vam estar un mes parlant i la vaig anar a veure, quatre dies a la seva ciutat, lluny de la meva. Per arribar fins allà vaig haver de trencar l'agorafòbia, que portava tres anys sense deixar-me creuar la porta de casa. Ella tenia el seu propi abisme, i això és l'única cosa que em correspon explicar d'ella; jo no l'hi vaig saber llegir, perquè un home tan sol i tan a la vora no li mira l'etiqueta al salvavides. Es va acomiadar amb un petó, com si ens haguéssim de veure aviat, i així que vaig tornar va deixar de parlar-me sense dir una paraula. Justament aquelles setmanes, mentre jo païa la sentència. Les desaparicions m'entren directes per la ferida de l'abandonament: no les visc com una descortesia, les visc com un gallet. He arribat a prendre'm un ansiolític perquè un amic portava dies sense contestar-me, i va resultar que només estava enfeinat. L'abandonament no em va deixar una cicatriu. Em va deixar una alarma que salta sola.

Cent cinquanta-cinc quilos. Això va ser el que van apuntar a la bàscula de l'hospital del nord aquell hivern. I d'aquells dies de festes hi ha una frase meva que situa millor que cap altra on era jo abans que el pulmó m'obligués a parar. La meva germana em retreia que hagués begut i jo em defensava amb l'argumentari complet: que havia estat una ampolleta petita de rom, que l'alcohol allibera emocions, que allò no era el descontrol que ella estava pintant.

En el mateix minut ja anava fent plans, que en tres dies m'arribava la cinta de córrer i em posava a dieta estricta, i que a veure si les festes següents les passava amb la Claudia, que aquell any era crucial. I tres minuts més tard, sense cap transició, se'm va escapar això: que fins i tot amb l'embòlia tant me feia morir-me. Ho vaig escriure com qui aporta una dada de context. I compte amb el matí, perquè no és que jo em volgués morir: és que m'era igual, que és una altra cosa i és pitjor, perquè allò no té urgència, no alarma ningú i no demana ajuda. Un home a qui li és igual morir-se no es tira per una finestra. Engreixa cinquanta quilos, fa hores extres sense parar, no surt de casa, deixa que entri per la porta el que entri i continua contestant correus. I triga sis hores a anar a urgències amb un trombe als dos pulmons. Un home a qui li era igual morir-se fent plans per a les festes de l'any següent amb la seva filla. No ho sé dir millor.

Va ser un dimarts de principis d'aquell hivern i va començar com una contractura, un dolor rar al pit. Al matí vaig ser a urgències amb la meva mare, i el que ens vam escriure mentre jo esperava a dins mesura amb precisió de laboratori el que jo entenia del meu propi estat. Ella pregunta si tinc gana. Jo li dic que estic mort de gana. Ella s'ofereix a fer-me un entrepà de gall dindi i formatge i es corregeix sola, que de moment no puc menjar res. I aleshores sóc jo el que proposa el pla de la tarda: que en sortir del dentista podem parar a menjar-nos una hamburguesa. Un tromboembolisme en marxa i jo pensant en l'hamburguesa de la tornada. A les quatre em va recollir la Sonia i em va portar a l'hospital del nord, i el metge d'urgències va deixar anar la frase completa, tromboembolisme pulmonar bilateral massiu, amb aquella serietat del qui t'està dient que has passat a mil·límetres de no ser-hi. Em va preguntar quant feia que tenia el dolor i li vaig dir que des del matí. Em va preguntar per què no hi havia anat abans, i mentre buscava una resposta em van passar per dins les de debò: la por dels hospitals fabricada en anys d'ingressos amb corretges, la impossibilitat de separar una emergència real del soroll de fons que produeix un cap com el meu, l'agorafòbia. Li vaig contestar que no ho havia sabut reconèixer. Em van posar anticoagulants, em van tenir ingressat vuit dies i em van dir que havia tingut sort. D'allà me'n vaig endur un detall que no se me'n va: el desodorant de la bossa era el mateix que m'havien portat als ingressos de psiquiatria, i vaig haver de demanar-li a la meva mare que me'n comprés un altre. Quatre anys de corretges i de passadissos ficats dins d'una olor, i disparats en una planta de pneumologia per un pot que algú havia ficat en una bossa amb la millor intenció del món. El dia de l'alta la meva mare, que ja és una dona gran, em va enviar dos

enllaços seguits: un sobre el risc de morir-se d'una embòlia sent fumador i un altre sobre com deixar de fumar després d'una embòlia.

I què va fer l'empresa amb un paio acabat de sortir de l'hospital després de quedar-se a mil·límetres? Res. Als sis dies de l'alta ja estava de setmana de guàrdia i em van despertar a dos quarts de set per resoldre una incidència. Al cap de dues setmanes, amb l'heparina encara al cos, feia intervencions a les set del matí i a les dotze de la nit, i em vaig perdre amb els meus el sopar gran d'aquelles festes perquè va saltar un avís i el que estava de guàrdia era jo. Quan el sistema veu que aguanten no et treu pes de sobre: te'n posa més, a veure per on rebentes. I no em va obligar ningú, que aquella és la part que em toca a mi, perquè el primer que no sabia parar era jo. D'aquell món no va trucar ningú, i fins i tot això té explicació: els del voltant no desapareixen perquè hagin deixat d'estimar el malalt, desapareixen perquè no aguanten el que senten quan el tenen al davant, i en el meu cas s'hi suma l'estigma de cortesia del qual ja he parlat. Amb un trombe a l'artèria pulmonar la gent et porta carmanyoles. Amb el que venia darrere del trombe, no. I el millor d'aquell mes no va passar en cap hospital: deu dies després d'entrar a urgències em vaig assabentar del que havia contestat la meva filla quan li van preguntar què volia pel seu aniversari. Res, que ja tenia tot el que volia. Jo tenia els pulmons plens de coàguls i un any d'internament recorregut, i lluny d'aquí una nena que amb prou feines conec deia que no li feia falta res perquè ja ho tenia tot. És l'única cosa que algú ha fet bé en tota aquesta història, i no la vaig fer jo.

L'agorafòbia, que porto anomenant capítols i capítols, era exactament això. Obrir la porta de casa meva exigia una preparació que em podia portar hores: el cor pujant fins i tot abans de tocar el pom, el cos fabricant cortisol per a una situació que el cap sabia perfectament que no era perillosa. I la por no era creuar-me amb algú. La por era que em veiessin. La por era el meu cos. Uns nanos em van cridar gras des de la vorera del davant i em van tenir setmanes sense baixar al carrer; i quan la meva germana em va demanar que anés a Barcelona a veure-la, li vaig posar per escrit que no podia anar-hi i aguantar les mirades, que feia pena i fàstic, que no volia que em veiessin així. Aquell sóc jo als trenta-vuit anys, dient paraula per paraula el que hauria dit als catorze en un pati. I aquest mateix cos va aixecar en un altre temps més de dos-cents quilos de terra i feia flexions fent el pi. Del pi a bufar al sofà: aquella és la distància, i la sensació d'estar atrapat dins de la teva pròpia carn no l'hi desitjo a ningú. A sobre el mecanisme es manté sol, sense ajuda: l'evitació treu l'ansietat a l'acte, i per això es

reforça; cada dia que no surts, el teu cervell anota que no sortir va funcionar, i el llistó per sortir demà queda una mica més alt. Ningú no decideix tancar-se a casa. Un es desperta un dia tancat, sense haver pres cap decisió.

Tot això té nom, i és el nom que tanca el circuit entre el jutjat i la bàscula: càrrega al·lostàtica, el desgast que deixa en un cos tenir encesos anys seguits els sistemes de resposta a l'estrès. El cortisol no puja perquè visquis trist. Puja per amenaça sostinguda i sense resoldre, que és la definició literal dels anys previs a aquell passadís d'urgències: anys de presó demanats per escrit, quatre denúncies alhora, dos judicis ràpids, un bloqueig sense explicació, un grup on es repartia el meu nom, i per sota l'agorafòbia i els antipsicòtics fent el seu amb el metabolisme. Un investigador americà es va passar anys assegut en un jutjat de causes petites i ho va resumir en cinc paraules: el procés és el càstig. A mi no em va canviar la vida cap sentència. Me la va canviar el sobre. I ho he mirat amb una calculadora al davant, perquè jo també em vaig empassar durant anys que un gras és un gandul amb la boca oberta. Seixanta-cinc quilos en tres anys i nou mesos són quilo i mig al mes, i quilo i mig al mes el produeix un desequilibri de tres-centes calories diàries. Tres-centes calories: un got de llet. Allà no hi va haver afartaments ni hi va haver cap ensorrada moral. Hi va haver un cos amb cortisol crònic, que dóna l'ordre d'emmagatzemar greix per si ve una altra crisi; uns antipsicòtics que desconnecten la sacietat; una depressió, que no és tristesa sinó el col·lapse dels mil moviments petits d'un dia; una agorafòbia; el son trencat; i l'alcohol. Cinc coses empenyent en la mateixa direcció durant quaranta-cinc mesos seguits. Amb allò ni tan sols no cal menjar malament. N'hi ha prou de continuar viu. Un animal ferit no s'infla per gola: es queda quiet, i s'infla. I l'embòlia no va ser mala sort, va ser aritmètica: sang que no circula perquè el cos no es mou, obesitat severa i el mateix antipsicòtic empenyien tots tres cap al mateix coàgul. Allò no va interrompre la història. La va rematar, i em va deixar anticoagulat per a la resta de la meua vida. Que quedi clar què estic dient i què no. No li passo aquesta factura a la Marta, que va firmar la seva denúncia amb l'única informació que tenia al davant, la veu d'un home amenaçant-la. L'hi passo a l'aparell: al que no distingeix, al que triga anys a decidir el que un forense havia escrit en un foli, i que mentrestant va cobrant en pulmons i en quilos.

Capítol 49 · La gateta

Quan el brot d'aquell hivern es va apagar del tot i em vaig quedar mirant el que hi havia al voltant (una casa a la qual se li havia ficat el consum a les parets, un canal ple de vídeos, la policia pujant a trucar al timbre), em va caure a sobre una conclusió que no va ser una rendició sinó un compte: no podia continuar vivint sol. El pis havia deixat de ser un pis feia mesos. Els deutes d'aquella tardor pesaven més del que el sou aguantava pagant a més un lloguer. I a un cervell que acabava de fabricar aquells vídeos no se li pot demanar que visqui sense xarxa a sota. Així que vaig fer fora en Chapa, vaig fer fora la noia que vivia aleshores amb ell i l'amiga que havia vingut amb ella no va caldre fer-la fora, perquè ja se n'havia anat sola. I desmuntant la casa, ficant en caixes el poc que hi cabia i llençant la resta, vaig haver de prendre la decisió més dura d'aquell any, que no apareix en cap paper de cap jutjat.

Hi havia una gateta. Petitiíssima. L'havien trobada a finals d'aquella tardor sota un cotxe, un dia de pluja, amarada, miolant amb aquella veu tan aguda del gat que porta massa hores sense que ningú li contesti, i la vam pujar a casa. La vam adoptar entre tots tres, el nom l'hi va posar ella, i li vam comprar una safata de sorra xicoteta que vam posar al costat de la de la Kira. Va existir en aquella casa igual que existeixen les coses petites enmig del desastre: malgrat el desastre, mai gràcies a ell. Entre el soroll que hi havia en aquell menjador i les nits de guitarra, allà hi vivia un animal de mig quilo capaç de quedar-se adormit damunt de qualsevol cosa que estigués calenta. I quan allò es va dissoldre, no me la podia endur. Jo tornava al menjador de la meva mare, una altra vegada al llit plegable, i tornava amb la Kira, que ja era meva i ja era gran. Dues gates en aquell espai, una d'elles cadella, amb el cap que jo tenia aleshores, no era una opció de debò per molt que em rebentés. Li vaig buscar una casa bona. L'hi vaig trobar: gent que l'estimava. Vaig fer el que s'havia de fer i em va doldre exactament igual que si hagués fet el contrari.

Vaig aterrar al menjador de la meva mare a principis d'aquella primavera, esgotat, arruïnat pel que havia deixat darrere aquella casa i ficat en una depressió

pospsicòtica que no s'assemblava a cap de les anteriors. Vaig trigar un any llarg a tornar-me a tenir dret, i ho vaig aconseguir de la mà del meu psiquiatre, que ja està explicat, i a base d'una cosa que no té cap èpica: rutina. Treballar. Dormir. El del matí i el de la nit. Anar pagant els deutes del pis un a un amb les hores extres que ja he explicat. Si algú agafa aquell any i el mesura amb els missatges del telèfon al davant, el que li surt és un arxiu avorridíssim: el volum a la meitat, les matinades apagades, dues o tres persones parlant cada dia de coses sense importància. I després de tot el que porta escrit aquest llibre, un arxiu avorrit és justament la prova que alguna cosa anava bé.

Convé explicar també com es vivia allò des de l'altre costat, que és el costat d'ella. Convalescent i component sense parar, jo parlava. Parlava a totes hores, hi hagués algú al davant o no n'hi hagués, i els missatges que em va escriure la meva mare en aquells mesos, llegits avui l'un darrere l'altre, són una sola cosa dita de mil maneres diferents: que callés. Que si podia abaixar la música, si us plau, que com havia de fer ella una reunió amb aquell terrabastall. Que ara que jo havia dormit, si li donaria la llauna a ella tota la nit. I un minut més tard, una paraula sola: calla. Que parés la verborrea incontinent, que abaixés la veu o callés d'una puta vegada. I la més seva de totes, una nit, rematada amb el seu emoticona d'esgotament: que si em podria calmar, que no estava meditant. Allò és una dona gran convivint amb la logorrea d'un fill en estat mixt, i dient-l'hi com l'hi diu una mare: malament, tard i amb tota la raó del món. Porto el llibre sencer explicant que la irritabilitat és un símptoma, així que toca dir l'altra cosa: la verborrea també ho és, és dels símptomes que més desgasten qui viu amb tu, i la persona que més la va aguantar no la va triar ni va tenir ningú que l'hi expliqués.

I enmig de tot allò hi havia una gata. La Kira va arribar anys abans, a la tardor de les denúncies: la meva germana la va sentir miolant a prop de casa seva i va pensar en mi abans d'ajupir-se a collir-la, perquè en aquesta família tots els gats han sortit del carrer. La casa es va reorganitzar al voltant d'ella en quatre dies. Al tercer ja hi havia la meva mare al sofà amb la gata adormida a sobre; al cinquè em preguntava cada quant és recomanable canviar la sorra de la safata. És carei, amb el taronja, el negre i el blanc repartits per algú que no tenia regles clares sobre la simetria, una careta picassiana que vaig trigar dies a mirar de debò. Quan per fi m'hi vaig fixar em va semblar la cosa més encantadora que havia vist en molt de temps. I d'aquelles primeres setmanes hi ha una conversa que tinc gravada sencera.

—És bo, tenir una gata? —em va preguntar.

—Sí.

—Per què?

—Perquè no em demana que li expliqui res. Només exigeix escalfor i menjar.

—Això també ho demano jo.

—Tu demanes explicacions.

—Sí.

—Les teves són benvingudes.

La meva mare va somriure. Un gat no cura res. No té ni idea de què és un trastorn bipolar. Se't puja a la cuixa, te la pasta amb les potes del davant i aquí s'acaba la seva ciència. El que fa és una altra cosa: et subjecta a una rutina mínima, donar-li menjar, netejar-li la safata, obrir-li quan esgarrapa la porta, i aquella rutina mínima, els dies en què no existeix cap altra raó per aixecar-se del llit, és de vegades l'única raó per aixecar-se del llit. Un gat no sap que t'està salvant el matí. Te'l salva igual.

Torno a la gateta que es va haver de donar, perquè no l'explico com una anècdota tendra. El trastorn bipolar és, abans que cap altra cosa, un trastorn de pèrdua. Se te'n van amics, parelles, diners, salut, feines, cases i anys que no tornen, i amb cada brot ho perds tot una altra vegada i tornes a començar de zero. Però hi ha dues menes de pèrdua que no s'assemblen gens a un enterrament, i aquesta malaltia les produeix a palades. La primera és la pèrdua ambigua, la que vaig deixar anunciada quan vaig explicar el del pòdcast, aquella que no té cos ni certificat i que justament per això no es tanca mai: una filla creixent lluny i en fotos; la Marta lluny i al telèfon; en Toby, el meu gos, viu durant cinc anys i mig en una altra casa; una gateta de mig quilo que està perfectament, amb gent que l'estima, en un pis que no és el meu. La segona té un nom encara pitjor, dol desautoritzat, i és la que s'emporta la palma: el dolor per una cosa que ningú no reconeix com una pèrdua. A ningú no se li acut donar-te el condol per un gat que vas haver de regalar. Ni per un gos que es va morir a casa de la dona que et va denunciar. Ni per la vida que tenies abans que la malaltia se l'endugués per davant, ni per la persona que eres abans que et posessin el nom. I un dol que no pots plorar davant de ningú no es fa: es queda allà dins. Per això als malalts com jo se'ns van amuntegant els morts sense funeral. I per això una gateta, que mirada des de fora és una ximpleria al costat d'un jutjat, en l'arxiu del meu cap pesa igual que un jutjat.

Un any i escaig després d'aquell menjador em vaig mudar a una casa per a mi sol, la primera en molts anys que no era el menjador de ningú ni un pis ple de gent trencada, amb la Kira de copilot al seient del cotxe. Des de la meva finestra es veu la muntanya. Surto amb el cafè a la mà i cada matí penso el mateix, i no penso en la muntanya: penso en el que tinc darrere quan em giro. El que em fa por ja ho vaig escriure a la primera pàgina, que em tanquin i em quedi sense la Laia i sense la meva gata. A la Laia, si em tanquen, algú l'hi explicarà. Agafarà un tren, o el cotxe, s'asseurà a la cadira d'una planta i es posarà a comptar dies, que és el que fa ella. A la Kira no l'hi explicarà ningú. Una gata no sap què és una sala de vistes ni un any d'internament. L'única cosa que sap és que un dia surts per la porta igual que has sortit mil vegades i que aquesta vegada no tor- nes. I s'asseu a esperar. I continua esperant. Allò és el que em remou l'estómac a les vuit del matí, amb la muntanya al davant i la tassa a la mà: que una gata es quedi esperant a la porta un home a qui es van endur per estar malalt.

I aleshores em dic que avui no. Que avui hi són totes dues. I em prenc el cafè, i ja està.

Capítol 50 · Sense línia recta

Primer els porros, després el tabac, després l'alcohol. Aquest és l'ordre en què se'n van anar, i és l'ordre en què van arribar a la meta, no l'ordre en què van córrer, perquè cap de les tres carreres no va ser en línia recta. Les explicaré amb totes les seves corbes per dos motius: perquè el conte que es deixa de beure a cop de caràcter li ha fet mal a molta gent, i perquè el meu caràcter donava per aguantar trams, mai per aguantar anys.

Les drogues es van quedar totes dins d'aquell pis el dia que vaig tancar la porta, i des d'aleshores no ha entrat al meu cos ni una ratlla ni una pastilla que no vingui en una caixa amb el meu nom imprès. Els porros van aguantar més temps, perquè al costat de la resta un porro no sembla res, i aquí és justament on s'amaga. S'amaga també darrere de la coartada més vella del món, que jo vaig tenir muntada i ben muntada una tarda, acabat de sortir de l'hospital de l'embòlia, quan la meva germana va veure el que estava publicant i em va escriure que se me n'anava l'olla i que tallés el consum, si us plau. Jo li vaig contestar amb l'argumentari d'artista: que la meitat dels temes els havia escrit amb vi i amb herba, que era un Bukowski, que sota els efectes escrivia millor i sentia més intensament. Ella va respondre que el problema era precisament aquella excusa, perquè amb aquella excusa un consumeix més i no ho deixa mai; que estava ratllat; i que el bucle no me'l traurien les drogues. Els porros van ser el primer de la llista i l'últim de les drogues, ja a la casa nova, i no sóc capaç de recordar-me del dia. Del que me'n recordo és de la coartada, que sona convincent fins al segon exacte en què deixes de necessitar-la.

El tabac va caure després, una tardor, i d'això en vull explicar una cosa que a mi em va agafar per sorpresa. Des d'aleshores el cafè del matí me'l prenc sense cigarret i no el trobo a faltar. Res de res. Aquell cigarret era el bo, l'únic que m'agradava de debò, i era bo per un motiu que no tenia res a veure amb el tabac: me'l fumava amb la Marta. Ella amb la seva tassa i jo amb la meva, el fum entremig, i la conversa de les vuit del matí, que era la millor del dia. Sense ella al

davant, el cigarret no valia res. No trobo a faltar el d'amb ella, perquè aquell ja sé que no torna. I el de per si sol resulta que no era res.

L'alcohol és la corba llarga. El primer dia sense beure l'hi vaig anunciar a la meva germana aquella mateixa nit, a la primavera anterior al judici del biombo, i el comunicat que li vaig enviar dóna la mesura exacta de per on anava el llistó: que m'havia dutxat, que no havia tastat l'alcohol i que havia estat estupend en tot el tracte amb la gent. Al cap de pocs minuts li vaig deixar anar el motiu de debò: que no em podia presentar alcoholitzat en aquell judici. O sigui, que de l'ampolla no em va apartar la salut. Em va apartar mirar-me al mirall i fer el compte que amb aquella cara no s'entra en una sala de vistes. I fins i tot l'origen d'allò té la seva explicació, perquè el dia anterior havia begut per l'aniversari de la Marta. Després comencen les dents de serra. Tres dies més tard d'aquell primer dia aconseguit, la meva germana continuava havent-me de demanar si us plau que parés. A les festes es va trencar una altra vegada, i quan ella em va contestar amb el to amb què contesten les germanes, li vaig dir que no em parlés amb aquell to de decepció, que el primer decebut era sempre jo. Mesos després vaig escriure la frase que resumeix aquells dos anys millor que qualsevol cosa que hi pugui afegir jo ara: hosti, quin fàstic d'alcohol, que difícil que resulta. Allò va ser la voluntat a pèl. Dies aconseguits, recaigudes soltes, una altra vegada el dia u, i un home suplicant a la seva germana que no li posés aquell to.

Encara hi va haver una relliscada més, i va ser una. Acabava de mudar-me a la casa nova, i una mudança, a un cap com el meu, li desordena els horaris de tot alhora: el son, els àpats i les pastilles. A sobre hi va caure al mig l'aniversari de la Marta. El que vaig fer aquells dies no va ser anar-me'n de festa: va ser intentar fer-li arribar una disculpa, perquè necessitava tancar allò, i el que em va arribar de tornada va al seu capítol. El que importa aquí és que en la meva malaltia una relliscada no és una copa. És la primera fitxa d'una filera que jo he vist caure sencera quatre vegades. L'alcohol se'n va anar de debò darrere del tabac, aquella mateixa tardor, i se'n va anar com se'n van les coses quan per fi se'n van: en una conversa amb la meva germana sobre una cistella de menjar, ficat a la mateixa frase que la carn de porc, amb un emoticono de riure al final, que ni porc ni alcohol.

I si l'alcohol és la substància d'aquest llibre és per una raó concreta. La gent creu que relaxa. No relaxa: desinhibeix. Apaga exactament el mateix fre que en una fase alta ja ve apagat de fàbrica, així que no suma, multiplica. I tampoc no és veritat allò que amb la copa surt el de debò. El que passa és que no queda

ningú de guàrdia. Jo no dic que les drogues em fessin això. El meu venia de naixement; elles van ser el llumí. I que quedi claríssim, perquè no penso escórrer-ho: la primera copa la va aixecar la meva mà, totes les vegades. A partir de la vintena ja no quedava ningú a qui preguntar-li res.

L'interdictor va arribar l'últim, i no va arribar després d'una recaiguda: va arribar abans. Aquell hivern se'm va acabar el projecte i em vaig quedar de baixa, i amb el projecte se'n va anar l'última estructura que em subjectava les hores. El que s'ha d'explicar aquí és que vaig saber dues coses alhora. Una, que em descompensaria. Dues, que així que em descompensés tornaria a beure. Ho vaig llegir en el meu propi expedient igual que es llegeix un manual: cop laboral, insomni, pensament disparat, i justament al punt en què el cap arrenca a córrer, l'ampolla per intentar frenar-lo. La meva germana ho estava veient igual que jo, i m'ho va dir amb les seves paraules, que no em donés per beure, eh. Així que vaig fer una cosa que uns anys abans no hauria sabut ni imaginar: vaig trucar al meu psiquiatre i li vaig demanar l'interdictor abans que hagués passat res. Un dilluns li vaig llegir en veu alta un informe que havia redactat jo mateix, i que aquell mateix matí vaig enviar també a la meva mare, a la meva germana, al meu germà i a la Laia. Deia que necessitava parar ja per prevenció, amb la paraula escrita en majúscules; que no havia tocat fons, sinó que precisament per estar lúcid detectava senyals de risc, un despertar de cop a dos quarts de sis amb taquipsíquia i el cap rumiant en bucle la feina i la sentència; i que no estava primit, que estava alerta, una altra vegada en majúscules. Allò és un home demanant permís per frenar. I és la primera vegada a la meva vida que la part de mi que vigila va arribar abans que la part de mi que crema.

Al cap de pocs dies em vaig descompensar, i el que va venir darrere va acabar en l'ingrés que vaig demanar jo, que també té el seu capítol. Però no vaig beure. En el pitjor d'aquell tram li vaig escriure a una amiga l'única frase de tota aquesta història que és un resultat: que portava més d'un mes amb la pastilla i que no havia tornat a beure ni una gota. La pastilla no em va lliurar del brot, perquè del brot no en lliura res. Em va lliurar d'un brot amb alcohol a dins, que és la versió del brot que em va ficar als jutjats. La mecànica no té misteri: si beus, el cos se't posa en contra en qüestió de minuts. No et demana voluntat. Et demana haver-te-la empassat aquell matí. És treure la decisió de les tres de la matinada, que és l'hora a què jo no guanyo ni una discussió, i col·locar-la a les vuit, davant de la meva germana, que des d'aquell hivern em porta la medicació

sencera. A la meva cuina hi ha dos gots de xopet que no tornaran a tenir licor a dins mentre jo visqui: en un hi ha les pastilles del matí i a l'altre les de la nit.

L'altra cosa que la gent em penja del caràcter sense que sigui caràcter és la irritabilitat. Des de fora es veu només un paio que de cop contesta amb una aspresa que ningú no ha demanat. Però és un símptoma, tan símptoma com l'insomni. En la mania i en els estats mixtos l'alarma ve hipersensible i el fre arriba tard i fluix: l'espurna es fa més gran i l'extintor més petit, i aleshores un comentari que en fred ni em fregaria el rebo com una agressió. El disparador principal és el son. A base d'hòsties vaig aprendre que la irritabilitat és el meu avís número u: així que em descobreixo contestant malament sense motiu, toca mirar quant he dormit i toca trucar al metge.

I la irritabilitat no discrimina ningú. No tria per sexe, ni per afecte, ni per jerarquia. Li vaig parlar malament a la Marta, sí, i d'aquí en va sortir un procediment judicial. I li vaig parlar igual de malament al meu germà, i a la meva mare, i als amics. Una nit, quan en Gabriel i jo vivíem junts, vaig arribar a casa borratxo com una sopa i em vaig dedicar a insultar-lo. Ell es va acostar i em va clavar una bufetada. Una de sola. Sense discursos. Se'm va caure la boca a terra, perquè no m'ho esperava i perquè sabia perfectament que me l'havia guanyada a pols. És una de les dues úniques hòsties que he rebut a la meva vida. L'altra me la va donar el meu pare, jo devia tenir nou anys, el dia que vaig dir fill de puta al meu germà: l'única bufetada de tota la seva vida, acompanyada d'una frase que no se m'ha esborrat mai, que la meva mare no era cap puta. Tret d'aquella vegada, mai no ens va posar un dit a sobre, i em nego que la malaltia i el final se l'enduguin per davant també en el record.

Si ho explico en passat és per alguna cosa: avui d'irritabilitat no me'n queda gairebé gens, i el mèrit no és de la meva bona voluntat, és de la química ben posada. Amb el liti al seu lloc, sense una gota de res i amb el son cuidat, el llindar ha tornat a l'altura que li correspon i les coses em rellisquen com li rellisquen a qualsevol. Aquell és el millor termòmetre que tinc per saber que estic bé: que ja gairebé no salto. Dic gairebé perquè de vegades el que prenc per dormir em deixa l'endemà un puntet de mala llet, i la diferència amb abans és que ara ho identifico al vol, li poso nom per dins (això no sóc jo, això és la pastilla) i ho tallo abans que surti per la boca convertit en una mala contestació. I els dies que no ho enxampo jo primer, ho enxampo la Laia. Em diu que ja estic irritable. Sense drames.

Capítol 51 · La Lidia, un altre cop

Quan allò es va arxivar, la Lidia i jo vam deixar de parlar-nos amb normalitat. Va quedar un missatge solt de tant en tant, i silencis cada vegada més llargs entre l'un i l'altre. L'arxivament no va tancar cap ferida: l'única cosa que va fer va ser que deixés de sagnar als papers. En algun moment ella va canviar de número i el canal es va apagar sencer. Més de dos anys sense res. Del que li va passar a ella durant aquell temps n'explicaré només l'imprescindible perquè s'entengui el que va venir després, perquè la seva història és seva i no meva: la Lidia va passar per un brot. No li va arribar per on m'arribaven a mi els meus, ni per cap substància, i em va corregir amb tota la raó el dia que jo ho vaig insinuar. El seu va venir del fervor, d'una experiència espiritual tan intensa que es va quedar sense comporta, fins al punt en què la realitat de cada dia deixa de servir com a referència. Aquesta vegada la que va perdre el terra va ser ella. La que va saber què és perdre'l i no tenir ni idea de com es torna.

Una tarda de principis d'aquell estiu, acabat de mudar, em va entrar un missatge d'un número que jo no tenia guardat: que hola, Marcos, que com estava. Vaig contestar en el mateix minut, i el primer que em va sortir va ser tornar-li la pregunta, que com estava ella, estimada amiga, que em sentia fatal per l'última vegada que havíem parlat i que no m'havia atrevit a buscar-la. I darrere, en ràfega, el comunicat de cinc anys ficat en set línies: que estava bé, que havia deixat les drogues per sempre, que vivia sol amb la meva gata, que era feliç. Ella em va explicar per què havia escrit: que havia tingut un d'aquells somnis seus i amb ell el pressentiment que ja estava bé desbloquejar-me. Dos minuts després li vaig confessar que acabava de plorar una mica, i li vaig dir per què, perquè al seu dia l'havia estimada molt i perdre-la havia fet mal, com va fer mal tanta gent que se'n va anar en aquells anys. I ella, al minut següent: ai, que no l'havia perduda. Que només havia necessitat temps.

Deu dies més tard em va preguntar si jo creia que ens aniria bé veure'ns, i en aquella conversa ens va sortir a tots dos el mateix, cadascú pel seu costat i gairebé alhora. Jo vaig dir que seria com fer les paus amb el meu passat tèrbol i

boig. Ella, un minut després, va dir que també necessitava fer les paus amb aquell passat. Ens vam veure un dijous d'aquell estiu en una terrassa, i no hi va haver ni un segon d'incomoditat: hi va haver una abraçada. Una abraçada que no s'acabava, i tots dos plorant a dins sense necessitat d'explicar-li res a l'altre. Després em va dir el que feia temps que es guardava. Que ara sí que sabia què és un brot. Que mai no ho hauria pogut saber de debò sense haver-ho viscut. Que ella va creure que ho entenia al seu moment, perquè havia llegit i havia escoltat, però que entendre un brot des de fora i entendre'l des de dins són dues coses diferents, i que entre totes dues hi ha tot. Vaig plorar jo també. Quan algú et reconeix per fi allò que portes anys explicant a gent que no té cap ganes d'escoltar-ho, se't cau del pit un pes que ni sabies que continuava allà. A la Llàdia li va caldre perdre el terra per creure'm. Aquella tarda no va haver de demanar perdó cap dels dos. El perdó va ser anar-hi.

Des d'aleshores parlem gairebé cada dia. Ella ja no viu aquí, se'n va tornar al seu país, i continuem sent amics amb milers de quilòmetres pel mig, que és una manera bastant honesta d'estimar algú, perquè no hi ha res a guanyar. Del que més parlem ara és de Déu. Ella des del seu cristianisme i jo des del meu, tots dos amb la mateixa serietat amb què als vint-i-pocs ens barallàvem per Freud de matinada. Quan ella tanca un assumpte posant-lo a les mans de Déu, jo li contesto que sí, però que obra a través nostre. Abans discutíem si l'origen remet al que és noble. Ara discutim on és el locus de control. Som les dues mateixes persones. El que li va passar a ella té a la seva boca un nom que ve de la seva fe i no d'un manual, i jo no l'hi discuteixo, entre altres coses perquè he après a la meua pell què se sent quan algú t'arrenca de la boca l'explicació que t'estaves donant de tu mateix. I d'aquelles converses me'n porto posada una frase seva: que podem parlar sense estar plenament d'acord. Amb tot el que porta explicat aquest llibre de gent que va deixar de parlar-me precisament per no estar d'acord, aquella frase val el seu pes en or. És l'única persona d'aquestes pàgines que ha llegit el que escric sobre ella abans que es publiqués, i vaig corregir tot el que em va corregir.

Després van arribar dues coses més, totes dues per escrit, i són les que tanquen això de debò. La primera, una matinada d'aquell hivern: la llista, numerada i sense un sol retret, de les raons per les quals se'n va anar sis anys abans. Que no em volia veure tornar als tòxics, que un dels motius per deixar-me va ser adonar-se que jo no pararia pel meu compte, i que a sobre l'hi estava amagant. És l'única dona d'aquest llibre que m'ha explicat per què se'n va anar. La

segona va arribar un matí de la primavera següent. Jo acabava d'explicar-li d'on venia tot el meu, el dels tretze anys i el que va venir després, i li havia dit que ara estava bé i que no es preocupés, que la vaig estimar tot el que vaig ser capaç d'estimar aleshores i que perdre-la em va partir per la meitat. A la tarda em va escriure això: que ho sentia molt; que no estava preparada per tenir una relació, que no havia acabat el dol ni el desaparegament necessari per a allò; que lamentava de cor haver-me fet mal. Sis anys més tard. Sense demanar-l'hi jo. I amb la precisió de qui ha fet la feina per dins, perquè allà no hi ha un sento el que va passar: hi ha què li passava a ella i per què allò no tenia manera de sortir bé. Portava sis anys esperant aquella frase sense ni tan sols saber que l'esperava, i quan va arribar no vaig sentir alleujament. Vaig sentir vergonya, perquè la disculpa grossa l'hi devia jo a ella i l'hi havia anada donant a trossos i a deshora. Li vaig contestar al cap de tres minuts que no la culpava de res i que també lamentava haver-li fet mal. Aquella paraula, culpa, l'he anada a buscar a mà per tot el que ens hem escrit, perquè durant anys el meu cap va fer el més còmode i el més injust que existeix: cada vegada que jo perdia la Marta, la culpa li queia a sobre a la dona que tingués al davant. Doncs bé, la paraula apareix dirigida a ella dues vegades i totes dues són per treure-l'hi de sobre. El mecanisme era dins de mi i jo el notava funcionar. El que va quedar per escrit és el contrari.

Un expedient es repara arxivant-lo. Un perdó no repara el passat: repara el futur, el que a partir d'aquell dia podrà passar entre dues persones. El passat no l'arregla res, i l'única cosa que el mou de lloc és que algú acabi posant-se exactament on tu vas estar, i allò ni es demana ni es firma. La Lidia no em va reparar perdonant-me, que allò ja ho havia fet anys abans. Em va reparar una tarda d'estiu en què les dues persones assegudes a la taula sabien per dins què és un brot. I que la reparació va ser en les dues direccions en tinc una prova, i és d'aquell hivern en què se'm va acabar el projecte. Va escriure ella primer, de matinada, sense saber encara res de res: que si estava bé, que em notava mig moix i que no deixés que allò em tragués la pau. M'estava llegint l'estat d'ànim per escrit, des de l'altre extrem del món, igual que als vint-i-pocs. Li vaig contestar, desvetllat, que se m'acabava el projecte i que estava pensant a demanar la incapacitat i deixar de remar. La seva resposta va venir d'una tirada: que no em desesperés; que la podia demanar, encara que potser era mala idea, perquè a mi la feina m'ordena la vida; que ho parlés amb el meu psiquiatre i amb la meva família; i que el problema de fons era la incertesa. Aquí hi ha la lucidesa sencera en quatre línies: el consol, la sortida, l'advertència sobre la sortida i el nom

exacte del que m'estava passant. I tot seguit, sense cap transició, es va posar a explicar-me el seu. Aquella és la diferència entre algú que t'atén i algú que està amb tu.

No fa gaire em va escriure que s'alegra que jo sigui el seu amic, que ho valora molt i que sap que els consells que li dono són pel seu bé. De la dona que es va posar al davant quan jo vaig sortir d'aquella planta a la dona que em dóna les gràcies per un consell hi ha sis anys, dos brots (el meu i el seu), una conversió i molta feina per totes dues bandes. I aquella cadira de la primera planta, la que era d'una altra i va acabar ocupant ella, continua sent seva. De tota la gent que al seu dia es va posar al davant, la que més motius tenia per condemnar-me va ser la primera a apartar-se i l'única que va venir a abraçar-me.

Capítol 52 · La tercera cita

La Laia va aparèixer el mateix mes que em vaig mudar a la casa nova, que va ser també el mes en què per fi vaig tancar el de la Marta, i allò va al seu lloc. No va aparèixer amb música de pel·lícula. Va aparèixer sense avisar. El primer missatge el va escriure ella i ja venia amb el seu caràcter a dins: es presentava rient-se d'ella mateixa, i tres hores més tard es disculpava per haver-se quedat rebentada al sofà, que una ja no està per saraus. Humor sec, cap pose. Al tercer dia de conèixer-nos, amb els meus versos arribant-li a deshora, em va deixar anar una frase que no m'havia dit mai cap: que els digués a les muses que em deixessin dormir, perquè si no després costa més rendir. Tercer dia, i aquella dona ja m'estava cuidant el son. Aquella mateixa tarda va venir l'altra: que no em preocupés, que quan ella no pot, no contesta, i que en això és una mica radical. Ningú no m'havia dit mai una cosa així. I amb aquelles dues frases se'm van acabar onze anys de pànic al silenci, perquè quan algú t'avisava el dia tres que hi haurà dies sense resposta, el silenci es converteix en informació i deixa de ser una amenaça.

D'ella n'explicaré el just, perquè no és qüestió d'exposar ningú en un llibre que va de mi. Ha arribat on ha arribat pels seus propis mèrits, amb una independència que s'ha guanyat sola, i tot i així tria estar en parella, que és el contrari del que fa la gent que s'aparella perquè no sap estar sola. Havia cuidat els seus durant anys, amb una malaltia llarga a casa, i d'allà en va treure una cosa que no ensenya ningú: que estar al costat d'algú en el pitjor no és una emoció, és una tècnica. Per això no em té por ni em té llàstima. A les tres setmanes de conèixer-nos es va mirar sencera la trilogia de vídeos en què jo explicava la meua vida, i em va escriure que vaja viatget. I es va quedar. A la primera cita l'hi vaig explicar tot, sense preàmbuls: el diagnòstic, el procés, la sentència pendent, els ingressos, les corretges, el de la Marta. Sencer. I em vaig quedar mirant a veure si s'aixecava.

—Això és el que li va passar al teu cervell en aquells moments —va dir—. No el que ets tu.

—No tothom ho veu així.

—No tothom s'ha molestat a mirar.

I va continuar sopant, com si acabés de dir la cosa més normal del món. Per a ella ho era. Aquella primera cita va ser al meu lloc, el poble de la muntanya: el de l'arbre i la calamarsada, el de la casa que no em vaig atrevir a firmar amb la Marta. Vaig portar la dona nova al mateix lloc on anys abans li havia demanat un senyal al cel, i aquesta vegada no va passar res de miraculós. Només dues persones sopant i tornant a poc a poc. Tornant cap al cotxe ens vam donar la mà. Aquí es va acabar la cita, sencera. I va ser exactament igual que tenir una altra vegada tretze anys, quan amb la Britney donar-se la mà ja era l'esdeveniment del dia. Fins a la tercera cita no la vaig besar, i no ho havíem parlat: ho vam esperar tots dos. Quan per fi va passar ens vam passar la tarda besant-nos com dos nanos, sense moure'ns d'allà ni anar enlloc. A la primera cançó que li vaig escriure després li vaig posar que besar-la havia estat arribar a casa. És la paraula exacta i he trigat quaranta anys a trobar-la. La Laia és casa meva.

I per explicar aquella paraula he d'explicar una figura que faig servir per entendre'm. És de novel·la de ciència-ficció, d'aquelles en què el protagonista descobreix que algú ha tocat el passat i que la vida que està vivint no és la que li tocava: hi ha una línia temporal que era la seva i una altra on ha anat a parar. El meu cap, quan es va trencar, construïa realitats amb aquella estètica, i allò ja està explicat; ara sé que és una metàfora, la més exacta que tinc. Hi havia una línia que em corresponia. Era la de la Marta: la del pis del barri vell i les canyes amb els amics, la dels nou mesos d'esport, la de l'entrada d'una hipoteca que estava al meu sou i que se'n va anar en drogues per a tres. En aquella línia la Marta i jo acabàvem com acaben les parelles normals, i no passava res de la resta. Res: ni l'hotel, ni els jutjats, ni les corretges, ni els cent cinquanta-cinc quilos. Aquella línia es va tallar a l'hivern de la maleta, i la van tallar dues coses alhora: una malaltia sense diagnosticar i una maleta. El dia que va fer la maleta jo no vaig perdre una parella. Vaig canviar de dimensió. D'un dia per l'altre em van deixar anar en una línia on tenia una malaltia crònica amb nom, una pastilla per a la resta de la vida, una desconeguda asseguda a la cadira que era seva, i ella lluny però parlant-me cada dia, que és la pitjor de totes les distàncies. I en aquella línia vaig viure sis anys com viu el personatge d'aquelles novel·les: sabent que allò no era la meua vida, buscant el punt on s'havia torçat per desfer-lo, escrivint a la gent de la línia anterior com si des d'allà em poguessin tornar. Allò

van ser els missatges a la Marta d'aquells dos anys, i l'hotel, i bona part del que després es va dir assetjament: un home intentant tornar a una línia que ja no existia.

I ara el punt d'inflexió, que en aquelles novel·les passa sempre en una escena petita. A la tercera cita amb la Laia, la tarda dels petons, em vaig sentir a casa. No en una casa nova: a casa meva, la que havia perdut en aquell hivern, amb la mateixa temperatura. I allà vaig entendre el que en aquelles novel·les entén el protagonista al final: que no s'ha de tornar a la línia anterior, perquè la línia anterior no existeix i perquè en aquesta ja hi ha el que buscava a l'altra. El que van decidir la malaltia i la maleta va ser en quina de les dues línies em quedava. El que va decidir aquell petó va ser que la línia on em vaig quedar deixés de ser un exili i passés a ser casa meva. Des d'aleshores no escric a ningú de l'altra línia perquè em torni. Els escric, quan els escric, per tancar, que és el contrari. I dic també la meitat que falta: si la Marta no se n'hagués anat, la dona de la meva vida continuaria sent ella. A la línia que em corresponia era ella; a la que em va tocar viure és la Laia, i no és un premi de consolació: és que tot el que va passar, fins i tot el pitjor, em va anar convertint en l'home que ella necessitava. La Marta va ser la primera casa. La Laia és la casa on he arribat sabent per fi llegir els plànols.

I el primer moment difícil va arribar aviat, i l'explico perquè li pot servir a algú. Portava dies dormint malament. No era l'insomni dels episodis, que té la seva pròpia textura i es reconeix, era el de la por, aquell que et lleva a les quatre amb el i-si ja muntat damunt del pit. I si se'n va com se'n van anar totes. I si això és una altra vegada la fase alta disfressada d'amor. I si ho trenco jo. No li vaig dir res. Ho va notar al tercer dia.

—Quan vas dormir bé per última vegada?

—No ho sé.

—Has parlat amb el teu metge?

—Tinc hora dijous.

—La pots avançar?

—No vull ser el pesat que truca al psiquiatre entre consulta i consulta cada vegada que li dóna una volta a alguna cosa.

—No és per la rumiació. És pel que la rumiació li està fent al teu son.

Vaig dir el seu nom, res més, per frenar-la. I ella em va preguntar quant de temps feia que li deia que estava bé quan no estava bé. Li vaig dir que no li havia dit que estigués bé. Que li havia dit que hi era, va contestar, que és la meva

versió d'estic bé. Que aleshores li digués com estava de debò. Li vaig dir que tenia por. Que això no s'acabi mai. Que sempre hi hagi una altra carta, una altra amenaça, un altre procés. Em va preguntar què passava si aquella por era real. Li vaig dir que era real. Em va preguntar què podia controlar. Com responc, li vaig dir. El tractament. No beure. Escriure-li a la Claudia encara que no contesti. I el de la Nuria: deixar-ho anar, deixar de mirar enrere.

—Doncs comença per dormir. El de la Nuria no es resoldrà aquesta nit, i en portes tres sense aclucar l'ull. Demà truques al metge. Avui dorms. I jo em quedo aquí, que per això he vingut.

I es va quedar. No per arreglar-me, que jo no sóc una cosa trencada: sóc un malalt. Es va quedar perquè, quan l'altre té por, quedar-se és l'única cosa que serveix d'alguna cosa. Allò ho vaig aprendre aquella nit, amb quaranta anys complerts i amb una dona al costat respirant a poc a poc a posta, perquè el meu cos li copiés el ritme al seu. I el que va fer ella aquella nit ve als manuals, i ella no n'havia obert cap: és el que ja vaig explicar parlant de la Marta, la persona del costat que protegeix el son i defensa els horaris. No em va preguntar què em passava per dins ni va deixar passar els tres dies. Em va preguntar quan havia dormit i quan tenia metge. La Laia em diu menys t'estimo que vés-te'n al llit, o descansa. I aquella és la manera més bonica que ha tingut ningú de dir-m'ho, perquè el t'estimo el diu qualsevol, i el vés-te'n al llit només el diu qui sap que si no dormo em poso malalt. I amb les pastilles, un matí: que ja sabia que jo ho sabia, però que ella ho havia de dir, que em prengués les del matí. No em vigila: m'acompanya. I enmig de la descompensació de l'hivern següent, quan jo estava a mil revolucions amb papers i nevava, em va escriure que em parés dos minuts a prendre'm un cafè calentó mirant la neu. Allò és el que li diu a un home en pròdrom algú que sap el que està passant.

I quan d'aquell hivern en va sortir l'ingrés que vaig demanar jo, que va al seu capítol, ella va escriure bon dia i bona nit a un telèfon apagat. Cada dia. I va venir tres dies seguits a recollir-me. Jo vaig haver de deixar que em veiés entrar en una planta d'aguts amb una bossa de tres mudes sense cordons, i que tornés l'endemà, i no sortir corrent de la vergonya. I allò, deixar-me estimar sense brillar, és el més difícil que he fet a la meua vida. Jo només sabia que m'estimessin en fase alta. La Laia no m'estima malgrat això, ni per això. M'estima sencer, sense necessitar per a res el d'abans. I acceptar que algú m'estimi precisament en la fase que tots els altres van fer servir per anar-se'n ha estat la reconstrucció de debò, molt més que el liti. Té el seu caràcter. De vegades és seca, i quan

s'enfada i calla, aquell silenci em fa un mal que no li correspon, perquè em toca justament on em van trencar de petit; i tot i així l'hi dic, ho parlem i passa, que és exactament el que no m'havia passat mai amb ningú. Ella no creu en Déu i jo sí. Em diu melós, perquè jo reparteixo t'estimo com qui reparteix pa, i ho diu amb mitja rialla. I quan una cosa és dels dos, diu que és molt nostra.

Aquest estiu vam tornar a l'hotel alt, a la mateixa planta on anys enrere havia dormit amb la Marta i on després em vaig trencar sencer. Després del que vaig muntar l'última vegada, allà hi havia una norma amb el meu nom: jo no podia tornar a pujar. I a recepció algú va decidir que sí que podia. Em va dir que confiava en mi. No hi va haver ni un problema. Per primera vegada aquell hotel va ser només un hotel: una habitació alta des de la qual es veu Barcelona, amb una dona adormida al costat i un home despert donant-li les gràcies a ningú en particular. I estic feliç. Faig servir aquella paraula tan fada perquè és l'exacta i feia vint anys que no la podia fer servir sense mentir: feliç, enamorat i, sobretot, tranquil. Llevar-me i saber com serà el dia, i qui hi haurà, i que no passarà res.

Capítol 53 · La carta

Aquella primavera jo no podia pujar un tram d'escalas. Tenia l'anticoagulant acabat de posar, el trombe a uns mesos de distància i la vida reduïda a una finestra petita, que és el que deixa la depressió de després d'un brot quan a sobre el cos ha estat a mil·límetres d'aturar-se. I en aquell estat vaig fer una cosa que, explicada de pressa, sembla una altra. Mesos abans m'havia arribat que la Raquel s'apartava d'aquell projecte, i amb la notícia em va entrar una curiositat que no és noble ni té per què ser-ho: les havia presentades jo, i volia saber si la taula que vaig muntar continuava dreta. Vaig obrir un compte sense nom en una xarxa social i vaig demanar de seguir la Nuria, que em va acceptar sense preguntar-me qui era. Hi vaig entrar dues vegades, vaig mirar poc, em vaig avorrir, i el compte es va quedar allà mort. L'únic ús real que li vaig donar va ser escriure-li a la Raquel per demanar-li un perdó que li devia des de feia anys. Me'l va acceptar. Dos dies més tard va arribar la carta.

La meva germana ho va saber el mateix dia, perquè la meva germana ho sap tot el mateix dia: em va preguntar a qui més havia escrit amb aquell compte, em va avisar que la Nuria es podia encendre, i va anar al seu. Que havia de deixar totes les addiccions, que així que m'altero em surt. Que totes són TOTES, amb les seves majúscules. Que sí, li vaig dir, fins i tot la poesia. Aquella nit es va quedar a dormir a casa meva. La Raquel, mentrestant, li va dir a la Nuria que mirés si aquell compte la seguia.

La carta no va venir a mi. Va anar a parar a la Sonia, i ho deia a dins, que volia que la meva germana sabés el que m'estava enviant. Jo no estava localitzable, o ho estava d'una manera que li feia por, i aquella era l'única porta que li quedava oberta. La Sonia me la va passar una nit; la vaig llegir sencera i vaig esborrar el xat, que és el que faig amb tot el que no puc sostenir, i l'endemà al matí li vaig demanar la seva còpia, i d'aquella còpia surt aquest capítol. El seu text no el penso enganxar aquí, perquè és seu. Dic el que diu i ja està.

Arrencava avisant del que no era: ni una mà estesa, ni una porta oberta. Li tocava parlar a ella, i el que m'enviava era el compte detallat del que els meus

actes li havien costat. Que jo no era conscient del mal que li van fer aquells vídeos de l'hivern. Que el brot l'havia ajudat jo a venir, per rendir-me a les addiccions i agafar el camí fàcil, deixant guanyar la partida al narcisisme, a l'egocentrisme i als deliris de grandesa. Venia després el que allò li va costar en son, en cos i en diners, i no ho copio perquè és seu; dic que m'ho crec sencer, i que una part l'hi vaig produir jo amb el que vaig gravar. Que el compte sense nom era tornar-me a ficar a la seva vida des de l'anonimat, i que ella vivia obligada a demanar-li a cada persona que coneixia per internet que demostrés no ser jo. Que m'amagava darrere de la meua salut mental sense moure un dit per recuperar-la. Que cada vegada que jo m'acostava li feia alguna cosa insuportable. Que coneixia els àudios pels quals em van denunciar i que la meua versió, la que li havia explicat plorant al seu sofà, era mentida. Que no pararia de necessitar que m'escoltessin fins que em tanquessin, perquè els quatre gats que m'aguantaven em validessin el paper de víctima. I allà, entre tota la resta, escrita, la paraula: maltractador.

Després venia l'avís. Que la pròxima comunicació entre nosaltres seria a través d'advocats. Que ho tenia tot guardat i que si no m'havia denunciat era per l'estima que li té a la meua família. Que ara sí que tenia amb què, que allò significava enviar-me dret a la presó i que no li tremolaria el pols. Que si aquella carta no em servia d'avís, m'exposaria en públic amb nom i cognoms. Que res d'allò no eren amenaces, que eren realitats. I rematava parlant-me dels meus: que li donés a la meua mare un capvespre tranquil, i a la meua filla el llegat d'un home que va lluitar per la seva vida, i no el que li estava deixant. Que era un mesquí i un venjatiu. I un adéu per sempre, sense drames.

Aquella nit la meua germana va voler saber si jo estava bé, i el que em va sortir ho poso per davant de tota la resta: que em dolia moltíssim no haver previst allò, però que no havia llegit res que no m'esperés, només que estava pitjor del que m'esperava. La Sonia va contestar el que pensa des de sempre, que l'error va ser no acceptar que calia desintoxicar-se. Consum igual a empitjorament i cagades. Apunti's la fórmula, perquè és exactament la mateixa que sosté la carta, i la firmen dues dones que no s'assemblen gens. Al matí vaig fer l'única cosa que vaig fer en tot allò: deixar-li escrita a la meua germana una carta per a la Nuria. Li deia que ella hi havia estat quan ja no quedava gairebé ningú i que tot i així la vaig arrossegat amb mi; que no ho vaig fer ni tan sols volent, sinó per no saber frenar; i que no escrivia perquè em perdonés, sinó per explicar-li

que estava intentant reparar. No sé si la va arribar a llegir. A la seva no vaig contestar, ni aleshores ni mai. El compte va desaparèixer.

I ara el que contesto des d'avui, que m'ha costat dos anys, i ho contesto per mecanisme i no per greuge, perquè d'un greuge un es defensa i d'un mecanisme un se n'assabenta. Començo per la biga que sosté la carta sencera: que el brot el vaig ajudar jo a venir. Un episodi maníac amb símptomes psicòtics no el tria ningú. I en algú com jo el consum tampoc no és el camí fàcil: és el que en clínica es diu automedicació, i la comorbiditat entre aquest trastorn i les substàncies és la més alta de tota la psiquiatria. Dir que vaig col·laborar que em vingués té el mateix sentit que retreure-li a un epilèptic haver col·laborat en la seva crisi per dormir poc. El son hi influeix, és clar que hi influeix, i tot i així a ningú no se li acut buscar-li intenció al braç que es dispara sol. A més està explicat del revés, perquè allò va ser una cadena i les cadenes tenen un ordre. Primer va caure la xarxa: les dues persones que eren el meu món sencer, i un entorn a qui ja havien avisat que jo era un perill. Després, i només després, van tornar les drogues a buscar en la química el que ja no hi havia en la gent. Després es va trencar el son. I al final va arribar el que arriba sempre quan un cap com el meu passa setmanes dormint tres hores, consumint, sense ningú al voltant i amb una petició d'anys de presó damunt de la taula. D'aquelles baules, la carta no en nomena cap. Agafa la segona, el consum, l'ascendeix a causa primera i hi afegeix tres paraules que, aplicades a això, no surten en cap manual.

El segon és el que aquelles tres paraules donen per fet: que aquell hivern va sortir per fi la meva versió veritable, la que portava dotze anys tapada. Doncs el manual que em diagnostica diu exactament el contrari. El que tinc és un trastorn de l'estat d'ànim: episòdic, amb fases, amb remissions. Un trastorn de la personalitat és un altre capítol del manual i es defineix pel contrari, un patró estable des de l'adulthood primerenca, present en tots els contextos, medicat i sense medicar. I el mateix manual adverteix que la mania imita la grandiositat narcisista, que l'alcohol imita trets que no hi són, i que per això no es diagnostica una personalitat durant un episodi. Per poder anomenar episodi un episodi exigeix, a més, que el canvi sigui impropri de la persona quan no està simptomàtica. Que allò no s'assemblés a mi no és l'excusa que trec ara: és el requisit que va caldre complir perquè m'ho diagnosticuessin. Si aquell paio hagués estat jo, jo no tindria aquest diagnòstic.

I ella tenia la prova a les mans, sense necessitat de creure'm: dotze anys de tracte, el seu sofà, la seva taula. Si allò hagués estat el que sóc, hauria sortit

abans, i no només en les setmanes exactes en què no dormia, bevia i portava onze mesos sense que ningú m'ajustés la medicació. Un tret no apareix únicament quan fallen el son i la química, i no desapareix quan s'arreglen. Els símptomes sí. I l'experiment està fet: als trenta-tres em van posar liti, i a partir d'aquí els insults van desaparèixer, la matinada es va esfondrar i les disculpes es van multiplicar; i en el brot que va venir després, amb la malaltia tractada i sense una sola substància a sobre, allò es va quedar en uns vídeos que no va veure ningú i es va apagar sol en uns dies. Un caràcter no s'apaga amb una sal. Un estat sí. I el que va quedar a sota quan l'estat se'n va anar era un home que demanava perdó cinquanta vegades i es culpava fins i tot del que no havia fet: el contrari, exactament, del que li falta a un narcisista, que és la culpa. Durant dos anys vaig pensar que allò era jo, i aquella idea m'ha fet més mal que els jutjats. Era jo sense fre, que no és el mateix que jo sense màscara. La màscara, si de cas, és la que porto quan estic bé, i es diu còrtex prefrontal.

I l'altra paraula, la del cartell. Maltractador és una cosa concreta, i no la defineixo jo: algú que aïlla, que controla els diners, el mòbil i els horaris, que degrada cada dia en fred i fa de la humiliació una estratègia sostinguda, sense una gota de culpa. Necessita anys. Entre la Nuria i jo no hi va haver mai cap d'aquelles peces: no vam ser parella, no hi va haver economia compartida ni dependència de cap mena. La Marta, que sí que va viure amb mi, no em va dir mai així, i cap de les causes no va ser mai per maltractament. L'única persona de la meua vida que sosté aquella paraula és la que menys em va conèixer i la que menys va preguntar. I hi ha un experiment de fa cinquanta anys que explica com es fa allò sense mentir: a un grup de gent li van ensenyar un accident de cotxe, i a uns els van preguntar a quina velocitat anaven els cotxes quan es van tocar i a d'altres quan es van estavellar; els de es van estavellar van recordar més velocitat, i una setmana després el doble recordava haver vist vidres trencats que no hi havia. Una paraula damunt d'un record produeix vidres trencats. Ella va agafar la paraula i hi va anar a buscar en dotze anys, i els va trobar, perquè sempre se'n troben. I a mi em va passar igual amb la seva: durant dos anys vaig buscar dins meu el narcisista de la seva carta i també el vaig trobar. Cap dels dos no mentia. Per això l'arxiu, per això les dates.

I no ha parat. A dia d'avui continua dient-l'hi a tothom que l'escolta, que sóc un maltractador amb cinc denúncies, i dues amigues meves, que no van estar en res d'això i a qui jo no havia explicat res, han deixat de parlar-me per això. Ho apunto sense senyes i sense tornar-ho, perquè tornar-ho seria el mateix mètode,

i el mètode és exactament el que estic discutint. Dono els sumands i no dono la suma. I dels quatre gats, un és de debò, la Kira, la que em va buscar la meva germana per a un home enfonsat per les denúncies; els altres van al seu capítol. El que de debò decideix com s'ha de llegir aquella carta cap en una línia. En tots els seus folis no hi apareix ni una vegada la paraula bipolar. Ni pròdrom, ni episodi, ni psicosi, ni estat mixt. Està descrivint, un per un, els símptomes d'una malaltia el nom de la qual coneix perquè l'hi vaig dir jo, i els descriu com si fossin la meva manera de ser. Jo vaig escriure el meu dins d'un episodi que un tribunal va reconèixer per escrit. Ella va escriure el seu un any i mig després, sense febre i sense urgència, sabent per la meva germana que jo estava convalescent d'un trombe als dos pulmons. L'un el va dictar una malaltia. L'altre no.

Capítol 54 · L'ingrés que vaig demanar jo

Deu mesos després d'aquella carta vaig firmar el cinquè ingrés de la meva vida. Va ser l'únic que vaig demanar jo, i l'únic dels cinc en què la dona que m'estimava es va asseure a la cadira del costat. I arrenca, com arrenca gairebé tot el meu, en un canal. Durant gairebé dos anys havia tingut un altre canal a part on no penjava res més que cançons, centenars de cançons amb la lletra escrita a mà i la música posada per una màquina: el meu diari sonor de l'època en què el meu cap no aguantava un text llarg. Les penjava la meva germana, que va ser el filtre que em va faltar l'hivern dels vídeos, i les escoltava plorant a l'oficina. Aquell hivern, de baixa i sense projecte, jo portava setmanes en estat mixt, amb el son trencat i el judici estret, i el canal va canviar de naturalesa. Vaig gravar vídeos amb pseudònims, amb la veu deformada per una màquina, desmuntant punt per punt la carta de la Nuria. No els va veure gairebé ningú. No anaven buscant escarni. Anaven buscant una veu.

I allà vaig cometre l'error del qual encara em penedeixo: li vaig enviar dos d'aquells vídeos a l'Inés, al seu correu, amb una sola cosa demanada per escrit, que no l'hi expliqués a la Nuria. L'Inés va trucar a la Nuria. La Nuria va entrar al canal i va veure el vídeo en què jo m'havia atrevit a contestar-li. Amb el trauma que arrossego amb ella, així que em descompenso les rumiacions surten soles: el cervell agafa la ferida més gran que té, la mol a les quatre de la matinada i la treu a fora per on pot. Aquella vegada la va treure per un canal que no mirava ningú. No la vaig nomenar, no la vaig buscar, no li vaig escriure.

El dijous, a mig matí, em va escriure la meva germana des de la feina: que esborrés del canal tot el que tingués a veure amb elles, i que ho esborrés JA, així, en majúscules, perquè una d'elles volia parlar amb ella i allò significava que alguna cosa li havia arribat. Que li venien ganes d'estrangular-me. Que no podia més, que de debò que no podia més. I al cap de pocs minuts va aparèixer la idea, i va aparèixer a la seva boca i no a la de ningú de fora: un ingrés voluntari, que em desintoxiqués d'allò i sortís del bucle. Sis hores després li vaig escriure que ja estava esborrat el canal. No una part: sencer. Centenars de cançons

amb la lletra escrita a mà, dos anys d'un home tancat a casa seva fent l'única cosa que sabia fer amb el que li estava passant per dins. Les vaig esborrar jo, amb el meu propi dit, un dijous a la tarda, perquè deixessin en pau la meva germana. No em va obligar ningú, i allò és justament el que ho fa pitjor. Al vespre ja només era capaç d'escriure que m'havien aterrit i que em feia por sortir al carrer. D'aquella setmana em quedo amb una imatge per sobre de totes, i no és la de ningú amenaçant-me. És la meva germana amagant els ansiolòtics per la casa i donant-me'ls d'un en un, un darrere del monitor, un altre darrere d'un marc de fotos. Un per a tot el dia, i que calculés bé l'hora, perquè a la tarda venia la Laia i ella volia que la rebés despert.

El divendres li vaig preguntar a la meva germana si podria aconseguir alguna prova que m'estaven forçant a ingressar sota amenaça de denúncia, per cobrir-nos les espatlles. La resposta, en el mateix minut, deixa clar qui manava allà: que jo no podia mentir sobre els meus símptomes, que se'm noten, i que a algú que no està agut no l'ingressen. Aquell mateix divendres li vaig escriure que el pitjor se m'havia passat de cop, i en el mateix minut li vaig escriure l'altra meitat, que continuava aterrit. Aquí hi cap sencer aquest capítol, en dues ratlles: s'havia apagat l'episodi, continuava encesa la por.

El dilluns la Nuria li va enviar a la meva germana un missatge perquè me'l passés. Que portava dies escoltant tot el que jo havia dit d'ella a internet durant dos anys, que portava nits sense dormir, i que li digués, de dona a dona, si allò se li pot perdonar a algú. I a sota hi anava la llista del que jo havia dit. No la copio aquí ni penso copiar-la mai: li vaig dir coses que no penso repetir, de les que enfonsen una persona. Tancava amb l'única línia que no era un insult sinó un retret, que jo li havia dit que ella mai no em denunciaria i que per això era una mentidera. A sota venien les condicions: esborrar tot el material que tingués a veure amb ella i firmar un silenci que durés la resta de la meva vida. I per mà de la meva germana va arribar l'ordre dels passos: l'ingrés primer, un document d'advocats després, i una indemnització forta esperant si me'l saltava. Venia també l'altra cosa, que a mi em deixa pitjor i la poso igualment: que no em volia denunciar, i que ho estava passant fatal. A l'altre costat d'allò no hi havia una dona maquinant res. Hi havia una dona a qui les meves publicacions no la deixaven dormir.

Vaig contestar en menys de deu minuts que ho firmava i que me'n retractava de tot. I em vaig passar el dia sencer dictant-li missatges a la meva germana, tots començats igual, amb dues paraules: digue-li que. Digue-li que ho firmo

sense problema. Digue-li que demà faré el que faci falta perquè m'ingressin. Digue-li que no em tornaré a referir a ella a la meua vida. I una que no penso treure d'aquí perquè és la pitjor de totes: que els digués que jo estava molt pitjor del que estava. Un home de quaranta anys negociant la seva rendició a través de la seva germana, i oferint-se a exagerar la seva malaltia a canvi que el deixessin en pau. Aquella mateixa tarda em va arribar una frase que em va creuar la cara, i me la va creuar perquè sortia de dins de casa meua. Ho va dir la Sonia després de passar-se el dia fent de pont: que ella és bona persona, de debò, però que jo li he fet massa mal. Dos anys portava jo fabricant un personatge, i la persona que havia estat en els meus cinc ingressos m'estava avisant que aquell personatge no era ella. Me'n retracto, de tot. De la llista completa. I ho sostinc avui, serè i amb el cap al seu lloc.

El dimarts vaig anar a la consulta del meu psiquiatre, i això s'ha d'explicar amb molt de compte. No li vaig mentir. No vaig fingir ni un símptoma que no tingués. Li vaig posar damunt de la taula el que hi havia: els vídeos, la llista, els advocats, el document, la meua germana convertida en centraleta, i que necessitava que constés per escrit que em posava en tractament per voluntat pròpia. I va ser ell, veient-me com em va veure, qui va autoritzar l'ingrés voluntari per estalviar-me mals majors. Vaig sortir al carrer amb el paper en una mà i amb una hora llarga de pànic a dins, perquè a l'informe hi havia escrit episodi maníac, i amb aquelles dues paraules impreses el normal és que t'ingressin involuntari, i un involuntari no l'aixeca el pacient quan li ve de gust. Li vaig enviar a la meua germana el comunicat de la motxilla, que és el detall que només escriu el qui ja ha estat a dins: res de pantalons amb cordons, tres mudes. Em va contestar que portés més roba, que allà no es pot rentar, i que no se m'oblidessin els mitjons. I la Laia, treballant aquell dia i contestant-me entre una cosa i l'altra, va fer el poc que es pot fer des de fora: recordar-me que aquell ingrés no era com els anteriors i demanar-me que li busqués una sola cosa bona i m'hi agafés. Després va venir la frase més honesta que es va dir en tot el dia: que fes el que pogués, que ella no tenia ni idea de com, que anava a cegues i sense volant.

Vaig entrar el dimecres a la tarda, caminant, amb la meua motxilla, a l'hospital del nord. Des de la sala d'espera li vaig escriure a la Laia: m'ingressen, t'estimo. Va contestar en el mateix minut: t'estimo. I darrere: tens uns collons que no he vist mai. Cap alt. Sigues llest. Per a mi una planta no és un hospital: és el lloc on el meu cos torna a tenir tretze anys. I tot i així hi vaig entrar. La Laia va pujar amb mi. L'habitació tenia un llit, una cadira i una finestra que do-

nava a la paret de l'edifici del davant; ens hi vam asseure i vam estar una bona estona callats. Després es va posar a plorar, com plora el qui havia decidit no plorar i descobreix que el seu cos té les seves pròpies decisions.

—No és just.

—No.

—Tu no hauries de ser aquí.

—No.

—Demà torno.

Vaig començar a dir-li que no calia i ella ho va repetir: demà torno. No era un oferiment. Era un fet, igual que amb la Sonia tot són fets i mai oferiments. I en aquella planta, per primera vegada en cinc ingressos, algú que havia triat quedar-se es va asseure a plorar amb mi en lloc d'esperar a fora que se'm passés. Allà vaig aprendre de cop la diferència entre que et subjectin i que t'acompanyin.

Va ser la pitjor planta on he estat, i mira que tinc material per comparar. Les habitacions tancades amb clau de dia i de nit, que traduït vol dir que en tres dies no et pots estirar ni tancar una porta darrere teu; la vida sencera transcorrent en una sala comuna amb els fluorescents encesos i els crits dels qui estaven pitjor rebotant contra la rajola; un sol bany per a tota la planta. Em vaig passar gairebé tres dies assegut en una cadira de plàstic, lúcid, mirant una paret amb una revista endarrerida a la mà. Jo veia els meus companys igual que els veia la Laia des de fora, gent que estava fatal; i la Laia em veia a mi, que estava bé, allà dins amb ells. Allò a ella la va destrossar. A les quaranta-vuit hores vaig demanar l'alta voluntària i me la van donar sense discutir-la, perquè els professionals estaven veient perfectament que allà no hi havia res per tractar en règim tancat. I la que em va acabar traient va ser la mateixa que el dimarts m'havia dit que no sortís corrent: la meva germana, horroritzada amb les condicions.

La paraula voluntari, aquí, enganya. Quan tot allò va començar jo estava malament, i no ho discuteixo. Però entre aquell dijous i l'ingrés van passar sis dies, i en sis dies una descompensació breu s'apaga, encara més si pel camí t'endús un ensurt de mort. Quan vaig demanar el llit jo ja no complia criteri clínic d'ingrés: estava lúcid, sense un sol símptoma psicòtic, i el que necessitava era un ajust de medicació i dormir, no una planta tancada amb clau. Vaig firmar per l'ultimàtum, no per la malaltia, i allò és exactament el que converteix un ingrés en iatrogènic: un càstig amb bata. Fa trenta anys algú va mesurar que el paper que un firma i la coacció que un sent són dos eixos diferents: hi ha pacients in-

gressats a la força que no se senten forçats, i pacients que firmen de la seva mà i puntuen altíssim en coerció. El que separa una cosa de l'altra no ho decideix la llei. Ho decideix si la persona va tenir veu mentre es decidia sobre ella. I aquí n'hi hauria hagut prou amb una trucada de telèfon: el dia que la Sonia em va demanar que tragués allò, allò va ser fora abans no es fes fosc. El que volia la Nuria s'ha de dir amb totes les lletres: volia que jo estigués bé, i per això va demanar un ingrés i no una denúncia, tenint-la a mà i no posant-la; i volia, m'imagino, que ningú no li reescrivís la seva història per l'esquena, que és justament el que porto fent jo amb la meua en tot aquest llibre. El que hi havia era un home descompensat gravant coses i una dona espantada intentant aturar-lo amb l'única cosa que tenia a mà, que era la por. El que es tria sempre és l'instrument. I ho van pagar dues persones que ni tan sols no eren en aquella discussió: la Laia i la meua germana.

I tanmateix. De l'hotel em van treure uns policies, delirant. Aquesta vegada hi vaig entrar jo sol pel meu propi peu, amb la motxilla feta i amb la dona que m'estima al costat, i el dia que se'm va demanar retirar el que havia publicat vaig trigar unes hores a esborrar-ho sencer. El mateix home, la mateixa malaltia. L'única cosa que va canviar va ser qui decidia. Demanar ajuda no és un tret del caràcter: és una habilitat, s'aprèn tard i a hòsties, i jo la vaig aprendre al pitjor lloc possible i per la pitjor raó possible. Vaig sortir d'allà amb tres coses clares. Que no pensava cedir més. Que deixaria anar el de la Nuria, perquè el passat havia deixat de ser un lloc on jo volgués continuar vivint. I que escriuria aquesta història. La psicòloga de l'associació em va preguntar si era bona idea remoure tot allò. Li vaig dir que no es tractava de remoure'l: es tractava d'ordenar-lo. Remogut en portava anys.

Capítol 55 · Els malsons

Aquella primavera, la del trombe, vaig pujar a la muntanya amb la meva germana amb un USB a la butxaca, i explicat en fred sona ridícul i tanmateix em va curar: dos anys d'àudios gravats gairebé cada dia en un grup que havia obert només per a allò, amb el nom de la Marta, i on no hi havia ningú. Dos anys de disculpes dirigides a una dona que no les escoltaria mai. Ho vaig enterrar allà, sota el meu arbre, el de la calamarsada. Vaig dir el seu nom en veu alta, li vaig agrair el que m'havia donat i el que el seu dolor m'havia ensenyat, i la vaig deixar anar, amb la Sonia mirant, que és l'única persona davant de la qual es pot fer el ridícul sagrat sense sentir-se ridícul. No va caure cap llamp. Vam baixar de la muntanya tots dos una mica més lleugers. I allà continua, sota un arbre pel qual passa gent cada cap de setmana sense tenir la més mínima idea del que hi ha a sota. Crec de debò que allò li va donar força.

I l'altra cosa d'aquell mes no la vaig fer jo. Em va arribar el seu perdó, per la meva germana, sis anys i mig després que jo comencés a demanar-lo des d'una habitació de dotze metres, i és el més gran que m'ha donat ningú en aquests anys, comptant-hi els metges. Per què, no ho diré. El que va fer amb mi sí: em va deixar anar. Vaig deixar d'escriure-li cançons, i no perquè deixés d'estimar-la, sinó perquè per primera vegada en cinc anys ja no tenia res a demanar-li, i un home que no té res a demanar pot per fi mirar cap a un altre lloc. Tres setmanes després va entrar la Laia per la porta que aquell perdó havia deixat oberta. L'agraïment no l'hi dono amb paraules, que amb mi ja han fet prou mal: l'hi dono quedant-me on sóc.

Perdó i reconciliació no són el mateix, i la distinció me la va donar un res que no és meu. En el judaisme hi ha una oració que es diu cada nit, abans de dormir: Senyor de l'Univers, perdono i disculpo tothom que m'hagi fet enutjar o hagi comès una falta contra mi, en el meu cos, en la meva propietat o en el meu honor, per accident o amb mala voluntat, de paraula o d'obra; i que cap ésser humà no sigui castigat per causa meva. No diu que demà l'altre pugui tornar a entrar, ni que se li torni la clau. Diu que un deixa anar el seu per poder dormir.

Perdonar és el que fa un amb el seu rancor; deixar que et tornin a fer mal és una altra decisió, i aquella no surt a l'oració. Jo ho he fet en aquell ordre. El primer, cada nit que va fer falta. El segon, no. I està tot perdonat, per part meua i de debò, sense lletra petita: la Marta, la Nuria, la Raquel, l'Inés. La Nuria és l'única que no ha pogut perdonar-me a mi, i l'hi vaig demanar moltes vegades; però l'única meitat que depèn de mi és la meua, i aquella està feta.

I ara el que el perdó no treu, perquè perdonar neteja per dins i no toca el cos. Tinc por. No és una manera de parlar: és una reacció mesurada en pulsacions. Tinc els dos quadres de la Marta penjats a la paret i no puc llegir el seu nom sense que em recorri un calfred, el mateix que em produeix una ambulància. No la trobo a faltar: li tinc por, i no a ella, que ja la vaig deixar anar, sinó al seu nom en un expedient, a les seves denúncies, que continuen vives en un recurs que no resol ningú. La por que el recurs em tanqui un any en una planta com la del capítol anterior m'impedeix adoptar un gos i pensar un futur amb la Laia més enllà del mes que ve. I amb la Nuria és el mateix, i crec que ella no ho sap. Li tinc fòbia, i no faig servir la paraula d'adorn. N'hi ha prou que llegeixi el seu nom escrit en qualsevol lloc i el cos se me'n va abans que el cap li arribi a explicar que allà no passa res. La distància que em va demanar l'hauria necessitada igualment sense que me la demanés. El que hi ha aquí és un home que canvia de vorera.

Allò té nom i no és un defecte de caràcter, ni el seu ni el meu: es diu generalització de la por condicionada, i és el que fa un sistema d'alarma quan l'estímul original va ser prou gran, que deixa de respondre a la cosa que va passar i comença a respondre a tot el que se li assembla. A la Nuria una cançó en què es reconeix li arriba amb el calibre d'aquell hivern, i a mi un sobre amb capçalera m'arriba amb el calibre d'un jutjat. Un trauma no és un mal record. És un record que no ha après que ja va passar.

I de nit ve l'altra cosa. Les nits en blanc me les va treure el liti, però el que passa dins de les nits que sí que dormo no me l'ha tret res. Encara tinc malsons avui, en eutímia, medicat i amb la vida en ordre, i allò està escrit en anys sencers de missatges de bon dia: que la nit havia vingut carregada, que els malsons em tenien fregit. Els més antics són els dels ingressos, i aquells no han parat mai: un matí li vaig explicar a la meua germana que havia somiat que tornava a ser a dins, amb aquell tracte que et donen allà, com si fossis un menor d'edat. I després hi ha les tres. Somio amb la Marta, amb la Raquel i amb la Nuria, que se'm colen a dins sense que jo les convidi, i mai, ni una sola vegada, no he tin-

gut un somni bonic amb cap: entren per retreure'm alguna cosa o per deixar-me fora, congelades en el paper que els va tocar el dia que allò es va trencar. Amb la Marta somio una vegada i una altra: en un dels últims li deia que encara l'estimava i que em perdonés, i ella em contestava que m'estimava però que no em podia perdonar. I el que prova que això és trauma i no que la trobi a faltar és que a la realitat ella sí que em va perdonar; el que se'm va quedar a dins no és el que va passar, és una cosa de més avall i de més abans.

I el pitjor va ser una nit d'aquest últim estiu. Vaig somiar que el nostre havia estat molt pitjor del que va ser, un maltractament salvatge, que sortia a la televisió i als diaris i que jo era un empestat a tot el país; i que al darrere hi havia una societat secreta que m'havia captat de petit, als catorze anys, que m'havia pervertit, i que quan me'n vaig voler sortir m'havien segrestat, m'havien esborrat la memòria i m'havien canviat la línia temporal per convertir-me en un maltractador. Allò no és un deliri que surti del no-res. És el relat que em van muntar entre tres persones, fet malson. Maltractador me'l va posar la Nuria, i de la seva boca va passar a les altres; trenques tot el que toques me'l va escriure la Raquel; i assetjador me'l va penjar l'Inés. Totes tres van agafar el buit que la Marta va deixar en anar-se'n i a sobre el van escriure, el van repartir i em van convertir en el monstre d'una pel·lícula que jo no havia rodat. La Marta és el buit; elles són la lletra. I les dues coses tornen de nit, juntes, amb la mateixa cara. Ho treballo en teràpia, i ni així aconsegueixo treure-me'l; l'única cosa que de moment sé fer és posar-li nom, que és el que estic fent aquí.

Per què continuen venint, anys després, em dono dues respostes de pacient i no de metge. La primera: el que es va tancar bé i el que es va tancar malament no s'arxiven al mateix calaix. El que va quedar obert continua damunt de la taula de treball, i el son és el torn de nit que treballa en aquella taula. Tancament no n'hi va haver en cap d'aquells assumptes: els ingressos van acabar en corretges, el de la Marta va acabar en un jutjat, el de la Raquel en un àudio gravat al seu mòbil, el de la Nuria en un linxament. Allà no es va acomiadar ningú de ningú, i el que no s'acomiaada acaba tornant. La segona resposta és més incòmoda i em sembla la bona: jo no somio amb elles. Somio amb el que em van fer sentir, i en els tres casos va ser una variant d'una mateixa cosa: que hi sobrava, que havia fallat, que m'havien fet fora d'un lloc on jo creia que tenia plaça.

Això no té un final net. Hi ha això: dos anys i mig sense una droga i, des de la tardor en què vaig deixar el tabac, sense una copa, amb un interdictor que em prenc cada matí davant de la meva germana; la pauta sencera, matí i nit; psi-

quiatre, psicòloga i associació; una casa meva; una dona al costat que no se'n va quan em poso malalt; la meva germana portant-me la medicació i la meva mare dormint tranquil·la. I al costat, el que continua sense aixecar-se, perquè també és la veritat: estic de baixa i no tornaré a treballar; surto poc; i el recurs continua pendent, i si prospera tot això torna a una sala. I fins i tot fent-ho tot bé puc brotar igual: el dia que falti la meva mare és probable que broti; si la Laia em deixés, és probable que broti. El que aconsegueixen totes aquelles coses, que no és poc, és endarrerir l'episodi, escurçar-lo i rebaixar-li els estralls. No em fan invulnerable. Em fan atencible, que és una paraula lletja i és exactament la que correspon.

I el compte final. Repasso la llista sencera i ja no hi veig una filera de botxins. Allà no mentia gairebé ningú. La Marta explicava la seva veritat, la d'una dona rebentada i amb por a qui ningú no li va explicar què era el que l'estava rebentant. La Nuria explicava la seva, amb l'única paraula que tenia a mà per anomenar que algú s'aparta. La Raquel, la de qui està entrenada per sortir corrent a la primera olor de fum. L'Inés, espantada i formant-ne part. En cap d'aquelles taules no va faltar bondat. Va faltar una dada, que era la meva malaltia explicada, i no la tenia cap dels qui s'hi asseien, començant pel qui escriu. Ja ho vaig dir: la ignorància no esborra l'efecte, però sí que esborra el retret, i aquest llibre ha decidit cobrar-se en comprensió l'efecte i deixar el retret sense cobrar. Si algú em pregunta què voldria a aquestes altures, la resposta no és una retractació ni una sentència a favor meu. És una abraçada. Una, d'aquelles que es donen mirant a terra i sense dir res, com la de la Lidia, i després cadascú a casa seva. I els quadres continuen a la paret.

Capítol 56 · Els qui es van quedar

A la meva mare no sé què vaig fer jo per merèixer-la, i ho poso per davant de tota la resta perquè tot el que ve després penja d'aquí. Una dona que es va passar anys amb un marit diagnosticat que abandonava el liti cada dos per tres, que el va acabar enterrant, i que quan li va veure al segon dels seus fills el mateix cicle començant una altra vegada no va sortir corrent: va obrir la porta de casa seva. Jo he arribat a aquella casa en estats en què la dignitat era una paraula de diccionari, i ella m'ha canviat els llençols sense un sol comentari i m'ha ficat a la dutxa quan els dies sense rentar-me ja es comptaven per setmanes. I l'hivern de la maleta va fer el que fa una mare amb dues persones que estima en una casa que crema: en va treure la que podia treure. Va portar la Marta amb cotxe, la va deixar a l'andana i va tornar a esperar que arribés jo. No va triar cap costat. Li dec la vida en el sentit literal.

I la Sonia, vuit anys més gran que jo, ja prou adulta quan va morir el nostre pare per carregar amb el que s'havia de carregar, i encara prou jove perquè aquella càrrega li robés trossos de vida que mai no ha vingut a reclamar. La nit del primer ingrés va fer en vint minuts un camí de quaranta, i quan va creuar la porta jo ja era estirat a terra i la policia pujant. Allò ho ha fet cinc vegades. El seu és una vigilància de fons que se li va instal·lar entre el meu segon ingrés i el jutjat, i que no se n'ha anat. I una habilitat que no té ningú més: distingeix els meus silencis. El bo és el de quan estic treballant, i poden passar dies sense notícies. El dolent té una altra textura: les respostes més curtes, i una hiperprecisió en el que escric, sense les errades de sempre, que ella ha après a llegir com el senyal que alguna cosa s'està contenint.

Va ser aquell silenci el que va reconèixer la tardor del pis, i es va presentar un dissabte sense avisar. Li vaig obrir la porta amb cara de portar dies sense aclucar l'ull. El primer que va voler saber va ser quan havia menjat per última vegada, i li vaig dir que el dia abans, un sandvitx. Va obrir la nevera, la va veure buida i em va manar seure; li vaig començar a dir que no calia i m'ho va repetir tal qual. Em vaig asseure. Va baixar al supermercat, va comprar per a tres

dies, va cuinar, va parar taula i no va preguntar absolutament res. Quan els dos plats ja eren buits, amb el cafè fet i amb mi recuperant una mica de color, aleshores sí: que què estava passant. Li vaig explicar el d'en Chapa, el del pis i els mesos anteriors. Va escoltar sense moure un múscul de la cara, i en acabar va voler saber per què no l'hi havia explicat abans.

—Perquè estàs cansada de ser la persona a qui l'hi dic.

—Escolta'm. No estic cansada de ser la persona a qui l'hi dius. Estic cansada que hi hagi tantes coses que m'hagis de dir. I no és el mateix.

—Quina és la diferència?

—Que una de les dues la puc canviar jo i l'altra no. Puc continuar sent la teva germana. No puc fer que el teu cervell funcioni diferent.

No vaig contestar. Em va preguntar si m'estava prenent la medicació, si tenia hora amb la doctora, si necessitava que m'hi portés. Després va dir que m'estimava, i com que li vaig contestar que allò ja ho sabia, em va exigir que l'hi digués jo a ella. L'hi vaig dir. Va assentir, va deixar anar un bé, i va passar a preguntar-me quins plans tenia per al cap de setmana. Que em passés a dinar. I quan vaig arrencar a donar-li les gràcies em va tallar en sec, que les gràcies ja estaven donades i que no n'abuséssim. Quaranta anys exercint de mur sense que ningú no li hagi preguntat mai si volia ser-ho. El meu pare em va demanar que la cuidés jo a ella. Ha estat al revés des del primer dia.

I en Gabriel, que és la creu d'aquella mateixa moneda. El meu germà petit se'n va anar jove a una altra ciutat, el del nostre pare el va agafar massa nen i amb mi es va fabricar una manera de mirar-me que en vint anys no s'ha mogut ni un mil·límetre: la de qui té per germà, abans que cap altra cosa, un marron. Per a ell, símptoma i caràcter eren el mateix. La ferida de debò va arribar amb l'ingrés de l'hotel: jo era en una planta i ell tenia aquells dies una celebració important, i no la va moure. Per allà no va aparèixer ningú més que la meva germana, sostenint-ho tot des de fora, mentre ell es posava el vestit. Quan anys després l'hi vaig preguntar no es va defensar amb discursos: que jo era molt imprevisible, que la vida no es posa en pausa perquè a mi m'ingressin una altra vegada, i que no li valien les comparacions amb la gent amb càncer. I aquella conversa la teníem amb un brot meu en marxa, i li vaig dir el que portava vint anys volent sentir: que jo ni tan sols no era bipolar, que el meu problema era la meua personalitat. Quan li va tocar casar-se a la Sonia, en canvi, vaig ser jo qui la va portar del braç, al lloc que li hauria correspost al nostre pare. Del que patim els malalts sempre es parla dels jutges i de les exparelles; gairebé mai de la cadira

buida. I tot i així s'ha d'explicar la resta: va tornar. A poc a poc, sense la conversa sencera. Em va dir que admirar-me m'havia admirat en algunes etapes, que ja no em veia tant com un germà gran, que estimar-me m'estimava molt, i que podia parlar amb mi mentre estigués de bon rotllo. Et deixa d'admirar, et continua estimant i aprèn a posar-te una condició: això li fa aquesta malaltia a un germà petit. I el matí del meu últim ingrés, el que vaig demanar jo, em va escriure que em fos lleu, que ja l'hi havia dit la mama, i que ben fet si ho necessitava. No ho esborra tot. Però compta.

I després hi ha la família que va arribar pel costat de la meva germana. En Paco va entrar a casa quan jo era un nen i des d'aleshores no recordo la família sense ell. D'ell vaig aprendre el que m'ha mantingut vint anys dins del mercat laboral amb el cap que gasto: que a la feina s'hi va, i que hi ha obligacions que no s'esquiven per molt fet pols que un estigui. Quan va morir el meu pare, el buit el va ocupar ell sense que cap dels dos ho digués mai en veu alta. Estant brotat li vaig dir una cosa imperdonable a la cara, i ell va aixecar la mà i no la va abaixar sobre meu: es va contenir i se'n va anar. Allò va a la seva columna. Allò es va acabar trencant, i com es va trencar no és meu per explicar-ho. El que sí que és meu és això: durant trenta anys tothom el va anomenar pel diminutiu, i per a mi ja és el seu nom sencer, perquè el diminutiu era de quan era la meva família.

I amb ell va arribar la seva mare. L'Amparo va ocupar durant gairebé trenta anys el lloc de l'àvia que no vaig arribar a tenir. Centenars de tardes al seu menjador, uns vins, el seu tabac negre i tot el que és humà i tot el que és diví, perquè amb ella es podia parlar de Déu amb la llibertat que té una dona molt gran que ja no té por de cap pregunta. Va conèixer la Marta, la va estimar, i en dues de les nostres crisis va fer de pont entre tots dos. Quan allò es va trencar, l'Amparo va desaparèixer de la meva vida: un dia va deixar de contestar-me, sense conversa i sense adéu. Amb la família política li passa a tothom; el que passa és que a mi una desaparició em toca on em toca. I aquí hi ha la part que fa dos anys no hauria pogut escriure: fa mal, però no em tira a terra. Aquella és la prova més neta que tinc que el tractament funciona.

En el pronòstic d'aquesta malaltia hi ha una variable que no és un fàrmac i pesa gairebé tant: qui hi ha al voltant i què en sap. Els números ja els vaig explicar; el que fan a la pràctica és això, que l'anosognòsia em treu la capacitat de veure el meu propi estat justament quan més falta fa i la xarxa ho veu per mi: una germana llegint un silenci, algú que es presenta un dissabte amb la compra.

I té revers: una cadira buida en un casament és una forma d'hostilitat encara que no cridi ningú, i el que fa l'hostilitat ja ho vaig dir. El que ningú no mesura és el que li costa al qui sosté. Una mare gran barallant-se amb la centraleta del centre de salut perquè al seu fill li tornin una trucada, el mateix matí en què escriu que està una mica empanada perquè no havia pogut dormir. Ella dormint malament i portant-me a mi la caixa.

I on són avui. La meva mare continua al poble, a deu minuts, ens truca cada dia i envia cada matí un d'aquells vídeos amb flors que les mares de la seva generació envien als seus fills. La meva germana, fa uns mesos, per primera vegada, em va escriure que necessitava la meva ajuda per a un parell de coses, i que era important. Després de cinc anys en què el que necessitava era jo, la meva germana em va demanar ajuda i l'hi vaig poder donar. Allò és, per a mi, el final d'aquesta història millor que qualsevol sentència. En Gabriel apareix i sosté la seva part. En Jordi continua amb les trucades del dimarts, la Mireia fa forats per dinar amb mi, i l'Iván s'asseu a la meva cuina amb una de les cerveses que tinc fredes a la nevera, que no són meves, mentre jo em prenc un te fred. I després hi ha els qui he hagut d'apartar jo, sense cap rancor i amb la mateixa condició neta per comiat per a tots dos: que el dia que el vostre estigui arreglat, parlem. El qui se sosté amb les ungles no pot tenir al costat, a les quatre de la matinada, qui li ofereix justament el que li brota. Durant mitja vida m'he sentit absolutament sol, i en alguns trams d'aquest llibre ho estava. Avui no.

Capítol 57 · Per a la Claudia

El millor dia d'aquests quaranta anys va ser el dia que els vaig fer. Per primera vegada que jo recordi es va ajuntar la meva família sencera: la meva mare, la Sonia, la Laia, i la Claudia amb la seva mare, que van venir de lluny per ser-hi. Quedaria bonic escriure aquí que la meva filla se'm va tirar als braços. No ho va fer, i aquest llibre tampoc no mentirà en això. La visita va ser com les anteriors: reservada, educada, una mica perduda, mirant-me igual que es mira un trenca-closques a qui falten peces que ningú no li ha lliurat. Vaig intentar lliurar-les-hi jo. Una tarda, amb tota la poca traça del món, vaig provar d'explicar-li què em passa i per què vaig estar lluny tants anys, i em va sortir malament: les paraules, que porto la vida sencera fent servir de bastida, no em van aguantar davant de l'única persona davant de la qual de debò importaven. Em vaig quedar a la meitat, i ella va assentir amb aquella pietat tan educada que tenen a aquella edat. I tanmateix, a l'aeroport, en acomiadar-nos, va passar el que no passava des que era petita: em va abraçar. Una abraçada tímida i curta, de les que es decideixen a l'últim segon. La primera des d'aquella nena petita adormida damunt del meu pit. Tres segons mal mesurats que van fer per mi més que tota la medicació d'aquest llibre.

D'aquell fracàs i d'aquella abraçada en va sortir l'única cosa que sé fer quan la veu no m'arriba fins al final: escriure. La carta se me'n va anar de les mans, perquè tants anys de silenci no caben en un foli. Aquí va la part que pertany a aquest llibre, tal com l'hi vaig enviar, quan em va semblar que ja la podia entendre.

Claudia:

Quan llegeixis això ja seràs gairebé una dona, i jo estaré fent el mateix que faig cada nit, i al final ja et diré què. Començo pel que vaig intentar dir-te en persona i no em va sortir, perquè una carta té un avantatge sobre un pare: no quequeja.

Tinc una malaltia. Es diu trastorn bipolar, i és del tipus que de vegades porta psicosi. No és cap monstre i no et posaré eufemismes: és una malaltia del cer-

vell, de l'òrgan amb què es pensa, i per això és tan difícil de veure des de dins. Té dos costats. En un, que es diu mania, no cal dormir, tot sembla possible, les idees van més de pressa que la boca, i un fa coses que després no reconeix com a seves. Des de fora aquell costat no sembla una malaltia: sembla un home encantador i ple de plans, i per això no el detecta ningú fins que ja ha trencat alguna cosa. A l'altre costat hi ha el pou, i al pou un no està trist: està convençut, amb una certesa que no admet discussió, que tot és irreversible i que els altres estarien millor sense ell. Aquell costat menteix. Ho repeteixo perquè és el més important d'aquesta carta: quan aquella veu parla, menteix.

A mi ningú no m'ho va dir fins als trenta-tres anys. El teu avi, que no vas conèixer, la tenia també, i tampoc no ho va saber a temps, i quan ho va saber no va tenir ningú que li subjectés el tractament. Va morir quan jo tenia vint anys. Amb el mateix medicament que avui em manté viu. T'ho explico sense adorns perquè tens dret a saber d'on vénis, i perquè hi ha una cosa que vull que sàpigues de mi abans que cap altra: jo no faré això. Mai. Quan has passat per la mort d'algú estimat d'aquella manera saps el mal que fa als qui queden, i ni se't passa pel cap. Tinc massa coses per fer, i una d'elles és esperar-te.

Ara la part que un pare preferiria no escriure. Aquesta malaltia s'hereta en part. No sencera, no sempre, i t'ho dic perquè no t'espantis ni per excés ni per defecte: la majoria dels fills d'algú que la té no la desenvolupen mai, i els qui la desenvolupen no estan condemnats al que jo he viscut, perquè el que jo he viscut no és la malaltia: és la malaltia més vint anys sense nom. I hi ha una altra cosa que et toca de prop i que et dic sense l'orgull cec que gasten els pares: ets molt llista, i se't dona bé gairebé tot el que toques. Allò és teu i és magnífic. Però qui porta anys estudiant aquesta malaltia ha trobat que la intel·ligència, sobretot la de les paraules, i aquest quadre comparteixen part del mateix terra. No és una amenaça. És un mapa. I el mapa diu això: el que dispara aquesta malaltia no són sobretot les drogues, encara que empenyin; és l'estrès sostingut i la falta de son. Tu vius amb la pressió de qui guanya sempre. Així que et dono les quatre regles que a mi ningú no em va donar. Dorm; si tres nits seguides no et cal dormir, allò no és energia, és un avís. Si un dia sents que ve la tempesta, explica-l'hi aviat a algú, encara que et sembli que exageres. Ni una sola droga del carrer, i no t'ho dic per moral: el que es toca és la química amb què penses. I demana ajuda abans de necessitar-la, perquè demanar-la aviat és de llestos i no de febles. Si algun dia cal, tindràs des del primer dia el que el teu avi no va tenir mai i jo vaig tenir tard: un nom, un tractament i gent que sap què fer.

Els anys en què no vaig arribar fins a tu te'ls explico sense amargor. Vaig estar malalt sense saber-ho, i després malalt sabent-ho i sense poder-hi fer res, i hi va haver temporades en què vaig creure sincerament que era millor per a tu que un home així no fos a prop. Avui sé que allò era el pou parlant. El que vull que et quedi és una sola cosa: els buits no van ser oblit. Et guardo les cinc vegades que t'he tingut a prop en tota la teva vida com es guarden les pedres que brillen, i te les torno una a una per si eres massa petita per guardar-les tu: la nena que em va examinar amb serietat de notària i va decidir al segon dia que aquell senyor era de fiar; la tarda que et vas adormir als meus braços; el cap de setmana en què em vas tractar amb la cortesia d'una visita, i amb raó; la teoria dels pops; l'abraçada de l'aeroport.

Van ara els consells, que són la part de pare que es pot exercir per correu. Per triar la gent, mira dues coses: què fan quan no en treuen res a canvi, i com parlen dels qui no són al davant, perquè així parlaran un dia de tu; i queda't amb els qui apareixen en el moment més inoportú. Del perdó: perdonar és deixar anar la pedra, no absoldre el qui la va tirar. De l'amor: tria algú a qui les teves alegries l'alegrin de debò. I sigues decent amb els qui tens més a prop, que és l'únic lloc on allò es demostra. Dins d'aquesta carta t'hi deixo una altra de més petita, per als dies dolents. I et deixo dit que aquí hi tens una casa teva, i que no hauràs de triar mai entre els llocs d'on véns.

Mentre llegeixes això jo estaré fent el que et vaig prometre al principi: prenent-me les pastilles, escrivint, estimant els qui es van quedar i deixant la porta oberta. No et demano que vinguis. Et dic on sóc.

El teu pare.

I el de després, el d'avui, és silenci: la meva filla i jo no hem tornat a parlar des d'aquella visita. De la seva vida me n'assabento per les xarxes, igual que un desconegut amb bona memòria. Als meus missatges, la seva mare respon amb silencis que de vegades s'allarguen fins a semblar desaparicions, i ja he dit per què: prudència i por. Amb el cap ho entenc perfectament. Amb la resta, no. I tot i així s'ha de dir el que va fer bé aquella dona, amb qui aquest llibre no té ni un sol compte pendent: ha criat sola una noia brillant, educada i decent, i quan li vaig explicar el meu diagnòstic se'n va anar a llegir sobre ell, sense que jo l'hi demanés. Un dia li vaig dir l'única cosa que de debò necessitava dir-li: que si alguna vegada veia en la Claudia un símptoma primerenc, la posés en tractament com més aviat millor, perquè no patís el que jo vaig patir abans del nom. Em va

contestar que ja havia llegit. El que jo poso en aquella carta és un gra de sorra damunt d'una feina que ja estava feta.

I això és el que s'ha d'explicar a un fill sobre aquesta malaltia: no la por, el mapa. L'herència no es pot canviar; el que es trenca no és la cadena del gen, sinó la del silenci. El meu propòsit és quedar-me quiet on sóc: escriure sense exigir resposta, treure el nas sense envair, i continuar localitzable i estable per al dia en què a ella li doni per venir a buscar el seu pare. La seva infància sencerà me la vaig perdre i allò ja no té adob. El que queda per davant ho penso esperar a l'andana, amb la puntualitat de qui treballa als trens. Ho porto a la sang: el meu avi va acabar treballant als trens.

Epíleg · La presa de la nit

Tanco el portàtil.

Dos quarts de dotze d'una nit d'estiu a la casa del poble. Al sofà hi dorm la Kira. A l'habitació hi dorm la Laia. A fora, el poble fa a aquestes hores el soroll de sempre, que és gairebé cap.

Vaig a la cuina. Damunt del marbre hi ha els dos gots de xopet que ja no tornaran mai a tenir licor a dins, i això ja ho he explicat: en un hi va el del matí i a l'altre el de la nit. El de la nit porta dues de liti i el que em va posar el meu metge per dormir després de l'últim ingrés. Dues de senceres, de nit. La pastilla i mitja és la del matí, i aquella mitja es parteix amb la meva mare al costat. Aquí no hi ha res per partir. Me les tiro al palmell de la mà i me les empasso amb un got d'aigua, igual que cada nit des de fa més de set anys.

I el liti té gust de moneda vella. Ho vaig escriure a la primera pàgina i ho repeteixo a l'última perquè no ha canviat ni canviarà mai: té gust de metall, d'aquell rovell que deixa anar el revers d'una pesseta quan se't passa per la llengua. Darrere del gust arriba el de sempre, en el mateix ordre i sense demanar-me permís: el meu pare, el pot taronja al costat de la pica, entre el fregall i la sal, aquella cuina, la carpeta blava que continuo sense obrir. El meu pare és darrere de cada presa. Ha estat en les més de cinc mil que porto a sobre i serà en totes les que em quedin, i he deixat de barallar-m'hi, primer perquè no es pot i després perquè, si sóc sincer, tampoc no vull. Ell les guardava. Presa a presa, mesos sencers, amagades en algun racó de la casa, fins que en va ajuntar prou. Jo me les empasso. Aquí hi ha la diferència sencera, i cap dins d'un got de xopet.

Aquesta vegada no.

Ho penso amb aquelles tres paraules exactes, cada nit, i no és una frase que hagi fabricat per rematar un llibre: és el que se m'encén sol al cap quan la sal baixa. Aquesta vegada no. I no perquè jo sigui més fort que ell, que no ho sóc, ni millor, ni més llest. Perquè tinc el que a ell no li van donar: el nom d'això, un metge que és el mateix cada mes, una germana capaç de distingir-me els silen-

cis, una mare a deu minuts d'aquí, una dona a l'habitació del costat que al matí em mira la cara abans que el mòbil, i una gata que exigeix escalfor i menjar i no em demana mai explicacions. Amb tot allò al voltant, la mateixa pastilla fa just el contrari del que va fer amb ell. I si d'aquesta malaltia hi ha alguna cosa que valgui la pena repetir, és aquella: que amb la mateixa sal i el mateix cervell es pot acabar mort en un descampat als seixanta-sis o dret en una cuina als quaranta-un, i que el que decideix quina de les dues coses passa no és dins de la pastilla. És al voltant d'ella.

El llibre existeix.

La història de la meva puta vida amb aquesta gent està escrita. Amb els noms canviats per protegir qui s'ha de protegir i amb el que va passar explicat tal com va passar. Amb el primer ingrés i amb aquest gust. Amb la Claudia i el seu mapa amb una estrella damunt del lloc on viu el seu pare. Amb la Kira i la seva cara repartida sense cap simetria. Amb la Laia, que es va quedar.

Hi és tot, aquí dins, i per fi ho he explicat jo. Escrit pesa menys, i no li demanava cap altra cosa a aquest llibre: res de tornar-me el que vaig perdre, només deixar-me carregar-ho d'una altra manera. El que feia abans era rumiar, que també té nom i capítol als manuals: donar voltes a les mateixes escenes i a les mateixes frases, cada matí, sempre en present, com si tot em tornés a passar des del principi. Escriure una cosa amb el seu ordre i el seu context l'envia al passat, que és on li toca ser. Deixa de ser una ferida que s'obre sola i passa a ser un paràgraf escrit que ja no s'ha de tornar a escriure. Cada capítol que he anat tancant ha tancat també, una mica, allò de què parlava. I no és que faci menys mal: és que ja està dit, i no me l'he de repetir a mi mateix a les tres de la matinada.

I queda un compte pendent amb una cançó, perquè la vaig entendre a mitges fa deu anys, assegut al banc d'un refugi mentre queia la calamarsa, i l'altra meitat no l'he entesa fins a escriure això. Diu la cançó que la cosa acaba sortint com al cinema, i que fa mal igual. Aquella tarda, amb la mania encesa i amb tot per perdre, a mi allò em va sonar a consol de perdedor. Avui ho firmo, perquè m'ha passat. Comparo com me les empesco ara amb com me les empescava aleshores i el resultat és de pel·lícula. Una mania la gestionava jo calant foc a la meva vida i gravant de matinada; ara la gestiono amb liti, amb un metge, amb una dona que em llegeix la cara i amb aquestes pàgines. Perdia per tandes cases, feines, parelles, amics. Ara hi ha una casa, algú que no se'n va, una filla que sap on viu el seu pare, i un llibre al lloc on abans només hi havia runa sense recollir. Abans m'explicaven altres. Ara m'explico jo. Així que sí: de cinema.

I fa mal igual.

Fa mal la Marta. Fa mal la Rocío. Fa mal l'Inés. Fan mal els anys que se'm van quedar en jutjats, en plantes de psiquiatria i en hores extres, pagant el que va trencar una malaltia que ningú no em va consultar si volia. Fan mal vuit anys i mig sense veure la meva filla, que ja no me'ls torna ningú. Fa mal la gent que es canviava de vorera en veure'm arribar. I fa mal d'una altra manera, més neta, saber que part d'aquella destrossa la vaig fer jo. Allò és el que la cançó sabia i jo encara no: que fer les coses bé no cancel·la cap factura. Es pot acabar bé i continuar fent mal, perquè el dolor no és el que es paga per haver-ho fet malament. És la marca que allà hi va haver alguna cosa.

Deixo el got a la pica. Apago el llum de la cuina. La Kira ni s'immuta.

I demà toca partir-ne una. Trucaré a la meva mare.